

+

49
110 16

79 11

~~0.78~~

59
31 1/2

5

90
30

120

41

130 1/2

6

99

1 20

11 20

6 5

99 1/2

ΚΡΗΠΙΣ

ΤΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

Συνταχθεῖσα, πρὸς χρῆσιν τῶν σπουδαζόντων αὐτὴν, κατὰ
τὴν νέαν μέθοδον, παρὰ τῶν τριῶν ἐνδόξων
Μουσικοδιδασκάλων,

ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΟΪΣΤΗΣ.

ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,

ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΟΣ.

Ἐκδομένη πρότερον μὲν διηγηματικῶς παρὰ Παναγιώτου Πελοπίδου·

Νῦν δὲ αὖθις εἰς τύπον ἐκδοθεῖσα κατ' ἐρωταπόκρισιν, μετὰ
προσθήκης πολλῶν ἐτέρων ἀναγκαιούτων τὰ μάλιστα εἰς
φιλολογικὴν γνῶσιν,

Π α ρ ᾶ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΑΠΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ ΦΩΚΑΕΩΣ,

Ἐπιμασία τοῦ ἰδίου, καὶ ἀναλώμασιν, αὐτοῦ τε
καὶ τῶν φιλομούσων Συνδρομητῶν.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Ἐκ τῆς τοῦ Γένους ἡμῶν Πατριαρχικῆς Τυπογραφίας.

ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ.

Ἰδοὺ ἐξήλθε θεία συνάρσει εἰς φῶς ἡ προκηρυχθεῖσα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Κρητῆς, ἣτις μετὰ πολλὴν ἐπεξεργασίαν καὶ παρατήρησιν, ἐπειρηθῆσθαι παρὰ τῶν σοφῶν Μουσικοδιδασκάλων τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ τὴν ὁποίαν ἀναλόγως ὡς πρὸς τοὺς κόπους καὶ ἰδρωτάς αὐτῶν, ἐξεπόνησα τὸ κατὰ δύναμιν ἀγῶν ὁ ἀνάξιος χάριν τῶν ὁμογενῶν, τακτοποιήσας καὶ διαθέσας αὐτὴν κατ' ἐρωταπόκρισιν, πρὸς διασάφησιν τῶν ἐν ταύτῃ δυσχερειῶν, καὶ κατανόησιν τῶν ἀνὰ χεῖρας αὐτὴν φερόντων. Ἡ Κρητῆς αὕτη, εὐέλπις εἰμὶ, ὅτι θέλει ὠφελεῖσαι τὰ μέγιστα, οὐ μόνον τοὺς τε διδασκομένους ἤδη, καὶ τοὺς εἰδότας τὴν Μουσικὴν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀδαεῖς καὶ πάντῃ ἀπείρους αὐτῆς, μετὰ προσοχῆς μελετωμένη· ἐπειδὴ ὁ φιλόλογος ἀναγνώστης δὲν θέλει ἀπαντήσῃ ἐν αὐτῇ νεωτερισμοὺς, καὶ ἄλλους τρόπους καινοφανεῖς, τοὺς ὁποίους, οὐκ εἶδ' ὅπως, τινὲς τολμήσαντες, κατὰ τὴν ἰδίαν ἕκαστος φαντασίαν, καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ διαδίδουσιν ὑπὸ πρόσχημα φιλογενείας. Οὗτοι θέλοντες νὰ ἐπιδείξωσι τὴν ἑαυτῶν πολυμαθειαν, ἐξέδωκαν καὶ γραμματικὰς τῆς Μουσικῆς τῶν, μὲ ἀλλοκότους ἄλλοιους, καὶ γραμμὰς, καὶ σημεῖα, σεμνυόμενοι ὅτι δῆθεν προσεγγίζουσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν Μουσικὴν, ἐνῶ μῆτε ἐρείπια ἐκείνης δὲν σώζονται· καὶ οὕτω καταγίνονται, ἀγῶμονοῦντες πρὸς τοὺς ἀληθῶς εὐεργέτας, νὰ καταστήσωσι τὴν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν μουσικὴν, Ἑλληνικὴν, καὶ νὰ μετατρέψωσι αὐτὴν εἰς Μουσικὴν ἀλλοθηνῶν, μὴ σοχαζόμενοι ὅτι παραλαβόντες τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν παρὰ τῶν θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν, χρεωστοῦμεν νὰ

φυλάττωμεν καὶ ταύτην ὡς παρακαταθήκην πολύτιμον :

Εἰς τὴν παροῦσαν Κρηπίδα ὁ ἀναγνώστης θέλει εὑρει ἐκείνης τῆς διδασκαλίας τὴν μέθοδον ; τὴν ὁποίαν κοινῇ γνώμη καὶ ἐπικυρώσει τῆς ἱεράς Συνόδου ἐκανόνισαν οἱ ἀείμνηστοι ἐκεῖνοι ἐφευρεταὶ τοῦ νέου τρόπου τῆς τῶν παλαιῶν μαθημάτων ἐξηγήσεως, ὅ,τε Κύριος Γρηγόριος Πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὁ Κύριος Χουρμούζιος Χαρτοφύλαξ, καὶ ὁ Πανιερώτατος νῦν ἅγιος Προύσσης. αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον καὶ τὴν μέθοδον ἐκθέσας κατ' ἐρωταπόκρισιν, χάριν δὲ τῶν φιλολόγων προσθέσας καὶ ἐκ τοῦ μεγάλου Θεωρητικοῦ τὸ ἱστορικὸν μέρος, μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν φιλολογίαν, προσφέρω εἰς τοὺς εὐμενεῖς ὑμῶν κόλπους τὴν Βίβλον ταύτην μεθ' ὑποκλινοῦς ταπεινώσεως, παρακαλῶν ἵνα ἐπικρίνητε αὐτὴν ἐπιεικῶς, συγχικύσκοντες εἴτι ἀμάρτημα ἐν αὐτῇ, καὶ ἀναπληροῦντες ὑμεῖς τὰ ἐλλείποντα. "Ἐρῶσθε.

Ὁ ἐκδότης.

Θεόδωρος Π. Παράσχου Φωκαεὺς.

Η ΚΑΤΑ ΘΕΩΡΙΑΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΙΝ ΚΡΗΘΙΣ

Τ Η Σ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ερώτ. Τί είναι ἡ Μουσική;

Α'πόκρ. Ἡ Μουσική εἶναι μάθησις μέλους, καὶ ἐκείνων ὅσα ἀκολουθοῦσι τριγύρω εἰς τὸ μέλος.

Ε'ρ. Τί εἶναι τὸ μέλος;

Α'π. Εἶναι σειρά φθόγγων, ἀνομοίων ἀλλήλοις κατὰ τὴν ὀξύτητα καὶ βαρύτητα, ἤγουν κατὰ τὴν ἀνάβασιν καὶ κατὰ βασιν τῆς διαδοχῆς, τοῦτ' ἔστι ὅτε ὁ εἰς φθόγγος, διαδέχεται κατόπιν τὸν ἄλλον, εἰς εὐχαρίστησιν τῆς ἀκοῆς.

Ε'ρ. Ποῖα εἶναι τὰ ἀκολουθεῦντα τριγύρω εἰς τὸ μέλος;

Α'π. Εἶναι τόνοι, Ἦχοι, Συσήματα, Σχέσεις, Χρόνοι, Ρυθμοὶ, Ἀναλογίαι, Συμφωνίαι, καὶ τ. λ. π.

Ε'ρ. Τί εἶναι ὁ φθόγγος;

Α'π. Εἶναι φωνή, ἀποβλέπουσα εἰς μέλος, ἡ ὁποία σέκεται εἰς μίαν εἶσιν ὅθεν καὶ πτώσις ἐμμελῆς τῆς φωνῆς λέγεται, δηλονότι ἡ φωνή ἢ ἐκ τοῦ κρουσθέντος σώματος τριναζομένη καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν πίπτουσα, διὰ τῆς σχέσιν τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ φθόγγος, ἤγουν διὰ τὴν τελειωτικὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς σύσασιν τοῦ μέλους, διὰ τοῦτο ἄνευ σχέσεως, οὔτε φθόγγος γίνεται, οὔτε μέλος.

Ε'ρ.

Ἐρ. Εἰς πόσα διαιρεῖται ἡ Μουσική;

Ἀπ. Ἡ Μουσική διαιρεῖται γενικῶς εἰς δύο, εἰς Θεωρητικὴν καὶ Πρακτικὴν.

Ἐρ. Τί εἶναι ἡ Θεωρητική;

Ἀπ. Ἡ κατὰ θεωρίαν μάθησις τῶν βασίμων ὀρισμῶν τῆς Μουσικῆς.

Ἐρ. Πῶς θεωρεῖ ὁ Θεωρητικὸς τοὺς βασίμους λόγους τῆς Μουσικῆς;

Ἀπ. Καταγινόμενος εἰς τὸ νὰ μανθάνῃ τὰς διαφόρους ἀναφορὰς, εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέρεται τὸ βαρὺ πρὸς τὸ ῥεῖ, καὶ τὸ ταχὺ πρὸς τὸ βραδύ.

Ἐρ. Εἰς πόσα διαιρεῖται;

Ἀπ. Εἰς δύο, εἰς Ἀρμονικὴν, ἣ γινεται εἰς τὸν τρόπον τοῦ προσαρμόζειν, καὶ εἰς Ῥυθμικὴν.

Ἐρ. Εἰς τί καταγίνεται ἡ ἀρμονική;

Ἀπ. Εἰς τὴν μάθησιν τῶν φθόγγων, καὶ τοῦ μέτρου τῶν διασημάτων τῆς.

Ἐρ. Ἡ δὲ Ῥυθμική εἰς τί ἀποβλέπει;

Ἀπ. Εἰς τὴν μάθησιν τῆς μεταχειρίσεως τοῦ τακτικοῦ χρόνου.

Ἐρ. Τί εἶναι ἡ Πρακτική;

Ἀπ. Τὸ νὰ ψάλλῃ τις τὰ πεποιημένα, ἢ ψαλλόμενα μέλη κατὰ συνήθειαν, ἄνευ παραδόσεως τῶν βασίμων ὀρισμῶν.

Ἐρ. Τί ἐρμηνεύει ἡ Πρακτική;

Ἀπ. Ἐρμηνεύει πῶς νὰ συμφωνοῦν εἰ ἀρχαὶ τῆς Θεωρητικῆς, ὥστε νὰ προσέρῃ ὁ Μουσικὸς, καὶ νὰ διορίζῃ τοὺς φθόγγους πρὸς τὴν διαδοχὴν, εἰς τελειωκίησιν τοῦ μέλους τῆς Ἀρμονίας, καὶ οὕτω νὰ γινήται τὸ μέλος εἰς τὴν ἀκρόν εὐάρεστον.

Ἐρ. Εἰς πόσα διαιρεῖται;

Ἀπ. Εἰς δύο, εἰς μελοποιίαν καὶ Ῥυθμο-

Ε'ρ. Εἰς τὶ καταγίνεται ἡ μελοποιΐα;

Α'π. Εἰς τὸ νὰ δίδῃ τοὺς κανόνας διὰ νὰ κάμνῃ τίς εὐ-
 ρεσα καὶ ἄρμονικὰ τὰ ἄσματα.

Ε'ρ. Ἡ δὲ Ῥυθμοποιΐα;

Α'π. Αὕτῃ ἐρμηνεύει τοὺς κανόνας τῆς ἐφαρμογῆς, ἡγουν
 τοῦ προσαρμόσματος τῶν μέτρων καὶ τῶν χρόνων.

Ε'ρ. Εἰς πόσα διαιρεῖται τὸ μέλος;

Α'π. Εἰς δύο, ἡγουν εἰς τέλειον, καὶ ἀτελές.

Ε'ρ. Ποῖον εἶναι τὸ τέλειον;

Α'π. Εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συνίσταται ἀπὸ Μελωδίαν,
 Ῥυθμὸν, καὶ λέξιν.

Ε'ρ. Ποῖον λέγεται ἀτελές;

Α'π. Ἀτελές λέγεται, ἡ μελωδία ἐκείνη, ἣτις πλέκει ἀ-
 νομοίους φθόγγους, χωρὶς Ῥυθμῶν, κατὰ τὴν ἄξυτητα καὶ βα-
 ρύτητα, καὶ φαίνεται εὐάρεστος εἰς τὴν ἀκοήν.

Ε'ρ. Ποῖος λέγεται ὅτι ψάλλει ἀτελῶς;

Α'π. Ἐκεῖνος, ὅς τις ψάλλει χωρὶς νὰ ἤξεύρῃ τοὺς κανόνας
 τῆς Μουσικῆς, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τὰ ἰδιώματα τῶν ἤχων,
 ἂν καὶ οἱ προφερόμενοι παρ' αὐτοῦ φθόγγοι ἀρέσκουσι κατὰ
 μέρος εἰς τοὺς ἀκρατάς, ψάλλει ὅμως ἀτεχνῶς.

Ε'ρ. Ποῖος λοιπὸν ψάλλει, ἐπισημονικῶς καὶ μὲ τέχνην;

Α'π. Ἐκεῖνος, ὅστις ἤξεύρει ἀλανθάσως τοὺς κανόνας τῆς
 Μουσικῆς, καὶ τὴν φύσιν καὶ τὰ ἰδιώματα τῶν ἤχων, καὶ
 προσφέρει τὸ μέλος, κανονικῶς προσηρμισμένον εἰς τὴν φύσιν
 τοῦ ψαλλομένου ἤχου.

Ε'ρ. Εἶναι δυνατόν ὁ ἐπισήμων νὰ ψάλλῃ τεχνικῶς;

Α'π. Μάλισα.

Ε'ρ. Ὁ δὲ πρακτικὸς, δύναται νὰ ψάλλῃ ἐπισημονικῶς;

Α'π. Ὁχι βέβαια.

Ε'ρ. Διατί;

Α'π. Διότι ὁ ἐπισημονικὸς ἔχει καὶ τὰ μέσα τῆς τέχνης

πολλῷ περισσώτερον καὶ ὅταν τὸν βοηθῇ καὶ τὸ ὄργανον.¹
 Οὐ πρακτικὸς ὁμῶς, διότι δὲν γνωρίζει τοὺς βασίμους ὄρους,
 τυχὸν καὶ νὰ ἠδύνη τοὺς ἀκροατάς, ὁμῶς μὴ γνωρίζων τοῦ
 περιφέρεται.

Ἐρ. Ποῖος ψάλλη, ἐπισημονικῶς;

Α'π. Ἐκεῖνος, ὅστις ἠξεύρει τοὺς κανόνας τῆς Μουσικῆς,
 καὶ τὴν φύσιν καὶ τὰ ιδιώματα τῶν ἤχων, καὶ προφέρει κα-
 νονικῶς τὸν ψαλλόμενον ἦχον, καὶ ἠμπορεῖ νὰ διεγείρῃ τὰ ψυ-
 χικὰ πάθη τῶν ἀκροατῶν, κατὰ τὴν ἰδίαν ἀρέσκειαν, ἠ-
 γουν εἰς κατάνυξιν, καὶ λύπην, εἰς χαρὰν καὶ ὀργὴν
 καὶ τ. λ. π.

Ἐρ. Τί πρέπει νὰ ἠξεύρῃ ὁ τοιοῦτος Μουσικὸς, οὐκ ἔστι
 γείρῃ τὰ ψυχικὰ πάθη τῶν ἀκροατῶν;

Α'π. Πρέπει νὰ ἠξεύρῃ ταῦτα τὰ πέντε μέτρα.

Δ'ον. Νὰ ἠξεύρῃ καλῶς, τὰ περὶ τὸ μέλος συμβαίνοντα,
 μετὰ λόγου καὶ θεωρίας, καὶ νὰ μελοποιῇ ὀρθῶς, κατὰ τοὺς
 κανόνας ἐκάστου.

Β'. Πρέπει νὰ γράφῃ ἀσφαλῶς καὶ ὡς ἡ τέχνη τὸ ἀπαιτεῖ.

Γ'. Νὰ δύναται νὰ ψάλλη ἐλευθέρως καὶ ὀρθῶς καθὲν τῶν
 σεσημειωμένων μαθημάτων, χωρὶς προμελέτης.

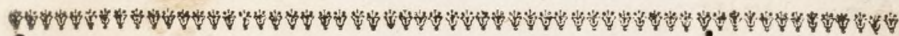
Δ'. Νὰ εἶναι ἀρκετὸς νὰ γράφῃ καθὲν μέλος ἐκ πρώτης ἀ-
 κοῆς (α), τὸ ὁποῖον ἠθελεν ἀκούσῃ παρ' ἄλλου λεγόμενον,
 Ἐκκλησιαστικόν, ἢ ἐξωτερικόν, καὶ νὰ τὸ ψάλλη χωρὶς δια-
 φθορᾶς, ἀπαραλλάκτως. (β)

Ε'.

(α) ἠξεύρει, φιλολόγη τῆς Μουσικῆς, τοῦτο, ἔτι τὸ λεγόμενον ἐκ πρώτης ἀκοῆς, δὲν ἐνοεῖ ὅλον τὸ ψαλλόμενον, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ δύο, ἢ τρεῖς χαρα-
 κτήρας, ἢ καὶ περισσοτέρους συμποσούμενον μέλος· διότι καὶ ἡ λέξις μέλος εἰς
 τὴν Μουσικὴν ἐνοεῖ ἐν κόμμα, καθὼς καὶ τὰ μέλη τοῦ ὁποιοῦδήποτε ἄλλου
 σώματος· καὶ ὅρα ἐν τῆς λέξεσι· διότι τὸ ὅλον μάθημα ἐκ πρώτης ἀκοῆς
 εἶναι ἀδύνατον.

(β) Σημείωσαι ὅτι ἀπαραλλάκτως ἐνοεῖ, τὸ κατὰ τὴν ἀπαιτήσιν τῶν ση-
 μείων

Ε'. Νὰ διακρίνη ἀπὸ μόνης ἀκοῆς τὸ τυχόν μέλος, ἂν εἶναι καλῶς πεποιημένον καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς τέχνης· ὅθεν ταῦτα πάντα τὰ χαρακτηριστικὰ, πρέπει ὁ ἐπίσημονικὸς καὶ τέλειος Μουσικὸς νὰ τὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ ποσότητος τῆς μελωδίας.

Ερ. Ποσα εἶναι τὰ συζατικά τῆς μελωδίας;

Α'π. Δύο, Ποσότης, καὶ Ποιότης, διὸ καὶ με δύο εἰδῶν χαρακτηρισθῆρας γράφεται ἡ μελωδία.

Ερ. Τί ἐστὶ Ποσότης εἰς τὴν Μουσικὴν;

Α'π. Ἡ καταμέτρησις τῶν φωνῶν, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται εἰς ἓν μέλος, ἤτοι ἀπὸ πόσας φωνὰς αὐτὸ συνίσταται.

Ερ. Πῶς θεωρεῖται εἰς τὴν μελωδίαν;

Α'π. Δι' ἀνάβασεως, καὶ καταβάσεως, καὶ ἰσότητος.

Ερ. Τί εἶναι ἡ ἀνάβασις;

Α'π. Εἶναι σειρά φθόγγων, οἵτινες ψάλλονται με τὰς ἐξῆς συλλαβὰς, κατὰ τάξιν τοιαύτην· οἶον,

Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη, Πα.

Ερ. Τί εἶναι ἡ κατάβασις;

Α'π. Εἶναι σειρά φθόγγων, οἵτινες ψάλλονται κατὰ τὴν ἐναντίαν τάξιν τῆς ἀναβάσεως, δηλαδή καθοπισθοδρομητίν οἶον.

Πα, Νη, Ζω, Κε, Δι, Γα, Βου, Πα.

Ερ.

μείων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατὰ τὸ ὕψος· διότι τὸ ὕψος ἀπερίγραπτον εἶναι, καθ' ὃ ἀέρας ὄν· διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη πολλάκις τις νὰ ἀκούσῃ αὐτὸ, καὶ οὕτ' ἄν νὰ τὸ σημειώσῃ, καίτοι ἀνωτέρω λέγει ἐκ πρώτης ἀκοῆς.

Ερ. Τί είναι ἡ ἰσότης .

Α'π. Ἰσότης δὲ εἶναι σειρά φθόγγων, οἵτινες ψάλλονται μέ τὰς αὐτὰς συλλαβὰς εἰς μίαν βᾶσιν, οἶον .

• Πα, Πα, Πα . ἢ Δι, Δι, Δι . ἢ Ζω, Ζω, Ζω .

Ερ. Καὶ ἄλλως ὀνομάζεται ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ κατὰβασις;

Α'π. Μάλισα .

Ερ. Πῶς;

Α'π. Ἡ μὲν ἀνάβασις λέγεται ὀξύτης, καὶ ἀνιέναι ἢ δὲ κατὰβασις, βαρύτης, καὶ κατιέναι .

Ερ. Αὕτη ἡ τάξις τῶν εἰρημένων φθόγγων πῶς ὀνομάζεται;

Α'π. Κλίμαξ, ἤγουν σκάλλα, διατονικὴ κατὰ τὸ διὰ πασῶν σύστημα, εἰς τὴν ὁποίαν διδάσκονται οἱ πρῶτόπαιδοι μεθῆται τὴν ποσότητα τῆς μελωδίας, καθὼς ἐσχεδιάσται .

Η Οὐρανία

π ρ	12	Πα
ν ς	7	Νη
ζ ς	9	Ζω
κ ρ	12	Κε
Δ ς	12	Δι
Γ ς	7	Γα
ε ς	9	Βου
π ρ		Πα

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

ΦΘΟΓΓΟΙ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΟΜΑΤΤΑΣ

ρ. Αὐτὴ ἡ Κλίμαξ ἀπὸ πόσους φθόγγους συγκροτεῖται ;
π. Συγκροτεῖται ἀπὸ φθόγγους ὀκτώ, οἱ ὁποῖοι περιχλείουσι
μάτα ἑπτὰ, καθ' ἓν ἀπὸ τὰ ὁποῖα λέγεται τόνος, ἡ-
γούσα εἰς ἑαυτὴν διάσημα.

Ερ. Τί είναι τὸ τμήμα;

Α'π. Τμήμα είναι μικρόν τι διάστημα, ἤγουν τὸ ἐν ἀπὸ τὰ δώδεκα τοῦ μείζονος τόνου, ἢ τοῦ ἐλάσσονος καὶ τοῦ ἐλαχίστου.

Ε'ρ. Ἀπὸ πόσα τοιαῦτα τμήματα συμποσοῦται ὅλη ἡ Κλίμαξ;

Α'π. Ἀπὸ ἐξήκοντα ὀκτώ.

Ερ. Πῶς ἄλλως λέγεται ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ κατάβασις;

Α'π. Ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ κατάβασις λέγεται συνεχῆς, καὶ ὑπερβατή.

Ερ. Ποία εἶναι ἡ συνεχῆς;

Α'π. Ἡ συνεχῆς εἶναι ὅταν οἱ φθόγγοι διαδέχωνται ὁ εἰς τὸν ἄλλον ἀμέσως, ἤγουν κατὰ τὴν τάξιν των, καθὼς,
 Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη, Πα.

Ερ. Ποία εἶναι ἡ ὑπερβατή;

Α'π. Ἡ ὑπερβατή γίνεται τότε, ὅταν οἱ φθόγγοι διαδέχωνται ὁ εἰς τὸν ἄλλον οὐχὶ ἀμέσως, ἀλλὰ κατὰ παράληψιν, ὅταν ἀπὸ τὴν τάξιν των ἐν τῷ μεταξὺ σιωπᾶται εἰς φθόγγος, ἢ δύο, ἢ πολλοὶ, καὶ ὁ τελευταῖος μόνον φθόγγος κατὰ τὸ διάστημα τὸ ὁποῖον τύχη προφέρεται, καθὼς,
 Πα, Δι, Νη, ἢ, Δι, Βου, Ζω,

Ερ. Ὅταν γένη χρειά περισσοτέρας συνεχοῦς ἀναβάσεως ἀπὸ τοὺς ἐπτὰ φθόγγους, τότε τί πρέπει νὰ κάμωμεν;

Α'π. Τότε ψάλλομεν καὶ ἄλλους ἀνιόντας φθόγγους, πάλιν μὲ τὰς ἰδίας συλλαβάς, ἤγουν κατὰ τὸ δις Διαπασῶν, λέγοντες τὸν μὲν ὄγδοον φθόγγον, Πα, τὸν δὲ ἕνατον Βου, καὶ τοὺς λοιποὺς καθ' ἑξῆς ὡς ἴδη ἡ Κλίμαξ ὑπαγορεύει.

Μαρτυρίαι κατά τὸ δις Διαπασῶν.

Δι	12
Γα	7
Βου	9
Πα	12
Νη	7
Ζω	9
Κε	12
Δι	12
Γα	7
Βου	9
Πα	12
Νη	7
Ζω	9
Κε	12
Δι	12

Δι
 Γα
 Βου
 Πα
 Νη
 Ζω
 Κε
 Δι
 Γα
 Βου
 Πα
 Νη
 Ζω
 Κε
 Δι

Οὐ κατὰ τὸ δις Διαπασῶν Κλίμαξ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν Χαρακτῆρων τῶν φθόγγων.

Ἐρ. Πόσοι εἶναι οἱ χαρακτῆρες τῆς ποσότητος;

Ἀπ. Οἱ Χαρακτῆρες μὲ τοὺς ὁποίους γράφεται ἡ ποσότης τῆς μελωδίας, ἤγουν τὰ σημεῖα ἅτινα παρασαίνουσι τοὺς φθόγγους τοῦ γραφομένου μέλους, καθ' ἡμᾶς εἶναι δέκα· γράφονται δὲ καὶ ὀνομάζονται οὕτως.

Ἴσον	⌒	ο	φανοὶ ἀνιούσαι,
Ὀλίγον	⌒	α	
Πετασῆ.	⌒	α	
Κεντήματα.	⌒	α	
Κέντημα	⌒	β	
Υψηλή	⌒	δ	

Ἀπόστροφος	⌒	α	κατιούσαι.
Υπερβόη.	⌒	β	
Ἐλαφρὸν	⌒	β	
Χαμηλή	⌒	δ	

Ἐρ. Ὅποιαν ἐνέργειαν παρασαίνει ἕκαστος χαρακτήρ τῆς ποσότητος;

Ἀπ. τὸ μὲν Ἴσον ⌒, οὔτε ἀνάβασιν ἔχει, οὔτε κατάβασιν; ἀλλ' ἰσότητα, καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ προκείμενον μηδὲν ο. φέρει δὲ πάντοτε τὸν φθόγγον τοῦ πρὸ ἑαυτοῦ χαρακτῆρος· τὸ δ' Ὀλίγον ⌒, ἢ Πετασῆ ⌒, καὶ τὰ κεντήματα ⌒, φανερώνουσι τὸν πρῶτον ἀνιόντα φθόγγον, ἀπὸ τὴν βάσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκόμεθα· ἢ Ἀπόστροφος ⌒

φα -

φανερώνει τὸν πρῶτον κατιόντα φθόγγον, ἀπὸ τὴν βάσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρισκόμεθα, καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ προκείμενον ἄλφα-α. ἡ Ὑπόβροχῆ , φανερώνει δύο κατιόντας φθόγγους μὲ συνέχειαν, καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ προκείμενον Ἀραβικὸν ἀριθμητικὸν σημεῖον 2. τὸ δὲ κέντημα , φανερώνει τὸν δεύτερον ἀνιόντα φθόγγον ὑπερβατικῶς, καὶ ὁ πρῶτος φθόγγος αὐτοῦ σιωπᾶται, καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ προκείμενον β'. τὸ δὲ Ἐλαφρὸν , φανερώνει τὸν δεύτερον κατιόντα φθόγγον, καὶ ὁ πρῶτος φθόγγος αὐτοῦ σιωπᾶται, καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ προκείμενον β. ἡ Ὑψηλὴ , φανερώνει τὸν τέταρτον ὑπερβατικῶς ἀνιόντα φθόγγον, καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ προκείμενον δ. καὶ οἱ μεταξὺ αὐτῆς φθόγγοι σιωπῶνται. ἡ δὲ Χαμηλὴ , φανερώνει τὸν τέταρτον κατιόντα φθόγγον, ὡσαύτως καὶ αὐτὸ δηλοῖ τὸ προκείμενον δ, καὶ οἱ μεταξὺ αὐτῆς φθόγγοι σιωπῶνται.

Ἐρ. Μὲ τοὺς παρόντας δέκα χαρακτηῆρας, πῶς ἠμπεροῦμεν νὰ σημειώσωμεν τὴν ἀνάβασιν, κατὰβασιν, καὶ ἰσότητα;

Α'π. Γράφοντες τὴν μελωδίαν, ὅταν ἔχωμεν χρείαν ἰσότητος, μεταχειρίζομεθα τὸ Ἴσον , καὶ ὅταν θέλωμεν νὰ ἀναβῶμεν μὲ συνέχειαν ἀνὰ μίαν φωνὴν, πολλοὺς φθόγγους μεταχειρίζομεθα τὸ Ὀλίγον , τὰ Κεντήματα , καὶ τὴν Πετασίαν , κατὰ τὴν περίεσιν ὅταν δὲ θέλωμεν νὰ καταβῶμεν ὁμοίως, μεταχειρίζομεθα τὴν Ἀπόστροφον , τὴν Ὑπόβροχῆ , τὴν Χαμηλὴν, τὸ Ἐλαφρὸν, καὶ τὸ συνεχές Ἐλαφρὸν.

Ἐρ. Πῶς σημειώνεται ἡ ὑπερβατὴ ἀνάβασις καὶ κατὰβασις διὰ τῶν ἄνω χαρακτηῆρων;

Α'π. Ἡ ὑπερβατὴ ἀνάβασις καὶ κατὰβασις, ἐπειδὴ γίνεται κατὰ πολλοῦς τρόπους, γράφεται μὲν μὲ τοὺς ἰδίους χαρακτηῆρας, ἀλλ' οὐχὶ πλέον μὲ ἀπλοῦς, ἀλλὰ συνθετοῦς. ἐπειδὴ ἡ σύνθεσις ἠμπορεῖ νὰ ἀυξάνει τὴν ποσότητα τῶν χαρακτηῆρων ὀρισμένως, κατὰ τὴν χρείαν τοῦ σημειοῦντος.

Ε'ρ. Πῶς λογαριάζεται ἡ ποσότης τῆς ὑπερβατῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως;

Α'π. Λογαριάζεται μὲ τὸ μέσον τῆς Κλίμακος· ἐπειδὴ ὅταν εὐρεθῶσι δύο φθόγγοι, παραδείγματος χάριν, ὁ Πα, ἢ Δι, καὶ θέλωμεν νὰ εὐρωμεν τὴν ποσότητά των, βλέπομεν εἰς τὴν τάξιν τῆς Κλίμακος, ὁ Δι, κατὰ πόσους φθόγγους ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Πα, καὶ οὕτως εὐρίσκονται τρεῖς· Πα, Βου, εἰς τόνοσ. Βου, Γα, δύο τόνοι. Γα, Δι, τρεῖς τόνοι. ὡσεὶ ἡ ποσότης Πα, Δι, εἶναι τρία, ὁμοίως καὶ τὰ λοιπά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ συνθέσεως τῶν Χαρακτῆρων.

Ε'ρ. Πῶς συνθέτονται οἱ Χαρακτῆρες;

Α'π. Συνθέτονται οἱ Χαρακτῆρες μὲ εὐτακτον συμπλοκὴν, διὰ νὰ παρασαίνουσι ὠρισμένως τὰς διαφοροὺς ποσότητας τῶν φθόγγων, πλὴν χωρὶς συνθέσεως ἠμποροῦν νὰ γράφονται μόνον τὸ Ἴσον $_$, τὸ Ὀλίγον $_$, ἢ Πετασὴ $_$, ἢ Ἀπόστροφος $_$, τὸ Ἐλαφρὸν $_$, καὶ ἡ χαμηλὴ $_$. Οἱ δὲ λοιποὶ χαρακτῆρες δὲν ἠμποροῦσι νὰ γράφονται μόνον των, ἀλλὰ ἰσάμενοι ἔμπροσθεν ἢ ἐπ' ἄνω, ἢ ὑπὸ κάτω τῶν χαρακτῆρων, αὐξάνουσι τὴν ποσότητά των, κατὰ τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἔθελον ἔχει, τοῦτ' ἔστι τὸ Κέντημα $_$, ὅταν συντεθῆ μὲ τὸ Ὀλίγον ἔμπροσθεν, ἢ κάτωθεν αὐτοῦ οὕτως $_$.

φανερῶναι τὸν δευτερον ὑπερβατῶς ἀκόντα φθόγγον· ἂν δὲ τέθῃ ἄνωθεν τοῦ Ὀλίγου οὕτω $_$, φανερῶναι τὸν τρίτον ὑ-

περβατῶς ἀνιόντα φθόγγον. Τὸ Ὀλίγον $_$, ὑποτίθεται εἰς ὄλους τοὺς χαρακτῆρας, ἐκτὸς τῶν Κεντημάτων $_$, ὁ δὲ ὑποτασσόμενος χαρακτήρ, ἤγουν τὸ Ὀλίγον $_$, χάνει τὴν ποσότητά του, καὶ λογαριάζεται ἡ ποσότης ἐκείνου μόνον τοῦ χαρακτῆρος, ὅς τις τὸ ὑπέταξεν, ἤγουν ὅταν ἡ Ὑψηλὴ $_$ τεθῆ ἔμπροσθεν εἰς τὸ Ὀλίγον οὕτως $_$, ἡ δύναμις τοῦ Ὀλίγου χάνεται, καὶ λογαριάζεται ἡ ποσότης τῆς Ὑψηλῆς.

Ὅταν δὲ τεθῆ ἡ Ὑψηλὴ ὀπισθεν οὕτως $_$, ἢ ἐν μέσῳ $_$, δὲν ὑποτάσσεται τὸ Ὀλίγον, ἀλλὰ λογαριάζεται ἡ ποσότης καὶ τῶν δύο χαρακτῆρων· ὁμοίως καὶ ἡ Πετασὴ $_$, ὑποτίθεται ὑπὸ ὄλους τοὺς χαρακτῆρας, καὶ χάνει τὴν ποσότητάτης, ὅχι ὅμως καὶ τὴν ὀξύτητάτης, οἷον τὴν δυνάμειν-της, ἐκτὸς τοῦ Ὀλίγου $_$, καὶ τοῦ Κεντήματος $_$, πολ- λάκις καὶ ἀπὸ τὴν Ὑψηλῆν, ὅταν ἤθελε τεθῆσι οὕτως $_$,

$_$ $_$ $_$, τότε καὶ ὁ ὑποτιθέμενος χαρακτήρ, ἤγουν ἡ Πετασὴ, ἔχει τὴν ἑαυτῆς ποσότητα, ἀμα δὲ καὶ τὴν ὀξύτητα, ἤγουν τὴν δυνάμειν της· τὸ Ἐλαφρὸν δὲ ὅταν ὑποτάξῃ τὴν Ἀπόσροφον οὕτως $_$, οἱ δύο φθόγγοι τοῦ Ἐλαφροῦ, προφέρονται μὲ συνέχειαν, ἐννοουμένης τῆς Ἀποσρόφου, εἰς τόπον γαργοῦ, διὰ τὸν πρῶτον φθόγγον τοῦ Ἐλαφροῦ· τὸ Ὀλίγον, καὶ ἡ Πετασὴ, ὑποτάσσονται ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὄλους τοὺς κατιόντας χαρακτῆρας, ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὸ Ἴσον, ὅταν τεθῶσιν ἀνωθεν αὐτῶν οὕτως.

$_$, $_$, $_$, $_$, $_$, $_$, $_$, $_$, $_$, $_$, $_$, $_$,
 0 0 α α 2 2 6 2 6 2
 $_$, $_$, $_$.
 γ δ δ

Γδοῦ καὶ ὁ πίναξ τῶν συθέτων χαρακτῆρων, ἐνθα δεικνύεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν αὐξάνει ἡ σύνθεσις τὴν ποσότητά αὐτῶν ἀ-

τινα^ο χρησιμεύουσιν εἰς τὴν παραλλαγὴν. ἤξευρε δὲ ὅτι τὰ μὲν γράμματα φανερώνουσι τὸ ὑπερβατὸν, οἱ δὲ ἀριθμητικοὶ χαρακτῆρες τὴν συνέχειαν.

ο ο α 2 2 2 β β β α γ δ

δ α ε ε α 5 5 α ζ η θ θ ι

ια ιβ ιγ ιδ ιε ιε ιε ο β γ

δ ε ε 5 ζ η θ ι ια ιβ ιγ

ιδ ιε 2 2 ο 2 α α β α 2 α 2 2

2 α α γ γ γ β α α 3 ο 2 α 4

ε ο 4 4 5 δ α 5 ζ η θ

ο 9 ι ια ιβ ιγ ιδ ιε

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ Παραλλαγῆς.

Ἐρ. Τὶ εἶναι ἡ Παραλλαγή;

Α'π. Παραλλαγή εἶναι, τὸ νὰ συμφωνῶμεν τὰς συλλαβὰς τῶν φθόγγων ἐπάνω εἰς τοὺς γεγραμμένους χαρακτῆρας τῆς μελωδίας, ἐπὶ τούτοις δὲ πρότερον ἀπὸ πάσης μελωδίας γραπτῆς, τίθεται μαρτυρία, ἡ ὁποία φανερώνει τὸ, ποῖος φθόγγος γίνεται ἀρχὴ τῆς μελωδίας· ἔπειτα ἐμβαίνουν οἱ χαρακτῆρες τῶν φθόγγων· παρατηρεῖται λοιπὸν ἡ ποσότης τῶν χαρακτῆρων, καὶ προφέρεται ὁ φθόγγος ὁ ἀνήκων εἰς πάντα χαρακτῆρα, ὅταν εἶναι μόνος, ἢ μὲ ὁποῖαν δήτινα σύνθεσιν.

Ἐρ. Δὲν μοὶ φανερώνεις τοῦτο πραγματικῶς εἰς τὸ συνεχές πρῶτον, καὶ ἔπειτα εἰς τὸ ὑπερβατόν;

Α'π. Εἰς τὴν συνεχῆ παραλλαγὴν τοῦ διατονικοῦ γένους κατ' ἀρχὰς τίθεται τοῦ $\bar{\eta}$ μαρτυρία, ἡ ὁποία φανερώνει, ὅτι ὁ Πα, φθόγγος γίνεται ἀρχὴ, καὶ ἐπειδὴ ὁ πρῶτος χαρακτῆρ, ἤγουν (τὸ Ἴσον) δηλοῖ ἰσότητα, πρόφερε τὸν Πα, φθόγγον κατὰ τὸ Ἴσον — , ἔπειτα μὲ τοὺς δύο Ἀποστροφους > , πρόφερε ἀκολουθῶς τοὺς δύο κατιόντας φθόγγους, Νη, Ζω, εἶτα μὲ τὰ τρία Ὀλίγα — — — , πρόφερε αὐθις τοὺς τρεῖς ἀνιόντας φθόγγους, Νη, Πα, Βου, καὶ πάλιν μὲ τοὺς δύο Ἀποστροφους, τοὺς δύο κατιόντας φθόγγους, Πα, Νη, καὶ καθ' ἑξῆς εὐτὼ ποιεῖς, ἕως ὅτου ἤθελες φθάσει εἰς τὸν διάμετρον, Πα, τῆς πρώτης βάσεως, ἤγουν ἀπὲρ κεί-

κείνην τὴν βάσιν, ὅθεν ἔκαμες τὴν ἀρχήν.

Ἰδού καὶ παράδειγμα τῆς συνεχοῦς παραλλαγῆς τοῦ διατονικοῦ γένους.

π
 η Πα νη ζω νη πα βου πα νη πα βου γα βου
 πα βου γα δι γα βου γα δι κε δι γα βου γα
 δι κε ζω κε δι γα δι κε ζω νη ζω κε
 δι κε ζω νη πα π νη ζω κε δι κε ζω νη
 ζω κε δι γα δι κε ζω κε δι γα βου γα δι
 κε δι γα βου πα βου γα δι γα βου πα νη πα
 βου γα βου πα νη ζω νη πα π η

Ἐρ. Δέν μὲ πληροφορεῖς καὶ περὶ τῆς ὑπερβατῆς παραλλαγῆς;

Α'π. Εἰς τὴν ὑπερβατὴν παραλλαγὴν τοῦ διατονικοῦ γένους, κατ' ἀρχὰς τίθεται μαρτυρία τοῦ π η ἢ ὁποῖα φανερώ-
 νει ὅτι ὁ Πα, φθόγγος γίνεται ἀρχή, καὶ ἐπειδὴ ὁ πρῶτος
 χαρακτήρ, ἡγουν τὸ ("Ἴσον) — , δηλοῖ ἰσότητα, πρόφερε
 τὸν Πα, φθόγγον μὲ τὸ "Ἴσον — , ἔπειτα εἰς τὸ ὑπερ-
 βατὸν, ἡγουν εἰς τὸ Κέντημα μὲ τὸ "Ολίγον — , πρό-
 φερε τὸν Γα, φθόγγον, ἔπειτα εἰς τὴν Ἀπόστροφον — ,
 πρόφερε τὸν Βοῦ, φθόγγον, ἔπειτα πάλιν πρόφερε εἰς τὸ Κέν-

θίου μελωδίας τρόπος, ὁ κατὰ τοὺς ὀρθίους πρὸς τὸν ὀρθιον
σημαντὸν Τροχαῖος. λέγει δὲ Πίνδαρος, ὅτι καὶ τῶν σκο-
λιῶν μελῶν (α) ὑπῆρξεν εὐρετῆς ὁ Τέρπανδρος. κατέστησε δὲ
πρώτην κατάστασιν τῶν περὶ τὴν Μουσικὴν ἐν τῇ Σπάρτῃ
λέγων. „ Ὑμεῖς τι τετράγυρον ἀποσέρεξαντες αἰοιδῆν „
„ Ἐπταφώνῳ φόρμιγγι, νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

Κζ'. Μελοποιοὶ ἄριστοι ὑπῆρξαν ὁ Ἀνακρέων, ὁ ἐκ τῆς Τέως
πόλεως Ἰωνίας· οὗτος, ὃν καὶ σοφὸν ἐνόμιζον τινές, καὶ
ἀληθῶς φιλόσοφον, ἔγραψεν ᾠδὰς καὶ ὕμνους. (β) Σιμωνί-
δης, ὁ ἐξ Ἰουλίδος πόλεως τῆς Νήσου Κέως· οὗτος κατὰ
τὰς μαρτυρίας τῶν παλαιῶν, ἦτον ὁ δυνατώτατος εἰς τὴν
διεγερτικὴν Μουσικὴν, καὶ ἐν τῷ ὄγδοηκοσῷ ἔτει τῆς
ἡλικίας του ἔλαβε τὸ βραβεῖον· ἐφεῦρε λέγουσι καὶ τὰ δι-
πλᾶ γράμματα τὸ η, δηλαδή, ω, ζ, ξ, καὶ ψ. (γ) καὶ Ἰπ-
ποδίκης ὁ χαλκιδεὺς, ὃς τις συνέστησε καὶ ἐθεμελίωσε τοὺς
Μουσικοὺς ἀγῶνας.

Κη. Πυθαγόρας δὲ θέλων τὴν οὐσίαν τοῦ παντὸς συγκει-
μένην διὰ Μουσικῆς (Παυσαν.) φιλοσοφικωτέραν ἀπὸ ὅλους
τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἐνέθηκεν ἔρευναν εἰς τὴν Μουσικὴν· οὗτος
διελὼν τὸ πεντεκαίδεκάχορδον σύστημα, εἰς πέντε τετρά-
χορδα, προσέθηκεν εἰς τοὺς φθόγγους, τὸν προσλαμβανόμε-

(α) Σκολιὸν μέλος λέγεται τὸ παρὰ πότον ἀδόμενον, ὃ καὶ παροίνιον ἐκαλεῖ-
το. ἴδε τοῦτου πλατυτέραν ἐξήγησιν παρὰ Ζηνοσίω.

(β) Ὁ Ἀνακρέων ἦνθει περὶ τὴν ξβ'. Ὀλυμπιάδα· ἐγεννήθη τῷ β'. ἔτει
τῆς νέ. Ὀλυμπιάδος. ἐξεμάκρυνε δὲ τὸ ζῆν μέχρι τοῦ 85. ἔτους τῆς ἡλικίας
του, καὶ ἀπεπνίγη ἐκ τινος κόκκου σταφίδος· διατρίψας ἀρκετοὺς χρόνους ἐν
Σάμῳ παρὰ τῷ τυράνῳ Πολυκράτῃ, ὃς τις καὶ μεγάλως τὸν ἐτίμα· εἶτα δι
ἐπιτροπῆς Ἰππάρχου ἤχθη εἰς τὰς Ἀθήνας πεντηκοντόρα νηί.

(γ) Γέγραπται παρ' αὐτῷ, ἡ Καμύσου καὶ Δαρείου βασιλεία, καὶ Ἐερέου
Ναυμαχία, καὶ ἡ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ Ναυμαχία, δι' ἐλεγκίας. ἡ δ' ἐν Σαλαμῖνι
μελικῶς; Σουῖδ.

νον, εἶρε τὰ διαστήματα τῶν τόνων, καὶ δι' ἀριθμῶν ἐξέφρασε τὴν διαφορὰν αὐτῶν· οἵτινες ἀριθμοὶ σὺζονται, καὶ ἕως εἰς ἡμᾶς· τούτους δὲ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τοὺς τρόπους, τοὺς ὁποίους μετεχειρίσθη πρὸς διάκρισιν τῶν διαστημάτων, καὶ τὰ σύμφωνα καὶ διάφωνα συστήματα καὶ τὰ λοιπὰ, θέλει περιέχειν καὶ αὕτη ἡ βίβλος, πλατύτερον ὅμως εὐρίσκεις αὐτὰ παρὰ τῷ Πυθαγορικῷ Νικομάχῳ, παραλαβόντι ταῦτα παρὰ Φιλολάου, ὃς τις ἐχρημάτισε μαθητὴς τοῦ Πυθαγόρου· ἡ δὲ σύζυγος τοῦ Πυθαγόρου Θεανὸν, ἦτον τόσον πεπαιδευμένη, ὥστε ὄχι μόνον βιβλία συνέγραψεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της, ἀνεδέχθη καὶ τὸ σχολεῖον του. (α)

Κθ'. Θαλήτας δὲ ὁ Γορτύνιος, καὶ Ξενοδάμος ὁ Κηθύρις, καὶ Ξενοκρίτος ὁ Λοκρὸς, κατεστάθησαν Ποιηταὶ Παιάνων. (β) λοιπὸν ὁ μὲν Θαλήτας, ἐμιμήθη μὲν τὰ μέλη τοῦ Ἀρχιλόχου, καὶ τὰ ἐξέτεινεν εἰς τὸ μακρύτερον, ἐνέθηκε δὲ εἰς τὴν ῥυθμοποιίαν καὶ Μάρωνα καὶ Κρητικὸν ῥυθμὸν, τοὺς ὁποίους οὕτε ὁ Ὀρφεὺς, οὕτε ὁ Ἀρχίλοχος, οὕτε ὁ Τέρπανδρος μετεχειρίσθησαν· τοῦ δὲ Ξενοδάμου, λέγει Πλούταρχος,

ἀ-

(α) Ὁ Πυθαγόρας φιλόσοφος περίφημος, εἶχε πατρίδα τὴν Σάμον, καὶ ἦν υἱὸς Μνησάρχου δακτυλιογλύφου. ἐγεννήθη μετὰ τῆς μγ'. Ὀλυμπιάδος, ἔλαβε τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς μαθήσεως ἀπὸ Φερεκύδην καὶ Ἑρμοδάμαν· ἀπελθὼν δὲ εἰς Αἴγυπτον, ἐπροχώρησεν εἰς τοὺς ναοὺς, καὶ εἰς τοὺς ἱεροὺς τόπους των, καὶ ἐδιδάχθη προσέτι ἐκεῖ τὴν Ἀστρονομίαν, Γεωμετρίαν, καὶ Θεολογίαν· αἰχμαλωτισθεὶς δὲ ὑπὸ Καμβύσου, ἐφέθη εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἐνθα πάλιν ἀπέκτησε τοὺς ἐκεῖ σοφοὺς, διὰ διδασκάλους του. ἐπιστραφείς δὲ εἰς Σάμον ἤρχησε νὰ διδάσκη, καὶ μὴ εὐδοκίμησας, φυγὼν καὶ περιελθὼν τοὺς περιφθίμους τόπους, καὶ τοῖς ναοῖς τῆς Ἑλλάδος κατήνησεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνθα εἰς τὴν Κροτόνην ἐστάθητε τὴν Σχολὴν του, διδάσκων ἰδίαν φιλοσοφικὴν αἵρεσιν· μετὰ τοὺς μαθητὰς του ἔζη ὡς εἰς Κοινόβιον· οἱ δὲ τοὺς λόγους του ἐδέχοντο ὡς χρησμούς λέγοντες αὐτὸς ἔφα· ἔζησε κατὰ τινὰς 99 ἔτη.

(β) Οἱ εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνοι κυρίως ἐκαλοῦντο Παιᾶνες, ἐπὶ κακῶν λύσει ἀδόμενοι. Ζηνόβ. Πώπ.

ἀπομυημονεύεται καὶ ἄσμα, τὸ ὁποῖον εἶναι φανερώς ὑπόρ-
χημα. (α) ὁ δὲ Λοκρὸς Ξενοκρίτος, ἐποίησε καὶ ἡρωϊκὰς ὑ-
πόθεσις, τῶν ὁποίων τινὲς ὠνομάσθησαν διθύραμβοι. (β)

Α'. Σακάδας δὲ ὁ Ἀργεῖος, ἔγινε Ποιητὴς μελῶν, καὶ
ἐλεγείων μελοπεποιημένων, καὶ ἐποποιὸς ἀγαθὸς, ἐνί-
κησε τρίς εἰς τὰ Πύθια. (γ) Πυθόκριτος δὲ ὁ Σικυώνιος, αὐλη-
τὴς περίφημος ἐνίκησε κατὰ τὰς ἐφεξῆς τούτων ἕξ Πυθιάδας
αὐτὸς μόνος αὐλητὴς. ἐπύλησε δὲ καὶ εἰς τὰ Ὀλύμπια ἐξά-
κις εἰς τὸ Πένταθλον, διὰ τὰ ὁποῖα ἔφησαν αὐτῷ στήλην,
καὶ ἐπέγραψαν ταῦτα τὰ ἐξῆς. ,, Πυθοκρίτου Καλλινίκου
Μνήματα αὐλητά. (δ)

Λά. Λυρικοὶ ἐπίσημοι ἐξάθησαν Κόρινθα, Τηλέσιλλα, καὶ
Πραξιλλὰ· καὶ ἡ μὲν Κόρινθα γεννηθεῖσα ἐν Θήβαις, ἐδιδά-
χθη ὑπὸ τινος Ποιητρίας Μύρτιδος (ε) ἐνίκησε δὲ τὸν Πίνδα-
ρον πεντάκις, καὶ ἔλαβε τὸ βραβεῖον. ἡ δὲ Τηλέσιλλα ἦν
Ἀργεῖα, ἐξ ἐνδύξου οἰκίας, κατὰ δὲ τὸ σῶμα νοσηματικὴ
καὶ ἐπειδὴ περὶ τῆς ὑγιωτέως τῆς ἠρώτησε τοὺς Θεοὺς, ἐλα-
λήθη πρὸς αὐτὴν νὰ θεραπεύῃ τὰς Μούσας, ὅθεν πεισθεῖσα
εἰς τοὺς λόγους τούτους, ἐπεχείρισε τὴν Μουσικὴν καὶ διὰ
τῆς ἀρμονίας ἠλευθερώθη τοῦ πάθους· ἔθαυμάζετο δὲ παρὰ
τῶν γυναικῶν καὶ διὰ τὴν Ποιητικὴν, καὶ διὰ τὴν γενναιο-
καρ.

(α) Ὑπόρχημα λέγεται τὸ μέλος τὸ ἐν τῇ ὀρχήσει ἀδόμενον· ὡς γίνεται δῆ-
λον ἐκ τῶν ἐξῆς. « Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐξορχῆς συνάταττον οἱ Ποιηταὶ τοῖς ἐ-
λευθέροις τὰς ὀρχήσεις, καὶ ἐχρῶντο τοῖς σχήμασι, σημείοις μόνον τῶν ἀδο-
μένων, τηροῦντες αἰεὶ τὸ εὐγενὲς καὶ ἀνδρώδες ἐπὶ αὐτῶν ὅθεν καὶ ὑπορχή-
ματα τὰ τοιαῦτα προσηγόρευον. Ἀθην. ὄρα καὶ Ζηνόβ. Πῶπ.

(β) Αἶνος εἰς τὸν Βάχχον ἀδόμενος.

(γ) Πausan βιβλ. ζ'. σελ. 487.

(δ) Πausan. βιβλ. ζ'. σελ. 487.

(ε) Ἡ Μύρτις ἦν μήτηρ, ἢ τοὐλάχιστον διδάσκαλος τοῦ Πινδαρου· Γυνὴ
περίφημος διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ προτερήματά της καὶ ἐτι περιφημοτέρα, διότι με-
ταξὺ τῶν μαθητῶν της εἶχε τὸν Πίνδαρον καὶ τὴν Κόρινναν.

καρδίαν της (α) ἢ δὲ Πραξιίλλα διθυράμβους ἔγραψε, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Ἡφαιζίων, καὶ Σκολιά, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἐθαυμάσθη. (β) ἀπὸ ἐκεῖνα ὅμως, ἅτινα ἀναφέρει Γιράλδος ὁ Λίλιος, δὲν ἀπεσώθη κἀνένα. (γ) ἐγεννήθη δὲ ἡ Πραξιίλλα εἰς τὴν Σικυῶνα, ἦνθι δὲ τῇ 92. Ὀλυμπιάδι.

Λβ'. Λάσος δὲ ὁ Ἐρμιονεὺς εἰσήγαγε τὸν Διθύραμβον εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ εἰσηγήσατο τοὺς ἐριστικούς λόγους, μ' ὅλον ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ἀπονέμει τὴν ποίησιν καὶ τὴν ὀνομασίαν τοῦ Διθυράμβου, τῷ Μηθυμναίῳ Ἀρίωνι τῷ Κιθαρωδῷ, λέγων. „ Ἀρίωνα τὸν Μηθυμναῖον, ἐπὶ Δελφῖνος ἐξενεχθέντα „ ἐπὶ Τέναρον, ἑόντα Κιθαρωδόν, τῶν τότε ἑόντων αὐδῆ „ νός δεύτερον, καὶ Διθύραμβον πρῶτον ἀνθρώπων, τῶν ἡ „ μεις ἴδμεν, ποιήσαντά τε καὶ διδάξαντα ἐν Κορίνθῳ. (Κλειῶ) ἦν δὲ ὁ Λάσος υἱὸς Χαριβίνου, ἐκ πόλεως δὲ Ἀχαΐας συναριθμεῖται δὲ παρά τινων μὲ τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς, ἀντὶ Περιάνδρου, λόγον δὲ περὶ Μουσικῆς οὗτος ἔγραψε, πλὴν δὲν σώζεται· ἐδίδαξε καὶ τὸν ἕξοχον τῶν νέων Λυρικῶν Ποιητῶν Πίνδαρον· ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ἐδίδαξεν αὐτὸν ἢ Κόρινθα, εἰποῦσα περὶ αὐτοῦ ταῦτα. „ Μέμφομαι Ἰώνα τὰν λι „ γουράν Μυρτίδα, ὅτι Βανά φοῦσα ἔβα Πινδάροιο ποτ' ἔριν

(α) Ἐπειδὴ ὁ Κλεομένης ὁ Βασιλεὺς τῶν Σπαρτιατῶν, πολλοὺς ἀποκτείνων, ἐβάδιζε πρὸς τὴν ἰόλιν, ὁρμῆ καὶ τόλμα Δαίμονος, παρέστη ταῖς ἀκμαζούσαις τῶν γυναικῶν ἀμύνασθαι τοὺς πολεμίους ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἡγουμένης δὲ Σηλεσίλλας, ὅπλα λαμβάνουσι, καὶ παρ' ἑπαλξιν ἰστάμεναι, κύκλω τὰ τεῖχη περιέστεψαν, ὥστε θαυμάζειν τοὺς πολεμίους. τὸν μὲν οὖν Κλεομένην, πολλῶν πεσόντων, ἀπεκρούσαντο· τὸν δ' ἕτερον Βασιλέα Δημάρατον, ἐντὸς γενόμενον καὶ κατασχόντα τὸ Παμφυλιακόν, ἐξέσασαν· ὅθεν δῆλον αὐτῇν, περὶ τὴν 10. Ὀλυμπιάδα ἀκμάσαι.

(β) Ἀθῆν. βιβλ. 14

(γ) Ἀνθολογ. 91. καὶ Ἡφαιστ. 9,

ἔριν (α) καὶ πατὴρ μὲν αὐτοῦ ἦν Δαΐφαντος, μήτηρ δὲ Μύρτις· ὄντες δὲ ἀμφοτέρω ἀύληται, ἐδίδαξαν τὴν ἰδίαν τέχνην τῶν καὶ εἰς τὸν υἱόντων. διὰ δὲ τὴν Μουσικὴν του ἐξάθη τόσον περίφημος, ὡσεὶ Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Ἀμύντου μετὰ ταῦτα τὸν συγκατέταξε μετὰ τῶν λοιπῶν Μουσικῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἐσέβετο· (β) μεγάλην δὲ ἀμίλλαν εἶχε πρὸς τὸν Πίνδαρον καὶ Βακχυλίδης, ὁ ἐξ Ἰουλίδος πόλεως τῆς Κέω (Τζιάς) συμπολίτης καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Σιμωνίδου, τοῦ καὶ διδασκάλου ὑπάρξαντος τοῦ Πινδάρου· ἀλλ' ὁ Βακχυλίδης ἠξιώθη μεγαλητέρας τιμῆς πλησίον εἰς τὸν Βασιλέα Γέρωνα, παρὰ ὁ Πίνδαρος, ὀνομάζων τὸν μὲν ἑαυτὸν του Ἀέτον, αὐτὸν δὲ Κόρακα· ἔγραψε δὲ ὁ Βακχυλίδης, ἐρωτικά προσώδια, διθυράμβους ὕμνους καὶ ἄλλα πολλὰ· ἦνθει δὲ 430 ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Δγ'. Τραγικοὶ δὲ περίφημοι ἐξάθησαν, Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, καὶ Εὐριπίδης· ὧν, ὁ τῶν Τραγικῶν ἀπάντων μεγαλοφρονώτατος Αἰσχύλος· ἐπενόησε τὴν τάξιν τῆς Σκηνῆς, καὶ ἔφερε τὸ πλῆθος τῶν ὑποκριτῶν νὰ ὀμιλῶσιν ἀνά δύο, καὶ πολλὰ ὀρχηστικά σχήματα ἐξευρίσκων, ἐνέδιδεν εἰς τοὺς χορευτάς, ἐφεῦρε τὴν σολὴν εὐπρεπῆ καὶ σεμνὴν καὶ τὰ λοιπὰ, (γ) διὰ τὰ

(α) Ὅρα ἐν τῷ τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ, δευτέρας ἐκδόσεως Λεξικῶ εἰς τὴν λέξιν Βανά.

(β) Ὁ Πίνδαρος ἐγεννήθη τῷ α. ἔτει τῆς ξέ. Ὀλυμπιάδος· πατὴρ του δὲ γνωρίζονται, αἱ Θῆβαι τῆς Βοιωτίας· οὗτος διὰ τοῦ μεγάλου Ποιητικοῦ αὐτοῦ πνεύματος, ἀπεδίωξε τὸ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὄνειδος· ἐδιδάχθη τὴν Λυρικὴν ἀπὸ Λάσσου τὸν Ἑρμιονέα· τὴν δὲ Ποιητικὴν ἀπὸ τῶν Σιμωνίδων· ὁ Πίνδαρος τῷ μ'. ἔτει τῆς ἡλικίας του ἐστάθη ὁ περιφημότερος τῶν Λυρικῶν, καὶ ἐτιμᾶτο μεγάλως, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι εἰς τιμὴν του ἤγειραν ἀνδριάντα· οἱ δὲ Ἀκαδεμαῖοι, ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος κατηδάφιζε τὰς Θῆβας, διεφύλαξαν τὸν οἶκον τοῦ Πινδάρου· παρέτεινε δὲ τὸ ζῆν, μέχρι τῶν 94. ἐτῶν τῆς ἡλικίας του, καὶ ἀπέθανε λαμπρῶς.

(γ) Ἐκόσμησε μὲν τὴν τραγωδίαν καὶ Πρακτικὰς, ἐφ' οὗ καὶ θέατρον ἀνήγει-

τὰ ὁποῖα πρεπόντως ἠθέλησαν νὰ τὴν ὀνομάσωσι καὶ εὐρετὴν τῆς Τραγωδίας. (α) ὁ δὲ σοφὸς Σοφοκλῆς ἐποίησε Σκηνογραφίαν, ἐκαινούργησε τὰ περὶ τὸν χορὸν, καὶ καταλύσας τὴν ὑπόκρισιν τοῦ Ποιητοῦ, ἐφεῦρε τρίτον ὑποκριτὴν καὶ ἐπιτηδεύσας τὸ γλυκὺ εἰς τὰς Τραγωδίας εὐδοκίμησε περισσότερον ἀπὸ ὅλους. (β) ὁ δὲ Εὐριπίδης, ὁ ἐπὶ τῆς Σκηνῆς φιλόσοφος ἐφεῦρεν εἰς τὴν Σκηνὴν πολλὰ καὶ καλὰ. διότι μετεχειρίσθη μὲν γνώμας οἰκειοτάτας· ἐπεχειρίσθη δὲ καὶ θεωρήματα ὑψηλά· διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἰδόντες τούτους τοὺς τρεῖς Ποιητὰς ὅτι εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐποίησαν μεγάλας ἐπιδόσεις, ἐψήφισαν τὰ ἐξῆς. „Τὰς τραγωδίας τῶν Ποιητῶν, Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδου, ἐν Κοινῷ γραψαμένους φυλάττειν· καὶ τὸν γραμματέα τῆς Πόλεως παραναγκάζειν τοῖς ὑποκρινομένοις· οὐκ ἐξεῖναι γὰρ αὐτὰς ὑπο-

ραν, ὃς ἦν υἱὸς Πυρρῶνιου, ἢ Ἐγκωμίου, καὶ συνακμάσας μὲ τὸν Αἰσχύλον, ἀντηγωνίζετο μὲ αὐτὸν καὶ μὲ τὸν Χοίριλλον· ὁ δὲ Αἰσχύλος μετὰ τοῦτον ἔφερεν εἰς τὴν Τραγωδίαν τοιοῦτον καλλωπισμὸν, ὥστε δι' αὐτὸν καὶ πατὴρ τῆς Τραγωδίας ὀνομάσθη. μαρτυροῦσιν οἱ παλαιοὶ ὅτι κατ' ἐξοχὴν οὗτος ἠξίωσε νὰ διεγείρῃ τὸ πάθος τοῦ τρόμου καὶ τοῦ οἴκτου, ὡς οὐδεὶς ἄλλος· ἦν δὲ υἱὸς Εὐφροῖωνος· ἐγεννήθη κατὰ τὸ δ' ἔτος τῆς ξγ'. Ὀλυμπιάδος καὶ εἰς τὴν κατὰ τοῦ βαρβάρου Μάχην καὶ συνηγωνίσθη ἐνδόξως· ἠττηθεὶς δὲ, ἐφυγεν εἰς Σικελίαν πρὸς Ἰέρωνα τὸν τύραννον, καὶ ἀπέθανε κατὰ τὸ δ' ἔτος τῆς π'. Ὀλυμπιάδος· φέρεται δὲ εἰς αὐτὸν ὁμοῦ μὲ ἄλλο καὶ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα.

„ Αἰσχύλλον ἦδε λέγει ταφίη λίθος ἐνθάδε κείσθαι,

„ Τὸν μὲν ἂν οἰκείης τῆλ' ἀπὸ κεχροπίης,

„ Λευκὰ Γέλας Σικελότιο παρ' ὕδατα· τίς φθόνος ἀπτῶν,

„ Θησεΐδας ἀγαθῶν ἐγκοτος αἰὲν ἔχει;

(α) Διαιρεῖται δὲ ἡ τραγωδία κατὰ τὸ ποῖον εἰς Μῦθον, ἦθος, λέξιν, διάνοιαν, ὄψιν, καὶ μελοποιίαν, ὅθεν καὶ πᾶς τραγωδοποιὸς, ἔστι καὶ μελοποιὸς Ζηνέε. Πῶπ.

(β) Ὁ μὲν Σοφοκλῆς ἐγεννήθη κατὰ τὴν ογ' Ὀλυμπιάδα, προσηγορεύθη δὲ μέλισσα διὰ τὸ γλυκὺ. ἔγραφεν ἐλεγεία καὶ Παιᾶνας, καὶ λόγον περὶ χοροῦ κατὰ λογάδην, πρὸς Θέσπιν καὶ Χοίριλλον ἀγωνιζόμενος· ἐδίδαξε δράματα 203 ἑκάβη νίκης καὶ· τελευτᾷ δὲ μετὰ Εὐριπίδην ἔτη 6'.

ὑποκρίνεσθαι, (α)

Αδ'. Φιλόσοφοι δὲ Μουσικοὶ ἐσάθησαν τρεῖς ἐπισημότατοι. Σωκράτης, Πλάτων, καὶ Ἀριστοτέλης· ἐξ ὧν ὁ μὲν Σωκράτης ἐμαθήτευσεν εἰς τὸν Κόννον, τὴν Κιθαρωδία, διδασκόμενος· (β) ὁ δὲ Πλάτων ἤκουσε τὰ Μουσικὰ παρὰ Δράκοντος τοῦ Ἀθηναίου, καὶ Μετέλλου ἀκραγαντίνου· θελήσας λοιπὸν οὗτος νὰ ἀποδείξῃ ἀρμονικῶς τὴν ψυχικὴν ἀρμονίαν πρὸς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς πρὸς ἀλληλα ἐξ ἀνομοίου συμφωνίας, εἶπε δύο ψυχικὰ μεσότη-
τας, καθ' ἓν διάστημα κατὰ τὸν Μουσικὸν λόγον· ἐγεννήθη δὲ 427 ἔτη πρὸ Χριστοῦ. καὶ ἀπέθανε 364· ὁ Ἀριστοτέλης δὲ διδαχθεὶς ὑπὸ Πλάτωνος τὰ Μουσικὰ, ὑπέδειξε καὶ πῶς πρέπει οἱ νέοι νὰ μεταχειρίζωνται τὴν Μουσικὴν· ἐγεννήθη δὲ οὗτος 384 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἀπέθανε, 320. κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σωκράτους ἤκμασε καὶ Δάμων ὁ Ἀθηναῖος, μαθητὴς μὲν Ἀγαθοκλέους, διδάσκαλος δὲ Περικλέους· ἐφεῦρε δὲ ὁ Δάμων τὴν ἐπανειμένην Λυδισί. (γ) γινώριμος δὲ τοῦ Πλάτωνος ὑπῆρξε καὶ Ἀρχύτας ὁ Μαθηματικὸς, ὅς τις ὅλως ἐδόθη εἰς τὴν Πυθαγορικὴν φιλοσοφίαν καὶ Μουσικὴν· τὸ ἀξιολογώτερον τῶν ἐφευρέσεων τούτου ἦτον μία ξυλίνη περισερὰ, κατασκευασθεῖσα παρ' αὐτοῦ τόσον εὐμηχάνως, ὥστε μόνη τῆς ἡδύνατο νὰ πετᾷ. (β)

Λέ.

(α) Ὁ δ' Εὐριπίδης υἱὸς Μνησάρχου καὶ Κλειτοῦς, ἐγεννήθη εἰς Σαλαμίνα, Ὀλυμπ. οδ'. τῷ α. ἔτει 480. ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἤκουσε δὲ Σωκράτους τοῦ Ἀθηναίου, καὶ Ἀναξαγόρου τοῦ Κλαζομενίου· ἔγραψε πολλὰς τραγωδίας, ἐξ ὧν 20 ἐσώθησαν, ἐλθὼν δὲ εἰς Μακεδονίαν πρὸς Ἀρχέλαον ἀπέθανε.

(β) Οὐκ ἀπηξίου δὲ οὐδὲ Σωκράτης πρὸς Κόννον φοιτᾷν τὸν Μουσικόν, ἀλλ' ἐμάθησαν κιθαρίζειν, γέρον ἡδὲ ὧν. ἐγεννήθη 468 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἀπέθανε 398.

(γ) Ὁ Δάμων ἤκμασεν ὀλίγω πρότερον τοῦ Σωκράτους· διότι ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Περικλῆς, συνήμαζε τῷ Σωκράτῃ.

(δ) Ὁ Ἀρχύτας ἦτον ἀπὸ τὰ Τάραντα, ἔχων πλεῖστα Μνησάρχου, ἢ Ἐστιαίου.

Λέε. Διονύσιος δὲ ὁ Θηβαῖος, Λάμπρος, Λαμπροκλῆς, καὶ Μελανιππίδης ὁ μελοποιὸς, ὁ μετὰ τούτους γενόμενος, καὶ Κρέξος, καὶ Φιλόξενος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, τοῖς νόμοις τῶν πρὸ αὐτῶν ἠκολούθησαν, μὴ θελήσαντες νὰ καινοτομῶσι. Φρύνις δὲ καὶ Τιμόθεος, καὶ Ἐπιγόνιος, καὶ Λύσανδρος, καὶ Σίμμικος, καὶ Διόδωρος μὴ ἀγαπήσαντες ἐμμεῖναι τῇ πρῶ-
 παρχούσῃ Μουσικῇ, ἐπεχείρησαν νὰ καινοτομῶσι· διότι ὁ μὲν Φρύνις συνῆψε τὸ ἐξάμετρον μὲ τὸ λελυμένον, καὶ με-
 τεχειρίσθη χορδὰς περισσοτέρας ἀπὸ τὰς ἑπτὰ. (α) ἔπειδὴ ἑπτάχορδος ἦτον ἡ Λύρα ἀπὸ τὸν χρόνον Τερπάνδρου τοῦ Λεσβίου, καὶ ὁ μὲν Φρύνις προσέθηκε τὴν ὀγδόην, καὶ ἐν-
 νάτην χορδὴν, ὁ δὲ Τιμόθεος τὴν δεκάτην καὶ ἐνδεκάτην,
 καὶ οὕτως ἐφέρθη εἰς τὸ μαλακώτερον ἢ ἀρχαία Μουσικῇ.
 διὰ τοῦτο καὶ ἐδίωξαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν Τιμόθεον, ὅταν
 ὑπῆγεν εἰς τὴν Λακεδαίμονα μὲ Κιθάραν ἐνδεκάχορδον. (β)
 ἦν δὲ οὗτος ὁ Λυρικός Μιλήσιος υἱὸς Θερασάνδρου, ἡ Νεομύ-
 σου, ἡ Φιλοπόλιδος· ἔγραψε δὲ ἐπῶν νόμους Μουσικοὺς ιθ'.
 Προίμια λς'. Ἄρτεμιν· διασκευὰς, ἡ ἐγκώμιον, Πέρσας,
 ἡ Ναύπλιον, Φινίδας, Λαέρτην, Διθυράμβους· ἠ. ὕμνους
 καὶ ἄλλα τινά· ἀπέθανεν ἐτῶν 97. ἤκμασε δὲ ἐπὶ τοῦ με-
 γάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ φαίνεται ὅτι ἔφθασεν οὗτος εἰς τό-
 σην ἕξιν τῆς Μουσικῆς, ὥστε δι' αὐτῆς ἐδύνατο νὰ ἐνσάξῃ πά-
 θη

ἐγνωρίσθη δὲ μετὰ τὸν Πλάτωνα τῇ υἱσ'. Ὀλυμπιάδι· ἦνθε πρὸ Χρι-
 στοῦ 398· ἔτη.

(α) Ἐμπρεπῆς ἔφορος, Φρύνιδος τοῦ Μουσικοῦ σκεπάρνῳ τὰς δύο τῶν ἐννέχ
 χορδῶν ἐξέτεμαν εἰπὼν, μὴ κακοῦργεὶ τὴν Μουσικὴν· ἐν ἀποφθ. Πλ. λακ. καὶ
 παρὰ Πρόκλῳ, Φωτίου Κωδ. 252. ἀναφέρεται περὶ αὐτοῦ.

(β) Τοῦτον ἐλθόντα εἰς Λακεδαίμονα μετὰ Κιθάρας ἐνδεκάχορδου, ἐξέωσαν
 οἱ Λάκωνες, τοιαῦτα ψηφισάμενοι. «Ἐπειδὴ Τιμόθεος ὁ Μιλήσιος παραγενό-
 • μενος ἐπ' τὰν ἡμετέραν Πόλιν, τὰν παλαιὰν Μῶαν ἀτιμάσθη, καὶ τὰν διὰ
 • τὰν ἑπτὰ χορδῶν κιθάριξιν ἀποστρεφόμενος, πολυφωνίαν εἰσάγων, λυμαι-
 νεται

ἤγουν τοῦ καιροῦ, ὅς τις ἀπερνᾷ εἰς τὴν μελωδίαν, καὶ ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς ἐκφωνήσεως τῶν φθόγγων, ἐν ᾧ ψάλλεται τὸ μέλος.

Ερ. Ποῖοι εἶναι οἱ χαρακτῆρες, αἵτινες παρισῶσι τὴν ποιότητα διὰ χρόνου;

Α'π. Οἱ χαρακτῆρες μὲ τοὺς ὁποίους γράφεται ἡ ποιότης τῆς μελωδίας εἶναι, ἡ ἕγχρονοι, ἡ ἄχρονοι, ἤγουν ἡ ὑποκείμενοι εἰς χρόνον, ἡ ὑπερούμενοι χρόνου.

Ερ. Πόσοι εἶναι οἱ ἕγχρονοι;

Α'π. Τέσσαρες, τὸ Κλάσμα, \sim , ἡ Ἀπλῆ, -, τὸ Γοργόν, Γ, καὶ τὸ Ἀργόν, \cdot . ἅτινα χρησιμεύουσιν εἰς τὴν καταμέτρησιν τοῦ χρόνου καὶ τοῦ ῥυθμοῦ.

Ερ. Τὸ Κλάσμα τί δύναμιν ἔχει;

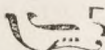
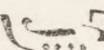
Α'π. Τὸ Κλάσμα εἰς ὁποῖον χαρακτῆρα ἤθελε τεθεῖ, ὁ χαρακτῆρ ἐκείνος, δαπανᾷ δύο χρόνους· ἓνα διὰ τὸν χαρακτῆρα, καὶ ἓνα διὰ τὸ Κλάσμα, τίθεται δὲ τὸ Κλάσμα εἰς ὄλους τοὺς χαρακτῆρας ἐκτὸς τῶν Κεντημάτων, καὶ τῆς Ὑποβρόχης· ἐπεὶδὴ τὰ μὲν Κεντήματα δὲν ἀργοποροῦσι ποτὲ περισσότερον ἀπὸ ἓνα χρόνον, ἡ δὲ Ὑποβρόχη ἀντὶ τοῦ Κλάσματος δέχεται τὴν Ἀπλῆν.

Ερ. Ποῖαν ἐνέργειαν ἔχει ἡ ἀπλῆ;

Α'π. Ἡ Ἀπλῆ τίθεται κάτωθεν τῆς Ὑποβρόχης διὰ τὸν δευτέρου αὐτῆς φθόγγον, καὶ ὑποκάτω εἰς τὴν Ἀπόστροφον, ἡ ὁποία ἠμπορεῖ νὰ δέχεται καὶ Γοργόν οὕτω $\sim \sim$, ἔτι τί-

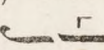
θεται καὶ ὑποκάτω εἰς τὸ Ἀντικένωμα ὡς $\sim \sim$, τὸ δὲ Ὀ-

λίγον τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν Ἀπλῆν δαπανᾷ δύο χρόνους· ἓνα διὰ τὸν χαρακτῆρα καὶ ἓνα διὰ τὴν Ἀπλῆν· ὅταν δὲ χρειασθῶσι τρεῖς χρόνοι γίνεται διπλῆ, πλὴν μὲ ἕτερον, καὶ οὐχὶ πλέον μὲ Ἀντικένωμα οὕτω $\sim \sim$ ὅταν δὲ τέσσαρες,

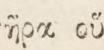
τριπλῆ οὕτω ὡσαύτως γίνεται καὶ τετραπλῆ

καὶ πενταπλῆ , καὶ ἔτι περισσότερον , πλὴν μὲ ἔτερον καὶ χωρὶς Ἀντικένωμα· ὑπογράφεται δὲ ἡ διπλῆ, καὶ τριπλῆ, καὶ τετραπλῆ, εἰς ὅλους τοὺς χαρακτῆρας, ἐκτὸς τῶν Κεντημάτων, καὶ τῆς Πεταστῆς.

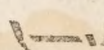

Ἐρ. Τίνα δύναμιν ἔχει τὸ γοργόν ὅταν τίθεται εἰς τοὺς χαρακτῆρας;

Ἀπ. Ὅταν εἶναι χρεῖα δύο φθόγγοι νὰ ἐξοδεύωσιν ἓνα χρόνον, τίθεται Γοργόν εἰς τὸν δεύτερον χαρακτῆρα οὕτω, π , καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον χαρακτῆρα ἤγουν τὸ Ἴσον ἐξοδεύεται ἡ θέσις, εἰς δὲ τὸν δεύτερον, ἤγουν τὸ Ὀλίγον ἔνθα εἶναι τὸ Γοργόν ἐξοδεύεται ἡ ἄρσις.

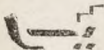
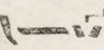
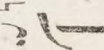
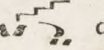

Ἐρ. Ὅταν δὲ χρειάζεται νὰ ἐξοδεύωσιν ἓνα χρόνον τρεῖς φθόγγοι;

Ἀπ. Τότε τίθεται δίγοργον εἰς τὸν δεύτερον καὶ τρίτον χαρακτῆρα οὕτω, π , ὡσε ἡ μὲν πρώτη Ἀπόστροφος ἔχει ὅλην τὴν θέσιν, ἡ δὲ δευτέρα μὲ τὰ Κεντήματα ἔχουσιν ὅλην τὴν ἄρσιν.

Ἐρ. Ὅταν γένη χρεῖα νὰ ἐξοδεύωσι τέσσαρες φθόγγοι ἓνα χρόνον;

Ἀπ. Τότε τίθεται τρίγοργον εἰς τοὺς ὑπέρους τρεῖς φθόγγους οὕτω καὶ τὸ μὲν Κέντημα μὲ τὸ Ὀλίγον λαμβάνουσι τὴν θέσιν, ἡ δὲ Ὑπόρροή μετὰ τῆς Ἀποστροφῆς, ὀληωτὴν ἄρσιν, καὶ καθ' ἐξῆς. Ὅταν δὲ εἷς χαρακτῆρ ἔχει καὶ Γοργόν καὶ Ἀπλὴν πρῶτον ἐνεργεῖ τὸ Γοργόν, καὶ ὕπερον ἢ Ἀπλῆ καθὼς , ὡσαύτως γίνεται καὶ ὅταν τύχη

δίγοργον ἢ τρίγοργον μὲ Ἀπλὴν ἢ διπλὴν ὡς π

Ερ. Τὸ δὲ ἄργον τίνα δύναμιν ἔχει;

Α'π. Τὸ ἄργον ὅταν τεθῆ ἐπάνω εἰς τὸ Ὀλίγον, κάτωθεν τοῦ ὁποίου εἶναι Κεντήματα οὕτω $\frac{\pi}{q} \frac{1}{a}$, θέλει νὰ ἐξο-

δεύωνται δύο χρόνοι ὁ εἰς διὰ τὸ Ὀλίγον, καὶ ὁ ἄλλος διὰ τὸ ἄργον, τὰ δὲ Κεντήματα, θέλει νὰ λαμβάνωνται γοργῶς εἰς τὴν ἄρσιν, τοῦ πρὸ αὐτῶν χαρακτῆρος, καθὼς ἐνταῦθα τοῦ Ἰσου $\frac{\pi}{q} \frac{1}{a}$, ὅταν δὲ χρειασθῆ νὰ ἐξοδευθῶσι τρεῖς

χρόνοι εἰς τὸ Ὀλίγον, τότε διπλασιάζεται τὸ ἄργον μὲ μίαν κάθετον γραμμὴν ἀνωθεν οὕτω $\frac{\pi}{q} \frac{1}{a}$, εἰδὲ χρειασθῶσι

τέσσαρες χρόνοι τότε τριπλασιάζεται τὸ ἄργον μὲ ἐτέραν εὐθείαν γραμμὴν ἐπὶ τῆς καθέτου οὕτω $\frac{\pi}{q} \frac{1}{a}$, καὶ καθ' ἐξῆς ὅσας ἄλλας γραμμὰς εὐθείας καὶ καθέτους, ἤθελε δεχθῆ τὸ ἄργον, τέσους δὲ καὶ τοὺς χρόνους λαμβάνει.

Ερ. Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ Γοργόν ὅταν εἶναι μόνον οὕτω $\frac{\pi}{q} \frac{1}{a}$, διαιρεῖ τὸν χρόνον εἰς δύο, καὶ ἐξοδεύουσιν οἱ δύο φθόγγοι ἀπὸ ἡμισυ χρόνον, ὅταν δὲ εἰς αὐτὸ εἶναι καὶ Ἀπλῆ ποίαν δύναμιν ἔχει;

Α'π. Διαιρεῖ τὸν χρόνον εἰς τρία· καὶ ἐὰν ἡ Ἀπλῆ εὐρίσκεται ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν αὐτοῦ μέρος οὕτω $\frac{\pi}{q} \frac{1}{a}$, ὁ

πρῶτος φθόγγος, ἦτοι τὸ Ἰσον ἐξοδεύει δύο τρίτα τοῦ χρόνου, καὶ ὁ δεύτερος ἦτοι τὸ Ὀλίγον ἐξοδεύει ἕνα τρίτον· ἐὰν δὲ ἡ Ἀπλῆ, τεθῆ ἀπὸ τὸ δεξιὸν αὐτοῦ μέρος οὕτω, $\frac{\pi}{q} \frac{1}{a}$, τότε τὸ Ἰσον ἐξοδεύει ἕνα τρίτον τοῦ χρόνου

καὶ δύο τρίτα τὸ Ὀλίγον· τιθεμένης δὲ Διπλῆς εἰς τὸ Γοργόν· ὁ χρόνος διαιρεῖται εἰς τέσσαρα, καὶ εἰμὲν ἀριστερόθεν ἡ Διπλῆ κεῖται οὕτω, $\frac{\pi}{q} \frac{1}{a}$, τρία τέταρτα τοῦ χρόνου ἐξοδεύει τὸ Ἰσον, καὶ ἕν τέταρτον τὸ Ὀλίγον, ἐὰν δὲ

ἡ Διπλῆ τεθῆ ἀπὸ τὸ δεξιὸν αὐτοῦ μέρος οὕτω $\frac{\pi}{q} \curvearrowright \frac{\Gamma}{\Gamma}$,

τὸ Ἴσον τότε ἐξοδεύει ἐν τέταρτον τοῦ χρόνου, καὶ τὸ Ὀλίγον τρία τέταρτα.

Ἐρ. Τὸ Δίγοργον πῶς;

Α'π. Τὸ Δίγοργον μόνον κείμενον οὕτω $\curvearrowright \frac{\Gamma}{\Gamma}$, διαιρεῖ τὸν χρόνον εἰς τρία, καὶ ἐξοδεύουσιν οἱ τρεῖς φθόγγοι ἀπὸ ἐν τρίτον τοῦ χρόνου· ὅταν δὲ λάβῃ Ἀπλῆν διαιρεῖ τὸν χρόνον εἰς τέσσαρα, καὶ ἂν ἡ Ἀπλῆ κεῖται ἀρισερόθεν οὕτω $\frac{\pi}{q} \curvearrowright \frac{\Gamma}{\Gamma}$, ὁ πρῶτος φθόγγος δαπανᾷ δύο τέταρτα τοῦ χρόνου,

οἱ δὲ ἄλλοι δύο δαπανῶσιν ἀπὸ ἐν τέταρτον· ἂν δὲ πάλιν ἡ Ἀπλῆ τεθῆ ἄνωθεν τοῦ πρώτου Γοργοῦ οὕτω $\frac{\pi}{q} \curvearrowright \frac{\Gamma}{\Gamma}$

ὁ πρῶτος φθόγγος τότε δαπανᾷ ἐν τέταρτον τοῦ χρόνου, ὁ δεῦτερος δύο τέταρτα, καὶ ὁ τρίτος ἐν τέταρτον, ἂν δὲ ἡ Ἀπλῆ ἤθελε τεθῆ ἀπὸ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ Δίγοργου οὕτω, $\curvearrowright \frac{\Gamma}{\Gamma}$, τότε οἱ δύο πρῶτοι φθόγγοι ἐξοδεύουσιν ἀπὸ ἐν τέταρτον, ὁ δὲ τρίτος φθόγγος τὰ δύο τέταρτα τοῦ χρόνου· τιθεμένης δὲ Διπλῆς εἰς τὸ Δίγοργον, ὁ χρόνος διαιρεῖται εἰς πέντε, καὶ εἰμὲν ἀρισερόθεν ἡ Διπλῆ κεῖται οὕτω, $\curvearrowright \frac{\Gamma}{\Gamma}$, ὁ πρῶτος φθόγγος δαπανᾷ τρία τέταρτα τοῦ χρόνου, οἱ δὲ ἄλλοι δύο δαπανῶσιν ἀπὸ ἐν τέταρτον· ἂν δὲ πάλιν ἡ Δι-

πλῆ τεθῆ ἄνωθεν τοῦ πρώτου Γοργοῦ οὕτω $\curvearrowright \frac{\Gamma}{\Gamma}$, ὁ πρῶτος φθόγγος τότε δαπανᾷ ἐν τέταρτον τοῦ χρόνου, ὁ δεῦτερος τρία τέταρτα, καὶ ὁ τρίτος ἐν· ἂν δὲ ἡ Ἀπλῆ ἤθελε τεθῆ ἀπὸ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ δευτέρου Γοργοῦ οὕτω, $\curvearrowright \frac{\Gamma}{\Gamma}$, τότε οἱ δύο πρῶτοι φθόγγοι ἐξοδεύουσιν ἀπὸ ἐν τέταρτον, ὁ δὲ τρίτος φθόγγος τὰ τρία τέταρτα τοῦ χρόνου· ἡ ἀνάλογος διαίρεσις τοῦ χρόνου γίνεται καὶ ὅταν εὐρίσκειται εἰς τὸ Τρίγοργον καὶ Τετράγοργον Ἀπλῆ, ἢ Διπλῆ ὅπισθεν ἢ

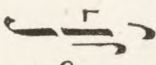
ἔμπροσθεν ἢ ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὡς τὸ σημειούμενον παράδειγμα.

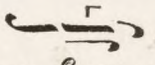
Διαίρεσις τοῦ Χρόνου

Εἰς δύο.

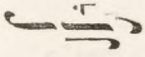
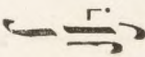
Τὸ Συνεπτυγμένον.

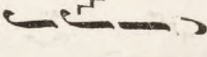
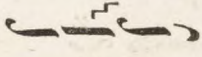
Τὸ Ἀναλελυμένον.

χ π
 q
 πα βου πα

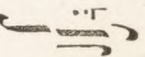
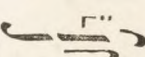
π
 q
 πα βου πα π
 q

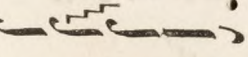
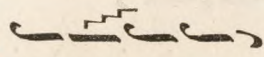
Εἰς Τρία.

π
 q
 π
 q

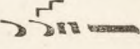
π π
 q π
 q π
 q

Εἰς Τέσσαρα.

π
 q
 π
 q

π π
 q π
 q π
 q

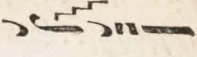

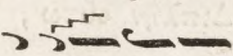
Εἰς Τρία.

π
 q

π π
 q π

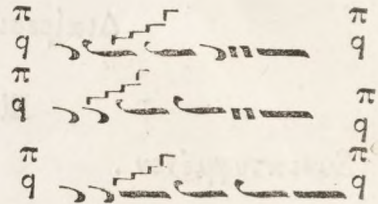
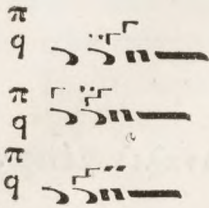
Εἰς Τέσσαρα.

π
 q
 π
 q
 π
 q

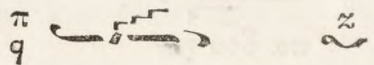
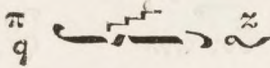
π π
 q π
 π π
 q π
 q π
 q

Εἰς

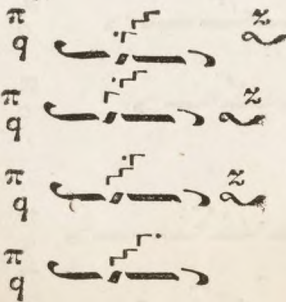
Εἰς Πέντε .

Εἰς τέσσαρα .

Εἰς Ἐξ .

ἡ ἀνάλογος διαίρεσις γίνεται καὶ ὅταν εὐρίσκηται εἰς τὸ Τρί-
γωνον Διπλῆ ὀπισθεν ἢ ἔμπροσθεν ἢ ἐν μέσῳ .

Ἐρ. Εἶναι καὶ ἄλλοι χαρακτῆρες ἑγχρονοὶ ;

Ἀπ. Εἶναι δύο , ἡ Σιωπὴ , καὶ ὁ Σταυρὸς .

Ἐρ. Πῶς σημειώνεται ἡ Σιωπὴ ;

Ἀπ. Ὅταν ἡ Ἀπλῆ τίθεται μετὰ τὴν Βαρεϊαν οὕτω ,
ἐξωθεν τῶν χαρακτῆρων .

Ἐρ. Τίνα δύναμιν ἔχει ;

Ἀπ. Τότε ὁ χρόνος αὐτῆς ἐξουδεύεται μετὰ σιωπῆν . ἐὰν δὲ
γένῃ μετὰ Διπλῆν οὕτω , , σιωπῶνται δύο χρόνοι· εἰδὲ μετὰ

Τρι-

Τριπλῆν, $\text{V}^{\text{'''}}$, τρεῖς, καὶ τέσσαρες, καὶ πέντε, καὶ καθ' ἑξῆς. (1)

Ἐρ. Τίνα δύναμιν ἔχει ἡ Σιωπὴ ὅταν λάβῃ καὶ Γοργόν ἄνωθεν οὕτω; V^{F}

Α'π. Τότε σιωπᾶται τὸ ἥμισυ τοῦ χρόνου, ἤγουν τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ χρόνου πρῶτον ὁμιλεῖται εἰς τὴν ἄρσιν, τὸ δὲ ἥμισυ σιωπᾶται εἰς τὴν θέσιν· ὁμοίως καὶ ὅταν θέλωμεν νὰ διαιρέσωμεν τὸ ἕν τρίτον τῆς Σιωπῆς τὸ σημειούμεν οὕτω V^{F} , ὅταν δὲ ἕν τέταρτον οὕτω, V^{F} , καὶ τὸ ἀνάπαλιν, οὕτω V^{F} καὶ οὕτω, V^{F} , πράττοντες ἀπαρλλάκτως καθὼς καὶ εἰς τὴν χρονικὴν διαίρεσιν.

Ἐρ. Τίνα δύναμιν ἔχει ὁ Σταυρός; +

Α'π. Διακόπτει τὴν φωνήν, καὶ ἄρχεται ἡ φωνὴ τοῦ ἐκολούθου χαρακτῆρος μὲ νέον πνεῦμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ Χρόνου καὶ ἀγωγῆς χρονικῆς.

Ἐρ. Τὶ εἶναι χρόνος;

Α'π. Χρόνος εἶναι ὁ καιρὸς ὁ ὁποῖος δαπανᾶται εἰς τὸ προσδιωρισμένον μέτρον.

Ἐρ. Πῶς ἐννοεῖται κατὰ τοὺς Μουσικούς;

Α'π. Ὁ χρόνος κατὰ τοὺς Μουσικούς εἶναι καταμέτρησις τῆς κινήσεως τοῦ κινουμένου, ἤγουν μέτρημα εὐτάχτου κινή-

(1) Ἐγὼ δὲ γνωσκὼν ὅτι εἰς τῆς ἐξωτερικῆς μελοποιίας συμπίπτει νὰ σημειώνεται ἡ Σιωπὴ καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μέλους, καὶ εἰς τὸ μέσον, καὶ εἰς τὸ τέλος.

νήσεως, ἑνὸς σώματος κατὰ θέσιν καὶ ἄρσιν .

Ἐρ. Πῶς δύναται νὰ μετρηῖται ὁ χρόνος ;

Ἀπ. Μετρεῖται ὁ Χρόνος ἤγουν ὁ καιρὸς εἰς τὴν Μουσικὴν ὅταν ἡ χεὶρ κινεῖται κάτω καὶ ἄνω μὲ εὐταξίαν, τύπτουσα τὸ γόνυ, ὁ δαπανώμενος καιρὸς λοιπὸν τῆς πρώτης θέσεως, ἤγουν τοῦ κρούσματος, ὅς τις γίνεται διὰ τῆς χειρὸς· ἕως εἰς τὴν τελείαν ἄρσιν ὅπου ἄρχεται ἡ χεὶρ νὰ καταβαίνη πρὸς τὴν δευτέραν θέσιν, (ἐννοεῖται) ἕνας Χρόνος, καὶ ἄρχεται νὰ μετρηῖται ὁ δευτερός· διὰ τοῦτο τὸ ἐκτελεστικὸν αἴτιον τοῦ χρόνου εἶναι ἡ πᾶσα κρούσις, εἴτε τῆς ἐμφώνου Μουσικῆς, εἴτε τῶν ὀργάνων, οἶον τυμπάνων, κωδόνων καὶ λοιπῶν .

Ἐρ. Εἰς πᾶσαν ἀρχὴν τῆς μελωδίας πῶς ἄρχεται ὁ χρόνος ;

Ἀπ. Εἰς πᾶσαν ἀρχὴν πρέπει ὁ εἰς Μουσικὸς, ἢ πολλοὶ, νὰ ὑψῶνουν συγχρόνως τὴν χεῖρά τους εἰς τὴν ἄρσιν, προφέροντες ὁ καθ' εἷς τὸν φθόγγον τῆς προγεγραμμένης μαρτυρίας· ὁ δὲ δαπανώμενος καιρὸς ὅς τις ἐξοδεύεται εἰς τὴν ἄρσιν, νὰ ἰσομετρηῖται μὲ τοὺς δύο Χρόνους τῆς τριαύτης

ἀγωγῆς χ · ἢ μὲ ἓν χρόνον ταύτης χ · καὶ οὕτως νὰ ἀρχίσουν τὸν τακτικὸν Χρόνον τῆς τυχούσης ἀγωγῆς ὁ δὲ καιρὸς τῆς προετοιμασίας τῆς χειρὸς ὅς τις δαπανᾶται διὰ τὴν ἐνάρξιν τοῦ χρόνου ὡς εἴρηται, δὲν ἐμπεριέχεται εἰς τὴν καταμέτρησιν τοῦ πρώτου χρονικοῦ μέτρου τῆς αὐτῆς μελωδίας .

Ἐρ. Τί εἶναι ἡρεμία ;

Ἀπ. Ἠρεμία εἶναι ἡ διατριβὴ τῆς χειρὸς ἣτις γίνεται εἰς πᾶσαν θέσιν καὶ ἄρσιν τοῦ χρόνου .

Ἐρ. Χωρὶς Χρόνου δύναται τις νὰ ψάλλῃ ;

Ἀπ. Οὐχὶ βέβαια· διότι ὅλα τὰ ὑποκείμενα τῆς Μουσικῆς καὶ πᾶν μέλος μὲ τὸ νὰ γίνωνται ὁμολογουμένως ἐν

Χρόνω καὶ χωρὶς τοῦ Χρόνου, ἐπειδὴ τίποτε δὲν συνίσταται, ἄρα ἡ ψυχὴ τῆς Μουσικῆς εἶναι ὁ Χρόνος.

Ἐρ. Εἰς πᾶν μέλος εἶναι ὁμοῖος ὁ Χρόνος τῆς Μουσικῆς;

Α'π. Οὐχί, ἀλλ' ἄλλοτε μὲν βραδύτερος, ἄλλοτε δὲ ταχύτερος.

Ἐρ. Πῶς ὀνομάζεται ὁ τρόπος οὗτος;

Α'π. Ἀγωγὴ τοῦ Χρόνου, ἡγουν ὁδὸς τοῦ μέλους.

Ἐρ. Εἰς πόσα διαιρεῖται;

Α'π. Εἰς τέσσαρα καὶ ἡμισυ, ἡγουν δύο καὶ ἡμισυ βραδύτητας, καὶ δύο ταχύτητας, ἔθεν ὅταν ἡ ἀγωγὴ τοῦ Χρόνου διαρκῆ ἔν δεύτερον λεπτόν (1) ἕως οὗ ἤθελε κτυπηθῆ εἰς Χρόνος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Χρόνου, σημειοῦται οὕτω, χ .

ὅταν διαρκῆ ἔν καὶ ἡμισυ δεύτερον λεπτόν, οὕτω, χ . ὅταν δὲ διαρκῆ δύο δεύτερα λεπτά ἕως οὗ νὰ ἤθελε κτυπηθῆ εἰς

Χρόνος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μέλους, σημειοῦται οὕτω, χ . Ὄ-

ταν δὲ ἡμισυ δεύτερον λεπτόν οὕτω, χ . Ὄταν ἔν τέταρ-

τον τοῦ δευτέρου λεπτοῦ οὕτω, χ . Τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἰ-

πῆ, ὅτι ἕως οὗ ἤθελε νὰ κτυπηθῆ εἰς Χρόνος αὐτῆς τῆς ἀ-

γωγῆς, χ δι' αὐτὴν χ , κτυπῶνται Χρόνοι δύο, δι' αὐ-

τὴν, χ , Χρόνοι τέσσαρες καὶ δι' αὐτὴν, χ , Χρόνοι ὀκτώ, καὶ ἕως οὗ ἤθελε κτυπηθῆ εἰς Χρόνος αὐτῆς τῆς ἀγω-

(1) Δεύτερον λεπτόν εἶναι τὸ ἔν ἑξήκωτον τοῦ ἐνὸς λεπτοῦ τῆς ὥρας, τὸ ὁποῖον παραβάλλεται μὲ τὸν κτύπον ἐνὸς ὑγιούς σφιγμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἐπειδὴ δὲν εὐρίσκεται ὁ σφιγμὸς πάντοτε εἰς τὴν ὁμοίαν κίνησιν, ἐξ αἰτίας τῆς διαφόρου διαθέσεως, πλέον ὀρθῶς παραβάλλεται μὲ τὸν κτύπον τοῦ κινήματος τοῦ ἀσφαλούς ὀρολογίου.

γῆς, χ , δι' αὐτήν, χ , κτυπῶνται Χρόνοι τρεῖς (1), ὅπου δὲ ἡ ἀγωγή τοῦ Χρόνου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μέλους εἶναι ἀσημειώτος, ἐννοεῖται ἡ ἀγωγή αὕτη. χ .

Ἐρ. Μὲ αὐτὰς τὰς ἀγωγὰς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς δυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν πᾶσαν τακτικὴν ἀγωγὴν ἐξωτερικὴν;

Α'π. Μάλισα, ἐξ ὧν τινὰ ῥυθμὸν (ὀνομαζόμενον εἰς τὴν Τουρκικὴν διάλεκτον Γιουρούκ Σοφιάν) τὸν ὁποῖον διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ τὸν σημειώσωμεν τέλειον, πρέπει νὰ τὸν μεταβάλωμεν εἰς τοιαύτην ἀγωγὴν οὕτω, χ . προσθέτοντες μετὰ τέσσαρας Χρόνους τὸ σημεῖον τοῦ παρόντος Σταυροῦ μὲ δύο Ἀπλᾶς ἀρισερόθεν οὕτω \dots , καθὼς χ \dots

\dots \dots \dots \dots \dots τοῦτ' ἔστι τρία τέταρτα τοῦ Χρόνου δαπανῶνται εἰς τὸν Χρόνον τοῦ Κλάσματος, καὶ ἓν εἰς τὸ κόμμα τοῦ Σταυροῦ. Εἰς τὰ ἐξωτερικὰ μέλη, πολλάκις καὶ εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά, μ' ὄλον ὅτι ἀκολουθοῦσιν ἀγωγαὶ ταχύτεραι, καὶ μᾶλλον ταχύτεραι, πλὴν εἰς τοιαύτας ταχέας ἀγωγὰς μὲ τὸ νὰ μὴν προφθάνη ἢ οὔτε ἡ χεὶρ νὰ κτυπᾷ, οὔτε ἡ γλῶσσα νὰ προφέρῃ τὰς συλλαβὰς τῶν φθόγγων εἰς τὰ χρονικὰ κτυπήματα, διὰ τοῦτο δὲν διωρίσαμεν εἰς τὴν ἀγωγὴν τοῦ Χρόνου τρόπους περισσοτέρους ἀπὸ τὰς εἰρημέναις ἀγωγὰς, ἀφήσαντες τὰς ταχύτερας τούτων εἰς τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ ἔξιν τοῦ καθ' ἑνός.

ΚΕ-

(1) Ἡ παρούσα ἀγωγή χ , συμπίπτει ἐνίοτε εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά Κρατήματα, καὶ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς μελοποιίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Περὶ τῶν ἀχρόνων ὑποστάσεων .

Ἐρ. Αἱ δὲ ἀχρονοὶ ὑποστάσεις πόσαι ;

Α'π. Αἱ ἀχρονοὶ ὑποστάσεις, ἤτοι οἱ χαρακτῆρες οἵτινες προξενούσι τὴν ποιότητα τοῦ μέλους καὶ δὲν ἔχουσι χρόνον, εἶναι ἕξ.

Ἡ Βαρεῖα,	-	-	⌒
Τὸ Ὀμαλόν,	-	-	—
Τὸ Ἀντικένωμα,	-	-	⌒
Τὸ Ψηφισδόν,	-	-	⌒
Τὸ Ἐτερον,	-	-	⌒
Καὶ τὸ Ἐνδόφωνον,	-	-	⌒

καὶ χρησιμεύουσι διὰ τὸν τρόπον τῆς προφορᾶς τῶν φθόγγων .

Ἐρ. Ἡ Βαρεῖα πῶς ;

Α'π. Ἡ Βαρεῖα προφέρει μετὰ βάρους τὸν φθόγγον τοῦ χαρακτῆρος, ὅστις εἶναι ἔμπροσθέν της, ὥστε νὰ διακρίνηται ἡ ζωρότης του καὶ ἀπὸ τὸν ἠγούμενον, καὶ ἀπὸ τὸν ἐπόμε-

νον φθόγγον, καθὼς τοῦτο, $\overset{\Delta}{\alpha} \overset{\pi}{\eta} \text{ υ υ υ υ υ υ } \overset{\pi}{\eta}$
 το ο ο το ο ο το ο ο

Ἐρ. Μόνον διὰ ζωρότητα προγράφεται ἡ Βαρεῖα ;

Α'π. Οὐχί, ἀλλὰ πολλάκις τίθεται καὶ πρὸς σύσασιν γραμ-

μῆς . οὕτω, $\overset{\Gamma}{\alpha} \text{ υ υ υ υ υ υ } \overset{\chi}{\eta}$
 ου ου φε ε , ε ε ε ρω

Ἐρ.

Ερ. Τὸ δὲ Ὀμαλὸν τίνα ἐνέργειαν ἔχει;

Α'π. Τὸ Ὀμαλὸν προξενεῖ ἓνα κυματισμὸν τραχὺν τῆς φωνῆς εἰς τὸν λάρυγγα μὲ κάποιαν ὀξύτητα καθὼς,

το ο ο το ο ο λ

Ερ. Τὸ δὲ Ἀντικένωμα τίνα ἐνέργειαν ἔχει;

Α'π. Τὸ Ἀντικένωμα ὅταν τεθῆ κάτωθεν τοῦ Ὀλίγου, μὲ κατιόντα χαρακτῆρα ἔμπροσθεν, οὕτω, , προφέρει μὲ τόνον τὴν φωνὴν τοῦ Ὀλίγου.

Ερ. Ὅταν ἔχη Ἀπλὴν κάτωθεν;

Α'π. Ὅταν δὲ τεθῆ Ἀπλὴ κάτωθεν τοῦ Ἀντικενώματος μὲ κατιόντα χαρακτῆρα ἔμπροσθεν καὶ Γοργόν οὕτω, ἢ φωνὴ τοῦ κατιόντος χαρακτῆρος προφέρεται ὡς κρεμαμένη τρόπον τινὰ καὶ ἀχώριστος.

Ερ. Τὸ δὲ Ψηφισὸν τίνα ἐνέργειαν ἔχει;

Α'π. Τὸ Ψηφισὸν προξενεῖ ζωηρότητα εἰς τὸν φθόγγον τοῦ χαρακτῆρος ὅς τις ὑπογράφεται, τίθεται δὲ ἔμπροσθεν εἰς κατιόντας χαρακτῆρας κάτωθεν τοῦ Ὀλίγου. ,

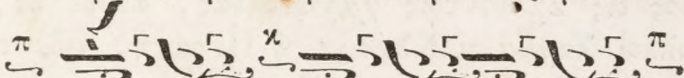
το ο ο του Ἰσου, και τῆς ο το η ε λ το ο ο το ο ο ο το η,

Πετασῆς, ,

Ερ. Τὸ δὲ Ἔτερον τίνα δύναμιν ἔχει;

Α'π. Τὸ Ἔτερον συμπλέκει χαρακτῆρας ἀνιόντας μὲ κατιόντας, καθὼς, ἢ Ἰσον μὲ Ἰσον , ἢ Ὀλίγον μὲ Ἰσον, , ἢ Ἀπόστροφον μὲ

Ἰσον, , ἢ Ὑπόβροχὸν μὲ Ἰσον, , ἢ Ἐλαφρόν μὲ Ἰσον, , , ἢ Χαμηλὴν μὲ Ἰσον, , προφέρονται δὲ οἱ φθόγγοι μὲ μαλακότητα, τρόπον τινά, καὶ μὲ κυματισμὸν τῆς φωνῆς ἀδύνατον, ὅταν εἶναι οὕτω συνδεδεμένοι.

Ἐρ. Τὸ δὲ Ἐνδόφωνον προφέρει τὴν φωνὴν τοῦ χαρακτῆρος, ὅπου ὑπογράφεται, ἀπὸ τὴν μύτην κλεισμένου τοῦ σώματος, καὶ ἂν τύχη καὶ χρονικὸν σημεῖον εἰς τὸν χαρακτῆρα, ἐξοδεύεται ὁ Χρόνος ὁμοίως μὲ κλεισμένον, σῶμα ἐκ τῆς ρινὸς οὕτω,

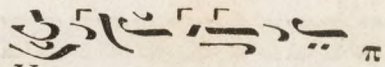
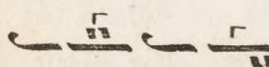
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

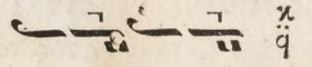
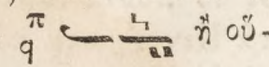
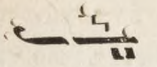
Περὶ διαφορᾶς τῆς ἐντονότητος τῶν φθόγγων
τῶν Χαρακτῆρων.

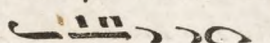
Ἐρ. Εἰς ὅλους τοὺς χαρακτῆρας, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ποσότητα, ὁμοία εἶναι ἢ ἐντονότης τῶν φθόγγων, ἢ διάφορος;

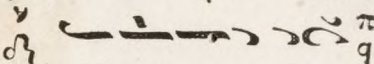
Ἀπ. Εἰς τοὺς χαρακτῆρας, μὲ τοὺς ὁποίους γράφεται ἢ ποσότης τῆς μελωδίας, εὐρίσκεται διαφορὰ ἐντονότητος τῶν φθόγγων· ἐπειδὴ παραδείγματος χάριν, ἄλλως προφέρεται ὁ φθόγγος τοῦ Ὀλίγου, καὶ ἄλλως τῶν Κεντημάτων· ἐξαιρεῖται δὲ τὸ Ἰσον, τὸ Κέντημα, καὶ ἡ Ὑψηλὴ, ἐπειδὴ τὸ Ἰσον, τὰ Κεντήματα μὲ ἓνα μόνον ἐντονον τρόπον προφέρονται, τὸ δὲ Κέντημα καὶ ἡ Ὑψηλὴ φυλάττουσι τὴν ἐντονον διαφορὰν τοῦ Ὀλίγου καὶ τῆς Πετασῆς, μὲ τὰ ὁποῖα πάντοτε εὐρίσκονται συνθεμένα. Ὅθεν τὸ μὲν Ὀλίγον ἀνεβά-
ζει

ζει τὴν φωνὴν χωριστὰ ἐλευθέρως, ὅπου λοιπὸν ἤθελε γένη
 χρεία συνεχῶς ἀναβάσεως, μεταχειριζόμεθα τὸ Ὀλίγον,
 ὅταν δὲ αὐτὸ ὑποτάσσεται ἀπὸ τὸ Ἴσον, καὶ ἀπὸ τού-
 κατιόντας χαρακτῆρας, ὁ φθόγγος του προφέρεται ζωηρό-
 τερος· ἡ δὲ Πετασὴ ἀναβιβάζει τὴν φωνὴν ὀλίγω περισσό-
 τερον ἀπὸ τὴν φυσικὴν βάσιν τοῦ τυχόντος τόνου μέτα-
 χεῖαν ἐπιστροφὴν ἀνεπαισθήτως εἰς τὴν ἰδίαν βάσιν του· φυ-
 λάττει δὲ τοῦτο καὶ ὅταν ὑποτάσσεται ἀπὸ τὸ Ἴσον, καὶ
 ἀπὸ τού- κατιόντας χαρακτῆρας· ἐμβαίνει δὲ πάντοτε ἐμ-
 πρὸς εἰς κατιόντας χαρακτῆρας, αὐτοὶ δὲ, εἰμὲν εἶναι
 πολλοὶ λαμβάνει Κλάσμα ἢ Πετασὴ, εἰδὲ εἷς, τότε τί-
 θεται χωρὶς Κλάσματος, ἐξαιρουμένης ταύτης τῆς θέσεως,

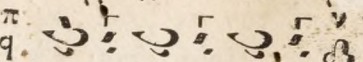
π π
 η Κυ υ ρ ι ι ι ι ε η τὰ δὲ Κεντήματα δένουσι τὴν
 φωνὴν, καὶ δὲν χωρίζουσι τὸν φθόγγον τους, οὔτε ἀπὸ τὸν
 ἡγούμενον, οὔτε ἀπὸ τὸν ἐπόμενον φθόγγον· μήτε δέχονται
 συλλαβὴν, εἰμὲν εἰς τὰ Κεντήματα· ὅταν δὲ γράφονται ἄ-
 νωθεν, ἢ κάτωθεν τοῦ Ὀλίγου καὶ τύχη Γοργὸν, ἐννοεῖται
 πάντοτε εἰς τὰ Κεντήματα, καθὼς, π

η τὰ ὁποῖα καὶ εἰς τὸν κτύπον τοῦ χρόνου λαμβά-
 νονται πάντοτε εἰς τὴν ἄρσιν, ἂν δὲ τύχη ἄργον οὕτω,
 π η πάλιν τὰ Κεντήματα λαμβάνονται
 εἰς τὸν ἡμισυ χρόνον τῆς ἄρσεως τοῦ Ἴσου, καὶ εἰς τὸν κτύ-
 πον τοῦ χρόνου προσέεται ὁ φθόγγος τοῦ Ὀλίγου, ὅς τις
 ἐξοδεύει δύο χρόνους, ἓνα διὰ τὸ ἄργον, καὶ ἓνα διὰ τὸ
 Ὀλίγον· ἀνίσως δὲ τὸ ἄργον εἶναι οὕτω, π ἢ οὐ-
 τως η ἐξοδεύει τρεῖς χρόνους, καὶ εἰς τὸ διπλοῦν
 κέσασαρος καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Προσέτι, ὅπου προξενεῖται
 σύγ-

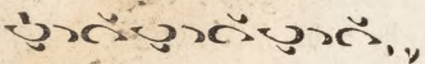
σύγχυσις εἰς τὴν σύνθεσιν, τίθεται Ὀλίγον ἀντὶ Κεντημάτων,
ὡς δείκνυται ἐπὶ παραδείγματος , ἔνταυθα

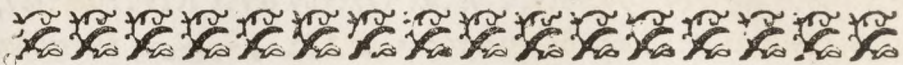
τὰ Κεντήματα ἐπειδὴ ἐνόησαν μετὰ τὸ Κέντημα τίθεται
Ὀλίγον εἰς τὸν τόπον τοῦ οὔτω,

εἰς τὴν ὁποίαν περίσασιν τὸ Ὀλίγον δὲν ἐπιδέχεται ψηφισὸν
ὁμοίως καὶ εἰς ἄλλας τειαύτας περιστάσεις. Ἡ Ἀπόσρο-
φος τὸ Ἐλαφρὸν καὶ ἡ Χαμηλὴ καταδιβάζουσι τὴν φωνὴν
ἑχωριστὰ, καὶ ὑποδέχονται συλλαβὰς, ὅταν δὲ τὸ Ἐλα-
φρὸν ὑποτάξῃ τὴν Ἀπόσροφον, οὔτω , τότε οἱ δύο

αὐτοῦ φθόγγοι λαμβάνονται μετὰ συνέχειαν, καὶ οὐχὶ ὑπερβατῶς
εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν σύνθεσιν ὁ πρῶτος φθόγγος τοῦ Ἐ-
λαφροῦ λαμβάνεται πάντοτε μετὰ Γοργὸν εἰς τὴν ἄρσιν, καὶ
δέχεται συλλαβὴν, μόνον ὁ δεύτερος αὐτοῦ φθόγγος, ὅς
τις καὶ προφέρεται εἰς τὸν κτύπον τοῦ χρόνου. ἡ Ὑπορροή
καταδιβάζει τοὺς δύο τῆς φθόγγου μετὰ συνέχειαν πάντοτε,
καὶ χωρὶς τομῆς τῆς φωνῆς, δέχεται δὲ Γοργὸν εἰς τὸ ἄνω-
θεν μόνον μέρος αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖται διὰ τὸν πρῶτόν
τῆς φθόγγου, εἰς δὲ τὸν κτύπον τοῦ χρόνου προφέρεται ὁ
δεύτερος αὐτῆς φθόγγος. ὅταν δὲ τεθῇ εἰς αὐτὴν φθορά, εἰ
μὲν ἄνωθεν, ἐννοεῖται εἰς τὸν πρῶτόν τῆς φθόγγου, εἰδὲ
κάτωθεν, εἰς τὸν δεύτερον. Ἡ Ὑπορροή δὲν ὑποδέχεται
συλλαβὴν, εἰμὴ μόνον εἰς τὰ Κρατήματα τῶν τερερισμῶν,
εἰς δὲ τοὺς λενανισμοὺς, ἀντὶ τῆς Ὑπορροῆς τίθεται πρὸ
τῆς Ἀποσρόφου Ἐλαφρὸν καθὼς

ε ρρεμ ε ρρεμ ε ρρεμ

π ε ια ε ια ε , ια ε

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Περὶ Διαισεως καὶ Ὑφέσεως .

Εἶρ. Αὐτὰ εἶναι ὅλα τὰ περιγράφοντα τὴν Μουσικὴν, ἢ εἶναι καὶ ἄλλα ;

Αἴπ. Ἐξω ἀπὸ τοὺς δέκα χαρακτῆρας τῆς ποσότητος, καὶ τὰς ἑνδεκα ὑποστάσεις τῆς ποιότητος τῆς Μουσικῆς, εἶναι καὶ ἄλλα σημεῖα εἰς αὐτὴν διὰ τὰς φθοράς, καὶ διὰ τὰς ὁποίας ὑσερον θέλομεν ὀμιλήσει, ἤδη δὲ εἶναι ἡ Δίασις καὶ Ὑφεςις .

Εἶρ. Τὶ εἶναι ἡ Ὑφεςις ;

Αἴπ. Ὑφεςις εἶναι ἐλάττωσις τοῦ τονικοῦ διαστήματος, ἡγουν ὅταν θεωρῆται ἀπὸ τὸ χαμηλὸν, εἰς τὸ ὑψηλὸν, καὶ λῆψις τῆς ἡμίσεως φωνῆς τοῦ ὀξέως τόνου, ὅτε καὶ γίνεται ἡ Ὑφεςις .

Εἶρ. Τὶ ἡ Δίασις ;

Αἴπ. Δίασις δὲ εἶναι αὐξήσις τοῦ τονικοῦ διαστήματος, πάλιν ἀπὸ τὸ χαμηλὸν εἰς τὸ ὑψηλὸν, ἡγουν τοῦ Γα, Δι, διαστήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι μείζων τόνος, τὸ μὲν ἡμισυ, κάμνει τὴν Ὑφесιν, τὸ δὲ ἡμιόλιον, ἡγουν τὸ περισσότερον ἀπὸ τὸν μείζονα, κάμνει τὴν Δίασιγ . ς .

Εἶρ. Ποῖα εἶναι τὰ σημεῖα τούτων ;

Αἴπ. Τὸ σημεῖον τῆς μὲν Ὑφέσεως εἶναι τοῦτο ρ, τῆς δὲ Διαισεως τοῦτο ς, ὅταν λοιπὸν τεθῆ ἡ Δίασις ἢ ἡ Ὑφεςις, εἰς ἓνα χαρακτῆρα, ἐκείνου μόνον τοῦ χαρακτῆρος ὁ φθόγγος λέγεται μὲ Δίασιν ἢ μὲ Ὑφесιν, καὶ οὐχὶ ἄλλου· ὅταν δὲ αὐταὶ τεθῶσιν εἰς τὸ ἴσον, ὁ φθόγγος τούτου προφέρεται

ται

ται οξύτερος σχεδόν με ἥμισυ τόνον διὰ τὴν Δίεσιν, ἢ βαρύτερος ἡμιτόνου σχεδόν διὰ τὴν Ὑφεςιν.

Ἐρ. Δέν εἶναι τρόπος νὰ ἐρμηνευθῆ εὐληπτοτέρως;

Πα	Νη	Ζω	Κε	Δι	Γα	Βου	Πα
12	7	9	6	18	7	9	68
π	ν	ζ	κ	δ	ρ	ε	π

Ἐν ἀναβάσει.

Πα	Νη	Ζω	Κε	Δι	Γα	Βου	Πα
12	7	9	18	6	7	9	68
π	ν	ζ	κ	δ	ρ	ε	π

Ἐν ἀναβάσει.

Πα	Νη	Ζω	Κε	Δι	Γα	Βου	Πα
12	9	7	12	12	12	4	68
π	ν	ζ	κ	δ	ρ	ε	π

Ἐν καταβάσει.

Πα	Νη	Ζω	Κε	Δι	Γα	Βου	Πα
12	7	9	6	18	7	9	68
π	ν	ζ	κ	δ	ρ	ε	π

Ἐν καταβάσει.

Α'π. Πρόσεχε. Ἡ Δίεσις καὶ ἡ Ὑφεσις ὅταν εἶναι ἀπὸ τοῦ βαρέως ἐπὶ τὸ ὄξυ, ἡ μὲν Δίεσις θεωρεῖται μεταξύ εἰς δύο τόνους, ἡ δὲ Ὑφεσις εἰς ἓνα· αὐταὶ λοιπὸν διὰ τὰ ἡμπεροῦν νὰ λαμβάνωσι τὰ τονικά διαστήματα κατὰ τὴν χρεῖαν καὶ θέλησιν τοῦ Μουσικοῦ, λαμβάνουσι διάφορα σχήματα, ὅθεν ὁ Μουσικός ὅταν ἰδεύῃ ἀπὸ τοῦ βαρέως ἐπὶ τὸ ὄξυ, καὶ διαιρῶν τὸν μείζονα τόνον εἰς τέταρτα, ἢ εἰς τρίτα, θελήσῃ νὰ λάβῃ καὶ ἀπὸ τὸν Δεύτερον τόνον διὰ τὴν Δίεσιν ἓν τεταρτημόριον, μεταχειρίζεται τὴν Δίεσιν εἰς τὸ σχῆμα τοῦτο. ,, ,, ς . 15 | 24

Εἰδὲ δύο τεταρτημόρια ,, ς . 18 .

Εἰδὲ τρία τεταρτημόρια εἰς τοῦτο ,, ς . 21 .

Εἰδὲ ἓν τριτημόριον εἰς τοῦτο ,, ς . 16 .

Εἰδὲ δύο τριτημόρια εἰς τοῦτο ,, ς . 20 .

Ε'ρ. Αὐτὰ ὅπου τεθῶσιν, ἔπειτα χρειάζονται καὶ λύσιν;

Α'π. Ἡ Ὑφεσις καὶ ἡ Δίεσις δὲν ζητοῦσι λύσιν, ἐπειδὴ δὲν ἔχουσιν οὔτε δέσιν· Ἄνίσως δὲ εἶναι χρεῖα νὰ γένη δέσις καὶ εἰς αὐτάς, μεταχειριζόμεθα ταῦτα τὰ τρία σημεία τῶν φθορῶν ξ φ \ominus . ἀπὸ τὰ ὁποῖα τοῦτο δ , θέλει τὸν κατιόντα πρῶτον φλόγγον Δίεσιν, ὡσάκισ ἠθέλαμεν τὸ ἀπαντήσαι. Τοῦτο δὲ φ , θέλει τὸν ἀνιόντα πρῶτον φλόγγον Ὑφασιν. Ὁμοίως καὶ τοῦτο \ominus , θέλει τὸν μὲν ἀνιόντα πρῶτον φλόγγον Ὑφασιν, τὸν δὲ κατιόντα πρῶτον φλόγγον Δίεσιν ὡσάκισ ἀπαντῶνται ταῦτα τὰ τρία σημεία τῶν φθορῶν οὔτε φθείρουσι τὸν ἦχον, οὔτε λύονται ἀπ' ἀλλήλων, ἢ ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ λύονται ἀπὸ φθορὰν διατονικὴν, ἢ χρωματικὴν, ἢ ἐναρμόνιον, κατὰ τὴν περίεσασιν.

Ε'ρ. Τί εἶναι ἡ Δίεσις, καὶ ἡ Ὑφεσις καθολικώτερον;

Α'π. Δίεσις μὲν εἶναι τόνος τῆς Κλίμακος, ὄξυ ἡμίτονω, Ὑφεσις δὲ εἶναι τόνος τῆς Κλίμακος βαρὺ ἡμίτονω. Αὐτὸ δὲ τὸ ἡμίτονον δὲν ἐννοεῖ τὸν τόνον ἀκριβῶς διη-

ρημένον εἰς δύο, καθὼς τὰ δώδεκα εἰς ὀκτὼ καὶ τέσσαρα, ἢ εἰς ἑννέα καὶ τρία, καὶ καθ' ἑξῆς.

Ἐρ. Χρειαζέται καὶ ἄλλη ἐξακρίβωσις δι' αὐτά;

Ἀπ. Ἡ Δίεσις καὶ ἡ Ὑφρσις τῶν ἐλαχίστων τόνων Βού, Γα, καὶ Ζω, Νη· εἶναι μικρόταται, διὰ τοῦτο καὶ δὲν χωρίζονται διὰ τοῦ λάρυγγος εἰς τριτημόρια καὶ τεταρτημόρια διὰ τὸ ἀνεπαίσθητον, ἀλλὰ μόνον θεωρεῖται ἀκριβέστερον εἰς τὸ φθογγόμετρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Περὶ Ἦχων.

Ἐρ. Τί εἶναι ὁ ἦχος εἰς τὴν Μουσικὴν;

Ἀπ. Ἦχος εἶναι κατὰ τοὺς Μουσικοὺς τρόπους τακτικῆς διαδοχῆς ἐμμελῶν φθόγγων, διωρισμένος οὕτω πως ἀπὸ τοῦ παλαιού· ἀπὸ τὸν ὁποῖον τρόπον τὸ προφερόμενον μέλος ὠνομάσθη ἦχος. ἢ εἶναι μία συστηματικὴ Κλίμαξ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀρχίζοντες οἱ Μουσικοὶ ἀπὸ ῥητοῦς φθόγγου, φυλάττοντες καὶ ῥητὰ διαστήματα, καὶ εἰς ῥητοῦς φθόγγους καταλήγοντες, κάμνουσι τὸ μέλος τοῦ τυχόντος ἤχου.

Ἐρ. Κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν πόσοι εἶναι;

Ἀπ. Ἦχοι καθ' ἡμᾶς εἶναι ἑπτὰ διατονικοὶ κύριοι, Ζω, Νη, Πα, Βου, Γα, Δι, Κε.

Ἐρ. Αὐτοὶ εἶναι ὅλοι;

Ἀπ. Αὐτοὶ μὲν εἶναι, ἀλλ' ἀπὸ αὐτοὺς γίνονται καὶ ἄλλοι δύο κύριοι χρωματικοὶ μετὰ τὴν μεταβολὴν τῶν τοῦτικῶν διασημάτων, ἄλλων μὲν ἐπὶ τὸ βαρύτερον, ἄλλων δὲ ἐπὶ τὸ ὀξύτερον· οἱ ὁποῖοι ἔχουσι τὴν βάσιν των, ὁ εἰς τὸν Πα,

καὶ

καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὸν Δι, χρωματικῶς καὶ οἱ δύο :

Ἐρ. Πῶς παρασαίνονται ;

Α'π. Αὐτοὶ οἱ ἤχοι ὅλοι παρασαίνονται ἀπὸ τὴν διατονικὴν Κλίμακα τοῦ Διαπασῶν συστήματος, τῆς ὁποίας ἕκαστος φθόγγος συνιστᾷ ἓνα κύριον ἤχον ἀποδεικτικῶς, ἔχοντα ἐδικὴν του ξεχωριστὴν ἰδέαν, καὶ διάφορα ἰδιώματα, καὶ ποιοῦντα ἴδιον μέλος εἰς πλάτος καὶ μὲ ἐντέλειαν, ὥστε ὅλοι οἱ εἰρημένοι ἤχοι κατὰ λόγον φυσικὸν εἶναι κύριοι, ἐπεὶδὴ κύριος ἤχος ἐκεῖνος ἐννοεῖται καὶ λέγεται, ὅς τις μὲ τὴν ἐδικὴν του ἰδέαν καὶ κλίμακα, κάμνει μέλη, ἐκτεταμένα καὶ τέλεια· ἀλλαμὴν τοιοῦτοι εἶναι οἱ, Ζω, Νη, Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, καθὼς καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν παραγόμενοι δύο χρωματικοὶ Πα, Δι, ἄρα πάντες εἰσὶν ἤχοι κύριοι· ὅτι δὲ ἄλλων ἢ βάσις εἶναι ὄξεια, καὶ ἄλλων βαρεῖα, τοῦτο δὲν ἐμποδίζει, οὔτε βλάβπει τὴν κυριότητά των· ἐπειδὴ προσέρχεται ἀπὸ τὴν τάξιν τῆς Κλίμακος.

Ἐρ. Εἰς αὐτοὺς περιορίζεται ἡ Μουσικὴ ;

Α'π. Εἰς αὐτοὺς μὲν, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ὀξύτητος, καὶ βαρύτητος τῶν τόνων, πολλοὶ καὶ ἄλλοι ἤχοι γεννῶνται χρωματικοὶ καὶ ἐναρμόνιοι, ἔχοντες μέλη ἐκτεταμένα καὶ ἰδέαν χωριστὴν, μὲ διάφορα ἰδιώματα, τοὺς ὁποίους μάλιστ' ἀ παρασῆνουν οἱ ἐξωτερικοὶ Μουσικοὶ, προσφέροντες αὐτοὺς περιέργως καὶ τακτικῶς, καὶ ἀποδεικνύοντές τους ὅλους κύριους σχεδὸν, ἐπειδὴ τοὺς διακρίνουσι μὲ ἀκρίβειαν ἰκανὴν εἰς διεξοδικὰ μέλη, μὲ ἰδιαιτέρας ὀνομασίας, μὲ ρυθμὸν, καὶ μὲ πολλὴν ἐπιτηδειότητα. Ἡμεῖς ὁμως μὲ τὸ νὰ μὴν εὐρίσκωμεν τοιαῦτα ἐκτεταμένα μέλη εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν Μουσικὴν, δὲν ἐκτειγόμεθα περὶ τῶν τοιούτων· χρειᾶς δὲ τυχούσης τὰ παρασῆνομεν μὲ τὸ μέσον τῶν φθορῶν, καὶ τῶν ὑποσάσεων.

Ἐρ. Πόθεν περιωρίσθη ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ εἰς ὄκτώ ἤχους;

Ἀπ. Ἀπὸ τοὺς παλαιούς Ἐκκλησιαστικούς Μουσικούς, οἱ ἤχοι πάντες εἶναι ὄκτώ, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουσι, Πρῶτον, Δεύτερον, Τρίτον, Τέταρτον, Πλάγιον τοῦ Πρώτου, Πλάγιον τοῦ Δευτέρου, Βαρὺν, καὶ Πλάγιον τοῦ Τετάρτου. Διαιροῦντες αὐτοὺς ἐν γένει πάντες, εἰς Κυρίους καὶ εἰς Πλαγίους. Κυρίους λέγουσι τοὺς τέσσαρας, Πρῶτον, Δεύτερον, Τρίτον, καὶ Τέταρτον. Καὶ Πλαγίους τοὺς λοιποὺς τέσσαρας.

Ἐρ. Ἀπὸ ὅλους τοὺς Μουσικούς εἰς αὐτοὺς τοὺς ἤχους περιορίζεται ἡ Μουσικὴ;

Ἀπ. Εἰς αὐτοὺς μὲν, πλὴν τοὺς ὑποδιαιροῦσιν εἰς μέσους, Παραμέσους, Πλαγίους, καὶ Παραπλαγίους· Τριφώνους, Τετραφώνους, Πενταφώνους, καὶ ἑπταφώνους. Πλὴν αὐταὶ αἱ ὑποδιαιρέσεις, ἐπειδὴ εἶναι ἀνωρελεῖς εἰς τὴν νῦν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν ἀποσιωπῶνται.

Ἐρ. Οἱ ὄκτώ ἤχοι εἰς πόσα γένη ἀνάγονται καθολικῶς;

Ἀπ. Εἰς τρία, εἰς Διατονικόν, χρωματικόν, καὶ Ἐναρμόνιον.

Ἐρ. Εἰς πόσα συστήματα;

Ἀπ. Εἰς τέσσαρα. εἰς Ὀκτάχορδον, τὸ ὁποῖον λέγεται καὶ Διαπασῶν, εἰς Πεντάχορδον, τὸ ὁποῖον λέγεται καὶ Τροχός, εἰς Τετράχορδον, τὸ ὁποῖον λέγεται καὶ Τριφωνία, εἰς Τρίχορδον, τὸ ὁποῖον λέγεται καὶ Διφωνία.

Ἐρ. Τί εἶναι γένος εἰς τὴν Μουσικὴν;

Ἀπ. Γένος εἰς τὴν Μουσικὴν εἶναι διαίρεσις τις Τετραχόρδου, ἢ ἰδιότης μέλους.

Ἐρ. Τί εἶναι σύστημα;

Ἀπ. Σύστημα δέ, τὸ ἐξ ἑνός, ἢ πλειόνων διασημάτων συγκείμενον.

Ἐρ.

Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ Διατονικὸν γένος ;

Α'π. Εἶναι ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ἡ Κλίμαξ περιέχει μόνον φυσικοὺς τόνους κατὰ τὸ διαπασῶν σύστημα .

Ἐρ. Πόσοι ἤχοι ἀνάγονται εἰς αὐτό ;

Α'π. Εἰς αὐτὸ τὸ γένος ἀνάγονται τέσσαρες ἤχοι ,

Ὁ Πρῶτος . - - - - $\frac{4}{q}$. Κε .

Ὁ Τέταρτος . - - - - $\frac{4}{d}$. Δι .

Ὁ Πλάγιος τοῦ Πρώτου . - - - $\frac{\lambda}{\pi q}$. Πα .

Ὁ Πλάγιος τοῦ Τετάρτου . - - - $\frac{\lambda}{\pi d}$. Νη .

Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ χρωματικὸν γένος ;

Α'π. Εἶναι ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ἡ Κλίμαξ περιέχει καὶ ἡμί-
τονα .

Ἐρ. Πόσοι ἤχοι ἀνάγονται εἰς τοῦτο ;

Α'π. Δύω, ὁ Δεύτερος . - - - - $\frac{3}{2}$. Δι .

Καὶ ὁ Πλάγιος τοῦ Δευτέρου . - - - $\frac{\lambda}{\pi 2}$. Πα

Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ Ἐναρμόνιον γένος ;

Α'π. Εἶναι ἐκεῖνο, ἡ Κλίμαξ τοῦ ὁποίου περιέχει καὶ τὸ
τεταρτημόριον τοῦ μείζονος τόνου .

Ἐρ. Πόσοι ἤχοι ἀνάγονται εἰς τοῦτο ;

Α'π. Δύω, ὁ Τρίτος . ἢ Γα .

Στιχηρατικοὶ ὄντες .

Καὶ ὁ Βαρὺς . $\frac{2}{1}$. Ζω .

Ἐρ. Τί εἶναι τὸ Διαπασῶν σύστημα ;

Α'π. Εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον περιέχει διαστήματα ἑπτὰ
περικλειόμενα ἀπὸ φθόγγους ὀκτῶ, οἶον, Πα, Βου, Γα, Δι,
Κε, Ζω, Νη, Πα . Ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ : Πα : Βου : ,

διάστημα εἶναι τόνος ἐλάσσων, τὸ : Βου : Γα : , τόνος ἐλάχι-
στος, τὸ : Γα : Δι : , καὶ τὸ Δι : Κε : , τόνος μείζωνος : , τὸ

Κε ,

Κε : Ζω : , τόνος έλασσων , τὸ Ζω : Νη : , τόνος ελάχιστος ,
καὶ τὸ : Νη : Πα : , τόνος μείζων .

Ε'ρ. Ὁ μείζων τόνος τίνα λόγον ἔχει πρὸς τὸν ελάσσονα ;

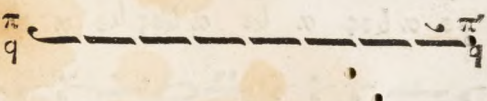
Α'π. Ὅν τὰ δώδεκα πρὸς τὰ έννέα , πρὸς δὲ τὸν ελάχι-
σον , ὃν τὰ δώδεκα πρὸς τὰ έπτὰ , ἤγουν ἂν ὁ μείζων τόνος
ὑπὸθετικῶς ἤθελε διαιρεθῆ εἰς δώδεκα ὅμοια , ὁ ελάσσων τό-
νος ἔχει έννέα τοιαῦτα , καὶ ὁ ελάχιστος έπτὰ .

Ε'ρ. Ἀπὸ ποῖον Μουσικὸν δύναται νὰ μάθῃ ὁ μαθητῆς
τοὺς φθόγγους τῆς Κλίμακος καλῶς ;

Α'π. Διὰ νὰ ἠμπορέσῃ ὁ ἀρχάριος μαθητῆς νὰ μάθῃ νὰ
προφέρῃ τοὺς φθόγγους τῆς Κλίμακος καλῶς κατὰ τὰ δια-
στήματα τῶν τόνων τὰ ὁποῖα εἶπομεν , εἶναι χρεῖα νὰ δι-
δαχθῆ νὰ ψάλλῃ τὴν Κλίμακα ἀπὸ Ψάλτην ἔχοντα ἐμπει-
ρίαν καὶ ὕφος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας , ἅμα δὲ καὶ νὰ
προσέχῃ εἰς τὴν προφορὰν , ἐπειδὴ ὁ Μουσικὸς ὁ μὴ ἔχων
ἐμπειρίαν , καὶ ὕφος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς , ὅταν
ψάλλῃ , δὲν φυλάττει μὲ ἀκρίβειαν τὰ διαστήματα καθὼς διω-
ρίσθησαν .

Ε'ρ. Πῶς λοιπὸν γράφεται καὶ παραλλαγίζεται ;

Α'π. Γράφεται καὶ παραλλαγίζεται τὸ μέλος τῆς Κλίμα-

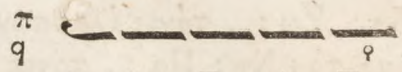
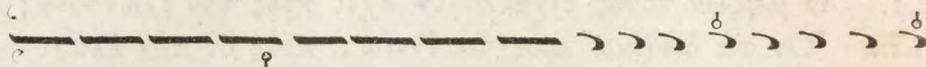
κος κατὰ τοὺς νέους οὔτω . π π
~~~~~ π

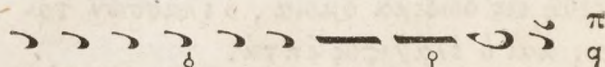
Ε'ρ. Ὁ τροχὸς κατὰ τοὺς Μουσικοὺς τί εἶναι ;

Α'π. Ὁ τροχὸς εἶναι σύστημα , τὸ ὁποῖον περιέχει διαστή-
ματα τέσσαρα , περικλειόμενα ἀπὸ φθόγγους πέντε , καὶ ὁ
πρῶτος φθόγγος συμφωνεῖ μὲ τὸν πέμπτον , οὔτω Πα , Βου ,
Γα , Δι , Πα , Βου , Γα , Δι , Πα , Βου , Γα , Δι , Πα . Ὅς
τις λέγεται καὶ πεντάχορδον .

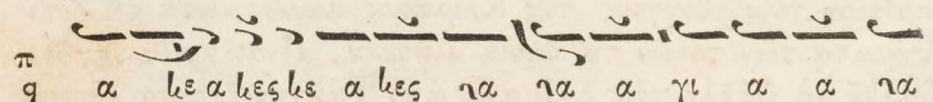
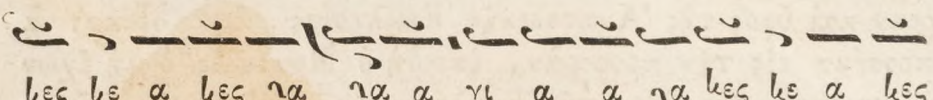
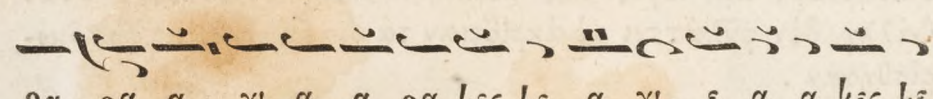

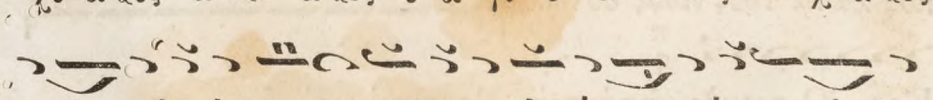
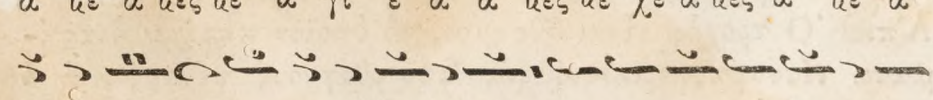
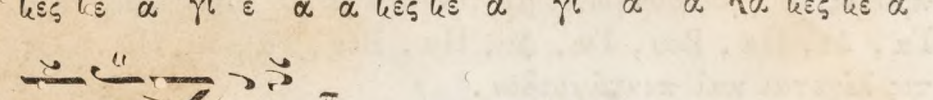
Ε'ρ. Πῶς γράφεται τὸ μέλος του ;

Α'π. Τὸ μέλος τοῦ τροχοῦ γράφεται καὶ παραλλαγίζε-
ται

ται κατὰ τοὺς νέους οὕτω, ^π
 Πα Βου Γα Δι Πα

 Βου Γα Δι Πα Βου Γα Δι Κε Δι Γα Βου Κε Δι Γα Βου Κε

 Δι Γα Βου Κε Δι Γα Δι Πα Βου Πα

Ἐρ. Κατὰ τοὺς παλαιούς πῶς;
 Ἀπ. Κατὰ δὲ τοὺς παλαιούς οὕτω.

^π
 α κε α κες κε α κες να να α γι α α να

 κες κε α κες να να α γι α α να κες κε α κες

 να να α γι α α να κες κε α γι ε α α κες κε

 χε α κες α κε α κες κε α γι ε α α κες κε χε α κες

 α κε α κες κε α γι ε α α κες κε χε α κες α κε α

 κες κε α γι ε α α κες κε α γι α α να κες κε α

 κες α κε α κες ρ

Ἐρ. Τί εἶναι ἡ Τριφωνία;

Ἀπ.

Α'π. Τριφωνία δὲ εἶναι σύστημα, τὸ ὁποῖον περιέχει δια-
στήματα τρία, περικλειόμενα ἀπὸ φθόγγους τέσσαρας, καὶ ὁ
πρῶτος φθόγγος συμφωνεῖ μὲ τὸν τέταρτον οὕτω. Νη, Πα,
Βου, Νη, Πα, Βου, Νη, αὐτὸ τοῦτο λέγεται καὶ τετρά-
χορδον.

Ἐρ. Πῶς γράφεται τὸ μέλος τῆς Τριφωνίας;

Α'π. Τὸ μέλος κατὰ τὴν Τριφωνίαν γράφεται καὶ παραλλ-
λαγίζεται κατὰ τοὺς νέους οὕτω.

Νη Πα Βου Νη Πα

Βου Γα Βου Πα Γα Βου Πα Νη

Ἐρ. Οἱ παλαιοὶ πῶς ἐπρόφερον αὐτό;

Α'π. Οἱ δὲ παλαιοὶ Ἑκκλησιαστικοὶ Μουσικοὶ μὲ τὰς πο-
λυσυλλάβους αὐτῶν διατονικὰς λέξεις, ἀναλεις, κεαλεις, γα-
νά, καὶ λοιπὰς δὲν ἤμποροῦσι νὰ παραλλαγίζωσι τὸ τε-
τράχορδον σύστημα, καθὼς καὶ τὸ Διαπασῶν. ἀκόμη μὲ τὰς
χρωματικὰς λέξεις τῆς παραλλαγῆς τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ
πλαγίου δευτέρου τῶν ἤχων, δὲν ἤμποροῦσιν ὑγιῶς νὰ δια-
κρίνωσι τὴν παραλλαγὴν, οὔτε νὰ προφέρωσιν ἀκριβῶς τὰ
διαστήματα τούτων τῶν δύο ἤχων, παρὰ τὸ μέλος αὐτῶν
προφέρουσι καλῶς ἀπὸ συνήθειαν.

Ἐρ. Τί εἶναι διφωνία;

Α'π. Διφωνία εἶναι σύστημα, τὸ ὁποῖον περιέχει διαστήματα
δύο, περικλειόμενα ἀπὸ φθόγγους τρεῖς, καὶ ὁ πρῶτος φθόγ-
γος συμφωνεῖ μὲ τὸν τρίτον, οἷον

Βου Γα Δι Κε Ζω

Κε Δι Γα Βου Πα Νη Πα Βου

Ἐρ. Ποῖος ἤχος παραλλαγίζεται δι' αὐτῆς;

Α'π. Δι' αὐτοῦ μόνου τοῦ συστήματος ψάλλεται καὶ παραλλ-

λαγίζεται ο δεύτερος ήχος, και ουχι δι άλλου.

Ερ. Πόσα είναι τα συστατικά των ήχων;

Απ. Συστατικά των ήχων είναι τέσσαρα, το άπήχημα, η προήχημα, η κλίμαξ, ήχουν σκάλα, οι δεσπόζοντες φθόγγοι, και αι καταλήξεις.

Ερ. Τι είναι το άπήχημα;

Απ. Άπήχημα είναι προετοιμασία ήχου του ψαλθησομένου μέλους, το όποιον οι παλαιοι πολυτρόπως μετεχειρίζοντο με τας πολυσυλλάβους αυτών λέξεις, άνακτες, κεακτες, γαλά, άγια, και λοιπας, εις όλους τους ήχους.

Ερ. Πως άπηχεϊται ο πρώτος ήχος κατά τους παλαιους, και καθ' ημας τους νεους;

Απ. Κατά τους παλαιους με το άνακτες, το όποιον επειδή φανερόνει άνάβασιν τόνου μείζονος, καθως τουτο.

— — —

Α
 Η κε ε ες η παρασαινει την ιδεαν του πρώτου ήχου, όταν αυτος εχη ισον τον Κε, όταν δε εχη ισον τον Πα, δεν είναι χρεια τότε να δειξη άνάβασιν, ειμη μονον το κε, το όποιον προφερεται εις την προγραφομένην μαρτυριαν του Πα.

Ερ. Τι είναι η Κλίμαξ;

Απ. Κλίμαξ είναι συνεχής σειρά φθόγγων, η οποια απαιτει το τυχόν σύστημα, ειτε Διαπασών, ειτε πεντάχορδον, ειτε τετράχορδον, η τρίχορδον, εις το διατονικόν, η χρωματικόν, η έναρμόνιον γένος.

Ερ. Ποιοι είναι οι δεσπόζοντες φθόγγοι;

Απ. Είναι εκεινοι, των οποίων η ποιότης ενεργει συνεχως εις τον ήχον· η είναι οι ως επι το πλειστον ακουόμενοι φθόγγοι, εις τους οποίους ο ήχος αγαπα να διατρίβη περισσότερον.

Απ. Ποιοι λέγονται φθόγγοι υπερβάσιμοι;

Ερ.

Α'π. Εἰς τὴν Μουσικὴν εἶναι καὶ φθόγγαι, λεγόμεναι ὑπερβάσιμοι· τοιοῦτοι εἶναι ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ἡ ποιότης ἀπρακτεῖ διόλου εἰς τὸν ἦχον, ἐπειδὴ προξενεῖ δυσταρέσκειαν εἰς τὴν ἀκοήν.

Ε'ρ. Ὅλαι αἱ καταλήξεις τῶν θέσεων εἰς ἓν καταλήγουσιν;

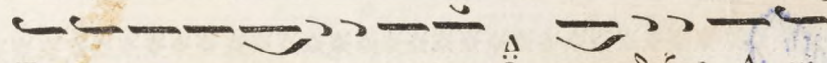
Α'π. Αἱ καταλήξεις, ἤγουν τὰ τέλη τῶν θέσεων, μεταξὺ τοῦ μέλους, ἄλλα εἶναι ἀτελῆ, καὶ ἄλλα ἐντελῆ, καὶ ἄλλα τελικά.

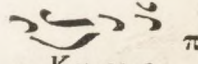
Ε'ρ. Ποῖα εἶναι τὰ ἀτελῆ, ἢ αἱ ἀτελεῖς καταλήξεις;

Α'π. Ἀτελής κατάληξις εἶναι, ὅταν τὸ μέλος μεταξὺ κάμνη γάσιν τινά, πλὴν εὐρίσκεται ὡς κρεμάμενον, καὶ ζητεῖ καὶ ἄλλο, ὡς νὰ λάβῃ τὴν ἀνάπαυσίν του.

Ε'ρ. Ποῖαι αἱ ἐντελεῖς;

Α'π. Ἐντελής δε καταλήξις εἶναι, ὅταν τὸ μέλος ἀναπαύηται μερικῶς μεταξὺ εἰς τὸ τυχόν μέλος.

 $\overset{\Gamma}{\chi} \overset{\pi}{\eta}$ Τας ε σπε ρι νας η μων ευ χασοῦ προ σδεξα. Α γι

 ε Κυ ρι ε $\overset{\pi}{\eta}$

Ε'ρ. Ποῖα εἶναι ἐδῶ ἡ ἀτελής κατάληξις, καὶ ποῖα ἡ ἐντελής;

Α'π. Ἐδῶ τὸ εὐχὰς, εἶναι κατάληξις ἀτελής, τὸ δὲ Κύριε, ἐντελής κατάληξις.

Ε'ρ. Ποῖα ἡ τελικὴ;

Α'π. Τελικὴ κατάληξις εἶναι ἡ εὐρισκομένη ἐν τῷ τέλει τοῦ τυχόντος τροπαρίου, ἢ ἄλλου τινὸς μέλους· ἡ ὁποία πολλάκις συμβαίνει νὰ εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τὴν ἐντελῆ κατάληξιν, πλὴν ὅταν εἶναι εἰς τὸ τέλος τοῦ μέλους, ὡς εἴπομεν, τότε λέγεται τελικὴ.

Ε'ρ.

Ερ. Τίνα διαίρεσιν ἔχουσι τὰ μέλη τῆς Μουσικῆς;

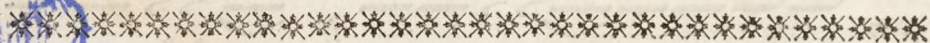
Α'π. Διαίρουνται εἰς σύντομα, καὶ ἀργά.

Ερ. Εἰς πόσα διαίρουνται τὰ σύντομα;

Α'π. Τὰ σύντομα μέλη διαίρουνται εἰς Στιχηραρικά καὶ εἰς εἰρημολογικά· τὸ στιχηραρικὸν μέλος εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχουσι τὰ ἰδιόμελα ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια, τὸ δὲ εἰρημολογικὸν εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχουσι τὰ προσόμοια καὶ οἱ κανόνες.

Ερ. Τὸ δὲ ἀργὸν μέλος;

Α'π. Τὸ ἀργὸν μέλος δὲν ἔχει διαιρέσεις, ἀλλὰ πάντοτε ὁμοίως ἐξακολουθεῖ κατὰ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἤθελε τὸ τακτοποιήσει ὁ ψάλλων, ὅπερ ἀνομάσθη παπαδικόν· ὅταν δὲ ἐν μέσῳ τοῦ μέλους, ἢ περὶ τὰ τέλη εὐρεθῇ κράτημα, τότε ταχύνει τὴν ἀγωνίαν — κρονου, οὕτως, χ.

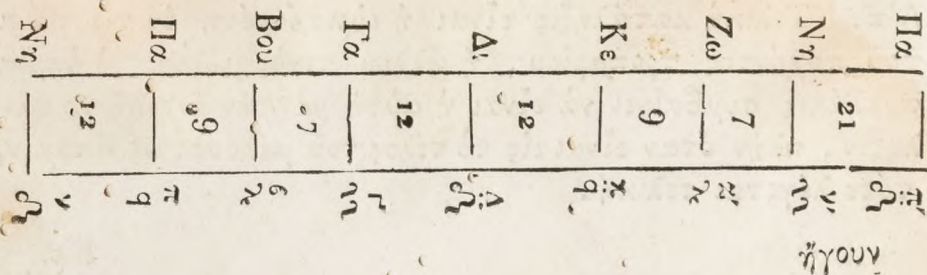

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Περὶ τοῦ Πρώτου ἤχου.

Ερ. Τίνα κλίμακα μεταχειρίζεται ὁ πρῶτος ἤχος;

Α'π. Ὁ Πρῶτος ἤχος μεταχειρίζεται κλίμακα διατονικὴν κατὰ τὸν τροχὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὕτω.

ἤγουν ζητεῖ νὰ ἔχη τὰ δύο τετράχορδα ὅμοια, τὸ μὲν Πα Βου, διάστημα ὅμοιον μὲ τὸ Κε Ζω, τὸ Βου Γα, ὅμοιον μὲ τὸ Ζω Νη, καὶ τὸ Γα Δι, ὅμοιον μὲ τὸ Νη Πα. ὁ δὲ Νη, φθόγγος εὐρίσκειται εἰς τὴν κλίμακα προσλαμβανόμενος, καὶ χρησιμεύει πρὸς ἀποπλήρωσιν τοῦ Πενταχόρδου, Νη Πα Βου Γα Δι, καὶ εἰς τὸ νὰ μετρήσῃ τὸ διάστημα τοῦ Νη Πα, τόνου, τὸ ὁποῖον εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ Δι Κε, ἐπειδὴ ὁ Δι, νοεῖται προσλαμβανόμενος, τοῦ δευτέρου Πενταχόρδου, Δι Κε Ζω Νη Πα, εἰδὲ ζητηθῆ καὶ περισσότερο ἀνάβασις, πάλιν ἀπὸ τοῦ Πα, ὅς τις νοεῖται προσλαμβανόμενος τοῦ τρίτου πενταχόρδου, γίνεται καὶ ἄλλο πεντάχορδον ἐπὶ τὸ ὄξύ, Πα Βου Γα Δι Κε, τὸ ἀνάλογον γίνεται ὅταν λάβωμεν χρεῖαν ἀπὸ περισσότερο ἀνάβασιν.

Ἐρ. Τίνας φθόγγους ἔχει Δεσπόζοντας;

Ἀπ. Ὁ πρῶτος ἤχος ὅταν βαδίζῃ σιχηραρικῶς, ἔχει δεσπόζοντας φθόγγους τοὺς Πα Γα, καταλήξει δὲ κἀμνει, τὰς μὲν ἐντελεῖς καὶ τελικὰς εἰς τὸν Πα, τὰς δὲ ἀτελεῖς εἰς τοὺς Πα Γα, ὅταν δὲ βαδίζῃ εἰρμολογικῶς, ἔχει δεσπόζοντας φθόγγους τοὺς Πα Δι, καὶ καταλήγει ἀτελεῶς μὲν εἰς τὸν Δι, ἐντελεῶς δὲ καὶ τελικῶς εἰς τὸν Πα.

Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ φθορικὸν αὐτοῦ σημεῖον;

Ἀπ. Σημεῖον τῆς φθορᾶς τοῦ πρώτου ἤγου εἶναι τὸ, δ, καὶ τίθεται φυσικὰ εἰς τὸν Κε, ὅταν δὲ τεθῆ εἰς ἄλλον τόνον, ἐκεῖνος ἀφίνει τὸν φθόγγον του, καὶ λαμβάνει τὸν φθόγγον τοῦ Κε, τότε τὸ ἐξῆς μέλος παραλλαγίζεται ὡς ἀπὸ τοῦ Κε ἀρχόμενον· εἰς τὰ διαγράμματα λοιπὸν τῶν κλιμάκων, καθὼς τὸ σημεῖον ταῦτο δ, ἔχει φυσικὴν θέσιν τὸν Κε, οὕτω τὰ λοιπὰ, τοῖς λοιπούς.

Ἐρ. Αἱ μαρτυρίαι του ποῖαι εἶναι;

Ἀπ. Αἱ μαρτυρίαι ταύτου τοῦ ἤγου διὰ τὸν τόνον καὶ φθόγ-

φθόγγον Κε είναι αὔτη κ , διά δέ τόν Δι, αὔτη λ^{Λ} , διά δέ
 τόν Γα, αὔτη λ^{Γ} διά δέ τόν Βοῦ, αὔτη λ^{ϵ} , διά δέ τόν Πα,
 αὔτη π · καί τὰ λοιπά, καθώς φαίνονται εἰς τὸ ἐξῆς διά-
 γραμμα, τὸ ὁποῖον εἶναι καθ' ὄν τρόπον ὀρᾶς ἐνταῦθα.

Διαστήματα

νανά	Δ ν	7	ε	νανά
λεχέαλες	Γ λ	9	ω	λεαλές
ἀλέαλες	ε φ	12	ο	ἀναλες
λε άγιε	η θ	12	ι	άγια
ἀαλες	ν ν	7	ε	νανά
λεχέαλες	ξ λ	9	ω	λεαλές
ἀλέαλες	χ φ	12	ο	ἀναλες
λεάγιε	Α β	12	ι	άγια
ἀαλες	Γ ν	7	ο	νανά
λεχέαλες	ε λ	9	ω	λεαλές
ἀλέαλες	π φ	12	ο	ἀναλες
λε άγιε	ν θ	12	ι	άγια
ἀαλες	ξ ν	7	ο	νανά
λεχέαλες	χ λ	9	ω	λεαλές
ἀνάλες	φ Δ		ο	ἀναλες

Εν Καταβάσει.

Ἡ κατά τὸν τροχὸν διατονικὴ Κλίμαξ, τῆς παιδαγῆς Μεθόδου.
Ἐν Ἀναβάσει.

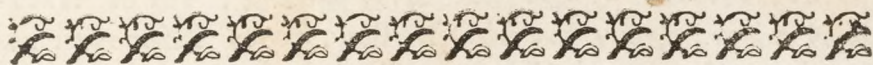
Ἐν Καταβάσει φωνῆς.

δ Κε	12	κ ρ
Δι	12	κ ρ
Γα	7	Δ ι
Βου	9	Γ ρ
δ Κε	12	ε ρ
Δι	12	ε ρ
Γα	7	ν ι
Βου	9	κ ρ
δ Κε	12	κ ρ
Δι	12	Δ ρ
Γα	7	ι ρ
Βου	9	ε ρ
δ Κε	12	π ρ
Δι	12	ν ρ
Γα	7	κ ι
Βου	9	λ κ
δ Κε	9	κ ρ

Ἡ κατὰ τὸ Πεντάχορδον Διατονικὴ Κλίμαξ τῆς Νέας μεθόδου.

Ἐν Ἀναβάσει φωνῆς.

Ε'ρ. Εἰς τὸν παλαιὸν καιρὸν πῶς ὠνομάζετο ὁ πρῶτος ἤχος;
 Α'π. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πρόγονοι ἡμῶν ὠνόμαζον τὸν
 πρῶτον ἤχον, μέλος δῶριον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ-
 το ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς· ἐπειδὴ αὐτοὶ πρῶτοι γνωρίζονται ὅτι
 τὸ μετεχειρίσθησαν· ἐφεῦρε δὲ τοῦτο, καθὼς λέγουσι, πρῶ-
 τος ὁ ἐκ Θράκης Θάμυρις· ἐκεῖνοι ὅμως μετεχειρίζοντο τὸ
 αὐτὸ μέλος καὶ εἰς τὸ χρωματικὸν, καὶ εἰς τὸ ἐναρμόνιον γέ-
 νος, ἡμεῖς δὲ μόνον εἰς τὸ διατονικὸν γένος μεταχειριζόμεθα
 αὐτὸ, ἀγνοοῦντες τοὺς λοιποὺς τρόπους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Περὶ τοῦ δευτέρου ἤχου.

Ε'ρ. Ὁ δεύτερος ἤχος ποίαν μεταχειρίζεται Κλίμακα ;
 Α'π. Οὗτος μεταχειρίζεται κλίμακα χρωματικὴν, ἣ ὁποῖα
 βαδίζει μὲ τὸ τρίχορδον σύστημα κατὰ διφωνίαν ὁμοίαν, τό-
 σον ἐπὶ τὸ ὀξύ, ὅσον καὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ
 κλίμαξ αὕτη τοῦ χρωματικοῦ δευτέρου ἤχου, κατὰ τὰ ἑαυ-
 τῆς διαστήματα δὲν ἀντιφωνεῖ, μὲ τὸ νὰ λείπονται τέσσαρα
 διαστήματα, ἤγουν ἐπειδὴ ἐμπεριέχει 64 ἀντὶ τῶν 68. διή-
 γειρε τὴν περιέργειαν τοῦ διδασκάλου Χουρμουζίου, καὶ ἐμοῦ
 τοῦ ἐχδότου Θεοδώρου Φωκέως, εἰς ἀκριβεστέραν ἐρευναν τῆς
 φύσεως τοῦ ἤχου τούτου· καὶ οὕτως ἐξετάσαντες ἀκριβῶς ἡ-
 δὴ τὰ ὅμοια δῆθεν τρίχορδα τῆς κλίμακος ταύτης διὰ τοῦ
 φθογγομέτρου μετὰ προσοχῆς ἄκρας, ἐξηκριβώσαμεν ὅτι ἡ
 κλίμαξ αὕτη ὀδεύουσα ἀπὸ τὴν βάσιν τοῦ Νη, ἐπὶ τὸ ὀξύ,
 τὸ πρῶτον τρίχορδον, Νη πα Βου, λαμβάνει τόνον ἐλάσσου-
 να καὶ τόνον μείζονα· τὸ δεύτερον, Βου Γα Δι, τόνον ἐ-

λάχιζον καὶ τόνον μείζονα · τὸ τρίτον, Δι Κε Ζω, τόνον ἐλάσσονα καὶ τόνον μείζονα · τὸν δὲ τελευταῖον τόνον, Ζω Νη, τόνον ἐλάχισον, καὶ οὕτω πληροῦνται ἐντελῶς τὰ ἐξήκοντα ὀκτὼ διαστήματα τῆς Διαπασῶν · ἂν ὅμως ἡ ῥηθεῖσα κλίμαξ ἤθελεν ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ Βου, ἢ ἀπὸ τοῦ Δι, ὁδεύουσα πάλιν ἀπὸ τοῦ βαρέως ἐπὶ τὸ ἄξυ, ἡ ῥηθεῖσα τάξις τῶν τριχόρδων δὲν μεταβάλλεται, ἀλλ' ἀπὸ μὲν τοῦ Βου, τὸ πρῶτον τρίχορδον λαμβάνει τόνον ἐλάχισον καὶ τόνον μείζονα · τὸ δεύτερον, τόνον ἐλάσσονα καὶ τόνον μείζονα, τὸ τρίτον, τόνον ἐλάχισον καὶ τόνον μείζονα, τὸν δὲ τελευταῖον τόνον, ἤγουν τὸν ὑψηλὸν Βου, τόνον ἐλάσσονα, καὶ οὕτω πληροῦνται τὰ ἐξήκοντα ὀκτὼ διαστήματα τῆς Διαπασῶν · ἀπὸ δὲ τοῦ Δι, τὸ πρῶτον τρίχορδον λαμβάνει τόνον ἐλάσσονα καὶ τόνον μείζονα, τὸ δεύτερον ἐλάχισον καὶ μείζονα, τὸ τρίτον τρίχορδον ἐλάσσονα καὶ μείζονα, καὶ τὸ τελευταῖον, τόνον ἐλάχισον, καὶ πάλιν πληροῦνται σῶα τὰ ἐξήκοντα ὀκτὼ διαστήματα τῆς Διαπασῶν, ὥστε γίνεται μία τοιαύτη κλίμαξ, παραβαλλομένη μὲ τὴν διατονικὴν. Νη, Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη. αὐτὰ ἐξηκριβώσαμεν οἱ

προειρημένοι, καὶ ἂν ἄλλος τις μετέπειτα ἤθελεν εὐρει τι περισσότερον, θέλομεν γνωρίσει μεγίστην καὶ εἰς αὐτὸν τὴν χάριν διὰ τὴν γενησομένην ὠφέλειαν εἰς τοὺς φιλομούσους ὁμογενεῖς μας.

Ἐρ. Μεταχειρίζεται καὶ ἄλλην κλίμακα ὁ δεύτερος ἦχος; Ἀπ. Ὁ ἦχος αὐτὸς πολλάκις ἐν τῷ μεταξύ, ἢ καὶ διόλου μεταχειρίζεται τὴν κλίμακα τοῦ πλαγίου δευτέρου, καὶ μάλιστα εἰς τὰ εἰρημολογικά, τὸ ὁποῖον ὅταν ἀκολουθήσῃ, τὸ διακρίνομεν καὶ τὸ παρασάινομεν μὲ τὰς φθιράς τοῦ ῥηθέντος ἤχου.

Ἐρ. Διὰ ποίαν αἰτίαν μεταχειρίζεται ὁ δεύτερος ἦχος εἰς

τὰ σύντομα εἰρημολογικά του μέλη, τὴν κλίμακα τοῦ πλαγίου δευτέρου, ὁμοίως καὶ ὁ πλάγιος τοῦ δευτέρου διὰ τὴ μεταχειρίζεται εἰς τὰ αὐτὰ μέλη του τὴν κλίμακα τοῦ δευτέρου ;

Α'π. Οἱ διδάσκαλοι τῆς παλαιᾶς μεθόδου ἀπ' ἀρχῆς οὕτω τοὺς μετεχειρίζοντο· διὰ τοῦτο καὶ οἱ τῆς νέας, μεθόδου διδάσκαλοι δὲν ἠθέλησαν νὰ μεταθίσωσι τὰ σύντομα μέλη τούτων τῶν εἰρημμένων ἤχων, ἐπειδὴ ἐσυνειθίσθησαν εἰς ὅλους τοὺς Ἐκκλησιαστικούς Μουσικούς.

Ἐρ. Πῶς ἀπηχεῖτο ὁ δεύτερος ἤχος κατὰ τοὺς παλαιούς ;

Α'π. Ἀπηχεῖτο μὲ τὸ ἱεαλές, τὸ ὁποῖον ἀπήχημα δεικνύει ἐπὶ τὸ ὄξυ τόνον ἐλάχιστον, καὶ τόνον μεζονα οὕτω,

$\overset{\epsilon}{\curvearrowright} \text{ke} \alpha \text{kes} \overset{\Delta}{\curvearrowleft}$ καθ' ἡμᾶς δὲ τοὺς νέους ἀπηχεῖται μὲ μόνον τὸ ke. τὸ ὁποῖον παρασαίνει ποιότητα τοῦ ἱεαλές, ἔχει δὲ ἴσον ὁ δεύτερος ἤχος τὸν Δι, διὰ δὲ τὴν ὁμοιότητα τῆς διφωνίας λαμβάνει ἴσον καὶ τὸν Βου, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν Νη. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ κρατήματα.

Ἐρ. Ποῖοι εἶναι οἱ δεσπόζοντες φθόγγοι ;

Α'π. Δεσπόζοντες φθόγγοι εἰς τὸν δεύτερον ἤχον εἶναι συγχαρρικῶς μὲν οἱ Βου Δι, καταλήξεις δὲ γίνονται, ἀτελεῖς μὲν, καὶ τελικαὶ εἰς τὸν Δι, ἐντελεῖς δὲ εἰς τὸν Βου κατὰ δὲ τὸ εἰρημολογικόν, ὅτε χωρεῖ, ὡς εἶπαμεν, τὴν ἰδίαν καὶ κλίμακα τοῦ πλαγίου δευτέρου, τότε δεσπόζοντας φθόγγους ἔχει τοὺς Πα Δι, καὶ γίνονται αἱ καταλήξεις του ἀτελεῖς μὲν εἰς τὸν Δι, ἐντελεῖς δὲ καὶ τελικαὶ εἰς τὸν Πα.

Ἐρ. Ποῖα εἶναι τὰ σημεῖα του ;

Α'π. Σημεῖα τῆς φθορᾶς τοῦ δευτέρου ἤχου εἶναι δύο· τοῦτο, $\ominus$, καὶ τοῦτο $\times$. καὶ αὐτὸ μὲν $\ominus$, τίθεται εἰς τοὺς τόνους Νη Βου Δι Ζω. καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς διφώνους τίθεται

αὐτὸ ρ , ἤγουν εἰς τοὺς Πα Γα Κε Νη. (1) ὅταν ὁμοῦς τε-
θῶσιν εἰς ἄλλον τόνον, αὐτὸς πρέπει νὰ ἀφήσῃ τὸν ἴδιόν του
φθόγγον, καὶ νὰ προφέρῃ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον δεικνύει ἡ φθο-
ρὰ μὲ τὴν ποιότητά της, καὶ νὰ παραλλαγίζηται τὸ ἐξῆς
μέλος κατὰ τὴν ἰδέαν τῆς τεθειμένης φθορᾶς.

Ἐρ. Σημεῖα τῶν μαρτυριῶν ποῖα εἶναι;

Α'π. Σημεῖα μαρτυριῶν εἰς αὐτὸν τὸν ἤχον διὰ μὲν τὸν
Νη, εἶναι τοῦτο, ψ . διὰ δὲ τὸν Πα, τοῦτο, ρ . διὰ τὸν
Βου, τοῦτο ϕ . διὰ τὸν Γα, τοῦτο σ . καὶ διὰ τὸν Δι τοῦ-
το χ . διὰ τὸν Κε, τοῦτο ξ . διὰ τὸν Ζω, τοῦτο ζ . καὶ
διὰ τὸν ἄνω Νη, τοῦτο η . καὶ οὕτως ἐφεξῆς· δηλαδή τὸ μέ-
ρος τῆς μαρτυρίας, τὸ ὁποῖον φανερώνει τὸν φθόγγον, εἰς πᾶ-
σαν διφωνίαν εἶναι τὸ ἴδιον, καὶ μόνον τὰ γράμματα τῶν
τόνων ἀλλάζουσι, καθὼς φαίνεται εἰς τὴν ἐξῆς κλίμακα, ἡ
ὅποια ὁδεύει κατὰ τὸ τρίχορδον, ἤγουν κατὰ διφωνίαν ὁ-
μοίαν.

Κλί-

(1) Ἰτέον ὅτι ἐκάστης μαρτυρίας ἡ φθόγγος φανερώνει τὴν βᾶσιν τοῦ μέ-
λους, ἤγουν εἰς ποῖον φθόγγον εὐρίσκειται ὁ ψᾶλλον· τὸ δὲ ὑποκάτωθεν σημεῖον
φανερώνει τὸ τονιαῖον διάστημα τῆς φθορᾶς.

Κλίμαξ τοῦ δευτέρου ἤχου κατὰ τὸ τρίχορδον .

κενακὼ	♯	7	Νη	♯	κενακὼ
κεχέακες	♭	12	Ζω	♯	κεακὲς
κενακὼ	♯	9	Κε	♯	κενακὼ
κεχέακες	♭	12	Δι	♯	κεακὲς
κενακὼ	♯	7	Γα	♯	κενακὼ
κεχέακες	♭	12	Βου	♯	κεακὲς
κενακὼ	♯	9	Πα	♯	κενακὼ
κεχέακες	♭		Νη	♯	κεακὲς

Ἐρ. Αὐτὴ εἶναι ἡ κλίμαξ τοῦ χρωματικοῦ μάλου με ὅλας τῆς τὰς ἀκριβεῖς παρατηρήσεις ;

Ἀπ. Κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον αὐτὴ εἶναι , πλὴν οἱ περι-

σημα, ζητεῖ τόνους μείζονας· ἐπὶ τὸ ὄξύ δὲ πάλιν, ζητεῖ δύο τόνους μείζονας, ὥστε δεσπόζει πέντε διαστήματα, δύο ἐπὶ τὸ ὄξύ καὶ τρία ἐπὶ τὸ βαρὺ, τοῦτ' ἔστι θέλει τὸ Γα Βου, διάστημα τρία τῶν δώδεκα, τὸ δὲ Βου Πα, δεκατρία, καὶ τὸ Πα Νη, δώδεκα· ἐπὶ τὸ ὄξύ δὲ πάλιν, θέλει τὸ Γα Δι, καὶ τὸ Δι Κε, ἀπὸ δώδεκα· τὸ ἀνάλογον γίνεται καὶ ὅταν τεθῆ αὐτῇ ἡ φθορὰ ρ, εἰς τὸν Ζω, ἢ εἰς ἄλλον τόνον· ὁδεύει δὲ κατὰ τριφωνίαν ὁμοίαν, καὶ γίνεται μία τοιαύτη κλίμαξ, Νη Πα Βου Γα Δι Κε Ζω Νη· εἰς τὴν ὁποίαν κλίμακx δὲν εὐρίσκεται τόνος, οὔτε ἐλάσσων, οὔτε ἐλάχιστος· ὅταν δὲ τεθῆ αὐτῇ ἡ φθορὰ ρ, εἰς τὸν Κε, θέλει τὸν μὲν Κε, εἰς τὴν φυσικὴν του βάσιν, τὸν δὲ Ζω, Ὑψεσιν, καὶ τὸ διάστημα τοῦ Κε Ζω, εἰς ἐλάχιστον τόνον σχεδόν· θεωρεῖται δὲ ἡ τριφωνία τοῦ τρίτου ἤχου εἰς αὐτὸν τὸν τρόπον· τὸ διάστημα Νη Γα, εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ Γα Ζω, καὶ μὲ τὸ Ζω Βου· αὐτὰ τὰ τρία τετράχορδα εἶναι ὅμοια κατὰ τὰ διαστήματα εἰς τὸ ἑναρμόνιον μέλος τοῦ τρίτου ἤχου.

Ἐρ. Πῶς ἀπηχεῖται;

Ἀπ. Ἀπηχεῖται ὁ τρίτος ἤχος κατὰ μὲν τοὺς παλαιοὺς μὲ τὸ γαγὰ, καθ' ἡμᾶς δὲ τοὺς νέους μόνον μὲ τὸ κέ, τὸ ὁποῖον ζητεῖ προφορὰν βομβώδη καὶ σοβαρὰν, διὰ νὰ δείξῃ τὴν παιότητα τοῦ γαγὰ, ἔχει δὲ ἴσον τὸν Γα.

Ἐρ. Ποῖοι εἶναι οἱ δεσπόζοντες φθόγγοι;

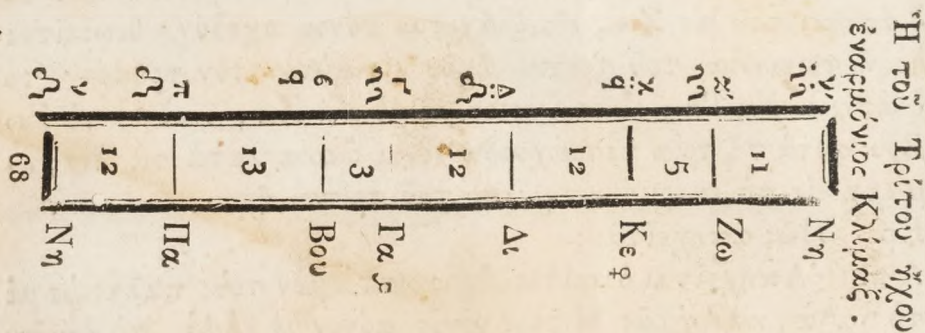
Ἀπ. Δεσπόζοντες φθόγγοι εἰς τὸν τρίτον ἑναρμόνιον ἤχον εἶναι οἱ Κε Γα Πα, κάμνει δὲ καταλήξεις, ἀτελεῖς μὲν εἰς τὸν Κε, ἐντελεῖς δὲ εἰς τὸν Πα, καὶ τελικὰς εἰς τὸν Γα.

Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ σημεῖον τῆς φθορᾶς αὐτοῦ;

Ἀπ. Σημεῖον τῆς φθορᾶς τοῦ τρίτου ἤχου, εἰς μὲν τὸ διατονικὸν γένος εἶναι τοῦτα, ρ, εἰς δὲ τὸ ἑναρμόνιον τοῦτο ρ· τὸ ὁποῖον ὅταν εὐρίσκεται εἰς τὸν Γα, θέλει τὸν Γα εἰς τὸν τόπον του, τὰ δὲ ἀνιόντα καὶ κατιόντα διαστήματα καθὼς

διωρίσθησαν ὀπισθεν· ὅταν δὲ τεθῆ εἰς τὸν Ζω, ἢ εἰς τὸν Βου, τοὺς θέλει καθ' ὕψεσιν· καὶ ὅταν τεθῆ εἰς ἄλλον τόνον, θέλει νὰ ἀφίηται ἐκεῖνος ὁ τόνος τὴν φθόγγον του καὶ νὰ προ-
 ρέρηται ὡς Γα, καὶ νὰ συνισᾶται ἡ ποιότης αὐτοῦ καθ' ὅλα.
 Ἐρ. Ποῖα τῶν μαρτυριῶν τὰ σημεῖα;

Α'π. Σημεῖα δὲ μαρτυριῶν εἰς αὐτὸν τὸν ἦχον, ὅταν προ-
 χωρῆ διατονικῶς, εἶναι ἐκεῖνα· τὰ ὁποῖα διωρίσθησαν καὶ
 διὰ τὸν πρῶτον ἦχον. ὅταν δὲ προχωρῆ κατ' ἑναρμό-
 νιον κλίμακα, διὰ μὲν τὸν Νη, εἶναι τοῦτο ρ₁, διὰ δὲ τὸν
 Πα, εἶναι τοῦτο ρ₂, διὰ δὲ τὸν Γα, τοῦτο ρ₃. καὶ τὰ λοι-
 πὰ ἀναλόγως.

Ἐρ. Πῶς ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς παλαιούς ὁ ἦχος αὐτός;
 Α'π. ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας φρύγιος, διότι τὸν
 ἐφεῦρεν ὡς λέγουσιν, ὁ Φρύξ Μαρσίας· τὸν μετεχειρίζοντο
 δὲ εἰς τὰ δύο γένη μόνον, εἰς τὸ διατονικόν, καὶ εἰς τὸ χρω-
 ματικόν· ὁ δὲ Ὀλυμπος ἔβαλεν ἔπειτα καὶ τὸ ἑναρμόνιον
 γένος εἰς τὸν φρύγιον τρόπον, τὸ ὁποῖον πρὸ αὐτοῦ ἦτον εἰς
 τὰς Ἑλληνας ἀγνοῶν, καθὼς καὶ τὸ χρωματικόν εἰς ἡμᾶς
 ἤδη.

K. R. ...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Περὶ τοῦ Τετάρτου ἤχου .

Ἐρ. Ὁ τέταρτος τίνα μεταχειρίζεται κλίμακα ;

Ἀπ. Οὗτος ὁ ἤχος μεταχειρίζεται κλίμακα διατονικὴν κατὰ τὸ Διαπασῶν Σύστημα, τὰ διαστήματα τῆς ὁποίας ἐξετέθησαν εἰς τὸ δωδέκατον κεφάλαιον .

Ἐρ. Εἰς πόσα εἶδη διαιρεῖται ;

Ἀπ. Διαιρεῖται εἰς εἶδη τρία · παπαδικὸν, στιχηραρικὸν, καὶ εἰρμολογικὸν · καὶ τὸ μὲν παπαδικὸν ἔχει ἴσον τὸν Δι, ὅστις εἶναι ἡ φυσικὴ βᾶσις του, καὶ ἀπηχεῖται μὲ τὸ, ἄγια, τὸ δὲ στιχηραρικὸν ἔχει ἴσον τὸν Πα, καὶ τὸ εἰρμολογικὸν τὸν Βου, καὶ ἀπηχεῖται μὲ τὸ λε .

Ἐρ. Ποῖα εἶναι οἱ Δεσπύζοντες αὐτοῦ φθόγγοι ;

Ἀπ. Δεσπύζοντες φθόγγοι εἰς τὸν τέταρτον ἤχον στιχηραρικῶς εἶναι ὁ Πα, καὶ καταλήγει ἀτελῶς μὲν εἰς τὸν Δι, ἐντελῶς δὲ εἰς τὸν Πα, καὶ τελικῶς εἰς τὸν Πα, ἢ εἰς τὸν Βου · εἰρμολογικῶς δὲ καταλήγει, ἀτελῶς μὲν εἰς τοὺς Δι, Βου, σπανίως καὶ εἰς τὸν Πα, ἐντελῶς δὲ καὶ τελικῶς εἰς τὸν Βου .

Ἐρ. Δὲν φαίνεται νὰ ἔχη τὸ μέλος του ἀπὸ τοῦ πρώτου ἤχου ;

Ἀπ. Ὁ στιχηραρικὸς τέταρτος ἤχος μ' ὅλον ὅτι ἔχει ἴσον τὸν Πα, τὸν ὁποῖον ἔχει καὶ ὁ πρῶτος ἤχος, διαφέρει ὅμως ἀπὸ αὐτὸν κατὰ τὸ Σύστημα, κατὰ τοὺς δεσπύζοντας φθόγγους, καὶ κατὰ τὰς ἀτρίεις καὶ τελικὰς καταλήξεις .

Ἐρ. Πῶς κατὰ τὸ Σύστημα ;

Α'π. Κατὰ τὸ Σύστημα μὲν διαφέρει, ἐπειδὴ ὁ στιχηραρικός τέταρτος ἤχος ὀδεύει κατὰ τὸ Διαπασῶν Σύστημα, ὁ δὲ πρῶτος ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον κατὰ τὸν τροχὸν ἤγουν κατὰ τετραφανίαν.

Ἐρ. Πῶς κατὰ τοὺς δεσπόζοντας φθόγγους;

Α'π. Κατὰ δὲ τοὺς δεσπόζοντας φθόγγους διαφέρει, ἐπειδὴ ὁ μὲν τέταρτος ἤχος ἀγαπᾷ νὰ δεικνύῃ τὸν Βου συνεχῶς, ὁ δὲ πρῶτος τὸν Γα.

Ἐρ. Πῶς κατὰ τὰς καταλήξεις;

Απ. Καὶ κατὰ τὰς ἀτελεῖς καὶ τελικὰς καταλήξεις διαφέρει· ἐπειδὴ ὁ μὲν τέταρτος ἤχος καταλήγει ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον εἰς τοὺς Δι Βου, ὁ δὲ πρῶτος εἰς τοὺς Πα Γα, τὰς δὲ τελικὰς καταλήξεις, ὁ μὲν τέταρτος ποιεῖ πολλάκις εἰς τὸν Βου, ὁ δὲ πρῶτος οὐδέποτε.

Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ σημεῖον τῆς φθορᾶς του;

Α'π. Σημεῖον τῆς φθορᾶς τοῦ τετάρτου ἤχου εἰς μὲν τὸ παπαδικὸν μέλος εἶναι τοῦτο ρ, καὶ ἔχει τὴν φυσικὴν του βᾶσιν εἰς τὸν Δι, εἰς δὲ τὸ στιχηραρικὸν εἶναι τοῦτο ρ, καὶ τίθεται εἰς τὸν Πα, καὶ εἰς τὸ εἰρμολογικὸν τοῦτο ξ, καὶ τίθεται εἰς τὸν Βου.

Ἐρ. Τὰ δὲ σημεῖα τῶν μαρτυριῶν ποῖα;

Α'π. Σημεῖα δὲ μαρτυριῶν τοῦ τετάρτου ἤχου εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὸν πρῶτον· ἐκεῖνος ὅμως κατὰ τὸν τροχὸν, αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ Διαπασῶν· τί δὲ διαφέρουσιν αἱ κατὰ τὸν τροχὸν μαρτυρίαι ἀπὸ τὰς μαρτυρίας τοῦ Διαπασῶν, γίνονται φανερόν ἀπὸ τὸ ἐξῆς διάγραμμα.

Αἱ Κατὰ τὸν τροχὸν μαρτυρίαι
τῶν παλαιῶν.

Ἡ κατὰ τὸν τροχὸν
Κλίμαξ.

Διαστήματα.

Δ	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	Δ
12	9	7	12	9	12	12	12	7	9	12	9	9	12	7	9	12	12	9	9	7	9	12	9	12	7	12
Δ	α	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	Δ

Ἡ κατὰ τὸ Δια-
πασῶν Κλίμαξ.

Φθοραὶ τοῦ διατονικοῦ γένους.

Μαρτυρίαι τοῦ Διαπα-
σῶν τῆς νέας μεθόδου.

Βου Γα Δι, τὸ δὲ έναρμόνιον Κε Ζω Νη Πα.

Ἐρ. Πῶς ἀπηχεῖται;

Ἀπ. Αὐτὸς ὁ ἦχος δὲν ζητεῖ προσλαμβανόμενον διὰ τὴν σχηματίσιν τὸ διάστημα τοῦ Νη Πα, ἀλλὰ ἀπηχεῖται ἀπὸ τοὺς παλαιούς μὲ τὸ ἀκίακες, καὶ μετρούμενος μὲ τὰ τονικά δια-

στήματα Πα Γα Βου Πα, οὕτως. π $\overbrace{\quad\quad\quad}^{\sim}$ π φα-
 q α κε α κες q

νερώνει τὸν ἑαυτὸν του· καθ' ἡμᾶς δὲ ἀπηχεῖται μὲ μόνον τὸ κέ· διαφέρει ὅμως αὐτὸ τὸ ἴσον ἀπὸ τὸ ἴσον τοῦ πρώτου ἤχου κατὰ τὴν βαρύτητα· ἐπειδὴ ὁ πρῶτος ἦχος ἀρχίζει ἀπὸ ἐξωτέραν βάσιν τρεῖς τόνους σχεδόν· ὁ πλάγιος τοῦ πρώτου ἦχος εἰρμολογικός ὢν ἔχει ἴσον τὸν Κε, καὶ ὀδεύει ἀπὸ τοῦ Κε, ὡς ἀπὸ τοῦ Πα, τοῦτ' ἔστι κατὰ τὴν ιδέαν τοῦ πρώτου ἤχου.

Ἐρ. Στιχηραρικῶς πῶς;

Ἀπ. Ὁ πλάγιος τοῦ πρώτου ἤχου κατὰ τὸ στιχηράριον, ὅταν μὲν ὀδεύῃ διατονικῶς, ἔχει δεσπύζοντας φθόγγους τοὺς Πα Δι Κε, καὶ καταλήγει ἀτελῶς μὲν εἰς τοὺς Κε Δι, ἐντελῶς δὲ καὶ τελικῶς εἰς τὸν Πα· ὅταν δὲ βαδίζῃ έναρμόνιον κλίμακα, τότε δεσπύζοντας φθόγγους ἔχει τοὺς Ζω Δι, καταλήγων ἀτελῶς μὲν εἰς τοὺς Κε Δι, ἐντελῶς δὲ καὶ τελικῶς εἰς τὸν Πα, καὶ εἰς τὸν Δι· ὅταν δὲ, εἰρμολογικός ὢν, ὀδεύῃ ἀπὸ τοῦ Κε, ὡς ἀπὸ τοῦ Πα, τότε δεσπύζοντας φθόγγους ἔχει τοὺς Ζω Δι, καταλήγων ἀτελῶς μὲν εἰς τοὺς Δι Κε, ἐντελῶς δὲ καὶ τελικῶς εἰς τὸν Κε.

Ἐρ. Σημεῖον δὲ τῆς φθορᾶς του ποῖον εἶναι;

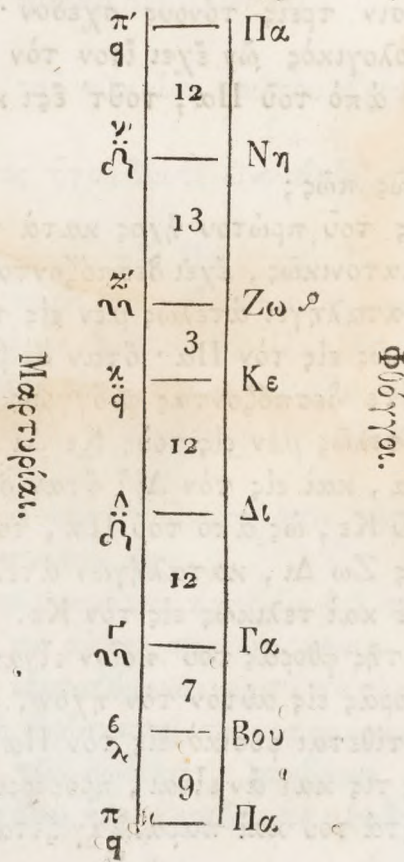
Ἀπ. Σημεῖον φθορᾶς εἰς αὐτὸν τὸν ἦχον, διάτονικῶς εἶναι τοῦτο ρ, καὶ τίθεται φυσικῶς εἰς τὸν Πα, ὅταν δὲ τεθῇ εἰς ἄλλον τόνον ὅς τις καὶ ἂν εἶναι, προσφέρει τὸν Πα, φθόγγον μὲ τὴν ποιότητά του καὶ παραλλαγίζεται τὸ ἐξῆς μέλος

ὡς ἀπὸ τοῦ Πα· ὅταν δὲ ἀπὸ τοῦ Ζω, τεθῆ αὐτῇ ἡ ἑναρμόνιος φθορὰ ρ, τότε τὸ μέλος ὁδεύει μὲ ἑναρμόνιον κλίμακα.

Ἐρ. Οὗτος ὁ ἦχος ὅταν ὁδεύῃ διατονικὴν κλίμακα, ἡ ἑναρμόνιον, ποῖα σημεῖα μαρτυριῶν μεταχειρίζεται;

Α'π. Σημεῖα μαρτυριῶν εἰς αὐτὸν τὸν ἦχον, ὅταν ὁδεύῃ τὴν διατονικὴν κλίμακα, εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχει καὶ ὁ πρῶτος ἦχος κατὰ τὸν τροχὸν, καὶ ὁ τέταρτος κατὰ τὸ Διαπασῶν, καὶ ὅταν ὁδεύῃ ἑναρμονίως, εἶναι κατὰ τὸ ἐξῆς διάγραμμα.

Ἡ ἐκ τοῦ Διατονικοῦ καὶ Ἐναρμονίου μικτὴ Κλίμαξ.

Μαρτυρίαί.

Φθόγγοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Περὶ τοῦ Πλαγίου Δευτέρου ἤχου.

Ἐρ. Ὁ δὲ ἕκτος ἤχος τίνα μεταχειρίζεται κλίμακα, καὶ διὰ τί ὠνομάσθη πλάγιος τοῦ δευτέρου;

Α'π. Οὗτος ὁ ἤχος, κλίμακα μεταχειρίζεται τὴν χρωματικὴν, (1) διὸ καὶ ὠνομάσθη πλάγιος τοῦ δευτέρου.

Ἐρ. Ἐχει διαφορὰν ἢ κλίμαξ αὐτοῦ ἀπὸ τὴν κλίμακα τοῦ δευτέρου;

Α'π. Αἱ κλίμακες τούτων τῶν δύο ἤχων ἔχουσι μεγάλην διαφορὰν εἰς τὰ χρωματικὰ διαστήματα· ἐπειδὴ ἢ μὲν τοῦ δευτέρου ἤχου κλίμαξ ὁδεύει κατὰ διφωνίαν τόσον ἐπὶ τὸ βαρὺ, ὅσον καὶ ἐπὶ τὸ ὀξύ, τόνον ἐλάσσονα, καὶ ἐλάχισον, καὶ μείζονα, ἢ δὲ τοῦ πλαγίου δευτέρου συνίσταται ἀπὸ δύο χρωματικὰ τετράχορδα ὅμοια· Πα Βου Γα Δι· Κε Ζω Νη

Πα· τὰ ὁποῖα ὁδεύουσι τὸν πρῶτον φθόγγον, ἤγουν τὸ Πα Βου, τόνον ἐλάχισον, τὸ δὲ Βου Γα, ἡμισόλιον, ἤγουν 18 ἀριθμὸν, καὶ τὸ Γα Δι, τεταρτημόριον τοῦ μείζονος τόνου, ἤγουν τρία τῶν 12. εἶναι δὲ ὅμοια τὰ δύο τετράχορδα, ἐπειδὴ τὸ Πα Βου διάστημα εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ Κε Ζω, τὸ Βου Γα, ὅμοιον μὲ τὸ Ζω Νη, καὶ τὸ Γα Δι, ὅμοιον μὲ τὸ Νη Πα· καὶ ἂν εἶναι χρεῖα νὰ ὁδεύσῃ καὶ ἄλλο τετράχορδον ἢ ἐπὶ τὸ βαρὺ ἀπὸ τὴν βάσιν του, ἢ ἐπὶ τὸ ὀξύ ἤγουν ἀπὸ τὸν ὑψηλὸν Πα, πάλιν μὲ τὰ αὐτὰ διαστήματα ὁδεύει.

Αἱ

(1) Ἐπειδὴ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν δεῦτερον ἤχον εὐρίσκεται τὸ χρωματικὸν γένος, ἂν καὶ διαφέρουσι μεταξύ των κατὰ τὰ χρωματικὰ διαστήματα.

Αἱ δύο Κλίμακες χρωματι-
καί, ἡ μὲν εἰς δύο τετράχορ-
δα, ἡ δὲ εἰς τέσσαρα.

3	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ
18	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ	12	ἔϰ	ἔϰ
7	ἔϰ	ἔϰ	12	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ
18	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ	18	ἔϰ	ἔϰ
7	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ
68	ἔϰ	ἔϰ	ἔϰ	ἔϰ	ἔϰ	ἔϰ	ἔϰ	ἔϰ

Μαρτυρίαὶ χρωματικαί.

Φθοραὶ χρωματικαί.

Φθοραὶ χρωματικαί.

3	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ
18	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ	12	ἔϰ	ἔϰ
7	ἔϰ	ἔϰ	12	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ
18	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ	18	ἔϰ	ἔϰ
7	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ
12	ἔϰ	ἔϰ	12	ἔϰ	ἔϰ	18	ἔϰ	ἔϰ
3	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ	18	ἔϰ	ἔϰ
18	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ
7	ἔϰ	ἔϰ	12	ἔϰ	ἔϰ	12	ἔϰ	ἔϰ
12	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ	3	ἔϰ	ἔϰ
18	ἔϰ	ἔϰ	18	ἔϰ	ἔϰ	18	ἔϰ	ἔϰ
7	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ	7	ἔϰ	ἔϰ

Μαρτυρίαὶ χρωματικαί.

Ἐρ. Στιχηραρικῶς πῶς;

Α'π. Αὐτὸς ὁ ἦχος κατὰ τὸ στιχηράριον ἔχει ἴσον τὸν Πα, καὶ ἀπηχεῖται κατὰ τοὺς παλαιούς μετὰ τὸ κεχέαλες, ἀπηχεούμενος δὲ μετὰ τὰ χρωματικὰ διαστήματα, Πα Βου Γα Δι

Γα Βου Πα, οὕτως. φανερώνει τὸν ἑαυτὸν
κε ε χε α α λες.

του. Καθ' ἡμᾶς δὲ ἀπηχεῖται μετὰ μόνον τὸ κε· εἰρημολογικῶς δὲ ὢν ὁδεύει κατὰ τὴν ιδέαν καὶ κλίμακα τοῦ δευτέρου ἤχου, καὶ ἔχει ἴσον τὸν Δι, μεταχειριζόμενος τὴν εἰς τὸν δευτερον ἦχον ἐκτεθειῖσαν κλίμακα.

Ἐρ. Ποῖα ἔχει σημεῖα;

Α'π. Σημεῖα μαρτυριῶν εἰς αὐτὸν τὸν ἦχον εἶναι δύο ταῦτα $\hookleftarrow$ ρ, ἄνωθεν ἢ κάτωθεν τῶν ὁποίων ἐμβαίνουν τὰ σύμφωνα τῶν φθόγγων διὰ τὰς βάσεις· εἰς δὲ τὴν μικτὴν κλίμακα ἦχου τὸ διατονικὸν τετράχορδον ἔχει καὶ τὰς μαρτυρίας διατονικὰς, καθὼς φαίνονται εἰς τὴν ἐξῆς μικτὴν κλίμακα.

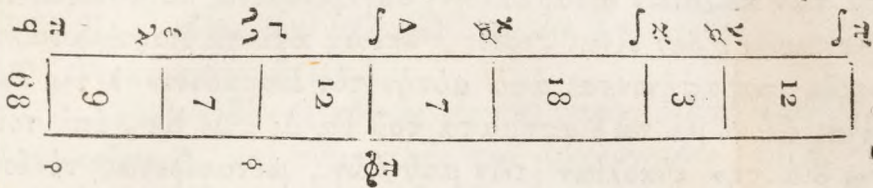
Ἐρ. Ποίους δεσπύζοντας φθόγγους ἔχει;

Α'π. Δεσπύζοντας δὲ φθόγγους ἔχει στιχηραρικῶς ὢν, τοὺς Δι Πα, καὶ καταλήγει ἀτελῶς μὲν εἰς τὸν Δι, ἐντελῶς δὲ εἰς τὸν Πα, καὶ τελικῶς, ἦχου εἰς τὸ τέλος παντὸς μαθηματος, εἰς τὸν Πα, καὶ εἰς τὸν Δι· κατὰ δὲ τὸ εἰρημολόγιον, ἐπειδὴ ὁδεύει μετὰ τὴν ιδέαν καὶ κλίμακα τοῦ δευτέρου ἤχου, ὡς εἴπομεν, ἔχει δεσπύζοντας φθόγγους τοὺς Δι Βου, καὶ καταλήγει ἀτελῶς μὲν εἰς τὸν Δι, ἐντελῶς δὲ καὶ τελικῶς εἰς τὸν Βου.

Ἐρ. Ποῖα εἶναι τὰ σημεῖα τῶν φθορῶν;

Α'π. Σημεῖα τῆς φθορᾶς τοῦ πλαγίου δευτέρου ἤχου εἶναι δύο, τοῦτο ∞ , τὸ ὁποῖον τίθεται εἰς τὸν Πα, καὶ εἰς τὸν Κε, εἰς τὴν ἀρχὴν δηλαδὴ ἐκάστου τετραχορδου, καὶ τοῦ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

Περὶ τοῦ Βαρύως ἤχου.

Ἐρ. Ὁ ἑβδομος ἤχος πῶς ὀδεύει ;
 Ἀπ. Ὁ ἑβδομος ἤχος ὅταν ὀδεύῃ διατονικῶς κατὰ τὸ Δια-
 πασῶν σύστημα , εἶναι καὶ λέγεται πλάγιος τοῦ τρίτου, ἐπει-
 δὴ ὁ διατονικὸς τρίτος ἤχος, τοῦ ὁποῦ ἡ βᾶσις εἶναι εἰς τὸν
 Γα , εἰς αὐτὸν πλαγιάζει καὶ ἀναπαύεται . οὗτος δὲ ὁ ἤ-
 χος ὠνομάσθη ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Μουσικοὺς βαρῦς, ὡς ἔχων
 τὴν βᾶσιν του εἰς τὸν Ζω , ἐπειδὴ τὸ ἴσον του τόσον εἰς τὴν
 διατονικὴν κλίμακα τοῦ Διαπασῶν , ὅσον καὶ εἰς τὸν τρο-
 χόν , εἶναι τὸ βαρύτετον ἀπὸ ὅλα τὰ ἴσα τῶν λοιπῶν ἤ-
 χων .

Ἐρ. Τὸ παπαδικὸν μέλος αὐτοῦ πῶς προβαίνει ;
 Ἀπ. Ὁ παπαδικὸς βαρῦς ἤχος ἔχει ἴσον τὸν Ζω , καθὼς
 παραστῆνεται μὲ τὰ διαστήματα τοῦ Διαπασῶν συστήματος .
 ὅταν δὲ βαδίξῃ σιχηραρικῶς , ἢ εἰρμολογικῶς , τότε θέλει
 κλίμακα ἐναρμόνιον , καὶ πάλιν ἔχει ἴσον τὸν ἴδιον Ζω . πλὴν
 καθὼς παραστῆνεται μὲ τὰ διαστήματα τοῦ τροχοῦ . δηλαδὴ
 βαρύτερον ἡμιτόνου . καὶ ἐπειδὴ αὗτος ὁ ἐναρμόνιος Ζω , (διό-
 τι εἰς αὐτὸν εὐρίσκονται καὶ Χερουβικὰ καὶ ἄλλα μαθήμα-
 τα

τα τῶν παλαιῶν διδασκάλων) συγκρινόμενος μετ' τὸν ζω, τοῦ Διαπασῶν, δὲν εἶναι σφραγὶς, ἐπειδὴ καὶ τὰ διαστήματα, τὰ ὁποῖα παραστήνονται ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἑναρμόνιον λέγω ζω, εἶναι ὅμοια μετὰ τὰ διαστήματα τοῦ Γα Δι, Δι Κε, ἐπὶ τούτῳ διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν μαθητῶν, μεταφέρεται τὸ ἴσον σιγῆραρικοῦ καὶ εἰρμολογικοῦ βαρέως ἤχου εἰς τὸν Γα.

Ἐρ. Πῶς ἀπηχεῖται κατὰ τοὺς παλαιούς;

Ἀπ. Ἀπηχεῖται δὲ ὁ βαρὺς ἤχος κατὰ τοὺς παλαιούς μετὰ τὸ ἄαβες καὶ μετρούμενος μετὰ Γα Βου Γα, ἑναρμόνια διαστήματα οὕτω, $\eta \overset{\curvearrowright}{\sim} \delta \overset{\curvearrowright}{\sim} \eta$ ἐφανέρωνε τὸν ἑαυτὸν του.

Ἐρ. Καθ' ἡμᾶς δὲ πῶς ἀπηχεῖται;

Ἀπ. Καθ' ἡμᾶς δὲ ἀπηχεῖται μετὰ μόνον τὸ λέ, τὸ ὁποῖον ζητεῖ προφορὰν σοβαρὰν καὶ ἡγεμονικὴν.

Ἐρ. Ποῖοι φθόγγοι κυριεύουσι τὸ ἑναρμόνιον;

Ἀπ. Κυριεύουσι δὲ τὴν μελωδίαν τοῦ ἑναρμονίου βαρέως ἤχου οἱ φθόγγοι ζω, Δι, Γα, καὶ εὐθὺς ἅμα ἀρχίσῃ, ἀγαπᾷ νὰ δεικνύῃ τὸν Βου, δίσσιν, καὶ τὸν ζω, ὕφessin· καταλήγει δὲ ἀτελῶς μὲν εἰς τὸν Δι, καὶ ἐνίστε εἰς τὸν Νη, ἐντελῶς δὲ καὶ τελικῶς εἰς τὸν Γα· καὶ ταῦτα τὰ ἰδιώματα τὰ φυλάττει τόσον εἰς τὸ σιγῆραρικὸν ὅσον καὶ εἰς τὸ εἰρμολογικὸν εἶδος· ἐνίστε ὅμως εἰς τὸ εἰρμολογικὸν μεταχειρίζεται διατονικὴν κλίμακα, καὶ τότε καταλήγει ἀτελῶς μὲν εἰς τὸν Δι, ἐντελῶς δὲ εἰς τὸν Πα, καὶ εἰς τὸν ζω, καὶ τελικῶς εἰς τὸν ζω.

Ἐρ. Τίνα διαφορὰν ἔχει ἀπὸ τὸν ἑναρμόνιον τρίτον;

Ἀπ. Ὁ ἑναρμόνιος βαρὺς ἤχος μὴ ὄλον ὅτι ἔχει τὴν αὐτὴν βᾶσιν μετὰ τὸν ἑναρμόνιον τρίτον ἤχον, διαφέρει ὅμως ἀπὸ αὐτὸν κατὰ τοὺς δεσπύζοντας φθόγγους, καὶ κατὰ τὰς ἀτελεῖς καὶ τελικὰς καταλήξεις· ἐπειδὴ ὁ μὲν βαρὺς ἤχος ἔχει δεσπύζοντας φθόγγους τοὺς Δι Γα, ὁ δὲ τρίτος τοὺς Κε, Πα· καὶ ὁ μὲν βαρὺς καταλήγει ἀτελῶς εἰς τὸν Δι, καὶ

τελικῶς εἰς τὸν Γα · ὁ δὲ τρίτος ἐντελῶς εἰς τὸν Κε, καὶ ἀ-
τελῶς εἰς τὸν Πα, καὶ τελικῶς εἰς τὸν Γα .

Ἐρ. Τίνα σημεῖα ἔχει;

Α'π. Σημεῖον δὲ τῆς φθορᾶς εἰς τὸν βαρὺν διατονικὸν ἦχον εἶναι τοῦτο ξ, καὶ τίθεται εἰς τὸν ὑψηλὸν Ζω, εἰς δὲ τὸν ἐναρμόνιον τοῦτο ρ, τὸ ὁποῖον ἔχει καὶ ὁ ἐναρμόνιος τρίτος ἦχος ὅταν ὀδεύῃ ἀρμονικῶς · τίθεται δὲ αὕτη ἢ ἐναρμόνιος φθορὰ, εἰς τὸν ὑψηλὸν Ζω, διὰ τὴν ὕφεισιν τοῦ ὑψηλοῦ Ζω, τὴν ὁποῖαν θέλει νὰ προφέρωμεν ὅταν ὀδεύῃ ἀρμονικῶς · ἀπὸ τὸν ὁποῖον μὲ τὰ διαστήματα τοῦ τροχοῦ ἐπὶ τὸ βαρὺ ὀδεύων, εὐρίσκεται ὁ Ζω ὕφεις · ἐπειδὴ ὁ κάτω Ζω μὲ τὰ διαστήματα τοῦ τροχοῦ παραστῆνεται ὕφεις, καθὼς αὕτη ἢ φθορὰ ρ, εἰς ὅποιον ἄλλον τόνον ἠθελε τεθῆ, ζητεῖ ἐπὶ μὲν τὸ ὄξυ τόνους δύο μείζονας, ἐπὶ δὲ τὸ βαρὺ τεταρτημόριον τοῦ μείζονος τόνου, καὶ δύο μείζονας, ὡς ἡ φυσικὴ αὐτῆς κλίμαξ.

Ἐρ. Τὰ δὲ σημεῖα τῶν μαρτυριῶν ποῖα;

Α'π. Σημεῖα δὲ μαρτυριῶν εἰς τὸν βαρὺν ἦχον εἶναι τὰ αὐτὰ, ὅσα ἔχουσιν ὁ τρίτος ἦχος διὰ τὸ ἐναρμόνιον, καὶ ὁ τέταρτος διὰ τὸ διατονικόν · ἐπειδὴ αἱ μαρτυρίαι ἀκολουθοῦσι τὰς φθοράς.

Ἐρ. Ὅποιον χαρακτῆρα ὕφους ἔχει;

Α'π. Ὁ χαρακτῆρ τοῦ ἐναρμόνιου βαρέος ἦχου εἶναι τὸ γαλήνιον, τὸ εἰρηνικόν, καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναται νὰ μετριάξῃ τὸ ὀρμητικόν τοῦ τρίτου ἦχου, καὶ νὰ κατακοιμίξῃ τὰ πνεύματα τῶν ἀκρατῶν · ὁ δὲ τοῦ διατονικοῦ βαρέος ἦχου εἶναι τὸ ἰδονικόν καὶ τερπνόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄.

Περὶ τοῦ Πλαγίου Τετάρτου ἤχου .

Ἐρ. Ὁ ὄγδοος πῶς ὀνομάζεται;

Α'π. Ὁ ὄγδοος ἤχος, ἡ βάσις τοῦ ὁποίου εἶναι εἰς τὸν Νη, ὠνομάσθη πλάγιος τοῦ τετάρτου· διότι ὁ τέταρτος παπαδικὸς ἤχος, τοῦ ὁποίου ἡ βάσις εἶναι εἰς τὸν Δι, (ἤγουν τέσσαρας τόνους ὀξύτερος) εἰς αὐτὸν πλαγιαίνει καὶ ἀναπαύεται· διὸ καὶ ἐκλήθη πλάγιος αὐτοῦ.

Ἐρ. Ποίαν Κλίμακα μεταχειρίζεται;

Α'π. Ἡ Κλίμαξ τοῦ πλαγίου τετάρτου ἤχου εἶναι ἡ διατονικὴ, κατὰ τὸ Διαπασῶν σύστημα· πολλάκις ὅμως βαδίζει καὶ κατὰ τὸ τετράχορδον σύστημα, ὃ ἐστὶ, κατὰ τριφωνίαν, διὰ μέσου τῆς ὁποίας, μὲ τρεῖς τόνους, ἢ ἐπὶ τὸ βαρὺ, ἢ ἐπὶ τὸ ὀξύ, ἀναφαίνεται τὸ αὐτὸ μέλος· ὅταν δὲ ψάλλεται τρίφωνος, δηλαδὴ ὅταν ἔχη ἴσον τὸν Γα, ἀντὶ τοῦ Νη, τότε τὸ μὲν ἴσον εἶναι τρεῖς τόνους ὀξύτερον ἀπὸ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ βάσιν· τὸ μέλος ὅμως ὀδεύει ἀπὸ τοῦ Γα, ὡς ἀπὸ τοῦ Νη, τοῦτ' ἔστιν ὀδεύει κατὰ τριφωνίαν διατονικὴν.

Ἐρ. Πῶς δὲ ἀπηχεῖται;

Α'π. Α'πηχεῖται οὗτος ὁ ἤχος κατὰ τοὺς παλαιούς μὲ τὸ κεάγιε· τὸ ὁποῖον ἀπηχεῖται μὲ τὰ διατονικὰ διαστήματα, Νη, Ηα, Βου, Νη, Νη· οὕτω $\nu \text{---} \text{---} \text{---} \nu$ καὶ φα-

α̣ κ̣ ε̣ α̣ γ̣ ι̣ ε̣ α̣

νερώνει τὴν ἑαυτὸν του· ψάλλεται δὲ μὲ προφορὰν σοβαρὰν καὶ ἡγεμονικὴν, καθ' ἡμᾶς δὲ ἀπηχεῖται μὲ μόνον τὸ κε, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐκφωνῆται μὲ τὴν αὐτὴν προφορὰν.

Ἐρ.

Ερ. Ποίους κυριεύοντας φθόγγους ἔχει ;

Α'π. Κυριεύοντας δὲ φθόγγαι εἰς αὐτὸν τὸν ἦχον στιχηρα-
ρικῶς καὶ εἰρημολογικῶς, ὅταν μὲν ἔχη ἴσον τὸν Νη, εἶναι
οἱ Νη, Βου, Δι· ἐπειδὴ εὐθὺς ἄμα ἀρχίσῃ, ἀγαπᾷ νὰ βαδι-
ζῇ εἰς τὸν Βου, καὶ ποτὲ μὲν ἐπιστρέφει εἰς τὸ ἴδιον ἴσον του,
ποτὲ δὲ ἀναβαίνει εἰς τὸν Δι, καὶ εἰς τὸν Νη· καταλήγει
δὲ ἀτελῶς μὲν, εἰς τὸν Δι, καὶ εἰς τὸν Βου, ἐντελῶς δὲ καὶ
τελικῶς εἰς τὸν Νη, καὶ εἰς τὸν Βου πολλάκις. ὅταν δὲ ἔ-
χη ἴσον τὸν Γα, τότε δεσπόζοντας φθόγγους ἔχει τοὺς Γα,
Δι, Ζω· καὶ καταλήγει ἀτελῶς μὲν εἰς τὸν Δι, ἐντελῶς δὲ,
καὶ τελικῶς εἰς τὸν Γα.

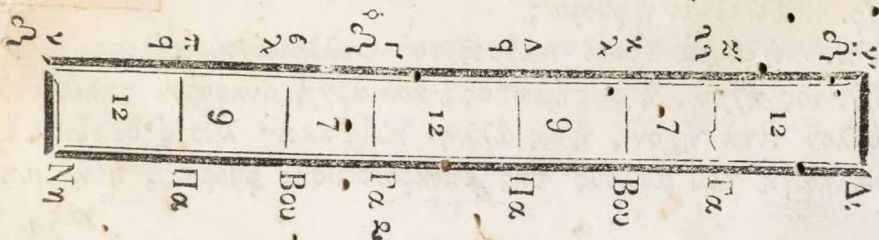
Ερ. Ποῖα σημεῖα φθορᾶς ἔχει ;

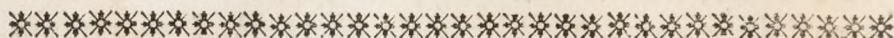
Α'π. Σημεῖον δὲ τῆς φθορᾶς εἰς τὸν πλάγιον τοῦ τετάρτου
ἦχον εἶναι τοῦτο $\underline{\alpha}$, τὸ ὁποῖον τίθεται εἰς τὸν Νη, εἰς δὲ
τὴν ἐπὶ τὸ ὄξυ ἀντιφωνίαν αὐτοῦ τοῦτο $\underline{\alpha}$. διαφέρουσι δε αὐ-
ταὶ αἱ δύο φθοραὶ κατὰ τὸ σύστημα, ἐπειδὴ αὐτὴ μὲν $\underline{\alpha}$,
τρεῖς τόνους ἐπὶ τὸ βαρὺ παραστῆναι μέλος τοῦ Νη, αὐτὴ
δὲ $\underline{\alpha}$, τρεῖς τόνους ἐπὶ τὸ βαρὺ δεικνύει μέλος τοῦ Δι.

Ερ. Σημεῖα μαρτυριῶν ποῖα ;

Α'π. Σημεῖα δὲ μαρτυριῶν εἰς αὐτὸν τὸν ἦχον δὲν εἶναι
ἄλλα, παρὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διωρίσθησαν καὶ διὰ τὸν τέ-
ταρτον ἦχον· ὅταν δὲ αὐτὴ ἡ φθορὰ $\underline{\alpha}$, τεθῇ εἰς τὴν Γα, τότε
καὶ τὰ σημεῖα τῶν μαρτυριῶν γίνονται διάφορα, καθὼς φαί-
νεται εἰς τὴν ἐξῆς κλίμακα.

Ἡ κατὰ τριφωνίαν διατονικὴ Κλίμαξ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ΄.

Περὶ Φθορῶν.

Ε'ρ. Μὲ ποίαν μέθοδον ἠμποροῦν οἱ διδάσκαλοι εἰς ἓν μάθημα νὰ μετατρέπωσι (νὰ μεταβάλλωσι) πρὸς ἡδηκοῖαν τὸ διατονικόν, εἰς χρωματικόν, ἢ τὸ χρωματικόν, εἰς ἑναρμόνιον, ἢ τὸ ἑναρμόνιον, εἰς χρωματικόν, καὶ ὅπως ἄλλως θέλουσι ;

Α'π. Οἱ μουσικοὶ ἐπειδὴ ἐγνώρισαν ὅτι τὸ μονότροπον ἦθος ἑνὸς ἤχου, ὅταν διαμμένη ἐπὶ πολὺ, ὅσον καὶ ἂν εἶναι καλόν, προξενεῖ βέβαια χορτασμόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον γεννᾶται ἡ δυσαρέσκεια καὶ ἀηδία εἰς τὸν ἀκροατὴν· διὰ τοῦτο ἐπενόησαν, εἰς τὴν Μουσικὴν τὰς φθοράς, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ μία μέθοδος, διὰ μέσου τῆς ὁποίας μεταβαίνωσιν ἀπὸ ἑνα ἤχον εἰς ἄλλον, ἢ ἀπὸ μίαν κλίμακα, εἰς ἄλλην, ὡσεὶ διὰ τῆς ποικιλίας νὰ τέρπωσι τὰ πνεύματα τῶν ἀκροατῶν, καὶ νὰ τὰ καταστήνουν νεαρὰ καὶ προσεκτικὰ, ἐξαλείφοντες τὴν ἀηδίαν καὶ δυσαρέσκειαν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ τὸ μονότροπον ἐκτεταμένον ἦθος (μέλος) ἑνὸς μόνο ἤχου.

Ε'ρ. Ταῦτα πῶς καὶ μὲ ποῖα σημεῖα εὐκολύνονται ;

Α'π. Διὰ τῶν κλιμάκων αἱ ὁποῖαι προβαίνουν μὲ φθοράς ;

Ε'ρ. Τί εἶναι ἡ φθορά ;

Α'π. Ἡ φθορὰ εἶναι παῦσις τοῦ ψαλλομένου μέλους οἴουδὴ τίνος ἤχου, ἢ συστήματος, καὶ ἀρχὴ διαφόρου μέλους εἰς ἄλλον τινὰ ἤχον, ἢ εἰς ἄλλην κλίμακα· λύσις δὲ εἶναι ἐναλλαγὴ τοῦ μέλους τῆς ἐπικρατούσης φθορᾶς, ἢ κλίμα-
κος,

καὶ ἐπιστροφῇ εἰς τὸν πρὸ τῆς φθορᾶς ψαλλόμενον ἦχον, ἢ εἰς ἄλλον, ἢ ἐν γένει εἰς ἕτερον σύστημα.

Ἐρ. Τί φανερώνει;

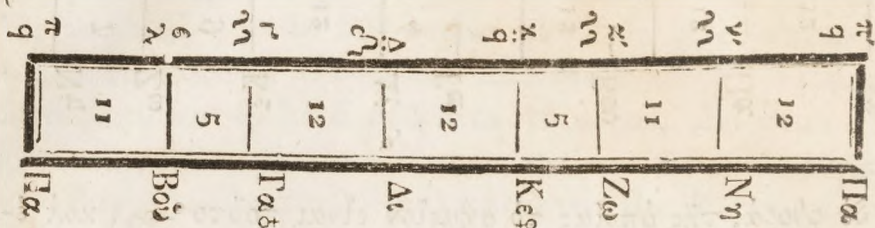
Α' π. Ἡ φθορὰ φανερώνει τὴν κλίμακα τοῦ συστήματος, ἢ τοῦ μέλους· ὅθεν ὅπου εὐρίσκεται τις φθορὰ, ἐκεῖθεν ἀρχεται ἡ κλίμαξ τοῦ μέλους αὐτῆς· ὅταν δὲ πάλιν ἡ κλίμαξ θέλη δέσιν καὶ λύσιν, εἰς τὴν δέσιν ἐμβαίνει τὸ σημεῖον τῆς φθορᾶς, καὶ γίνεται ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἦχου μετὰ τὴν φθορὰν· πολλάκις ὁμοῦ συμπίπτει καὶ εἰς τὴν φθορὰν αὐτὴν· εἰς δὲ τὴν λύσιν ἐμβαίνει τὸ σημεῖον τῆς τυχούσης ἄλλης κλίμακος, καὶ γίνεται πάλιν ἡ μεταβολὴ τοῦ ἦχου ὑπερον ἀπὸ τὸ σημεῖον τῆς φθορᾶς, ἢ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ, κατὰ τὴν περίσασιν· ἐπειδὴ ὅταν τεθῆ ἡ φθορὰ ὄχι εἰς τὸν φυσικὸν τόπον, ἀλλὰ εἰς ἄλλον τόπον, τότε ἀφίεται ὁ φθόγγος ἐκείνου τοῦ τόπου καὶ ἀντ' ἐκείνου λέγεται ὁ φθόγγος, τὸν ὁποῖον φανερώνει ἡ φθορὰ, λοιπὸν τότε καὶ τὰ φυσικὰ διαστήματα τῆς κλίμακος ἀλλάζουσι, τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ μεταβάλλωσι τὸν ἦχον, καθὼς γίνεται φανερόν ἀπὸ τὸ ἐξῆς διάγραμμα.

Ἡ φυσικὴ Κλίμαξ.

	κ	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ
68	9	7	12	9	7	12		12	
68	12		9	7	12	9	7		12
	κ	β	γ	δ	ε	ς	ζ	η	θ

Ἡ φθορικὴ Κλίμαξ.

γον ἐπὶ τὸ βαρὺ, ἤγουν τὸν Βου δίσκιν· τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἔχουσιν ὅταν τεθῶσι καὶ εἰς ἄλλον φθόγγον· ὡς τὸ παρὸν διάγραμμα.

Ἐρ. Αἱ φθοραὶ ὅλαι πόσαι εἶναι;

Ἀπ. Ὅλαι ὁμοῦ αἱ φθοραὶ εἶναι δεκαοκτώ, καὶ εἶναι αὐται.

Ἐρ. Εἰς πόσα διαιροῦνται;

Ἀπ. Εἰς τρία· εἰς διατονικὰς, χρωματικὰς, καὶ ἑναρμονίους.

Ἐρ. Πόσαι εἶναι διατονικαί;

Ἀπ. Διατονικαὶ εἶναι ὀκτώ. $\xi \cdot \rho \cdot \xi \cdot \phi \cdot \rho \cdot \delta \cdot \xi \cdot \rho \cdot \phi \cdot \rho \cdot \rho \cdot \rho \cdot \rho \cdot \delta \cdot \rho \cdot \phi$

Ἐρ. Πόσαι χρωματικαί;

Ἀπ. Χρωματικαὶ πέντε. $\phi \cdot \rho \cdot \phi \cdot \rho \cdot \rho$

Ἐρ. Πόσαι ἑναρμόνιοι;

Ἀπ. Καὶ ἑναρμόνιοι πέντε. $\rho \cdot \rho \cdot \delta \cdot \rho \cdot \phi$

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Περὶ Μαρτυριῶν.

Ἐρ. Αἱ δὲ μαρτυρίαι τίνα δύναμιν ἔχουσι;

Ἀπ.

Α'π. Αἱ μαρτυρίαι μαρτυροῦσιν ἢ τὸν ἦχον, ἢ τὸ μέλος· καὶ ἐκεῖναι ὅπου μαρτυροῦσι τὸν ἦχον πάντοτε γράφονται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μέλους, αἵτινες εἶναι ἐννέα τὸν ἀριθμόν.

Η' τοῦ πρώτου ἤχου, $\overset{\zeta}{\eta}$.
 Η' τοῦ δευτέρου ἤχου, $\overset{\zeta}{\eta}$.
 Η' τοῦ τρίτου ἤχου, $\overset{\zeta}{\eta}$ ἢ $\overset{\zeta}{\eta}$.

Η' τοῦ τετάρτου ἤχου, $\overset{\zeta}{\eta}$.
 Η' τοῦ πλαγίου πρώτου ἤχου, $\overset{\zeta}{\eta}$.
 Η' τοῦ πλαγίου δευτέρου ἤχου, $\overset{\zeta}{\eta}$.
 Η' τοῦ βαρέος ἤχου, $\overset{\zeta}{\eta}$.

Η' τοῦ πλαγίου τετάρτου, $\overset{\zeta}{\eta}$ ἢ $\overset{\zeta}{\eta}$.
Γ' τος.

Καὶ ἡ τοῦ λεγομένου (Λέγετος), $\overset{\zeta}{\eta}$.

Ε'ρ. Αἱ μαρτυρίαι αὗται μόναι φανερόνουςι τὴν βάσιν τῶν στίχων;

Α'π. Ἐπειδὴ δὲν φανερόνουςι μόναι βάσιν στερεάν, διὰ τοῦτο προσθέτεται καὶ ἡ συλλαβὴ τοῦ φθόγγου, διατονικῶς μὲν χωρὶς φθορὰν, χρωματικῶς δὲ μετὰ τὴν φθορὰν, διὰ τὰ κάμνη γνωστὴν τὴν βάσιν καὶ τὴν κλίμακα τοῦ καθ' ἑνὸς ἤχου, οὕτως.

Ἦχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Κε. ἢ ἤχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Πα.

Ἦχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Δι. ἢ ἤχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Βου.

Ἦχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Γα.

Ἦχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Πα.

Ἦχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Πα. ἢ ἤχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Βου.

Ἦχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Ζω. ἢ ἤχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Γα.

Ἦχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Νη. ἢ ἤχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Γα.

Ἦχος $\overset{\zeta}{\eta}$ Βου.

Ἐρ. Αἱ μαρτυρίαι αἱ ὁποῖαι φανερόνουνσι τὸ μέλος, ποίας ποιότητος εἶναι;

Ἄπ. Αἱ μαρτυρίαι αἱ ὁποῖαι μαρτυροῦσι τὸ μέλος εἶναι ἡ διατονικῆ, ἡ χρωματικῆ, ἡ ἐναρμόνιος· πᾶσα δὲ μαρτυρία ἔχει δύο μέρη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἓν εἶναι σημεῖον, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ τὴν ποιότητα τοῦ μέλους, τὸ δὲ ἄλλο εἶναι τὸ πρῶτον γράμμα τῶν ἑπτὰ συλλαβῶν τῶν φθόγγων, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ τὴν βάσιν τοῦ καθ' ἑνὸς τόνου τῆς κλίμακος, ἧγουν ταύτης τῆς μαρτυρίας $\bar{\eta}$, τοῦτο η εἶναι τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον φανερόνουνσι τὴν ποιότητα τοῦ μέλους· τοῦτο δὲ π , εἶναι τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ Πα φθόγγου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ βάσις.

Ἐρ. Ποῖα εἶναι τὰ σημεῖα τῶν διατονικῶν;

Ἄπ. Σημεῖα τῶν διατονικῶν μαρτυριῶν εἶναι τὰ ἐξῆς ἑπτὰ. $\sim$. η . η . λ . λ . η . η . τὰ ὁποῖα μαρτυροῦσι τὰ διαστήματα τοῦ μέλους, τὰ δὲ σύμφωνα τῶν συλλαβῶν τῶν φθόγγων, τὰ ὁποῖα τίθενται ἄνωθεν, ἢ κάτωθεν ἀπὸ αὐτὰ, μαρτυροῦσι τὴν βάσιν τῆς κλίμακος τοῦ ἧγου· ἧγουν αὐτῆς τῆς μαρτυρίας λ , τοῦτο λ μαρτυρεῖ ἀνάβατιν ἐλάσσονος, καὶ τοῦτο ϵ μαρτυρεῖ τὸν τόπον τῆς κλίμακος, δηλαδὴ δεύτερος ἀπὸ τοῦ Πα.

Ἐρ. Κατὰ ποίαν τάξιν βάλλονται;

Ἄπ. Τὰ πρῶτα γράμματα τῶν συλλαβῶν τῶν φθόγγων ἐμβαίνουν ἀπὸ τὸ ἄνω μέρος τῶν μαρτυριῶν εἰς ὅλον τὸ Διαπασῶν σύστημα, τὸ ὁποῖον ἀρχεται ἀπὸ τῆς η καὶ καταβαίνει ἕως τῆς $\sim$ · εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἐπὶ τὸ βαρὺ Διαπασῶν ἐμβαίνουν ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τῶν μαρτυριῶν, τὸ ὁποῖον ἀρχεται ἀπὸ τῆς η , καὶ καταβαίνει ἕως τῆς κάτω μαρτυρίας

ρίας ζ · και μ' ὄλον ὅτι εἰς τόσην ἀνάγκην δέν καταντιώ-
 μεν καμμίαν φορὰν, ὡσε νὰ φθάσωμεν ἕως τὸν κάτω Ζω,
 ἀλλ' οὔτε εἰς τὸ ὑπέρτατον μέρος τῆς ἐνταῦθα ἐκτεθειμένης
 κλίμακος, πλὴν διὰ σαφήνειαν ἀναφέρομεν ταῦτα πρὸς κα-
 τὰ ἄηψιν· πάλιν εἰς τὸ δευτερον ἐπὶ τὸ ὄξυ Διαπασῶν, ἐμ-
 βαίνοισι τὰ γράμματα ἀπὸ τὸ ἓν μέρος τῶν μαρτυριῶν μὲ
 μίαν ὀξεϊαν, τὸ ὁποῖον ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ Ζω: ἤγουσιν
 ταύτης τῆς μαρτυρίας ζ' , και ἀναβαίνει ἕως τῆς η' , εἰς δὲ
 τὸ τρίτον ἐπὶ τὸ ὄξύτερον Διαπασῶν, πάλιν ἀνωθεν τῶν μαρ-
 τυριῶν τίθενται, πλὴν μὲ δύο ὀξεϊας, τὸ ὁποῖον ἄρχεται ἀ-
 πὸ τῆς ζ'' , και ἀναβαίνει ἕως τῆς η'' , ὡς τὸ παρὸν παρά-
 δειγμα, ζ' , η' , η'' , θ' , ζ'' , η'' , θ'' , η' .

Ἐρ. Εἰς τὰς χρωματικὰς μαρτυρίας ποῖα σημεῖα βάλ-
 λονται;

Ἀπ. Εἰς δὲ τὰς χρωματικὰς μαρτυρίας διὰ τὴν κλίμακα
 τοῦ δευτέρου ἤχου εἶναι ταῦτα τὰ σημεῖα ζ , η , εἰς δὲ τὴν
 τοῦ πλαγίου δευτέρου ταῦτα ζ , η . τὰ ὁποῖα τέσσαρα ση-
 μεῖα δέχονται τὰ γράμματα τῶν συλλαβῶν τῶν φθόγγων ἄ-
 νωθεν, ἢ κάτωθεν, καθὼς και τὰς ὀξεϊας, παρομοίως ὡς εἴ-
 πομεν ἀνωτέρω, διὰ τὰς διατονικὰς μαρτυρίας.

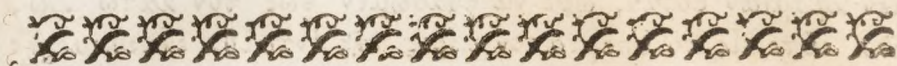
Ἐρ. Αἱ δὲ μαρτυρίαι τοῦ ἑναρμονίου ποῖαι;

Ἀπ. Αἱ δὲ μαρτυρίαι τοῦ ἑναρμονίου γένουσι, αἱ ὁποῖαι μαρ-
 τυροῦσι τὸ μέλος ἴδια σημεῖα μαρτυριῶν δέν ἔχουσιν, ἐκπλη-
 ροῦται δὲ τούτων ἢ χρεῖα μὲ τὰ σημεῖα τῶν διατονικῶν
 μαρτυριῶν, ὡς εἴπομεν ἀνωθεν.

Ἐρ. Ὅπου και ἂν εἶναι βάλλονται ἢ ὄχι;

Ἀπ. Γενικῶς αἱ μαρτυρίαι αἵτινες μαρτυροῦσι τὸ μέλος,
 γράφονται εἰς μὲν τὴν ἀρχὴν, διὰ νὰ φανερώνωσι τὴν βῆσιν
 και τὰ διαστήματα τῶν χαρακτῆρων, εἰς δὲ τὴν μέσην και
 τὸ

τὸ τέλος γράφονται, διὰ βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ΄.

Περὶ Μελοποιίας.

Ἐρ. Τί εἶναι ἡ μελοποιία;

Ἀπ. Μελοποιία εἶναι δύναμις κατασκευαστικὴ μέλους.

Ἐρ. Διαφέρει ἀπὸ τὴν μελωδίαν;

Ἀπ. Διαφέρει, ἐπειδὴ ἡ μελωδία εἶναι ἀπαγγελία μέλους, ἡ δὲ μελοποιία εἶναι ἕξις ποιητικὴ.

Ἐρ. Τί εἶναι τὸ ἔργον τῆς μελοποιίας;

Ἀπ. Ἡ μελοποιία διακρίνει τόπους τρεῖς τῆς φωνῆς, ἡπατοειδῆ, (ἣτις λέγεται βαρεῖα Διαπασῶν) μεσοειδῆ, (μέση Διαπασῶν) καὶ νητοειδῆ, (ὀξεῖα Διαπασῶν) καὶ ἡ μὲν ἡπατοειδῆς μελοποιία εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ Πα, ἐπὶ τὸ βαρὺ ὀδεῦον μέλος, νητοειδῆς δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ Ζω, τῆς μέσης Διαπασῶν ἐπὶ τὸ ὀξύ προβαίνον, καὶ μεσοειδῆς, τὸ ἀπὸ τοῦ Πα, μέχρι πρὸς τὸν ὑψηλὸν λ, διοδεῦον· ἰδοὺ καὶ ἡ τούτων κλίμαξ.

Όξεία Διαπασών

Μέση Διαπασών

Βαρύια Διαπασών

π	21	Πα
ρ	7	Νη
υ	9	Ζω
κ	12	Κε
χ	12	Δι Νητοειδής
β	7	Γα
λ	9	Βου
π	12	Πα
ρ	7	Νη
υ	9	Ζω
κ	12	Κε
χ	12	Δι Μεσοειδής
β	7	Γα
λ	9	Βου
π	12	Πα
ρ	7	Νη
υ	9	Ζω
κ	12	Κε
χ	12	Δι Η'πατοειδής
β	7	Γα
λ	9	Βου
π	9	Πα

Ἐρ. Εἰς πόσα διαιρεῖται ἡ μελοποιΐα ;

Ἀπ. Εἰς τρία, εἰς λῆψιν, εἰς μίξιν, καὶ εἰς χρῆσιν.

Ἐρ. Τί εἶναι ἡ λῆψις ;

Ἀπ. Λῆψις εἶναι ἐκείνη, διὰ μέσου τῆς ὁποίας δύναται ὁ Μουσικός νὰ εὐρίσκη ἀπὸ τοῖον φθόγγον τῆς κλίμακος, καὶ ἀπὸ ποίαν Διαπασῶν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ τὴν μελοποιΐαν, δηλαδὴ ἀπὸ Διαπασῶν ἡπατοειδῆ, ἢ μεσοειδῆ, ἢ νηπτοειδῆ.

Ἐρ. Τί εἶναι ἡ μίξις ;

Ἀπ. Μίξις εἶναι ἐκείνη, διὰ μέσου τῆς ὁποίας ἐφαρμόζομεν τοὺς φθόγγους μεταξύ των, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἤχου, ἢ τοὺς τόπους τῆς φωνῆς, ἢ τὰ γένη, ἢ τοὺς ἤχους.

Ἐρ. Τί δὲ εἶναι ἡ χρῆσις ;

Ἀπ. Καὶ χρῆσις εἶναι ἡ διάφορος ἐπεξεργασία, δηλαδὴ μεταχειρίσις, καὶ ἔντεχνος πλοκὴ τοῦ μέλους.

Ἐρ. Ἡ μὲν λῆψις εἶναι εὐρεσις τόπου, (ἤτοι φθόγγου τῆς κλίμακος) ἡ δὲ μίξις εἶναι ἐφαρμογὴ τῶν φωνῶν, ἡ δὲ χρῆσις κατ' αὐτὰ εἶναι, ἡ ἔχει διαιρέσεις ;

Ἀπ. Ἡ χρῆσις διαιρεῖται εἰς εἶδη τέσσαρα, εἰς ἀγωγὴν, εἰς πλοκὴν, εἰς πεττεῖαν, καὶ εἰς τοναίαν.

Ἐρ. Ἡ δὲ ἀγωγή εἰς πόσα διαιρεῖται ;

Ἀπ. Ἡ ἀγωγή διαιρεῖται εἰς εἶδη τρία, εἰς εὐθεῖαν, εἰς ἀνακάμπτουςαν, καὶ εἰς περιφερῆ.

Ἐρ. Τί εἶναι εὐθεῖα ;

Ἀπ. Εὐθεῖα εἶναι ἐκείνη, ἣτις κάμνει τὴν ἀνάβασιν μὲ συνεχεῖς φθόγγους, ὡς Πα Βου Γα Δι Κε .

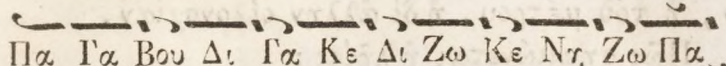
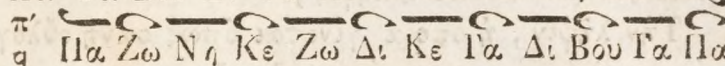
Ἐρ. Τί εἶναι ἡ ἀνακάμπτουςα ;

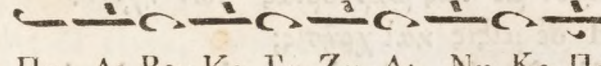
Ἀπ. Ἀνακάμπτουςα δὲ εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία καταβαίνει μὲ συνέχειαν ἀντίστροφως, οἷον, Κε Δι Γα Βου Πα .

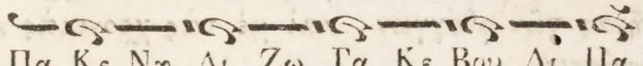
Ἐρ. Τί εἶναι ἡ περιφερής ;

Ἀπ. Περιφερής δὲ εἶναι ἐκείνη, ἣτις ρίπτει ἕνα ἕνα φθόγγον

γον ὑπερβατῶν διασημάτων, ἢ δύο δύο, ἢ καὶ περισσοτέ-
ρους, βάλλουσα πρότερον ἢ τὰ βαρέα, ἢ τὰ ὀξέα εἰς αὐτὰ

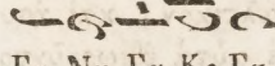
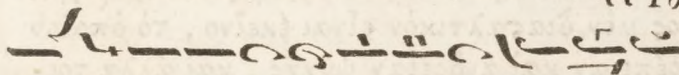
καθὼς π π'
 η οὕτως π' η

καὶ οὕτως π η

η οὕτως π' η'

Ἐρ. Τὶ εἶναι ἡ πεττεία;

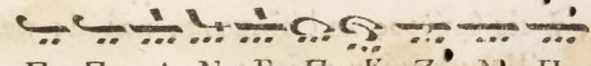
Α'π. Πεττεία εἶναι ἡ πτώσις τῆς φωνῆς, ὅπου γίνεται

πολλάκις εἰς τὸν ἴδιον τόνον, καθὼς, π η

Νη Γα Δι Κε Γα Νη Γα Δι Γα Γα Γα Γα

Ἐρ. Ἡ δὲ τοναία;

Α'π. Τοναία δὲ εἶναι ἡ ἐπιμονὴ καὶ πολυχρόνιος εἴσις, ἢ-
τις γίνεται ἐπάνω εἰς ἓνα φθόγγον, ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μέ-
λους, ἢ ἐν τῷ μέσῳ, ἢ περὶ τὸ τέλος, τὸ ὁποῖον φανερόνο-
μεν, μὲ διπλῆν, ἢ τριπλῆν, ἢ τετραπλῆν, ἢ μὲ περισ-

σοτέραν, καθὼς π η
Πα Πα Δι Νη Γα Πα Κε Ζω Νη Πα

Ἐρ. Ταῦτα εἶναι τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν μελοποιίαν, ἢ εἶναι
καὶ ἄλλα;

Α'π. Εἰς αὐτὰ τὰ τέσσαρα εἶδη τῆς χρήσεως πρόσετιθη
καὶ πέμπτον, ἡ σιωπή. (μολονότι ὠμιλήσαμεν πρότερον πε-
ρὶ αὐτῆς).

Ἐρ. Τὶ εἶναι ἡ σιωπή;

Α'π. Σιωπή εἶναι τὸ γὰ ἀπερῶ χρόνος ἀφθεγγτος, δηλαδὴ

χωρίς φωνήν μεταξύ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ μέλους, εἰς ἣ δὴ δύο, ἢ περισσότεροι, τὸ ὅποιον γίνεται, δι' ἀποπλήρωσιν τοῦ ῥυθμοῦ, ἢ τοῦ μέτρου, ἢ δι' ἄλλην αἰκονομίαν.

Ἐρ. Πῶς σημειώνεται ἡ λήψις;

Α'π. Τὴν λήψιν, ἢ ὁποῖα γίνεται ὅπως φανῆ εὐλογον, τὴν σημειώνομεν μὲ τὰς μαρτυρίας τῶν ἤχων.

Ἐρ. Ἡ δὲ μίξις καὶ χρῆσις;

Α'π. Τὴν δὲ μίξιν μὲ τὰς φθοράς, καὶ τὴν χρῆσιν μὲ τοὺς χαρακτῆρας τῶν φθόγγων, καὶ μὲ τὰς χρονικὰς καὶ ἀχρόνους ὑποστάσεις.

Ἐρ. Πόσα εἶναι τὰ ἦθη τῆς μελοποιίας;

Α'π. Ἡθη τῆς μελοποιίας εἶναι τρία, διασαλτικόν, συσαλτικόν, καὶ ἡσυχασικόν. ὠνομάσθησαν δὲ ἦθη, ἐπειδὴ μὲ αὐτὰ θεωροῦντο καὶ διωροῦντο αἱ διάφοροι τῆς ψυχῆς διαθέσεις· καὶ ἦθος μὲν διασαλτικόν εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον προξενεῖ μεγαλοπρέπειαν καὶ ἀνδρείαν ψυχῆς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πάθη· μεταχειρίζεται δὲ τοῦτο τὸ ἦθος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ τραγωδία.

Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ συσαλτικόν ἦθος;

Α'π. Συσαλτικόν δὲ ἦθος εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον διεγείρει ταπείνωσιν εἰς τὴν ψυχὴν, καὶ ἀνανδρον διάθεσιν· φιλοῦσι δὲ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ἐπιρρέπεῖς εἰς τὰ ἐρωτικά πάθη, ἢ εἰς θρήνους καὶ οἴκτους, καὶ εἰς παρόμοια.

Ἐρ. Ἡσυχασικόν ποῖον;

Α'π. Ἡσυχασικόν δὲ πάλιν εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον προξενεῖ ἡρεμίαν ψυχῆς, καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν, προσέτι σέβας καὶ κατάνυξιν εἰς τὰ θεῖα· ἀρμόζουσι δὲ εἰς αὐτὸ ὕμνοι, δοξολογίαι καὶ τὰ ὅμοια, διὰ τοῦτο πρέπει οἱ ἱεροφάται νὰ φάλλωσιν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἱεροὺς Ναοὺς, μὲ ὕφος σεμνόν, καὶ ὄχι ἐξωτερικόν.

Ἐρ. Καὶ μὲ ποῖα ἄλλα μέσα γίνονται τὰ μέλη;

Α'π.

Α'π. Γίνονται τὰ μέλη με παλιλλογίαν, ἐπανάληψιν, ἀπόδοσιν, μίμησιν, μεταβολήν, διττὸν ῥυθμὸν, καὶ ἀρμονίαν.

Ε'ρ. Τί εἶναι ἡ παλιλλογία;

Α'π. Παλιλλογία εἶναι, τὸ νὰ ἀναβαίνομεν καὶ νὰ καταβαίνομεν με τὴν ἰδίαν θέσιν, ἢ με τὸ ἴδιον σχῆμα, ἢ γραμμὴν.

Ε'ρ. Τί εἶναι ἡ ἐπανάληψις;

Α'π. Ἐπανάληψις δὲ εἶναι, τὸ νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν εἰς τὸ μέλος μίαν ὁλόκληρον περίοδον προϋαλλοῦσαν.

Ε'ρ. Τί ἡ ἀπόδοσις;

Α'π. Ἀπόδοσις δὲ εἶναι, τὸ νὰ λαμβάνωμεν τὰ τέλη τῶν περιόδων με μίαν κατάληξιν.

Ε'ρ. Τί εἶναι ἡ μίμησις;

Α'π. Μίμησις δὲ εἶναι τὸ νὰ προφέρωμεν με ὑψηλοὺς τόνους ἐκείνας τὰς λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσιν ὕψος, καθὼς τὸ, οὐρανός, ὄρος, καὶ τὰ ὅμοια· καὶ με χαμηλοὺς τόνους τὰ σημαίνοντα χθαμαλότητα, ὡς γῆ, ἄβυσσος, ἄδης, καὶ τὰ τοιαῦτα· καὶ πάλιν με φωνὴν λαμπρὰν τὰς λέξεις, με τὰς ὁποίας δηλοῦται χαροποιήσις, ὡς, παράδεισος, νίκη· καὶ με λυπηρὸν πάλιν ὕψος, τὰ σημαίνοντα λύπην, ὡς θάνατος, καταδίκη, ἁμαρτία, καὶ τὰ ὅμοια· καὶ ποτὲ μὲν νὰ ψάλλωμεν τραχέως, ποτὲ δὲ ἠπίως καὶ ἰλαρῶς, καὶ τὰ λοιπά.

Ε'ρ. Ἡ δὲ μεταβολή;

Α'π. Μεταβολή δὲ εἶναι μετάθεσις ὁμοίου τινὸς εἰς ἀνόμοιον τόπον.

Ε'ρ. Ποσαχῶς λέγεται;

Α'π. Λέγεται ἡ μεταβολή τετραχῶς, κατὰ γένος, κατὰ ἦχον, κατὰ σύστημα, καὶ κατὰ μελοποιίαν.

Ε'ρ. Ποῖα εἶναι ἡ κατὰ γένος;

Α'π. Ἡ κατὰ γένος μεταβολή εἶναι, ὅταν μεταβαίνομεν ἀπὸ διατονικόν, εἰς χρωματικόν, ἢ ἐναρμόνιον γένος, καὶ τὸ ἀνάπαλιν.

Ε'ρ.

Ἐρ. Ἡ κατὰ ἦχον;

Ἀπ. Ἡ κατὰ ἦχον, ὅταν μεταβαίνωμεν ἀπὸ ἓνα ἦχον εἰς ἄλλον, τὸ ὁποῖον γίνεται μὲ τὸ μέσον τῶν φθορῶν.

Ἐρ. Ἡ κατὰ σύστημα;

Ἀπ. Ἡ κατὰ σύστημα μεταβολὴ εἶναι, ὅταν μεταβαίνωμεν ἀπὸ Διαπασῶν εἰς τὸ πεντάχορδον, ἢ τετράχορδον, ἢ τρίχορδον σύστημα, καὶ τὸ ἀνάπαλιν.

Ἐρ. Ἡ κατὰ μελοποιῖαν μεταβολὴ ποία εἶναι;

Ἀπ. Ὅταν ἀναβαίνωμεν ἀπὸ διασαλτικὸν ἦθος, εἰς συσαλτικὸν, ἢ ἡσυχαστικὸν, καὶ τὸ ἀνάπαλιν.

Ἐρ. Κατὰ ποίους τρόπους γίνεται;

Ἀπ. Ἡ μεταβολὴ γίνεται κατὰ δύο, ἦχον ἐμμελῆς καὶ ἐκμελῆς.

Ἐρ. Ποία λέγεται ἐμμελῆς;

Ἀπ. Ἐμμελῆς λέγεται, ὅταν ψάλλωμεν ὑποθετικῶς ἦχον διατονικὸν, καὶ μεταβαίνωμεν εἰς τὸ χρωματικὸν, ἀπὸ τὴν αὐτὴν βᾶσιν, ἢ τὸ ἀνάπαλιν.

Ἐρ. Ἐκμελῆς δὲ ποία;

Ἀπ. Ἐκμελῆς δὲ μεταβολὴ εἶναι, ὅταν ἐμβαίνωμεν ἀπὸ διατονικὸν, ἢ χρωματικὸν ἦχον εἰς ἑναρμόνιον, ἀπὸ ὀξυτέραν ἢ βαρυτέραν βᾶσιν, καὶ τὸ ἀνάπαλιν καὶ ταῦτα, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα εἰρημένα ἀνάγονται εἰς τὸν ρυθμὸν.

Ἐρ. Τὸ εἶναι ρυθμὸς;

Ἀπ. Ῥυθμὸς λέγεται σύστημα ἐκ χρόνων, κατὰ τινα τάξιν συγχεῖμενον.

Ἐρ. Πῶς χαρακτηρίζεται;

Ἀπ. Κατὰ τὸ ὀργήγηρον καὶ ἀργόν.

Ἐρ. Ἀπὸ πόσα τινὰ θεωρεῖται ὁ ρυθμὸς;

Ἀπ. Ἀπὸ τέσσαρα τινὰ, ἦχον ἀπὸ θέσιν, ἄρσιν, ψόφον, καὶ ἡρεμίαν, ἅτινα ὅλα εἰς τὰ προλαβόντα ἐρρέθησαν κεφάλαια.

Ἐρ.

Ε'ρ. Εἰς πόσα διαιρεῖται γενικῶς ὁ ρυθμός;

Α'π. Εἰς ἀπλοῦν καὶ εἰς διπλοῦν.

Ε'ρ. Ποῖος εἶναι ὁ ἀπλοῦς;

Α'π. Ἀπλοῦς ρυθμός λέγεται ἐκεῖνος, ὅς τις ἔχει τὸν χρόνον τὸν τακτοποιοῦντα τὸ μέλος, ἴδιον ἀπ' ἀρχῆς τοῦ μέλους μέχρι τέλους.

Ε'ρ. Ὁ δὲ διπλοῦς;

Α'π. Ὁ διπλοῦς ρυθμός εἶναι ἡ μεταβολὴ τοῦ χρόνου, ἡ ὁποία γίνεται μεταξὺ τοῦ μέλους, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀργοῦ εἰς τὸ ταχύτερον, ἢ ἀπὸ τοῦ ταχέως εἰς τὸ ἀργόν· δηλαδή ὅταν ἀλλάζωμεν τὴν ἀγωγὴν τοῦ χρόνου, τὸ ὁποῖον γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι κρατήματα· ἐπειδὴ τὸ μὲν κείμενον τοῦ μαθήματος ψάλλεται ἀργῶς, τὸ δὲ κράτημα ταχύτερον, ἢ ἀπὸ ἀργόν εἰς ἀργότερον, ἰσέον ὅμως ὅτι τοῦτο συνεχῶς ἀκολουθεῖ, καὶ μεταξὺ εἰς τὰ κρατήματα, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς καλοφωνικοὺς εἰρημούς. (1)

ΚΕ-

(1) Οἱ ἐξωτερικοὶ Μουσικοὶ (Χανεντέδες ὀνομαζόμενοι,) ὀνομάζουσι τὸν ρυθμὸν οὐσούλι, ἧται προσδιορισμένον μέτρον ἀπὸ βραχέων, καὶ μακρῶν χρόνων μεμιγμένων· καὶ ἔχουσι ὑπὲρ τὰ 28 εἶδη ρυθμῶν, διαφέροντα τὸν ἓν ἀπὸ τοῦ ἄλλου εἰς τὰ μέτρα τῶν χρόνων, εἰς τὰς χρείας, καὶ εἰς τοὺς πόδας· καὶ τὰ περισσότερα εἰς τὴν ἀγωγὴν τοῦ χρόνου· ὅθεν διὰ τῶν μεγάλων καὶ ἀργῶν ρυθμῶν, μελοποιοῦσιν ἀργὰ, καὶ μεγάλα μαθήματα, οἷον μεσττίδες, σεμαγιά, κιάρια, σαρκιά· εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς συντόμους ρυθμούς, οἱ ἔχοντες δηλαδή ταχύτεραν τὴν ἀγωγὴν τοῦ χρόνου, μελοποιοῦσι δι' αὐτῶν πεστρέφια, σεμαγιά, σαρκιά, κιάρια, καὶ διάφορα ἄλλα. ἔστω δὲ γνωστὸν, ὅτι οἱ ρηθέντες ρυθμοὶ δὲν εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὴν ἡμῶν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν· εἰμὴ μόνον, ὁ ἀπλοῦς, καὶ διπλοῦς, ρυθμός ὡς εἴρηται, καὶ ἡ ἀγωγή τοῦ τυχόντος χρόνου, ἧτις εἶναι σημειωμένη εἰς πᾶσαν ἀρχὴν τῆς μελωδίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

Περὶ ἐκθέσεως τῆς τεταγμένης συμπλοκῆς, καὶ ὁμοιοτρόπου
 σαθερᾶς σημασίας, πάντων τῶν ἐν τῇ Μουσικῇ χαρακτη-
 ρων, κανονισθείσης κατὰ τὴν νέαν μέθοδον παρὰ τῶν τριῶν
 ἐφευρετῶν τῆς νέας μεθόδου, τακτοποιηθείσης τε, καὶ
 πλείστοις παραδείγμασι πλουτισθείσης παρὰ Θεοδώρου Παπαῦ
 Παράσχου Φωκαέως, τοῦ ἐκδόσαντος τὴν δετὴν Κρητίδα.

Ἐρ. Διὰ ποίαν αἰτίαν παρημελήθησαν οἱ χαρακτῆρες ἐκ
 τῆς παλαιᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς;

Ἀπ. Οἱ χαρακτῆρες τῆς παλαιᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσι-
 κῆς θεωρούμενοι κατὰ τὰς γραμμὰς καὶ τὰς θέσεις, εἰς δια-
 φόρους ἐκλαμβάνονται σημασίας· ὅθεν συμβαίνει τὸ αὐτὸ μά-
 θημα νὰ ψάλλεται διαφόρως, κατὰ τὴν διάφορον τῶν σημα-
 σιῶν ἔκκληψιν, καὶ ἀκανόνισον παράδοσιν τῶν διδασκάλων.

Ἐρ. Οἱ χαρακτῆρες ταύτης τῆς μεθόδου εὐμάριαν ἤγουν
 εὐκολίαν ἔχουσιν;

Ἀπ. Οἱ ἐφευρεταὶ τῆς νέας Μουσικῆς μεθόδου παρατηρή-
 σαντες, ὅτι αἱ περισσότεραι δυσκολίαι εἰς τὴν πρόοδον τῆς
 παλαιᾶς Μουσικῆς προήρχοντο ἀπὸ τὰς συμβολικὰς αὐτῆς
 γραμμὰς καὶ θέσεις, καὶ ἀπὸ τὴν ἀκανόνισον σημασίαν τῶν
 μεγάλων σημείων καὶ παράθεσιν, ἐπεχειρήθησαν ὅλαις δυ-
 νάμεσι, νὰ ἐξωμαλύνωσιν αὐτὰς τὰς δυσκολίας, καὶ νὰ με-
 ταβάλλωσι τὴν τέχνην εἰς ἐπισήμην· διὸ καὶ ἐξακριβώσαν-
 τες μετ' ἐπιστάσιας τὴν μεταξὺ τῶν χαρακτῆρων διαφορὰν,
 καὶ ἐξηγήσαντες αὐτοὺς ἐγγρόνως, μετεποίησαν τὴν ἀνισό-
 τητα εἰς ἰσότητα, δώσαντες εἰς αὐτοὺς μίαν κανονικὴν καὶ

σαθεράν ὁμοιότροπον σημασίαν ὥστε ὁ αὐτὸς χαρακτήρ, εἰς διάφορα μαθήματα νὰ γίνηται σημαντικὸς τοῦ αὐτοῦ μέλους· καὶ καθὼς εἰς τὰς διαλέκτους, ἡ κυρία σημασία τῶν ὄρων προξενεῖ σαφηνεῖαν καὶ καθαρότητα, οὕτω καὶ εἰς τὰς διαλέξεις τῆς Μουσικῆς ἡ ὁμοιότροπος σημασία τῶν χαρακτῆρων, εἰς κανονικὴν ἐξηγήσιν ταχθεῖσα, ἥτις καὶ ὀρθογραφία λέγοιτο τῆς Μουσικῆς, θέλει προξενήσει ἀναντιρρότως δύο μεγάλα καλὰ, εἰς τοὺς ὁπαδοὺς τούτου τοῦ συστήματος.
 Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ πρῶτον καλόν;

Α'π. Ἀόν. θέλει ἐννοοῦσιν ὀρθῶς καὶ ψάλλουσιν εὐκόλως, τὰ διάφορα ποικίλα μέλη ὅλων τῶν Μουσικῶν βιβλίων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, καθὼς παρ' αὐτῶν ἐξηγήθησαν ὁμοίως καὶ τὰ μέλη πάντα τῶν νεωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Μουσικῶν.

Ἐρ. Τὸ δεύτερον καλόν ποῖον;

Α'π. Βόν. Θέλει γένει καταληπτὸν καὶ σαφές εἰς αὐτοὺς καὶ χωρὶς διδασκαλίας, καὶ εἶτι ἄλλο μέλος Ἐκκλησιαστικόν, ἢ ἐξωτερικόν νεώτερον ἠθελε παρῥησιασθῆ εἰς αὐτοὺς, καὶ θέλει ψάλλουσιν αὐτὸ ἐν εὐκολίᾳ, οὕτως ὀρθῶς καὶ ἐντελῶς, καθὼς καὶ οἱ παραδοθέντες αὐτὸ μὲ ἀκρίβειαν, κατὰ τὴν ἐντεχνον συμπλοκὴν τῶν χαρακτῆρων.

Περὶ τῆς συμπλοκῆς τοῦ Ἰσου.

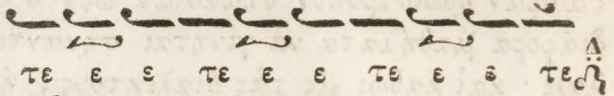
Ἐρ. Πῶς γίνεται λοιπὸν ἡ ἀκρίβης συμπλοκὴ τοῦ Ἰσου;

Α'π. Τὸ Ἰσον ὅταν λάβῃ κάτωθεν αὐτοῦ τὸ Ὀλίγον, ὁ φθόγγος αὐτοῦ προφέρεται ζωηρότερος, εἶον

ρε ε ρι ρε λ

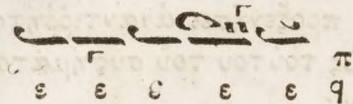
Ἐρ. Ὅταν δὲ εἶναι δύο Ἰσα;

Α'π. Ὅταν δὲ εἶναι δύο Ἰσα συνδεδεμένα μὲ Ἐπερον, οἱ φθόγγοι αὐτῶν προφέρονται μὲ λαρυγγισμὸν ὀμαλόν, παρα-

δείγματος χάριν π
 q τε ε ε τε ε ε τε ε ε τε Δ

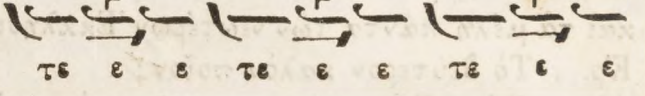
Ερ. Εἰς τί ἄλλο συμβάλλει τὸ Ἴσον;

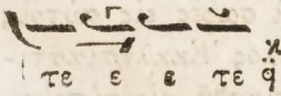
Α'π. Πολλάκις τὸ Ἴσον συμβάλλει καὶ πρὸς ἀποπλήρωσιν χρόνου, ὅπου ὁ χαρακτήρ χρόνον δὲν ἐπιδέχεται, καθὼς τοῦτο,

 π q ε ε ε ε q

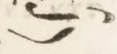
Ερ. Ὅταν ἔχῃσι κάτωθεν ὀμαλὸν καὶ ἄνωθεν γοργόν;

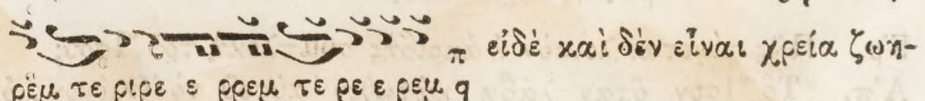
Α'π. Τὰ δύο ἴσα ὅταν δέχωνται κάτωθεν ὀμαλὸν, με γοργὸν ἄνωθεν, οἱ φθόγγων προφέρονται με λαρυγγισμόν τραχύν· οἷον

π
 q τε ε ε τε ε ε τε ε ε

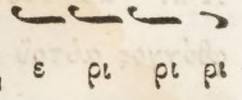

 τε ε ε τε χ

Ερ. Ὅταν ἔχη κατιόντας ἔμπροσθεν;

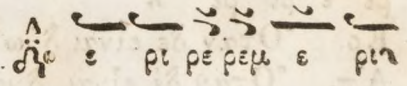
Α'π. Τὸ Ἴσον ὅταν ἔχη δύο, ἢ περισσοτέρους κατιόντας χαρακτήρας ἔμπροσθεν, καὶ ἀπαιτῆ τὸ μέλος νὰ προφερθῆ ὁ φθόγγος τοῦ ζωηρῶς, τότε λαμβάνει ψηφισὸν, οὕτω

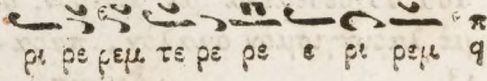

 π εἰδὲ καὶ δὲν εἶναι χρῆμα ζωηρῆμ τε ριρε ε ρρεμ τε ρε ε ρεμ q

ρότητος, τίθεται χωρὶς ψηφισοῦ, οὕτως.

 Δ ε ρι ρι ρι

ομοίως καὶ ὅταν εἶναι ἑτερόχρονον με τὸν ἀκόλουθον κατιόντα χαρακτήρα, καθὼς,

 Δ ε ρι ρε ρεμ ε ρι

 ρι ρε ρεμ τε ρε ρε ε ρι ρεμ q

Ερ.

Ε'ρ. Όταν ἔχη κλάσμα ;

Α'π. Τὸ Ἴσον τὸ ὁποῖον ἔχει κλάσμα , ἐὰν ἐπιδέχεται ὁ-

ξύτητα , λαμβάνει ὁμαλὸν , οὕτω $\pi \begin{matrix} \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \\ \text{q} & \text{τε} & \text{ρε} & \text{ρε} & \text{ρε} \end{matrix} \epsilon \text{ρι}$

$\begin{matrix} \text{---} & \text{---} \\ \text{---} & \text{---} \end{matrix} \pi$ ἢ ἐξηγεῖται μὲ δεύτερον Ἴσον καὶ ὁμαλὸν , προ-
ρε ρε ρεμ q

φερομένης βαρείας , καθὼς τοῦτο $\pi \begin{matrix} \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \\ \text{q} & \text{τε} & \epsilon & \text{ρε} \end{matrix} , \text{ρε} \epsilon \text{ρε}$

$\begin{matrix} \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \\ \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \end{matrix} \pi$
ρε ε ρι ρε ε ρε ρεμ q

Ε'ρ. Όταν λάβῃ ὑφρσιν ;

Α'π. Τὸ Ἴσον ὅταν λάβῃ ὑφρσιν , ὁ φθόγγος αὐτοῦ προφέ-
ρεται βαρύτερος τεταρτημορίου τόνου , καὶ ὅταν λάβῃ δίς-

σιν , προφέρεται ὀξύτερος ὁμοίως , $\Delta \begin{matrix} \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \\ \Delta & \text{Δι} & \text{Δι} & \text{Δι} & \text{Γα} \end{matrix} \text{Βου} \Pi \alpha \text{q} \pi$

καὶ ἄλλως $\Delta \begin{matrix} \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \\ \Delta & \text{Δι} & \text{Δι} & \text{Δι} & \text{Κε} \end{matrix} \text{Δι} \Delta$ τὸ Ἴσον ὅταν ὑποτάξῃ

τὴν Πετασὴν , ὁ φθόγγος του λαμβάνει ὀξύτητα ὁμοίως , οὕτω

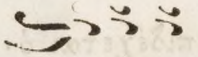
$\Delta \begin{matrix} \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \\ \Delta & \epsilon \text{ρι} & \text{ρεμ} & \text{τε} \end{matrix} \text{ρι} \text{ρεμ} \Delta$

Ε'ρ. Όταν δὲ τύχη μεταξὺ τῶν δύο Ἴσων , ἀνιῶν χαρακτη-

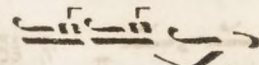
Α'π. Εἰμὲν ἔχει γοργὸν , γράφεται μὲ Ὀλίγον , καὶ προσέ-
ρεται μὲ λαρυγγισμὸν , καθὼς , $\epsilon \begin{matrix} \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \\ \epsilon & \text{τε} & \epsilon & \epsilon & \epsilon \end{matrix} \text{ρι} \text{ρε} \text{ρεμ} \text{q} \pi$

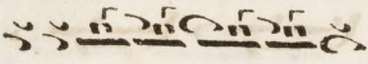
μὴ αὐτῆς δὲ χρείας γοργοῦ , τίθενται ἀντὶ Ὀλίγου , κεντή-

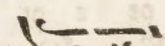
ματα , καὶ προφέρονται ἠπίως , οἷον τούτο $\begin{matrix} \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \\ \epsilon & \text{τε} & \epsilon & \epsilon & \epsilon \end{matrix}$

 π εἰδὲ εἰς αὐτὴν τὴν ἠπίως λαμβανομένην προ-
ε ρι ρε ρει ρ

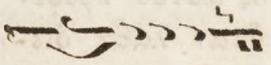
γοράν γένη χρεία, τὰ κεντήματα νὰ ἔχωσι γοργόν, τότε

ἐπιγράφονται ἄνωθεν τοῦ Ὀλίγου οὕτω·
λ τε ε ε ε

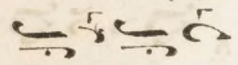
, ὅταν ὁμως εἶναι χρεία νὰ τεθῶσι
ε ε τε ε τε ε τε ρ

κεντήματα, καὶ εἰς τὴν σύνταξιν ἀκολουθῆ σύγχυσις, τότε
ἀντὶ κεντημάτων ἐμβαίνει Ὀλίγον, οἷον τοῦτο·

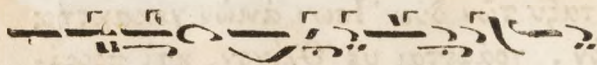
λ το το

ο ο ο ο ο ο ρ

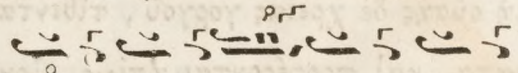
Ἐρ. Τὸ Ἴσον τίθεται μὲ ἀπλῆν;

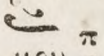
Ἀπ. Τὸ Ἴσον δὲν ἐπιδέχεται μίαν μόνην ἀπλῆν, εἰμὴ ὅ-
ταν λάβῃ ἀντικένωμα κάτωθεν, μὲ κατιόντα χαρακτῆρα
ἐμπροσθεν, καὶ γοργόν, ὅταν εἰς μίαν συλλαβὴν εὐσεθῶσιν·
ἢ δὲ φωνὴ τοῦ κατιόντος χαρακτῆρος, λαμβάνεται ὡς κρεμ-
μαμένην τρόπον τινὰ, καὶ ἀχώριστος οἷον·

ρ το ο ο ο

 π εἰς ταύτην τὴν
ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ρ

περίσασιν, ὅταν ἢ μετὰ τὴν ἀπλῆν κατιοῦσα φωνὴ, δέχε-
ται συλλαβὴν, τότε ἀντὶ ἀντικενώματος καὶ ἀπλῆς, τίθε-

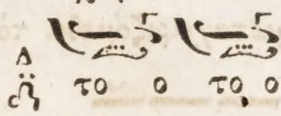
ται κλάσμα, οἷον τρῦτο·
λ αχ καὶ σε να γ μο ο ν τ ης καρ δι ας

 μου ρ Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς ὅλας τὰς κρεμμαμένας μὲ

ἄλλους χαρακτῆρας, ὅταν ὁ ἀκόλουθος χαρακτήρ εἶναι ἐγκρατῆς συλλαβῆς.

Ἐρ. Ὅταν τὸ Ἴσον ἔχη ἔμπροσθεν ἑαυτοῦ κατιόντα χαρακτῆρα, καὶ χρειάζεται περισσοτέραν ζάσιν ἀπὸ δύο χρόνους;

Α'π. Τότε δέχεται κάτωθεν διπλῆν, ἢ τριπλῆν, ἢ τετραπλῆν, ἢ περισσότερον, μὲ ἕτερον ὅμως, καὶ ὄχι μὲ ἀντικείμενον, προγραφομένης βαρείας, οὕτω,

καὶ χωρὶς ἕτερον καὶ βαρείαν, ὅταν εἶναι

συλλαβὴ ὑπὸ τὴν ἀπόστροφον, οὕτω,

ἄλλο

Α α α α α ἄ α α α α δου

Ἐρ. Ἀργὸν τίθεται εἰς τὸ Ἴσον;

Α'π. Ἀργὸν διόλου εἰς τὸ Ἴσον δὲν τίθεται, ἀλλ' ἀντὶ ἀργοῦ, τίθεται κλάσμα ἀνωθεν.

Ἐρ. Γοργὸν ὅμως καὶ φοραὶ τίθενται;

Α'π. Τὸ γοργὸν καὶ αἱ φοραὶ τῶν ἤχων τίθενται καὶ ἀνωθεν καὶ κάτωθεν ἀδιαφόρως.

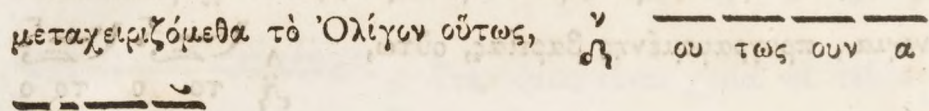
Ἐρ. Ἀπὸ τὰς ἀχρόνους ὑποζάσεις, ποῖαι τίθενται εἰς τὸ Ἴσον καὶ πῶς τίθενται;

Α'π. Ἐκ δὲ τῶν ἀχρόνων ὑποζάσεων, ἡ βαρεῖα τίθεται ὀπισθεν τοῦ Ἰσου, ὁ δὲ σαυρὸς ἔμπροσθεν, αἱ δὲ λοιπαὶ ὄλαι ὑποτίθενται, πλὴν τοῦ ἐνδρόνου, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ Ἴσον δὲν τίθεται πώποτε.

Περὶ τῆς συμπλοκῆς τοῦ Ὀλίγου.

Ἐρ. Ὄταν χρειάζεται νὰ ἀναβῶμεν, πῶς τίθεται ὁ φθόγγος οὗτος;

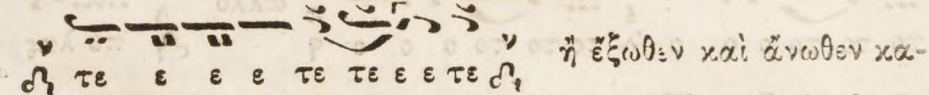
Ἀπ. Ὄταν ἔχωμεν χρείαν νὰ ἀναβῶμεν μὲ συνέχειαν ἀνά ἓνα φθόγγον, καὶ εἰς καθ' ἓνα νὰ λαμβάνωμεν συλλαβὴν, μεταχειρίζομεθα τὸ Ὀλίγον οὕτως,

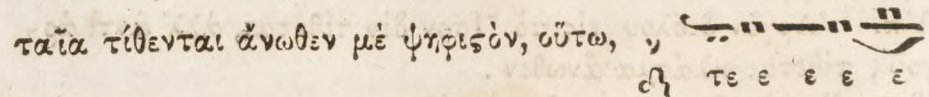
να εαι νε γγ

Ἐρ. Ὄταν εἶναι ἡ συνεχῆς αὕτη ἀνάβασις εἰς μίαν μόνην συλλαβὴν;

Ἀπ. Αὕτη ἡ συνέχεια ὅταν εἶναι εἰς μίαν συλλαβὴν, τότε εἰς τὰ Ὀλίγα θέτομεν καὶ κεντήματα ἢ κάτωθεν μόνον οὕτω,

τά τὴν περίσασιν· ἐπειδὴ, ὅταν ὕψερρον ἀπὸ τοὺς ἀνιόντας χαρακτῆρας, ἔπωνται κατιόντες ἰσόχρονοι, τότε τὰ πρῶτα κεντήματα τίθενται ἔξωθεν τῶν Ὀλίγων, τὰ δὲ τελευταῖα τίθενται ἄνωθεν μὲ ψηφισόν, οὕτω,

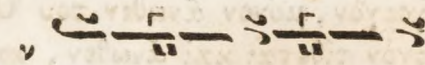

ἢ οὕτως π ε ε ε λ ρ ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει μι ι ρ

Ἐρ. Ἐὰν δὲ τεθῆ γοργόν εἰς τὸ Ὀλίγον τὸ ὁποῖον ἔχει κάτωθεν κεντήματα;

Ἀπ. Ἄν εἰς τὸ Ὀλίγον, τὸ ὁποῖον ἔχει κάτωθεν αὐτοῦ κεντήματα, ἤθελε τεθῆ γοργόν, τότε τὸ γοργόν ἐννοεῖται εἰς τὰ κεντήματα, τὰ ὁποῖα καὶ εἰς τὸν κτύπον τοῦ χρόνου φεύγουσι, πάντοτε εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ πρὸ αὐτῶν φθόγγου, ὡς

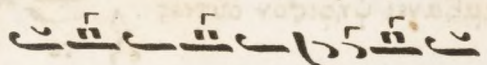
ένταῦθα τοῦ Ἰσοῦ

λι τε ε ρι ρε ε' ρι ρεμ λι

Ερ. Ὄταν τύχῳσι κεντήματα ἄνωθεν τοῦ Ὀλίγου, μέ γοργόν;

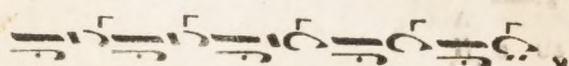
Α'π. Τότε ὁ κτύπος τοῦ χρόνου προφέρεται εἰς τὸ Ὀλίγον, καὶ εἰς τὴν ἄρσιν αὐτοῦ φεύγουσι τὰ κεντήματα, ὡς τοῦτο,

λι τε τε ε τε ε τε ε τε ε λι

Ερ. Τὸ Ὀλίγον ὅταν ἔχη κάτωθεν ἀντικένωμα με ἀπλήν, καὶ ἔμπροσθεν κατιόντα χαρακτῆρα, μέ γοργόν εἰς μίαν συλλαβὴν;

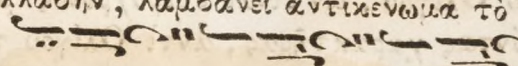
Α'π. Τότε ὁ φθόγγος τοῦ κατιόντος χαρακτῆρος προφέρεται κρεμμάμενος τρόπον τινά, καὶ ἀχώριστος, καθὼς,

λι το ο τρ ο το ο το ο τό ο λι

Ερ. Ὄταν ἔμπροσθεν τύχη ἑλαφρόν;

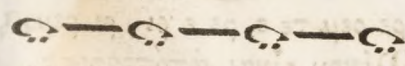
Α'π. Ὄταν ἔμπροσθεν τοῦ Ὀλίγου τύχη ἑλαφρόν, εἰμὲν εἶναι εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν, λαμβάνει ἀντικένωμα τὸ Ὀλίγον, καθὼς τοῦτο

λι το ο ο ο ο ο ο ο ο ρ ο

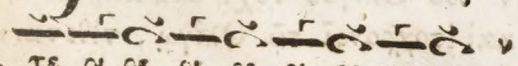
ο ο ο ο ο λι εἰδὲ τὸ ἑλαφρόν πίπτει εἰς ἄλλην συλλαβὴν, ἀντικένωμα τὸ Ὀλίγον δὲν ὑποδέχεται,

κὰν ἔγει γοργόν, κὰν μὴ, καὶ χωρὶς γοργοῦ οὔτω,

λι τε ρι

ρε ρι ρε ρι ρε ρι ρεμ λι μέ γοργόν δὲ οὔτω.

λι τε ρι ρε ρι ρε ρι ρε ρι ρεμ λι

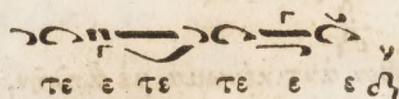
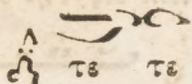
Ερ.

Ερ. Τὸ δὲ γοργόν, μόνον ἄνωθεν τοῦ Ὀλίγου τίθεται;

Α'π. Τὸ γοργόν τίθεται καὶ ἄνωθεν, καὶ κάτωθεν τοῦ Ὀλίγου ἀδιαφόρως.

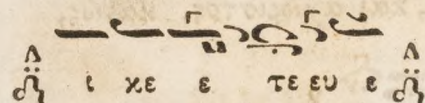
Ερ. Τὸ Ὀλίγον ὅταν ἔχη ἀπόστροφον ὑποτασσομένην πῶς;

Α'π. Τὸ Ὀλίγον ὅταν ἔχη ἔμπροσθεν ἑλαφρὸν μὲ ὑποτεταγμένην ἀπόστροφον, λαμβάνει ψηφιστὸν οὕτως

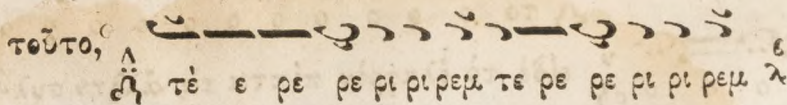
Ερ. Ἐὰν εὐρεθῶσι κάτωθεν τοῦ Ὀλίγου κεντήματα μὲ γοργόν ἄνωθεν;

Α'π. Τότε τὸ Ὀλίγον δὲν ὑποδέχεται ψηφιστὸν, καθὼς,

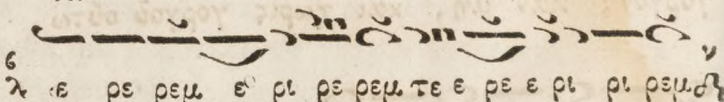
Ερ. Ὅταν εἶναι χρεία τοῦ ν' ἀποδείξωμεν τὸ τελευταῖον Ὀλίγον, πῶς κάμνομεν;

Α'π. Ὁ τελευταῖος χαρακτήρ τῆς ἐπὶ τὸ ὄξύ συνεχείας τοῦ Ὀλίγου, ἂν εἶναι ἑτερόχρονος μὲ τοὺς ἀκολουθοῦντας καριόντας χαρακτήρας, ἀντὶ Ὀλίγου τίθεται πετασῆ, καθὼς

Ερ. Ἐὰν δὲ ἰσόχρονος;

Α'π. Εἰδὲ ἰσόχρονος, γίνεται Ὀλίγον, καὶ λαμβάνει ψηφιστὸν οὕτως,

Ερ. Ὅταν δὲ ἔμπροσθεν τοῦ Ὀλίγου εἶναι ἀπόστροφος;

Α'π. Ὅταν ἔμπροσθεν τοῦ Ὀλίγου τύχη μία καὶ μόνη ἀπόστροφος μὲ κλάσμα, καὶ ἰσοχρονεῖ τῷ Ὀλίγῳ, τίθεται κά-

τωθεν ὀμαλόν, καθὼς $\pi \begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \end{array} \pi$
 τ ο ο ο ο ο ο ο ο ο

ἔδῳ καὶ εἰς τὸ ἄργον ἰσοχρονία εἶναι, διότι τὰ κεντημάτῃ
 φεύγουσιν εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ κλάσματος, καὶ μένουσι δύο
 χρόνοι εἰς τὸ Ὀλίγον, ἤγουν εἰς χρόνος διὰ τὸ Ὀλίγον, καὶ
 εἰς διὰ τὸ ἄργον. πολλάκις δὲ τὸ Ὀλίγον, δὲν ἰσοχρονεῖ μὲ
 τὴν ἀπόστροφον. πλὴν ὁ ἐπόμενος φθόγγος τῶν κεντημάτων

ἀναπληροῖ τὸ ἰσόχρονον, καθὼς ταῦτο, $\pi \begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \end{array} \pi$
 τ ε ε ε ε ε

$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \end{array} \pi$
 ε ε ε ε

Ἐρ. Καὶ ἄλλως πῶς δύναται νὰ ἔχη ὀμαλόν;
 Ἀπ. Καὶ χωρὶς αὐτῆς τῆς αἰτίας, τὸ Ὀλίγον δύναται
 νὰ λαμβάνῃ ὀμαλόν, ὅταν ἔχη κλάσμα, οἷον, $\pi \begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \end{array} \pi$
 τ ε ε ε

$\begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \end{array} \pi$
 ε ε τ ε ε ε

Ἐρ. Εἰς ὅλας τὰς περιβάσεις δύναται νὰ εἶναι χωρὶς ὀμα-
 λοῦ τὸ Ὀλίγον;
 Ἀπ. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιβάσεις, ὅταν τὸ μέλος δὲν συγ-
 χωρῆ εἰς τὸ Ὀλίγον ὀξύτητα ἢ τραχύτητα, ἢμπορεῖ νὰ γρα-
 φεταὶ καὶ χωρὶς ὀμαλοῦ, καθὼς ᾧδε, $\chi \begin{array}{c} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \\ \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \text{---} \end{array} \lambda$
 ῆ τ ε ε ε ε ε ε ε ε

Ἐρ. Καὶ πῶς ἄλλως ἢμποροῦμεν νὰ παραστήσωμεν τὴν
 δύναμιν τοῦτε ὀμαλοῦ, καὶ τοῦ ἀντικένωματος;
 Ἀπ. Ὅπου ἀπαιτεῖ ψηφιστὸν εἰς τὸ Ὀλίγον, ἢ ἀντικένωμα,
 καὶ τύχη ἔμπροσθεν αὐτοῦ βαρεῖα, ἀφαιρεῖται τὸ ψηφι-
 στὸν, ἢ τὸ ἀντικένωμα, καθὼς τοῦτο διὰ τὸ ψηφιστὸν.

ε λ θε ω λη η πτε ε λ και τουτο δια το αντικένωμα .

γ ρι ρε ρι ρι ρι ρεμ ρι

Ερ. "Αν ἔχη τὴν ἰδίαν συλλαβὴν ;

Α'π. "Αν εἶναι εἰς τὴν ἰδίαν συλλαβὴν οἱ δύο ἀπόστροφαι , τότε ἀντὶ βαρείας τίθεται ψηφιστόν , ὡς π ρ της ε λε η

μο ου υ υ νη ης

Ερ. Τὸ Ὀλίγον ὅταν ἔχη ἔμπροσθέν του δύο, ἢ περισσοτέρους κατιόντας φθόγγους , καὶ ὁ πρῶτος ἰσοχρονεῖ τῷ Ὀλίγῳ ;

Α'π. Τότε λαμβάνει ψηφιστόν οὕτω .

π ρ τη πα γ χ ρ η σω δι ι

δα α σκα λι ι ι ι ι ι

Ερ. "Αν τύχη μαρτυρία ;

Α'π. Εἰς τοιαύτην περίσασιν ἂν τύχη μαρτυρία μετὰ τὸν πρῶτον κατιόντα φθόγγον, τότε τὸ Ὀλίγον ἀντὶ ψηφιστοῦ, λαμβάνει ὀμαλὸν, καθὼς,

ε ε εκ παρ θε νου ρ ο δρα κι ι την πα

Ερ. Διὰ ποίαν αἰτίαν ;

Α'π. Διότι, ἢ μαρτυρία ἐπειδὴ διακόπτει τὴν φωνήν, ὁ ἀκόλουθος φθόγγος γίνεται τρόπον τινὰ ὡς ἀρχὴ μέλους ὡς εἰς αὐτὴν τὴν γραμμὴν φαίνεται,

π 'κυ υ υ ρι ι ε ε π

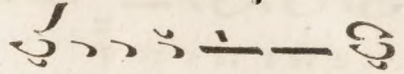
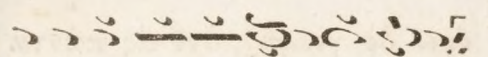
Ερ. Ἡ δευτέρα ἀπόστροφος τίνα σημεῖα σάσεως λαμβάνει ;

Α'π. Ἡ δευτέρα ἀπόστροφος μετὰ τὸ Ὀλίγον λαμβάνει ἀπλήν .

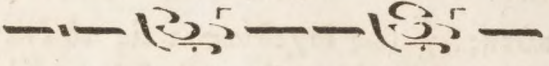

Α'π. Ἐμπροσθεν τῆς Πετασῆς, οὔτε ἴσον, οὔτε ἀνιῶν χα-
ρακτῆρ, ἢ εἷς, ἢ πολλοὶ δὲν τίθενται. ὅταν δὲ λάβῃ τὸ ἴ-
σον, ἢ τοὺς κατιόντας χαρακτῆρας ἀνωθεν, ἢ τὴν ὑψηλὴν,
ἔμπροσθεν, χάνει μὲν τὴν ποσότητά της, φυλάττει ὅμως τὴν,
ἐνέργειάν της, τουτέστι τὴν φυσικὴν της ὀξύτητα, εἰς ὁποίαν

βάσιν ἤθελεν εὐρεθῆ καθὼς, π
  π η ϵ $\kappa\epsilon$ $\kappa\epsilon$ $\gamma\alpha$ $\gamma\alpha$ α $\kappa\epsilon$

$\kappa\epsilon$ $\kappa\epsilon$ $\gamma\alpha$ $\gamma\alpha$ $\kappa\epsilon$ $\kappa\epsilon$ $\gamma\alpha$ $\gamma\alpha$ $\kappa\epsilon$ ϵ η ἐπὶ τούτοις ἡ Πετασῆ
οὔτε ἀντικένωμα δέχεται, οὔτε ἀπλῆν, εἰμὴ μόνον εἰς τοιαύ-

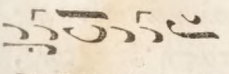
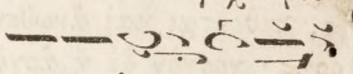
τας περιστάσεις, οἷον,

δ ϵ ρ ρ ϵ ρ ρ ϵ ρ ρ ϵ ρ ρ ϵ ρ ρ ϵ
 ρ ρ ϵ ρ ρ ϵ ρ ρ ϵ ρ ρ ϵ ρ ρ ϵ ρ ρ ϵ
παρατήρει καὶ εἰς τὰ Χερουβικά αὐτὴν τὴν πε-
ρι ρεμ δ

ρίοδον

δ α ρ θ ω ω μ ϵ ϵ θ α α μ ϵ
Ἐρ. ὅταν κατὰ σειράν προχωρῶμεν ἐπὶ τὸ ὄξύ, ὁ τελευ-
ταῖος ἀνιῶν, τίνα χαρακτῆρα δέχεται;

Α'π. Ὅταν προχωρῶμεν ἐπὶ τὸ ὄξύ, καὶ ὁ τελευταῖος χα-
ρακτῆρ ἐπιδέχεται κλάσμα, μὲ κατιόντα ὁμόχρονον χα-
ρακτῆρα ἔμπροσθεν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀκολουθεῖ ἕτερος κατιῶν
χαρακτῆρ μὲ γοργόν, ὁ τελευταῖος ἐκεῖνος ἀνιῶν χαρακτῆρ
τῆς ἀναβάσεως, γράφεται μὲ Πετασῆν οὕτω

π
 η χ ρ ρ ϵ
  ϵ καὶ ἄλλως,

δ τ ω ν ν λ δ τ ω ν ν λ
Ἐρ. Ὅταν ὁ ἀνιῶν χαρακτῆρ ἔχη ὑπορροφὴν ἔμπροσθεν,
πῶς γράφεται;

Α'π. Ἀνιῶν τις χαρακτῆρ μὲ κλάσμα, ἢ χωρὶς κλάσμα-
τος

τος, ὅταν ἔχη ὑποφόρην μόνον ἔμπροσθεν, γράφεται μὲ Πετα-

σὴν, $\chi \ \psi \ \psi \ \psi \ \psi \ \psi$, ἄλλο, $\chi \ \bar{\psi}$
ε ρρεμ ε ρρεμ ε ρρεμ ε ρρεμ ε ρρεμ ε ρρεμ τε ε

$\psi \ \psi \ \psi \ \psi \ \psi$ καὶ ἄλλο μὲ τοιαύτην ἀγωγὴν $\chi \ \psi$
τε ε τε ε τε ε τε ε π τε ε

$\psi \ \psi \ \psi \ \psi \ \psi$ π ἔσω δὲ γνωσὸν, ὅτι εἰς πάντα
τε ε τε ε τε ε τε ε τε ε

χρόνον ταύτης τῆς ἀγωγῆς, χ. δαπανῶνται τρεῖς χρόνοι τῆς

αὐτῆς. χ (ὡς ἐσχεδιάσαι εἰς τὸ ἕνατον Κεφάλαιον.)

Ἐρ. Εἰς ἀκολουθίαν καὶ ἄλλος μὲ ὑποφόρην;

Ἀπ. Ἐάν μετὰ τὴν ὑποφόρην, ἀκολουθῆ ἄλλος κατιῶν

χαρακτήρ, ἢ εἰς, ἢ πολλοὶ, τότε ἀντὶ Πετασῆς, τίθεται ὀ-

λίγον μὲ ψηφισόν, ὡς $\psi \ \psi \ \psi \ \psi \ \psi$
ε ρρε ρεμ τε ρρερεμ τε ρρερεμ ε ρρερεμ

$\psi \ \psi \ \psi$ καὶ ταῦτα εἰς τὰ κρατήματα τῶν τέρερι-
τε ε ρι ρεμ

σμῶν· εἰς τοὺς κεναισμούς δὲ, ἀντὶ ὑποφόρης, τίθεται ἐλα-

φρόν, καθὼς π $\psi \ \bar{\psi} \ \psi \ \bar{\psi} \ \psi \ \bar{\psi} \ \psi \ \bar{\psi}$ π
ε να ε να ε να να κε ε q

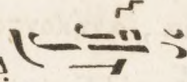
Ἐρ. Γοργὸν ἢ ἀργὸν ἐπιδέχεται ἡ Πετασῆ;

Ἀπ. Ὅλαι αἱ φθοραὶ τῶν ἰσῶν, καθὼς καὶ ἡ δίεσις, καὶ
ὑφέσις, τίθενται καὶ ἀνωθεν τῆς Πετασῆς, καὶ κάτωθεν ἀ-
διαφόρως· γοργὸν δὲ ἢ ἀργὸν οὐδέποτε ἡ Πετασῆ δέχεται,
ἀπτε ἐκ τῶν ἀχρόνων ὑποσάσεων ἄλλην, εἰμὴ τὴν βαρεῖαν
ἔμπροσθεν, καὶ τὸ ψηφισὸν κάτωθεν, εἰς μίαν μόνον γραμ-
μὴν, ὡς εἴρηται, καὶ τὸ ἀντικένωμα μὲ τὴν ἀπλήν.

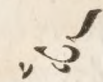
Περὶ τῆς συμπλοκῆς τῶν Κεντημάτων .

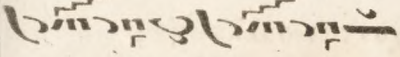
Ἐρ. Τὰ Κεντήματα Πῶς συμπλέκονται ;

Α'π. Τὰ Κεντήματα ἐν ἀρχῇ μέλους, ἢ θέσεως, ἢ σίχου, καὶ ἐν γένει εἰς καμμίαν ἀρχὴν δὲν τίθενται, ἀλλ' οὔτε εἰς τὸ τέλος τοῦ σίχου ποτὲ ἐμβαίνουν· ἀλλὰ πρέπει νὰ προηγήται χαρακτήρ, ἢ τῆς ποσότητος, ἢ τῆς ποιότητος, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἐπακουμβῶσιν· ἐπομένου δὲ κατιόντος χαρακτῆρος, δὲν γέκονται πρὸ αὐτοῦ μόνον, ἀλλὰ ἐπακουμβι-

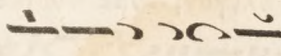
σμένα εἰς τὸ ὀλίγον, καθὼς $\overset{\Lambda}{\delta\eta}$ τε ε τε $\overset{\Lambda}{\delta\eta}$

Ἐρ. Καὶ χωρὶς νὰ ἀκουμβῶσι δὲν τίθενται ;

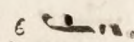
Α'π. Καὶ χωρὶς νὰ ἐπακουμβῶσι τίθενται, ὅταν ἀπὸ δίγοργον, ἢ τρίγοργον πέρνωνται εἰς τὴν ἄρσιν, καθὼς $\delta\eta$ τε

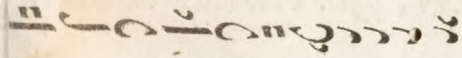
 ε ε ε τε τε ε ε ε τε λ ἢ καὶ ὅταν ἀκολουθῇ σύγχυ-

σις εἰς τὴν σύνθεσιν, δίδουσι τόπον εἰς τὸ ὀλίγον, τὸ ὁποῖον, ἀντὶ Κεντημάτων τιθέμενον, ψήφισόν δὲν λαμβάνει,

καθὼς, $\overset{\epsilon}{\delta\eta}$ τε ε ρι ρι ρεμ $\overset{\lambda}{\delta\eta}$ τε ε ρι ρι ρεμ $\overset{\Lambda}{\delta\eta}$

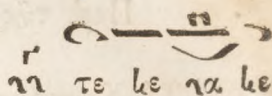
Ἐρ. Δέχονται συλλαβὴν ;

Α'π. Τὰ Κεντήματα δὲν δέχονται συλλαβὴν, ἐκτὸς τῶν κρατημάτων τῶν τερερισμῶν, ὅπου καὶ δέχονται, ὡς $\overset{\epsilon}{\lambda}$ τε ρε

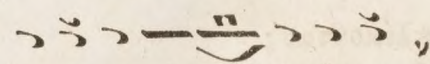
 ρε ε ρι ρεμ τε ρε ρε ρι ρι ρε ρεμ $\overset{\lambda}{\delta\eta}$ εἰς δὲ τοὺς κεταλισμοὺς

ἀντὶ

ἀντὶ Κεντημάτων τίθεται ὀλίγον, καθὼς,

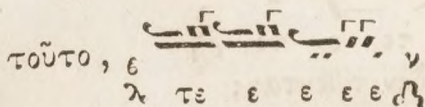
ἢ τε κε να κε

κε να τε κε να κε κε να ρ

Ἐρ. Σημεῖα ἀργίας ἢ γοργότητος δέχονται;

Α'π. Τὰ Κεντήματα φυλάττουσι συνέχειαν καὶ εἰς τὸν πρὸ αὐτῶν, καὶ εἰς τὸν ἐπόμενον φθόγγον, δέχονται δὲ σημεῖον γοργότητος καὶ ὄχι ἀργίας. ὅταν δὲ χρειασθῇ καὶ εἰς αὐτὰ ἀργία, τίθεται ἔμπροσθεν αὐτῶν ἴσον, τὸ ὁποῖον δέχεται τὰ χρονικά σημεῖα, ἀνήκοντα εἰς τὰ Κεντήματα, καθὼς

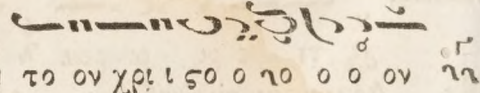

τοῦτο, ε λ τε ε ε ε ε ρ λοιπὸν ἐδῶ τὸ ἴσον μὲ τὴν δι-

πλὴν ἐννοεῖται εἰς τὰ Κεντήματα. διότι τὰ τελευταῖα Κεντήματα, ἀφοῦ λησθῶσιν εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ ἴσου, ἐννοεῖται ὅτι ἀργοποροῦσι τρεῖς χρόνους, καὶ ἔπειτα γίνεται ἡ κατά- βασις τῶν δύο ὑπορροῶν.

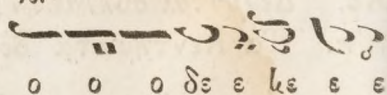
Ἐρ. Καὶ τὰ Κεντήματα ὑποδέχονται συλλαβὴν;

Α'π. Τὰ Κεντήματα ὅταν κάτωθεν τοῦ ὀλίγου τίθενται, ἐκεῖνο τὸ ὀλίγον δὲν ὑποδέχεται συλλαβὴν, εἰμὴ εἰς τοὺς τε- ρερισμούς, ὡς εἶπομεν. καὶ ὅταν εἶναι χρεία εἰς τιαύτην περίσασιν νὰ λάβῃ συλλαβὴν τὸ ὀλίγον, τότε τὰ Κεντήματα ἐμβαίνουνσιν ὀπισθεν, οὕτω π

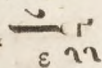

η το ον χρι ι σο ο το ο ο ον ἦ

ἐδῶ ἐννοεῖται αὕτη ἡ σύνταξις, π

η ο ο ο δε ε κε ε ε

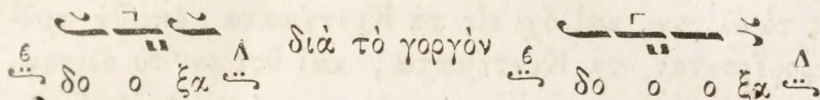

ε ἦ

πλὴν διὰ τὴν συλλαβὴν, χρι, ἐτέθησαν τὰ Κεντή- ματα ὀπισθεν τοῦ ὀλίγου.

Ἐρ. Ὅταν τεθῶσι κάτωθεν τοῦ ὀλίγου;

Α'π. Ὄταν δὲ τὰ Κεντήματα τεθῶσι κάτωθεν τοῦ ὀλίγου με γοργόν, ἢ ἀργόν ἄνωθεν, λαμβάνονται εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ προτέρου χαρακτήρος, ὡς ἐνταῦθα τοῦ ἴσου, διὰ τὸ ἀργόν,

Ε'ρ. Ποίας ὑποσάσεις δέχονται τὰ Κεντήματα ἐκ τῶν ἀχρόνων καὶ χρονικῶν;

Α'π. Ἐκ τῶν ἀχρόνων καὶ χρονικῶν ὑποσάσεων, τὸ γοργόν μόνον δέχονται τὰ Κεντήματα, τὸ ὁποῖον καὶ ὑποτίθεται, καὶ ἐπιτίθεται εἰς αὐτὰ ἀδιαφόρως.

Ε'ρ. Τὸ δὲ ἀργόν πῶς τίθεται;

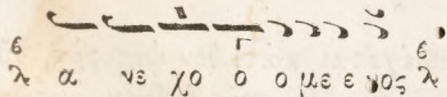
Α'π. Τὸ δὲ ἀργόν ὅπερ ἐπιτίθεται εἰς τὸ ὀλίγον με Κεντήματα κάτωθεν, μόνον ὅτι θέλει νὰ ληφθῶσι τὰ Κεντήματα εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ πρὸ αὐτῶν χαρακτήρος, χωρὶς νὰ εἶναι γοργόν, καθὼς εἶπομεν, πάντοτε, πλὴν τὸ ἀργόν ἐννοεῖται εἰς τὸ ὀλίγον, διότι ἐὰν τὸ διαλύσῃς οὕτω δὲν ἐμβαίνει γοργόν εἰς τὰ Κεντήματα, καὶ ἀργόν εἰς τὸ ὀλίγον, ἀλλὰ τίθεται κλάσμα οὕτω .

Ε'ρ. Ἄν εἶναι διάργον;

Α'π. Ἄν δὲ εἶναι διάργον, τίθεται εἰς τὸ ὀλίγον διπλῆ, , εἰδὲ τρίαργον, τριπλῆ, καὶ καθεξῆς.

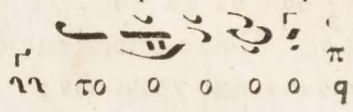
Ε'ρ. Καὶ διὰ τί ἄλλο χρησιμεύουσι τὰ Κεντήματα;

Α'π. Εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ κλάσματος, τοῦ ὀμαλοῦ, τῆς ἕξυτῆτος τῆς Πετασῆς, καὶ τῶν τοιούτων, μεταχειρίζομεθα πάντοτε τὰ Κεντήματα, ὡς προφερόμενα ἡπίως, καὶ χωρὶς λαρυγγισμὸν ὅταν ὁμῶς ἀκολουθῆ σύγχυσις εἰς τὴν σύνταξιν, τότε δίδουσι τόπον εἰς τὸ ὀλίγον, καθὼς τοῦτο,

Ε'ρ. Αἱ ὑποσάσεις αἱ ὁποῖαι τίθενται εἰς τὸ ὀλίγον, τὸ ὁ-

ποῖον ἔχει κάτωθεν τὰ Κεντήματα, ποῦ ἔννοοῦνται ;
 Α'π. Ὅλαι αἱ ὑποσάσεις, αἱ ὁποῖαι ὑποτίθενται εἰς τὸ ὀλίγον, ὅταν ἔχη κάτωθεν ἑαυτοῦ τὰ Κεντήματα, ἔννοοῦνται εἰς τὸ ὀλίγον, καὶ ὄχι εἰς τὰ Κεντήματα, ἐπειδὴ πρῶτον προφέρονται τὰ Κεντήματα, καὶ ὕστερον τὸ ὀλίγον, καθὼς τὰ κάτωθι παραδείγματα,

ἄλλως, ἄλλως,
 λ το ο ο ο ο ρ λ τε ε ε τε ε ε ρ

ἄλλως, ἄλλως,
 λ τε ε ε ε ε ε ε ε ε ρ λ τε ε ε ε ε ρ

καὶ ἄλλως,
 α το ο ο ο ο ο ο ο ο α

Περὶ τῆς συμπλοκῆς τοῦ Κεντήματος καὶ τῆς Ὑψηλῆς.

Ἐρ. Ἡ δὲ συμπλοκὴ τοῦ Κεντήματος καὶ τῆς Ὑψηλῆς πῶς γίνεται ;

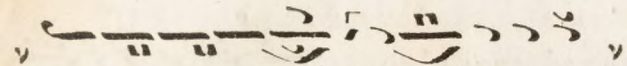
Α'π. Ἡ συμπλοκὴ τοῦ Κεντήματος, καὶ τῆς Ὑψηλῆς εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τοῦ ὀλίγου καὶ τῆς πεταστῆς· διότι, ὡς συμπλεκόμενα μὲ αὐτὰ, φυλάττουσι, καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, καὶ τὰ ἰδιώματα καθ' ὅλα, ὁμοίως, καὶ ἡ χαμηλὴ ὅταν εὑρίσκεται ἐν συνθέσει.

Περὶ τῆς συμπλοκῆς τῆς Ἀποστροφῆς.

Ἐρ. Ἡ Ἀπόστροφος πῶς ;

Α'π. Ἡ Ἀπόστροφος δὲν ἐπιδέχεται κάτωθεν ψηφιστὸν, οὔτε κλάσμα, εἰμὴ ὅταν εὑρεθῇ ἄνωθεν τοῦ ὀλίγου οὕτως :

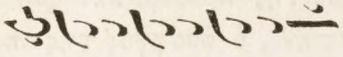

Ω τε ε ε ε τε ε ε τε ε ε τε Ω

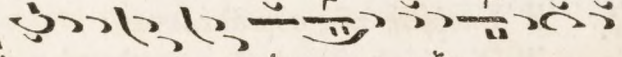
Ε'ρ. "Όταν είναι συνέχεια κατιόντων ;

Α'π. "Όταν δέ είναι συνέχεια κατιόντων φθόγγων πολλῶν, και ανά δύο ἐξ αὐτῶν λαμβάνουσι συλλαβήν, τότε δέχονται

βαρεϊαν οὕτως . Ω ου το ος γαρ ε ε σιν λ

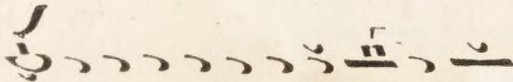
Ε'ρ. 'Εάν δέ ταυτοσυλλαβοῦσιν ;

Α'π. Ειδέ ταυτοσυλλαβοῦσιν , οί δύο πρώτοι 'Απόστροφος , μέ τὸν πρώτον φθόγγον , βαρεϊαν αὐτοί δέν ἐπιδέχονται ,

καθὼς τοῦτο , Ω κυ υ ρι ι ε ε δο ο ο ο ξ α α σοι οι Ω

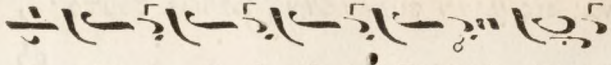
Ε'ρ. "Όταν δέ δέν είναι εἰς τήν τελευταίαν 'Απόστροφος ;

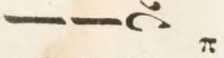
Α'π. "Όταν δέ εἰς τήν τελευταίαν συλλαβήν , δέν εὔρεθῶσι δύο 'Απόστροφος , τότε διόλου βαρεϊα δέν τίθεται , οἶον ,

 Ω πρε σβε ευ ε ε δι ι η νε ε κῶς λ

Ε'ρ. 'Η 'Απόστροφος ὅταν ἔχη ἡ ἐννοῆ ὑπογεγραμμένην ;

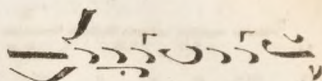
Α'π. 'Η 'Απόστροφος ὅταν ἔχη, ἡ ἐννοεῖται ὑπογεγραμμένη, εἴτε ἔχει γοργόν , εἴτε μή , ἀντί τοῦ κλάσματος δέχεται τήν

ἀπλήν, καθὼς , π τε ρε ε ε ε ρε εμ τε ερι ρε ρι

 ρι ρι ρεμ π

Ε'ρ. 'Εάν ἔχη και ἐτέραν 'Απόστροφον ἔμπροσθεν μέ γοργόν ;

Α'π. 'Ομοίως και ἡ 'Απόστροφος , ὁποῦ ἔχει ἔμπροσθέν της ἐτέραν 'Απόστροφον μέ γοργόν , και αὐτῆ ἐπιδέχεται δύο χρό-
νους .

νους με ἀπλήν, καὶ γράφεται οὕτω,

Ω τε ε ε ε ε ε τε Ω

Ἐρ. Ὄταν ὑποτάξῃ τὸ ὀλίγον με ψηφισόν, τίνα δύναμιν ἔχη;
 Ἀπ. Ἡ Ἀπόστροφος ὅταν ὑποτάξῃ τὸ ὀλίγον με ψηφισόν
 κάτωθεν, ὁ φθόγγος της προφέρεται ζωηρότερος· καὶ ὅταν ὑ-
 ποτάξῃ τὴν Πετασὴν, ὁ φθόγγος της προφέρεται με ὀξύτη-
 τα· διότι οἱ ὑπογεγραμμένοι χαρακτῆρες χάνουσι μὲν τὴν
 δύναμίν των, δὲν ὑσεροῦνται ὅμως τὰς ἐνεργείας των.

Περὶ τῆς συμπλοκῆς τῆς Ὑποβρόχης;

Ἐρ. Ἡ Ὑποβρόχὴ πῶς συμπλέκεται;

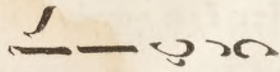
Ἀπ. Ἡ Ὑποβρόχὴ δὲν ἐμβαίνει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μέλους,
 οὔτε γράφεται μόνη της, ἀλλὰ συντεθειμένη με ἄλλους χα-
 ρακτῆρας τῆς ποσότητος· οὔτε ὑποδέχεται συλλαβὴν, εἰ-
 μὴ εἰς τὰ κρατήματα τῶν τεραρισμῶν, καθὼς·

ω ε ρρεμ

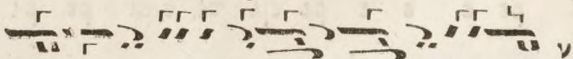

ε ρρεμ ε ρρεμ Ω

Ἐρ. Εἰς τί χρησιμεύει;

Ἀπ. Εἶναι δὲ χρήσιμος ἐν τῇ συνεχῇ καταβάσει, ὅταν εἶ-
 ναι εἰς μίαν συλλαβὴν, καθὼς τοῦτο·

Ω αλ λη λου ι

ι ι α α α α α α α α α α Ω

Ἐρ. Ὄταν τίθεται γοργόν, διὰ ποίαν της φωνὴν ἐννοεῖται;

Ἀπ. Ὄταν εἰς τὴν Ὑποβρόχην τεθῆ γοργόν, ἐννοεῖται εἰς
 τὸν πρῶτον της φθόγγον, καὶ γράφεται ἄνωθεν.

Ἐρ. Ἐὰν χρειασθῆ χρονικὴν ἀργίαν;

Ἀπ.

Α'π. Ἡ δὲ χρονικὴ ἀργία τῆς ἀπλῆς, ἢ διπλῆς, ἢ περισσοτέρων γράφεται πάντοτε κάτωθεν, καὶ ἐννοεῖται εἰς τὸν δεύτερον αὐτῆς φθόγγον.

Ε'ρ. Ὅταν δὲ ὑποτάξῃ τὴν πετασὴν;

Α'π. Ὅταν ὑποτάξῃ τὴν πετασὴν, ἢ ὀξύτης τῆς ἐνεργείας τῆς πετασῆς, ἢ καὶ χρονοτριβὴ ἂν τύχη, γίνεται εἰς τὸν δεύτερον φθόγγον της.

Ε'ρ. Τὰς δὲ φθορὰς πῶς δέχεται;

Α'π. Τὰς δὲ φθορὰς τῶν ἤχων (καθὼς καὶ τὴν δίσειν καὶ ὕφεισιν) τὰς δέχεται καὶ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν ἀδιαφόρως, πλὴν μὲ αὐτὴν τὴν διαφορὰν, ὅτι ἄνωθεν μὲν ἐννοοῦνται εἰς τὸν πρῶτον φθόγγον αὐτῆς, κάτωθεν δὲ εἰς τὸν δεύτερον.

Ε'ρ. Τὰς ἀχρόνους ὑποσάσεις πῶς δέχεται;

Α'π. Ἀπὸ δὲ τὰς ἀχρόνους ὑποσάσεις ὅταν γένη χρεῖα ὀμαλοῦ λαρυγγισμοῦ, δέχεται κάτωθεν τὸ ἕτερον μὲ τὸ ἴσον, εἰδὲ ἀπαιτεῖται τραχὺς λαρυγγισμὸς, ἀντὶ τοῦ ἑτέρου δέ-

χεται ὀμαλὸν, οὕτω. $\pi \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \pi$
 q τε ε ε ε ε ε τε ε ε ε ε q

Ε'ρ. Τὶ ἄλλο δέχεται ἢ Ὑκορρόση;

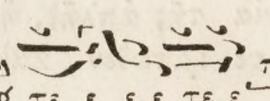
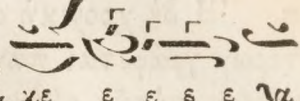
Α'π. Δέχεται καὶ τὸ ἀντικένωμα μὲ ἀπλὴν, ὅταν ὁ ἀκόλουθος κατιῶν φθόγγος ἔχη γοργόν, καὶ λαμβάνεται ὡς κρεμά-

μενος, οὕτω. $\pi \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \pi$ δέχεται καὶ τὸ
 τε ε ε ε ε ε τε

ἕτερον μὲ διπλὴν, οὕτω. $\pi \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \pi$
 δι τε ε ε ε τε τε ε ε τε τε δι

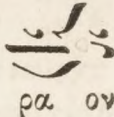
Ε'ρ. Ἡ δὲ βαρεῖα εἰς πρῶτον μέρος τίθεται;

Α'π. Ἡ δὲ βαρεῖα τίθεται καὶ ὀπισθεν, καὶ ἔμπροσθεν τῆς

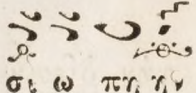
Υπορρόης οὕτω. Δ π ϵ ϵ

ρ τε ε ε τε ε λ κε ε ε ε να λ

Ερ. Τι ἄλλο δέχεται;

Απ. Δέχεται ἀκόμι τὸ ἐνδόφρονον κάτωθεν ὡς, Δ

ϵ ρα ον

  Δ

σι ω πη ἦν ϵ

Περὶ τῆς συμπλοκῆς τοῦ Ἐλαφροῦ.

Ερ. Τὸ Ἐλαφρὸν πῶς συμπλέκεται;

Απ. Ὅταν εἶναι μόνον τὸ Ἐλαφρὸν, λαμβάνεται ὑπερβατῶς· ὅταν δὲ ὑποτάξῃ τὴν Ἀπόστροφον, οἱ δύο αὐτοῦ φθόγγοι λαμβάνονται μὲ συνέχειαν, ὁ μὲν πρῶτος εἰς τὴν ἄρσιν, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τὴν θέσιν, καθὼς καὶ τῆς ὑπορρόης, ὅταν εἶναι μὲ γοργόν.

Ερ. Γίνᾳ διαφορὰν ἔχει λοιπὸν ἀπὸ τὴν ὑπορρόην, ἐν ᾗ εἶναι ὁμοία μὲ τὴν τῆς ὑπορρόης συνέχειαν;

Απ. Διαφέρει ἢ μὲ γοργόν ὑπορρόη, ἀπὸ τὸ συνεχές Ἐλαφρὸν κατὰ τοὺς ἐξῆς λόγους.

Αιν. Ἡ ὑπορρόη συλλαβὴν δὲν ὑποδέχεται, τὸ δὲ τοιοῦτον Ἐλαφρὸν ὑποδέχεται συλλαβὴν, εἰς τὸν δεύτερον φθόγγον του.

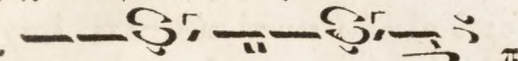
Βον. Ἡ ὑπορρόη ὅταν δὲν ἔχη γοργόν, ἔχει δύο χρόνους· τοῦ δὲ τοιοῦτου Ἐλαφροῦ ὁ πρῶτος φθόγγος πάντοτε λαμβάνεται εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ πρό αὐτοῦ χαρακτῆρος.

Γον. Ἡ ὑπορρόη τίθεται εἰς τὰ κρατήματα τῶν τερερισμῶν, τὸ δὲ τριούτον Ἐλαφρὸν εἰς τοὺς κελαισμούς τῶν κρατημάτων.

Ερ. Ὅταν εἶναι μόνον πῶς προφέρεται, καὶ ὅταν εἶναι ἐπάνω τινὸς χαρακτῆρος πῶς;

Απ.

Α'π. Τὸ Ἐλαφρὸν μόνον κείμενον, δὲν ἔχει ὀξύτητα, ἄνω τῆς πεταστῆς τιθέμενον, λαμβάνει τὴν ὀξύτητάτης, καθὼς

τοῦτο.
ε ρι ρε ε ε ρι ρε ε ρι ρε μ ρ

Ε'ρ. Ὄταν ἔχη ὑποτεταγμένην Ἀπόστροφον;

Α'π. Ὁμοίως καὶ ὅταν ἔχη ὑποτεταγμένην τὴν Ἀπόστρο-
φον, καὶ εὔρεθῆ ἐπὶ τὴν πεταστὴν ὡς,

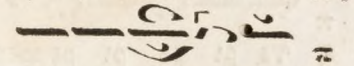
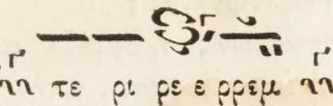

τε ε να α

α α λε ρ

Ε'ρ. Τὸ κλάσμα εἰς ποῖον μέρος τοῦ Ἐλαφροῦ τίθεται;

Α'π. Τὸ κλάσμα τίθεται ἄνωθεν τοῦ Ἐλαφροῦ, ὅταν γρα-
φεται μόνον· καθὼς,

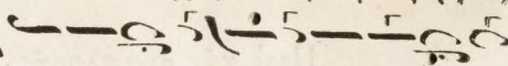
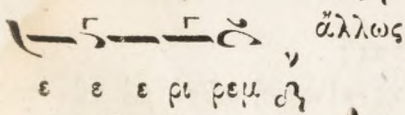
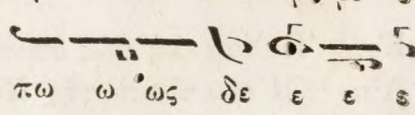
Ε'ρ. Ἐὰν εἶναι ἄνωθεν τοῦ ὀλίγου τὸ Ἐλαφρὸν;

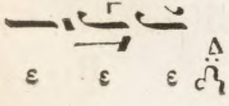
Α'π. Εἶδὲ καὶ εἶναι ἄνωθεν τοῦ ὀλίγου, ἢ τῆς πεταστῆς,
τὸ κλάσμα τίθεται κάτωθεν ὡς,

ε ρι ρε ε ρι ρε μ ρ
ἄλλως,
τε ρι ρε ε ρε μ

Ε'ρ. Τὶ ἄλλο δέχεται;

Α'π. Τὸ Ἐλαφρὸν δέχεται κάτωθεν ἀντικείμενον μὲ ἀπλήν,
ὅταν ἔχη ἔμπροσθεν αὐτοῦ κατιόντα χαρακτῆρα μὲ γοργόν,
ὡς κρεμάμενον· καθὼς,

ε ρι ρε ε ε ε ε ρι ρε ε

ε ε ε ρι ρε μ
ἄλλως,
ε πω ω ὡς δε ε ε ε

ε ε ε

Ε'ρ.

Ε'ρ. Δέχεται γοργόν δι' ὑποφόρικὴν, ἐνέργειαν καθὼς καὶ τῆς ὑποφόρης;

Α'π. Τοῦ Ἐλαφροῦ αἱ δύο φωναὶ οὐδέποτε διαχωρίζονται μὲ τὸ γοργόν, ἀλλ' εἰς τόπον γοργοῦ τεθείσης τῆς ἀποστροφου, πολλά πλησίον τοῦ Ἐλαφροῦ, ἀποτελεῖ δύναμιν γοργοῦ, καὶ χωρὶς ἀποδεικνύονται αἱ φωναί.

Ε'ρ. τὴν διπλῆν πῶς;

Α'π. Λαμβάνει δὲ κάτωθεν τὴν διπλῆν, ἢ τριπλῆν, ἢ περισσότερον, προηγουμένης βαρείας, καθὼς.

Λ
α̇ τε ε ρι

ρε ρι ρε ρι ρε ρι ρε ρεμ α̇

ρε ρι ρε ρι ρε ρι ρε ρεμ α̇

Ε'ρ. Δὲν τὰς λαμβάνει καὶ χωρὶς ἕτερον;

Α'π. Καὶ χωρὶς ἕτερον καὶ βαρείαν, λαμβάνει τὸ Ἐλαφρόν τὴν διπλῆν, τριπλῆν, καὶ ἔτι πρὸς, καθὼς τοῦτο·

π ρε ρι ρε ρι ρε ρε ρεμ τε ρι ρεμ π

π ρε ρι ρε ρι ρε ρε ρεμ τε ρι ρεμ π

Ε'ρ. Αἱ ἀχρόνοι ὑποσάσεις πῶς τίθενται;

Α'π. Ἐκ τῶν ἀχρόνων ὑποσάσεων, ἡ βαρεῖα προτίθεται εἰς τὸ Ἐλαφρόν, αἱ δὲ λοιπαὶ ὑποτίθενται, πλὴν τοῦ ἐνδοφώνου, τὸ ὁποῖον δὲν ἐμβαίνει ποτέ εἰς τὸ Ἐλαφρόν· αἱ φθόραι δὲ ὅλαι τῶν ἤχων τίθενται καὶ ἀνωθεν καὶ κάτωθεν τοῦ Ἐλαφροῦ ἀδιαφόρως, ἢ καθὼς καὶ ἡ δίεσις καὶ ἡ ὕφεισις.

Περὶ τῆς συμπλοκῆς τῆς Χαμηλῆς.

Ε'ρ. Ἡ Χαμηλὴ πῶς συμπλέκεται;

Α'π. Ἡ συμπλοκὴ τῆς Χαμηλῆς εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τοῦ Ἐλαφροῦ, ὅταν εὐρίσκεται ἀνωθεν τοῦ ὀλίγου καὶ τῆς

Πετασῆς· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ εἶναι εἰς τῶν κατιόντων χαρακτήρων ὑπερβατῶς λαμβανόμενος, καθὼς καὶ τὸ Ἐλαφρὸν, συμφωνεῖ σχεδὸν καθ' ὅλα μὲ τὸ ὑπερβατὸν Ἐλαφρὸν, εἰς τὴν σύνταξιν· ὅθεν εἶναι περιττὸν νὰ ἐκτεινώμεθα καὶ δι' αὐτὴν μὲ τὰ ἴδια.

Τὰ παρόντα ἐλήφθησαν ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν ἀπὸ τὸ
 IB'. Κεφάλαιον.

Διὰ τὴν ὕφεισιν πάλιν ἥτις θεωρεῖται εἰς ἓνα μόνον τόνον, ὅταν ὀδεύων ἀπὸ τοῦ βαρέως ἐπὶ τὸ ὄξύ θελήσῃ τις νὰ λάβῃ ἓνα τεταρτημόριον τοῦ μείζονος τόνου μεταχειρίζεται τὴν ὕφεισιν εἰς τὸ σχῆμα

τοῦτο.	ρ.	3	τῶν 12
Εἰδὲ δύο τεταρτημόρια εἰς	τοῦτο.	ρ.	6
Εἰδὲ τρία τεταρτημόρια εἰς	τοῦτο.	ρ.	9
Εἰδὲ ἓν τριτημόριον εἰς	τοῦτο.	ω.	4
Εἰδὲ δύο τριτημόρια εἰς	τοῦτο.	ω.	8

ΚΦΑΛΑΙΟΝ Κς'.

Περὶ διατάξεως τῶν Μουσικῶν Μαθημάτων

Ἐρμηνεῖα εἶτε ὀδηγία πρὸς τοὺς μέλλοντας νὰ σπουδάσωσι τὴν νέαν μέθοδον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἔνθα ἐμπεριέχεται ἡ διάταξις καὶ σειρὰ τῶν ἀναγκαίων μαθημάτων, δι' ὧν οἱ μαθητιῶντες δύνανται νὰ τελειοποιῶνται εὐκολώτερον καὶ ταχτικώτερον.

Καὶ πρῶτον μὲν ἀφοῦ ὁ μαθητὴς παραδοθῆ καλῶς τὴν διατονικὴν κλίμακα, καὶ τὴν συνεχῆ παραλλαγὴν, πρέπει νὰ παραδίδεται καὶ τὰ διαιρετικὰ σημεῖα τοῦ γοργοῦ, διγόργου, καὶ τριγόργου, ὥστε νὰ διαιρῆ ἐν εὐκολίᾳ διὰ τῆς χειρονομίας τὸν τυχόντα χρόνον, ὅτε μὲν εἰς τὴν ἄρσιν, ὁ-

τέ δὲ εἰς τὴν θέσιν, κ.τ.λ. ὡς ἐσχεδιάσαι εἰς τὸ Ε'. Κεφάλαιον Σελ. 18.

Ἐπειτα δὲ πρέπει νὰ παραδίδεται τοὺς τέσσαρας διατονικούς ἤχους τοῦ Ἀνασασιματαρίου τῆς τρίτης ἐκδόσεως ἤτοι τὸν πρῶτον, πλάγιον τοῦ πρώτου, τέταρτον, καὶ πλάγιον τοῦ τετάρτου, μετὰ τὰς ἐμπεριεχομένας Καταβασίας, Εἰωθινὰ, καὶ Νεκρώσιμα δοξαστικά αὐτῶν προσέτι δὲ νὰ γνωρίσῃ τὰς ὀκτὼ διατονικὰς φθορὰς τοῦ διατονικοῦ γένους, καὶ τὰ τρία τεῦτα συστήματα, τῆς τριφωνίας, τετραφωνίας, καὶ ἐπταφωνίας.

Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ἐναρμονίους δύο ἤχους, τὸν τρίτον καὶ βαρὺν, καθ' ὃν ἀνωτέρω εἴρηται τρόπον τὰς φθορὰς αὐτῶν μετὰ τῶν κλιμάκων, καὶ τὸ σύστημα τῆς τριφωνίας αὐτῶν, ὥστε νὰ διακρίνη τὸ ἐναρμόνιον ἀπὸ τὸ διατονικὸν γένος.

Ἀκολούθως νὰ σπουδάσῃ τοὺς δύο χρωματικούς ἤχους, δεύτερον καὶ πλάγιον τοῦ δευτέρου, μετὰ τὰς κλίμακας αὐτῶν, τὰ συστήματα τῆς διφωνίας καὶ τριφωνίας τοῦ αὐτοῦ γένους, καὶ τὰς πέντε χρωματικὰς φθορὰς, ὥστε νὰ διακρίνη τὸ χρωματικὸν γένος ἀπὸ τὸ διατονικὸν, καὶ τὸ ἐναρμόνιον.

Μετὰ τὸ Ἀνασασιματάριον πρέπει νὰ παραδίδεται 15 διατονικὰ δοξαστικά, 10 ἐναρμόνια, καὶ 15 χρωματικά, ἀπὸ τοῦ ἐκδοθέντος δοξασταρίου παρὰ τοῦ Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κυρίου Κωνσταντίνου.

Ἐπὶ τούτοις ἀναγκαῖον εἶναι νὰ παραδίδεται 15 διατονικὰ δοξαστικά, 10 ἐναρμόνια, καὶ 15 χρωματικά, ἀπὸ τοῦ ἀργοῦ δοξασταρίου Ἰακώβου τοῦ Πρωτοψάλτου τὰ δοξαστικά ὅλων τῶν πολυελέων τῶν περιεχομένων εἰς τὴν τρίτην ἐκδοσιν τῆς ἀνθολογίας, καὶ τὰ, καὶ νῦν, τουτέστι θεοτοκία μετὰ τῶν κρατημάτων, καὶ τοὺς στίχους τῶν δύο τῆς Θεο-

τόκου πολυελέων “ Λόγον̄ ἀγαθόν̄ , τὰ εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάρ-
χοντα μαθήματα , καὶ ἀργὰ πασαπνοάρια μετὰ τῶν κρα-
τημάτων .

Ἐπειτα δὲ τὰ μέγιστα κατ' ἤχον Χερουβικά , Γρηγορίου
Πρωτοφάλτου , καὶ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος : τὰ κατ'
ἤχον αἰνεῖτε Γρηγορίου Πρωτοφάλτου , καὶ Πέτρου Πρωτο-
φάλτου Βυζαντίου . καὶ πάντα τὰ Κοινωνικά τοῦ ἐνιαυτοῦ
τῆς τρίτης ἐκδόσεως ἀνθολογίας .

Ἦμερον δὲ νὰ διεξέλθῃ ὅλον τὸ καλοφωνικὸν εἰρηολόγιον ,
ἐμπεριέχον 86 κατ' ἤχον καλοφωνικοὺς εἰρημούς , καὶ 24 κατ'
ἤχον κρατήματα , παρὰ διαφόρων διδασκάλων . καὶ ἐπὶ πᾶ-
σι τούτοις τὰ ἀνοιξαντάρια . κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον
καὶ τὸ βράδισμα , συγκροτεῖται ἰκανῶς ὁ μουτικὸς , ἀλλ' ἀφοῦ
κάμη αὐτὰ , ἀναγκαῖον εἶναι νὰ λάβῃ καὶ τὴν πρέπουσαν
τριβὴν εἰς τὴν ἱεράν Ἐκκλησίαν , παρὰ τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ
περὶ τὸν ἕνα χρόνον τουλάχιστον .

Τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου .

„*Δόδο*“ τὰς τὰς ἀρχῆς ρι

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

Κεφάλαιον	Α΄.	Περὶ Μουσικῆς.	Σελ.	1
ΚΕΦ.	Β΄.	Περὶ ποσότητος τῆς μελωδίας.		5
ΚΕΦ.	Γ΄.	Περὶ τῶν χαρακτήρων τῶν φθόγγων.		10
ΚΕΦ.	Δ΄.	Περὶ συνθέσεως τῶν χαρακτήρων.		12
ΚΕΦ.	Ε΄.	Περὶ παραλλαγῆς.		15
ΚΕΦ.	ς΄.	Περὶ συμφωνίας.		21
ΚΕΦ.	Ζ΄.	Περὶ τοῦ ἑναρμονίου γένους.		23
ΚΕΦ.	Η΄.	Περὶ ποιότητος τῆς μελωδίας.		24
ΚΕΦ.	Θ΄.	Περὶ χρόνου καὶ ἀγωγῆς χρονικῆς.		31
ΚΕΦ.	Ι΄.	Περὶ τῶν ἀχρόνων ὑποστάσεων.		35
ΚΕΦ.	ΙΑ΄.	Περὶ διαφορᾶς τῆς ἐντονότητος τῶν φθόγγων τῶν χαρακτήρων.		37
ΚΕΦ.	ΙΒ΄.	Περὶ Διέσεως καὶ ὑρέσεως.		40
ΚΕΦ.	ΙΓ΄.	Περὶ ἤχων.		43
ΚΕΦ.	ΙΔ΄.	Περὶ τοῦ πρώτου ἤχου.		52
ΚΕΦ.	ΙΕ΄.	Περὶ τοῦ δευτέρου ἤχου.		57
ΚΕΦ.	Ις΄.	Περὶ τοῦ τρίτου ἤχου.		62
ΚΕΦ.	ΙΖ΄.	Περὶ τοῦ τετάρτου ἤχου.		65
ΚΕΦ.	ΙΗ΄.	Περὶ τοῦ πλαγίου πρώτου ἤχου.		68
ΚΕΦ.	ΙΘ΄.	Περὶ τοῦ πλαγίου δευτέρου ἤχου.		71
ΚΕΦ.	Κ΄.	Περὶ τοῦ Βαρέως ἤχου.		75
ΚΕΦ.	ΚΑ΄.	Περὶ τοῦ πλαγίου τετάρτου ἤχου.		78
ΚΕΦ.	ΚΒ΄.	Περὶ φθορῶν.		80
ΚΕΦ.	ΚΓ΄.	Περὶ μαρτυριῶν.		84
ΚΕΦ.	ΚΔ΄.	Περὶ μελοποιίας.		88
ΚΕΦ.	ΚΕ΄.	Περὶ ἐκθέσεως τῆς τεταγμένης συμπλοκῆς.		96
ΚΕΦ.	Κς΄.	Περὶ διατάξεως τῶν Μουσικῶν μαθημάτων.		126

ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΥ

Τῆς ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

Περὶ ἀρχαιολογίας τῆς Μουσικῆς διάφοροι διάφορος ἐπροσπάθησαν περιεργαζόμενοι εἰς τὰς φιλολογίας καὶ διατριβάς των, ἵνα εὕρωσι τὴν πρώτην ἀρχὴν καὶ τὸν πρῶτον ἐφευρετὴν ταύτης, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ γήση τὸν διαβήτην τῆς ὀρθῆς του σκέψεως εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅθεν ἐξερρήθη· διότι ἄλλοι μὲν, τὴν ἐφεύρεσιν ταύτης ἀνάγοντες εἰς τοὺς μυθολογουμένους παρὰ τῶν Ἑλλήνων θεοὺς, καταντῶσι καὶ τοὺς ἐφευρετάς, καὶ τὴν Μουσικὴν αὐτὴν, ὡς νὰ φαίνονται ἀσυμβίβαστα, καὶ ἐπομένως, μῦθοι καὶ οὐδὲν ὑγιές· ἄλλοι δὲ λέγουσι, καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὁμολογοῦσιν, ὅτι ἡ τῶν Ἑλλήνων Μουσικὴ ἤκμαζε μὲν, ἀλλ' ἤδη ὅλως δὲν ὑπάρχει· πλὴν ἐξ εἰκασίας τινὲς καταντῶσι νὰ λέγουν, ὅτι ἡ τῶν Ἑλλήνων Μουσικὴ οὐδὲν ἄλλο ἦτον, εἰμὴ ἡ νῦν Εὐρωπαϊκὴ. ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν δίδει βεβαίαν πληροφορίαν εἰς τοὺς ἀκριβολογοῦντας τὸ πρᾶγμα· διὰ τοῦτο τὰ παρ' ἄλλων λεγόμενα ἀφήσαντες, διὰ βραχυλογίας ἐρχόμεθα νὰ φυλάξωμεν τὴν σειρὰν, τὴν ὁποίαν ἐσκεμμέγως κατέταξεν ὁ φιλογενῆς καὶ φιλόμουσος ἀνὴρ κύριος Χρῦσανθος, ὁ νῦν ἀγιος Προύσης, εἰς τῶν τριῶν ἐφευρετῶν τῆς νέας μεθόδου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ὡς τις μέλισσα συλλέξας αὐτὴν ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῶν περιφήμων διδασκάλων, καὶ φιλοσόφων Ἑλλήνων, ἐξαιρέτως δὲ ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφήν.

Α'. Τῆς Μουσικῆς, ἡ ὁποία λέγουσιν ὅτι βαστᾷ τὸ
πάν,

πᾶν, (α) εἰς ὅποιον ὑπάρχει περιέργος ἐπιθυμία νὰ εὔρη τὴν ἀληθεστάτην ἀρχὴν, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνατρέχη εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν διαλέκτων ἐκάστου ἔθνους· διότι πᾶσα γλῶσσα, ἐπειδὴ φαίνεται ὅτι ἔχει προσωδίαν ἰδιαιτέραν, διὰ τοῦτο καὶ πᾶν γένος πρέπει νὰ ἔχη καὶ ἰδιαιτέραν φωνητικὴν μουσικὴν, ἣτις κατὰ τὴν ἀρχὴν δὲν εἶναι ἄλλο, παρά τερψιχόρης ἀποτέλεσμα· διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ τῶν κριτικῶν ἱστορικῶν, ἐξετάζοντες ἐκάστου ἔθνους τὴν διάλεκτον καὶ τὴν Μουσικὴν, ἀποροῦσιν εἰς τὸ, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο συνέση πρότερον, τὸ λέγειν, ἢ τὸ ψάλλειν· διότι λέγουσιν, ἦτο καιρὸς, ὁπότε παρά τοῖς Ἑλλήσι, τὸ λέγειν, ἦτο ψάλλειν, καὶ τὸ ψάλλειν, λέγειν· ἄρα ἡ τοιαύτη περιέργεια κατανατᾶ εἰς ἰδέας μυθώδεις, καὶ ἐμπίπτει περισσότερο εἰς παχύτατα ψεύδη, παρά εἰς ψηλαφητὰς ἀληθείας.

Β'. Ὅποιος ὅμως εὐχαρισεῖται εἰς τὸ νὰ ἰχνηλατῇ τὸ πιθανὸν περὶ τῆς ἀρχαίας Μουσικῆς, καὶ ὡς ἐπιτηδεῖος κυνηγὸς νὰ τρέχη μὲ σκέψιν ἀκριβῆ καὶ φιλόσοφον ἔρευναν εἰς τὰ σωζόμενα περὶ αὐτῆς ἀπομνημονεύματα τῶν ἱστορικῶν, καὶ οὕτω νὰ ζητῇ τὸ σκοπούμενον, εἰς τοῦτον βέβαια καὶ ἡ πα-
ροῦ-

(α) Μουσικὴν οἱ παλαιοὶ συνέχουν εἶπον τὸ πᾶν· οὐδὲν γὰρ τῶν ὄντων συμμετρίας ἄτερ καὶ ἀναλογίας ἐστίν· ἀλλ' οὐδέ τι τῶν γινομένων, μὴ μετὰ συμμετρίας καὶ ἀναλογίας τῆς προσηκούσης γινόμενον, καλῶς ἂν ποτε γένοιτο, καὶ τεχνητὸν εἶη, καὶ φυσικόν, καὶ αἰσθήσει ληπτὸν, καὶ περὶ μόνην νόησιν θεωρούμενον· ἡ δὲ Μουσικὴ αὐτοσυμμετρία τις ἐστὶ καὶ ἀναλογία τὸ πᾶν, εἶα τοῦ παντὸς ἀρμονία τυγχάνουσα· τάχα δ' ἄντις καὶ τὸ θεῖον αὐτὸ οὐκ ἀπεικώτως ἀρμονίαν ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ παντὸς ὀνομάσειε, ἐν ᾧ τὸ πᾶν ἀρμο-λογούμενον καὶ συμβιβάζομενον, εὖ τε καὶ ὡς ἄριστα διαφαίνεται ἔχον· τοσοῦτον τὴν Μουσικὴν ἤξιώσαν θαύματος· ἥς ἐν ἅπασιν οὕτω θεωρουμένης, καὶ πάντα διεπούσης καὶ κοσμούσης, καὶ ἡδονῆν μὲν τῇ αἰσθήσει, ἀρμονίαν δὲ τῇ φύσει, μακαριότητα δὲ τῇ νοήσει χωριζομένης, περὶ τῆς ἐν αἰσθήσει Μουσικῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἐν μιᾷ τῶν αἰσθήσεων, τῇ ἀκοῇ, θεωρουμένης, ἐν ἐπι-τόμῃ διαληφόμεθα. Μανουῖλ ὁ ψελλός.

ροῦσα βίβλος ἐπαγγέλλεται, ὅτι δύναται νὰ δώσῃ ὀλίγην τινὰ καὶ ἀμυδρὰν ἰδέαν· καὶ ὁ Πλούταρχος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς, καὶ τῶν λοιπῶν ἔθνων, ἐξαιρέτως δὲ ἡ ἁγία Γραφή, ἀφ' ἧς καὶ ἀρχόμεθα.

Γ'. Πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, παραδίδει ἡμῖν ἡ ἁγία Γραφή, ὅτι ὁ Ἰουβάλ ἐπενόησε Ψαλτήριον καὶ Κιθάραν. Γεν. Κεφ. δ'. 21. μετὰ δὲ τὸν κατακλυσμὸν ἐπὶ τοῦ Ἰακώβ φαίνεται, ὅτι φιλοτίμως ἡ Μουσικὴ, καὶ ἐπιμελῶς ἐνηργεῖτο· διότι ὅταν ὁ Ἰακώβ ἔφυγε κρυφίως ἀπὸ τὸν πενθερόν του Λάβαν, οὗτος παραπονούμενος διὰ μίαν τοιαύτην φυγὴν, λέγει· “Εἰ ἀνήγγειλάς μοι, ἔξαπέσειλα ἄν σε μετ' εὐφροσύνης, καὶ μετὰ Μουσικῶν τυμπάνων καὶ Κιθάρων,”. Γεν. Κεφ. λά. 27.

Δ'. Ὁ δὲ Μωϋσῆς πλησίον εἰς τὰς ἄλλας του ἐκπαιδεύσεις, ἐπαιδεύθη καὶ τὴν Μουσικὴν, καὶ κατεσκεύασε καὶ Μουσικὰ ὄργανα.

„Εὗρεν ὁ Μωϋσῆς καὶ Βυκάνης τρόπον, ἐξ ἀργυρίου ποιησάμενος· ἐστὶ δὲ τοιαύτη· μήκος μὲν ἔχει πηχυαῖον, ὀλίγω λεῖπον· σενὴ δὲ ἐστὶ σύριγξ, αὐλοῦ βραχὺ παχυτέρα, περιέχουσα δὲ εὖρος ἀρχοῦν ἐπὶ τῷ σώματι, πρὸς ὑποδοχὴν πνεύματος, εἰς κώδα ταῖς σάλπιγγι παραπλήσιον τελοῦν“· ἀσῶσσα κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν καλεῖται. Γνώσητος καὶ ἀριθμ. Κεφ. α'. 1.

Ε'. Ἦσαν δὲ καὶ Δεββώρα, καὶ Βαράκ (α). ὁ δὲ Δαβὶδ εἶναι βέβαιον ὅτι ἐχορηγᾶτοισεν εἰς τῶν ἐμπειροτάτων Μουσικῶν, δυνάμενος νὰ τραγᾷ τοὺς ὠρίμους καρποὺς τῆς Μουσικῆς· ἐπειδὴ δὲ αὐτῆς πολλάκις ἐθεράπευε τὸν Σαοὺλ ἀπὸ τῆς περιδικῆς του μανίας.

„Καὶ ἐγεννήθη ἐν τῷ εἶναι πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ ἐλάμ-

(α) Κριτῶν. Κεφ. δ'.

„ ἐλάμβανε Δαβὶδ τὴν κινύραν καὶ ἔψαλλον ἐν χειρὶ αὐ-
 „ τοῦ, καὶ ἀνέφυγε Σαοὺλ, καὶ ἀγαθὸν ἦν αὐτῷ· καὶ ἀφί-
 „ στατο ἀπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν. (α)

Βασιλεύσας δέ, ὅταν συνεκρότῃσεν ἐν συνάθροισμα Μουσικῶν,
 οὓς ἐδίδωρε νὰ ψάλλωσι μεταχειριζόμενοι τὰ ὄργανα, ἐν ᾗ
 ἀνεβίβαζε τὴν Κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, συγκατέταξε μὲ αὐτὰς
 καὶ τὸν ἑαυτὸν του.

„ Καὶ Δαβὶδ καὶ πάντες υἱοὶ Ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον Κυ-
 „ ρίου ἐν ὄργανοις ἡρμωσμένοις, ἐν ἰσχυί, καὶ ἐν ὠδαῖς, καὶ
 „ ἐν κινύραις, καὶ ἐν ναύλαις, καὶ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν
 „ κυμβάλοις, καὶ ἐν αὐλοῖς. „ Βασιλειῶν β'. Κεφ. 5'. 5.

Ὁ Δαβὶδ καὶ οἱ λοιποὶ συνέγραφον σίχους, καὶ περιετίθησαν
 εἰς αὐτοὺς μέλη, καὶ τοὺς ἔψαλλον ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Θεοῦ
 ἐκ φόματος, ὁμοῦ μὲ διάφορα μουσικὰ ὄργανα πρὸς δόξαν
 Θεοῦ, θυσίαν αἰνέσεως καὶ ἀλλαλαγμοῦ ὀνομάζοντες αὐτοὺς·
 διότι νομίζοντες τὴν Μουσικὴν πολυτιμώτατον καὶ τιμαλ-
 φέσατον πρᾶγμα, δι' αὐτῆς ἐθυσίαζον τῷ Θεῷ· τοὺς δὲ τοιού-
 τους σίχους ὠνόμαζον Ψαλμοὺς.

5'. Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἤχησεν καὶ ὁ Ἀσάφ, υἱὸς
 Βαραχίου, Λευΐτης, καὶ ψάλτης εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ·
 ὅς τις Ἀσάφ εἶχε καὶ τοὺς υἱοὺς του, ψάλλοντας ἐν τῷ ναῶ
 τῷ Θεοῦ· καὶ ὅσοι ψαλμοὶ ἐπιγράφονται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
 Ἀσάφ, οὗτοι συνεγράφησαν μὲν ὑπὸ τοῦ Δαβὶδ, ἐδίδοντο δὲ
 τῷ Ἀσάφ, διὰ νὰ τοὺς ψάλλῃ.

Z'. Ὑπῆρξαν ψαλμῶδοι καὶ δύο Αἰμάν, ὧν ὁ μὲν ἦν υἱὸς
 Ἰωήλ,

(α) Ὁ Θεοδώρητος λέγει· ὅτι τὸ τοῦ Δαβὶδ θεραπεύειν διὰ Μουσικῆς, οὐκ
 ἦν φυσικὸν, ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν· ὁ γὰρ Δαβὶδ ἐδέδεκτο τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου
 Πνεύματος· τούτου τοίνυν διὰ τοῦ Δαβὶδ ἐργαζομένου, τὸ παμπόνηρον ἠδύ-
 χασε πνεῦμα, καὶ τὸ τῆς λύρας μέλος θέλος κατὰ τῶν δαιμόνων ἐπέμπετο.

„ Σειρ. Πατέρων.

Γωήλ, ὁ δὲ υἱὸς Αἰθάμ· οὗτος ὁ Αἰμάν εἶχεν υἱοὺς δεκατέσσαρας, τοὺς ὁποίους μετεχειρίζετο εἰς τὸ νὰ ψάλλωσιν ὁμοῦ με αὐτόν· οἱ αὐτοὶ δὲ ἦσαν καὶ Λευῖται, καὶ ἔφαλλον ἐν κυμβάλοις, καὶ κυνύραις, καὶ ἄλλοις μουσικοῖς ὄργανοις. (α)

Η'. Ὁ δὲ Σολομὼν κατὰ τὴν γραφὴν, σοφισθεὶς ὑπὲρ Γαϊθάν τὸν Ἰσραηλίτην, Ἠμάν, καὶ Χαλχάλ, καὶ τὸν Δαρδά, υἱοὺς Αἰθάμ, καὶ ἐλάλησε τρισχιλίας παραβολὰς, καὶ ἦσαν ὠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλια· καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ παρ' ἑβραίοις ἐμουσοῦργησαν· ἐπειδὴ δὲ πρόκειται νὰ ἀναφέρωμεν διὰ τὸ σύντομον μόνους τοὺς ἐπισημοτέρους, περὶ ἐκείνων οὐδὲν λέγομεν, ὥστε ἀπὸ μὲν τῆς ἁγίας Γραφῆς ταῦτα συνάγομεν περὶ ταύτης τῆς ὕλης ὡς ἐπισημότερα· Ζαχαρίας.

Θ'. Οἱ δὲ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ἔχοντες μεγάλην ἔφεσιν εἰς πᾶν εἶδος φιλοσοφίας, οὐδὲ τὴν τῆς Μουσικῆς γνῶσιν ἠθέλησαν νὰ τάξωσιν ἔξω τῆς χορείας τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων· ἀλλὰ καὶ Πυθαγόραι καὶ Πλάτωνες, καὶ Ἀριστοτέλεις, καὶ διὰ νὰ εἶπω οὕτως, ὅλοι σχεδὸν, ὅσοι μετέσχον φιλοσοφίας, ἐτίμων αὐτὴν καὶ ἐπρέσβευον, ὡς θεόδοτον, καθὼς ἀπὸ διαφόρους ἱστορικοὺς πληροφοροῦμεθα. (β) καὶ διδασκόμενοι,
καὶ

(α) Ψαλμοῦδοι δὲ ἐν οἷς θαυμάζοντο καὶ ἄλλοις, ἐχορημάτισαν καὶ οὗτα διὰ κυνύρας, καὶ ναύλων καὶ κυμβάλων, τὰ τοῦ Θεοῦ θαυμάσια μελωδοῦντες, ἦν δὲ τῶ μὲν Αἰθάμ πρόγονος ὁ Μαρέ, ὃς καὶ εἰς ἀριθμῆσιν τῶν παιδῶν τοῦ Λευὶ, τρίτην ἀνεπλήρου τάξιν· ὁ δὲ Αἰμάν παῖς μὲν ἦν Ἰωήλ, υἱοῦς δὲ τοῦ Προφῆτου Σαμουὴλ, ὃν τὰ λόγια, εἰς τὸν Κορέ συνάπτει συγγένειαν, ἀνέφια δὲ Μωσέως τοῦ νομοθέτου οἱ περὶ Κορέ· ὥστε καὶ τῶ Αἰμάν ἐκείθεν ἡ σωματικὴ ἀπορροή τοῦ γένους· Φώτιος.

(β) Ἡ γοῦν Μουσικὴ θεῶν μὲν εἶναι δῶρον ὁμολογεῖται. Πλούτ. ἐκ Πλάτωνος περὶ δεῖσιδαιμονίας· τόμος 6, Ἐδάφ. 638. ὅρα καὶ Ἀθηνάιον. βιβλ. ιδ' Ἐδάφ. 624. οὐ παραληπτέον τὴν Μουσικὴν ἐπὶ ἀπάτῃ καὶ γοητεία παρῆσθαι τοῖς ἀνθρώποις· οὐδὲ τοὺς παλαιοὺς Κρητῶν καὶ Λακεδαι-

καὶ διδάσκοντες αὐτοὺς, οἵτινες πολλὰ περὶ αὐτῆς ἀνερευ-
νῶντες συνέγραφον.

„ Τῶν τε γὰρ Πλατωνικῶν οἱ πλεῖστοι, καὶ τῶν ἀπὸ περιπά-
του φιλοσόφων οἱ ἄριστοι, περὶ τε τῆς ἀρχαίας Μουσικῆς
„ συντάξαι ἐσπούδασαν, καὶ περὶ τῆς αὐτῆς γεγενημένης
„ παραφθορᾶς· ἀλλὰ καὶ γραμματικῶν καὶ ἀρμονικῶν, οἵ
„ ἐπ’ ἄκρον παιδείας ἐηλακότες, πολλὴν σπουδὴν περὶ τού-
„ του πεποίησαν. Πλούτ. ἐν τῷ περὶ Μουσικῆς Διαλόγῳ.

Ι. Ἡ λέξις Μουσικὴ, κατὰ τὰ ἀπομνημονεύματα τῶν
Ποιητῶν καὶ φιλοσόφων, ἀπὸ τὸ Μοῦσα παραγομένη, παρα-
πέμπει τὸν περιέργον εἰς τὰς μυθολογουμένας, ἢ μᾶλλον ἀλ-
ληγορουμένας Μούσας, ὅταν ἐξετάζη περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ
προόδου τῆς Μουσικῆς· αἱ Μοῦσαι λοιπὸν κατ’ ἀρχὰς ἐλέ-
γοντο τρεῖς. Μελέτη. Μνημοσύνη, καὶ Ὠδὴ· καὶ διὰ μὲν
τῆς Μελέτης, ἀλληγορεῖται κατὰ τὴν ἠθικὴν ὁ ψυχασμὸς,
τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχη τις εἰς τὴν ἐργασίαν του· διὰ δὲ
τῆς Μνημοσύνης, ἢ ἐνθύμησις, ἣτις διαιωνίζει τὰς λαμπρὰς
πράξεις· καὶ διὰ τῆς Ὠδῆς, τὸ μέλος, τὸ ὁποῖον συντροφεύει
τὴν διήγησιν αὐτῶν· ἀπὸ δὲ τοὺς Μουσικοὺς ἀποδίδεται εἰς
τὰς

δαιμονίων, αὐλὸν καὶ ρυθμὸν εἰς τὸν πόλεμον ἀντι σάλπιγγος εἰκῆ νομιστέον
εἰσαγαγεῖν· οὐδὲ τοὺς πρώτους Ἀρκάδιον εἰς τὴν ὅλην πολιτείαν τὴν Μουσικὴν
παραλαβεῖν, ὥς μὴ μόνον ἐν παισὶν, ἀλλὰ καὶ ἐν νεανίσκοις, γενομένοις ἕως
τριάκοντα ἐτῶν, κατ’ ἀνάγκην σύντροφον ποιεῖν αὐτὴν, τ’ ἄλλα τοῖς βίοις
ὄντας αὐσηροτάτους· παρὰ γοῦν Ἀρκάδων, οἱ παῖδες, ἄδειν ἐθίζονται ἐκ νε-
πιῶν, κατὰ νόμον, τοὺς ὕμνους καὶ παιᾶνας, οἷς ἕκαστος κατὰ τὰ πύτρια τοὺς
ἐπιχωρίους Ἡρώας καὶ θεοὺς ὑμνοῦσι· μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς Τιμοθέου καὶ Φιλο-
ξένου νόμους μαθόντες, χορεύουσι κατὰ ἐνιαυτὸν τοῖς Διονυσιακοῖς αὐλοῖς ἐν
τοῖς θεάτραις· οἱ μὲν οὖν παῖδες τοὺς παιδικοὺς ἀγῶνας, οἱ δὲ τὸν βίον ἐν
ταῖς συνοσίαις ταῖς κοικαῖς, οὐ διὰ τῶν ἐπεισάκτων ἀκροαμάτων, ὡς διὰ τῶν
ἀνὰ μέρος ἄδειν ἀλλήλοις προσάιτοντες· καὶ τῶν μὲν ἄλλων μαθημάτων ἀρ-
νηθῆναι, τὸ μὴ εἰδέναι, οὐδὲν αὐτοῖς αἰσχρὸν ἐστὶ, τὸ δὲ ἄδειν ἀποτρίβεσθαι,
αἰσχρὸν παρ’ αὐτοῖς νομίζεται· Ἄθην· δειπνος.

τὰς τρεῖς Μούσας ἢ εὐρεσις τῶν τριῶν Μουσικῶν τόνων, ἤ-
 γουν τοῦ ἀδρού, τοῦ ἰσχνοῦ, καὶ τοῦ μέσου· τοῦ βαρέως,
 τοῦ ὀξέως, καὶ τοῦ ἴσου· τοῦ Δωρίου, τοῦ Λυδίου, καὶ Φρυ-
 γίου· τοῦ μείζονος, ἐλάσσονος, καὶ ἐλαχίστου· κατὰ τὸν ἀ-
 ριθμὸν τῶν τριῶν Μουσῶν ἐφεῦρε, λέγουσιν, ὁ Πυθαγόρας,
 τὰ τρία μέρη τῆς ἐν τῇ Μουσικῇ ποσότητος· ὑπατοειδές,
 νητοειδές, καὶ μεσοειδές. ἐνταῦθα πρέπει νὰ θέσωμεν, καὶ
 τὴν διὰ τριῶν συμφωνίαν, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, λέγει συγ-
 γραφεὺς τις μεταγενέστερος (ἐγγχειρ. Ἰω. τοῦ Δαμασκ.) ὅτι ἐ-
 φεῦρε καὶ ὁ Πτολεμαῖος τοὺς τρεῖς χαρακτῆρας τῆς Μουσι-
 κῆς· τὸ ἴσον, τὸ ὀλίγον, καὶ τὴν ἀπόστροφον.

14. Τινὲς δὲ παραδίδουσι τὰς Μούσας τέσσαρας, ἄλλοι
 δὲ πέντε, καὶ ἄλλοι, ἑπτὰ· καὶ εἰς μὲν τὰς τέσσαρας ἀπο-
 δίδουσι τὴν εὐρεσιν τῆς διὰ τεσσάρων συμφωνίας, τοῦ τε-
 τραχόρδου συστήματος, καὶ τῶν μονοσυλλάβων τεσσάρων
 φθόγγων, τε, τα, τη, τω. (καθ' ἡμᾶς δὲ, Νη. Πα, Βου, Γα.)
 εἰς δὲ τὰς πέντε, τὴν εὐρεσιν τῆς διὰ πέντε συμφωνίας,
 καὶ τοῦ πενταχόρδου συστήματος· εἰς τὰς ἑπτὰ, τὴν εὐρε-
 σιν τῆς ἑπταχόρδου λύρας, τοῦ Διαπασῶν συστήματος· τῶν
 ἑπτὰ αὐτοῦ διασημάτων. κατὰ τοῦτον δὲ τὸν ἀριθμὸν ἐ-
 φευρέθησαν καὶ ἑπτὰ σοικειώδεις χαρακτῆρες, δι' ὧν εἶναι
 δυνατὸν, λέγουσι, νὰ γράφεται τὸ ποσὸν τῆς μελωδίας ἀσφα-
 λῶς· ὅπου ἂν προσεθῶσι, τὸ γοργόν, καὶ τὸ ἀργόν, καὶ ἡ
 ἀπλῆ, γράφεται καὶ τὸ ποιόν· Γαβριήλ Ἱερομόναχος.

16. Ὅθεν ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος (ἐν ὕμνῳ εἰς Ἀπόλ.)
 παραδίδουσι τὰς Μούσας ἑννέα, θυγατέρας τοῦ Διός; καὶ
 τῆς Μνημοσύνης· αὐταὶ εἰς τὸν Ἑλικῶνα (ἐν θεογονίᾳ) ἄλλην
 φροντίδα δὲν εἶχον, εἰμὴ νὰ ψάλλωσι, καὶ νὰ χορεύωσι μετὰ
 πολλῆς χάριτος καὶ ἡδονῆς, καὶ νὰ ὑμνῶσι τὰ κατορθώματα
 τῶν θεῶν, καὶ τοῦ πατρὸς αὐτῶν Διός· συνάδουσαι δὲ μίαν
 ἀρμονίαν μετὰ τὰς ἡδυτάτας αὐτῶν φωνάς, ἐχόρευον ἐκεῖ πε-

ρὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς, ἔχουσαι καὶ ἀρχηγὸν τῆς χορείας τῶν τὸν Ἀπόλλωνα, ὅς τις εἰς τὸ μέσον ἰσάμενος ἔκρουε τὴν ἄλυσαν τοῦ, καὶ δι' αὐτὸ καὶ Μουσηγέτης ἐπωνομάζετο. (α) ἔκτος δὲ τῆς φροντίδος τοῦ ψάλλειν καὶ χορεύειν, ἐκάστη ἐφεῦρε τι, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἐφόρευεν. (Ἡσίοδ. ἐν Θεογονίᾳ. καὶ Πίνδ. ἐν Ἄ. Πυθίων.) ἡ μὲν Κλειτώ, εὔρε τὴν ἰσορίαν καὶ εἶχε τὴν ἐπισασίαντης· ἡ δὲ Θάλεια, τὴν φυτουργίαν, ἡ δὲ Εὐτέρπη, αὐλούς· ἡ δὲ Μελπομένη, ᾠδὴν· ἡ δὲ Τερψιχόρη, χορείαν· ἡ δὲ Ἐρατώ, γαμικά καὶ ὄρχησιν· ἡ δὲ Πολύμνεια, γεωργίαν· ἡ δὲ Οὐρανία, ἀστρολογίαν, ἡ Καλλιόπη, ποίησιν. (Ἡσίοδ, ἐν Θεογονίᾳ.) ἀπὸ τοῦ πρωτίστου λοιπὸν, καὶ κυρίου ἔργου τῶν ἐννέα Μουσῶν ὠνομάσθη τὸ ψάλλειν Μουσική.

Γγ'. Τὸ μὲν ὄνομα ἐντεῦθεν ἔλαβεν ἡ Μουσική· τις δὲ ὁ πρῶτος, αὐτῆς ἐφευρετής, ἀπὸ μὲν τοὺς θεοὺς, ἄλλοι θέλουσιν εὐρετὴν τὸν Ἀπόλλωνα, (β) καὶ ἄλλοι τὴν Ἀθηνᾶν (γ)

(α) Αἱ μῦσαι βασιλεύουσιν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος, ὅς τις εἶναι ὄρος τῆς Βοιωτίας, φαίνεται δὲ ὅτι, οἱ πρῶτοι ποιηταὶ ἐκπληττόμενοι τὴν ὠραιότητα τῆς φύσεως κατήντησαν νὰ χρεωσῶσι τὸ νὰ ἐπικαλῶνται τὰς νύμφας τῶν δαυῶν, τῶν βουῶν, τῶν βρύσεων, καὶ τῶν λοιπῶν, καὶ ὑπείκοντες τῇ ἡδονῇ τῆς ἀλληγορίας, τῆς τότε γενικῶς ἐπικρατούσης, ἐσημείωσαν τὰς Μούσας δι' ὀνομάτων σχετικῶν, εἰς τὴν ἐπιφρόνην, ἣν αὐταὶ ἐδύναντο νὰ ἔχωσιν ἐπὶ τῶν καρπῶν τοῦ πνεύματος· αὐταὶ ὅμως αἱ ἰδέει ἐγέννησαν εἰς ἓνα βάρβαρον τόπον, οἷος ἦν ἡ Θράκη, μεγάλα προϊόντα· διότι ἐν μέσῳ τῆς ἀμαθείας ἀνεφάνησαν εὐθὺς ἔμμουσοι ἄνδρες. Ὀρφεύς, Αἴνος, καὶ οἱ μαθηταὶ των· αἱ Μῦσαι λοιπὸν ἐτιμῆθησαν ἐκεῖ εἰς τὰ βουνὰ τῆς Πιερίας· ἐκεῖθεν δὲ ἀπλώσασαι τὰς ἐπικρατείας των, συνετέθησαν κατὰ διαδοχὴν εἰς τὰ βουνὰ τοῦ Πίνδου, τοῦ Ἰαρνασσοῦ, τοῦ Ἑλικῶνος, καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἐρήμους τόπους· εἶπον δὲ αὐτὰς καὶ θεὰς καὶ Μούσας ὡς ὁμοῦ οὔσας.

(β) Ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ Μουσικῆς Διαλόγῳ ἀναφέρει, ὅτι ὁ Ἡρακλείδης ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἐν τῇ Μουσικῇ, λέγει ὅτι πρῶτος ὁ Ἀμφίων ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης ἐπενόησε τὴν κιθαρῳδίαν, καὶ τὴν κιθαρῳδικὴν ποίη-

(α) ὁ δὲ Γερασινὸς Νικόμαχος εἶπεν, ὅτι ὁ Ἑρμῆς ἐφεῦρε τὴν λύραν καὶ κατεσκευάσεν αὐτὴν ἐπτάχορδον, καὶ παρέδωκε τὴν μάθησιν εἰς τὸν Ὀρφέα· ὁ δὲ Ὀρφεὺς ἐδίδαξε τὸν Θάμυριν, καὶ τὸν Λῆνον· ὁ δὲ Λῆνος τὸν Ἡρακλεῖν, καὶ τὸν Ἀμφίωνα. (β)

ΙΔ'. Ἀπὸ δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Ἀμφίωνα, τὴν ἐφεύρεσιν τῆς παρ' Ἑλλησι Μουσικῆς (γ) πρῶτον ἐπινοήσαντα τὴν κιθαρωδίαν, καὶ τὴν κιθαρωδικὴν ποίησιν· ἐδίδαξε δὲ ὁ Ἀμφίων τὸν Ὀρφέα, ὁ δὲ Ὀρφεὺς τὸν Θάμυριν, καὶ τὸν Λῆνον, καὶ ὁ Λῆνος τὸν Ἡρακλεῖν, ὑφ' οὗ καὶ ἀνηρέθη· Θηβαῖος δὲ ὢν ὁ Ἀμφίων, ὅτε ἐκτίζοντο τὰ τεῖχη τῶν Θηβῶν, ἔψαλλε καὶ ἐνεψύχωνε τοὺς κτίσας·

ΙΕ'. Ὁ δὲ Ὀρφεὺς ὢν μαθητὴς μὲν τοῦ Ἀμφίωνος, πατὴρ δὲ τῆς ποιήσεως, θρυλλεῖται ρυθμοποιὸς καὶ μελοποιὸς τοιοῦτος, τὸν ὁποῖον πολλοὶ μὲν ἐμιμήθησαν, αὐτὸς δὲ φαίνεται ὅτι δὲν ἐμιμήθη κανένα· οὗτος ἄδων, ἐκίνει λίθους καὶ δένδρα, ἡμέρωνε τὰ θηρία, καὶ ἐποίει χειροθήεις τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐφαίνοντο πάντη ἀκίνητοι, (δ) διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀγριότητα, φέρων αὐτοὺς εἰς κοινωνίαν.

ποιήσιν, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν ὁ πατὴρ του· ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ὁ Ἀπόλλων ἐγένεν ἐφευρετὴς τῶν ἀπὸ τῆς Μουσικῆς ἀγαθῶν.

(α) Ἡ Κόρινθα δὲ λέγει ὅτι καὶ ἐδιδάχθη ὁ Ἀπόλλων ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν αὐτῇ. Πλούταρχ. ἐν τῷ περὶ Μουσικῆς Διαλόγῳ.

(β) Περὶ τούτων ὅρα τὸ σύγγραμμα, τὸ καὶ τύποις ἐκδεδωμένον, τοῦ Γερασίου Νικομάχου τοῦ Πυθαγορικοῦ.

(γ) Ὅρα περὶ τούτου τὸν Πλούταρχον· ἢ δ' ἐποχὴ, καθ' ἣν ἐκτίζοντο τὰ τεῖχη τῶν Θηβῶν, ὅτε καὶ ὑπῆρχεν ὁ Ἀμφίων κατὰ τοὺς κρητικὸς ἱστορικοὺς, εἶναι σχεδὸν 1540 ἔτη πρὸ Χριστοῦ. « Δόξαν ἔσχεν Ἀμφίων ἐπὶ μουσικῇ τέχῃ τε ἀρμονίαν τὴν Λυδίων κατὰ κῆδος, τὸ Ταντάλου παρ' αὐτῶν μαθὼν, καὶ χορδὰς ἐπὶ τέσσαρσι ταῖς πρότερον τρεῖς ἀνευρών. Πausanias φύλ. 720.

(δ) Καὶ Ὀρφεὺς ὁ ἀσκήσας κιθαρωδίαν, ὡς ἄδων ἐκίνει λίθους τε καὶ δένδρα.

Ις'. Ἀπὸ δὲ τούτους μαθητὰς τοῦ Ὀρφείου, ὁ μὲν ἐκ Θράκης Θάμυρις ἐποίησε μελουργικῶς τὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον κατὰ τῶν θεῶν συνέστησαν οἱ Τιτᾶνες· αὐτὸς ἐπειδὴ καθ' ὑπερβολὴν ὑπερέβη τούτους τότε ἀνθρώπους κατὰ τὸ κάλλος, κατὰ τὴν εὐφωσίαν, καὶ κατὰ τὴν κιθαρωδίαν, ἐτόλμησε νὰ φιλονεικήσῃ περὶ μουσικῆς καὶ μετὰ τὰς Μούσας· ὅθεν νικηθεὶς ἐσφρηγίσθη ὁμοῦ κιθαρωδίας, καὶ νοῦ. (α) ἦν δὲ υἱὸς Φιλάμμωνος καὶ Ἀγριόπης τῆς νύμφης· ὁ δὲ Χαλκιδεὺς Λῖνος ἐγένετο ἀρχηγὸς τῆς λυρικῆς μουσικῆς, ἐφευρὼν τὴν χρῆσιν τῆς χορδῆς εἰς τὸ ὄργανον ἀντὶ τοῦ λίνου· πρῶτος ἐφεῦρε γράμματα εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἐδίδαξε καὶ τὸν Ἡρακλῆν, καὶ ἐτάφη ἐν Θήβαις. ἐτιμᾶτο δὲ παρὰ τῶν Ποιητῶν, μετρητῶδες ἀπαρχὰς, εἰς ὃν εἶναι καὶ τοιοῦτον. “ὦ Λῖνε πάντα

„ θεοῖς τιμημένε, σοὶ γὰρ ἔδωκαν ἀθάνατοι πρῶτον μέλος

„ ἀνθρώποισιν ἀεΐδειν ἐν ποδὶ δεξιτερῶ. Μοῦσαι δὲ σε θρήνεον

„ αὐταί, μυρόμεναι μολπῆσιν, ἐπεὶ λίπες ἡλίου αὐγὰς.

Ὁ δὲ Ἡσίοδος εἶπε περὶ αὐτοῦ τούτους ἐξῆς στίχους.

„ Οὐρανίη δ' ἄρ' ἔτικτε Λῖνον πολυήρατον υἱὸν,

„ ὃν δὴ ἄσαι βροτοὶ εἰσὶν αἰδοὶ καὶ κιθαρισταί,

„ Πάντες μὲν θρηνοῦσιν ἐν εἰλαπίναϊς, ἠδὲ χοροῖσιν,

„ ἀρχόμενοι δὲ Λῖνον, καὶ λήγοντες λαλέουσιν. (β)

Ιζ'. Ὁ δὲ Ἰαγνίς ἐφεῦρεν αὐλὸν καὶ τὴν αὐλητικὴν τέχνην·

καὶ

δρα· ἀποθανούσης δὲ Εὐρυδίκης τῆς γαμετῆς αὐτοῦ, δηχθείσης ὑπὸ ἄφως, κατήλθετο εἰς ἄθην, θέλων ἀναγαγεῖν αὐτήν· καὶ Πλούτωνά ἐπισθεν ἀναπέμφαι· ὁ δὲ ὑπέσχετο τοῦτο ποιήσειν, ἂν μὴ πορευόμενος Ὀρφεὺς ἐπιστραφῇ, πρὶν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ παραγενέσθαι· ὁ δὲ ἀπιστῶν, ἐπιστραφεὶς εὐεσάτο τὴν γυναῖκα, ἣ δὲ πάλιν ἐπέσφρεψεν· εὔρε δὲ Ὀρφεὺς καὶ τὰ Διονύσου μυστήρια, καὶ τέθηπται περὶ τὴν Πιερίαν, διασπασθεὶς ὑπὸ τῶν Μαινάδων. Ἀπολλοδ. βιβλίον α'. ἡ Ἑλλάς χρεωσθεὶς εἰς τὸν Ὀρφέα τὴν θρησκείαν, τὴν Μουσικὴν, τὴν πομπαντικὴν, καὶ τὰς λοιπὰς τέχνας. Ἄνθιμος Γαζῆς.

(α) Ὁρα Βαρῖνον, εἰς τὴν λέξιν Θάμυρις.

(β) Ὁρα Βαρῖνον, εἰς τὴν λέξιν Λῖνος.

καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τὸν υἱὸν τοῦ Μαρσύαν (α). οὗτος ἐδίδαξε τὸ πρῶτον Ὀλυμπον, ὃς τις ἔφερεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς ἄρμονικοὺς νόμους, (β) διότι πρὸ αὐτοῦ τὰ μέλη τῶν Ἑλλήνων ἦσαν διάτονα, καὶ χρωματικά· λοιπὸν οὗτος φαίνεται, ὅτι ἠὔξησε τὴν Ἑλληνικὴν Μουσικὴν, εἰσαγαγὼν γένος ἀγέννητον καὶ ἀγνοούμενον ἀπὸ τοὺς πρότερον· ἐπενόησε δὲ καὶ τὸν προσωδιακὸν ρυθμὸν, ἐν ᾧ ὁ τοῦ Ἄρεος νόμος· καὶ τὸν χορεῖον, ὃν μεταχειρίζονται παραπολὺ εἰς τὰ Μητρῶα· κατὰ δὲ τινὰς ἐποίησε καὶ τὸν Βακχεῖον.

ΙΗ'. Ὁ δὲ Κλονᾶς πρῶτος συνέστησε τοὺς αὐλωδικοὺς νόμους καὶ τὰ προσωδία, (γ) ἔγινε δὲ καὶ ποιητὴς ἐλεγείων ἐπῶν. μολονότι ἄλλοι λέγουσιν, ὅτι συνέστησε τὴν αὐλωδικὴν Μοῦσαν ὁ Τροϊζήνιος πρὸ τοῦ Κλονᾶ· ἦσαν δὲ οἱ αὐλωδικοὶ νόμοι. Ἀπόθετος, Ἐλεγος, Κωμάρχιος, Σχοινίω, Κω-

(α) Ὁ μὲν Πλούταρχος οὕτω φρονεῖ. Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος ἐν ἁ. βιβλίῳ περὶ θεῶν, λέγει ὅτι ὁ Μαρσύας ἦτον υἱὸς τοῦ Ὀλύμπου, ἀπέκτεινε δὲ ὁ Ἀπόλλων τὸν Μαρσύαν, κρεμάσας αὐτὸν ἔκτινος ὑπερτενοῦς Πίτυος, καὶ ἐκδείρας τὸ δέρμα παρὰ τὸν ποταμὸν, ὃς ἐκ τούτου Μαρσύας ὠνομάσθη· εὐρὼν γὰρ ὁ Μαρσύας αὐλοῦς, οὗς ἔρριψεν ἡ Ἄθηνᾶ, διὰ τὸ τὴν ὄψιν αὐτῆς ποιεῖν ἀμορφον, ἦλθεν εἰς ἔριν περὶ Μουσικῆς Ἀπόλλωνι· συνθεμένων δὲ αὐτῶν, ἵνα ὁ νικήσας, ὁ βούλεται διαθῆ τὸν ἠττημένον, τῆς κρίσεως γενομένης, τὴν κιθάραν τρέψας, ἠγωνίζετο ὁ Ἀπόλλων, καὶ ποιεῖν ταῦτο ἐκέλευε τὸν Μαρσύαν· τοῦ δὲ ἀδυνατοῦντος, εὐρεθεὶς κρείσσων ὁ Ἀπόλλων, διέφθειρεν αὐτόν.

(β) Ἄρμονικοὺς νόμους ἐνταῦθα ἔνοοι τὸ ἐναρμόνιον γένος τῆς Μουσικῆς· Γίνωσκε δὲ ὅτι νόμος παρὰ τοῖς Μουσικαῖς ἐσήμαινε τὸ ἐξῆς·

Νόμους ὁ Ἀπόλλων, φασί, κατέδειξε τοῖς ἀνθρώποις μετὰ τῆς λύρας καθ' οὗς ζήσονται, ἅμα τῷ μέλει, τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν αὐτοῖς θηριώδες, εὐπρόσιτον τῇ τοῦ ρυθμοῦ ἡδύτητι ποιῶν· καὶ ἐκλήθησαν νόμοι κιθαρωδικοὶ· ἐκρίθεν σεμνολογικῶς νόμοι καλοῦνται οἱ τῆς Μουσικῆς τρόποι καθ' οὗς τινὰς ἀδόμεν.

(γ) Ὡς κιθαρωδικοὶ νόμοι, οὕτω καὶ αὐλωδικοὶ διὰ τὸ ὄργανον· προσώδω δὲ λέγονται τὰ ἀδόμενα ἄσματα, εἰσφερόμενα εἰς τὸν βῆθρον τῶν Ἱερῶν. Ζηνοβ. Πῶπ. Κεφ. 19. κατὰ δὲ Σουΐδαν, τὰ ὑπὸ τῶν Λυρικῶν εἰς τὰς πανηγύρεις ἀδόμενα ποιήματα.

Κωπίων, Δεῖος, καὶ Τριμελής. ὕπερον δὲ ἐξευρέθησαν, καὶ οἱ ὀνομαζόμενοι Πολυμνάσια, τὰ ὅποια ἴσως ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τὸν Κολοφώνιον Πολύμνασον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνατίθεται καὶ ἡ εὕρεσις τοῦ Λυδίου τρόπου.

ΙΘ'. Χείρων δὲ ὁ Κένταυρος, ὅς τις κατώκησεν εἰς τὸ Πήλιον, ὑπερέβη τοὺς τότε ἀνθρώπους κατὰ τὴν μάθησιν καὶ δικαιοσύνην· αὐτὸς ἐδίδαξε τὸν Ἀσκληπιὸν καὶ τὸν Ἀχιλλέα· (ὄρα τὸν Βαρῖνον ἐν τῷ Χείρονι) λοιπὸν ὁ μὲν Ἀσκληπιὸς εἰς τὴν Ἰατρικὴν του, μετεχειρίζετο καὶ τὴν Μουσικὴν βόήθημα κατὰ τινων ἀσθeneiῶν, καθὼς ὁ Πίνδαρος ἀναφέρει,

„ Ἄριστα παντοδαπῶν ἀλεκτῆρα νοῦσων,

„ Τὰς μὲν μαλακαῖς ἐπαιδαῖς ἀμφέπων.

Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐν τῇ θλίψει του παρηγορούμενος κατεπράυνε τὴν πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ὀργὴν διὰ τῆς Μουσικῆς, καθὼς ὁ Ὅμηρος ἐβράβωδησε.

„ Τὸν δ' εὖραν φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείη,

„ καλῇ δαιδαλαίῃ, περὶ δ' ἀργύρεος ζυγὸς ἦεν,

„ Τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων, Πόλιν Ἡετίωνος ὀλέσσας,

„ τῇ ὄγε θυμὸν ἕτερπεν, αἶειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν. (α)

Κ'. Κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν Δημόδακος τις Κερκυραῖος ἐποίησε πόρθησιν Ἰλίου, καὶ γάμον Ἀφροδίτης καὶ Ἡραΐσου. οὗτος ὁ Μουσικὸς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος διωρίσθη νὰ μένη παρὰ τῇ Κλυταιμνήστρῃ, ἵνα τὴν ἐγκράτειαν αὐτῇ διὰ τῆς Μουσικῆς ἐμπνέη. καὶ Φήμιος δὲ τις Ἰθακήσιος ἐποίησε νόσον τῶν ἀπὸ Τροίας μετ' Ἀγαμέμνονος ἀνακομισθέντων· οὗτος δὲ, ὅς καὶ ἀδελφὸς λέγεται τοῦ Δημοδάκου, διωρίσθη νὰ μένη παρὰ τῇ Πηνελόπῃ διὰ τὸ αὐτὸ τέλος. (β)

Κά.

(α) Ἰλιάδος I. σίγ. 186.

(β) Οὗτοι οἱ δύο Μουσικοὶ ἤμικσαν ἐπὶ τοῦ ἑρῳϊκοῦ πολέμου, ἤτοι 1200. ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Κά. Ὅμηρος δὲ ὁ κατ' ἐξοχὴν Ποιητής, ἐβραβύωθη, ποιήσας τὴν Ἰλιάδα, καὶ τὴν Ὀδύσειαν, καὶ ὕμνους εἰς θεούς. αὐτὸς διότι ἐμελοποίησεν ὅλην του τὴν ποίησιν ἀφροντισί, τοὺς πολλοὺς σίχους ἐποίησεν ἀκεφάλους, καὶ λαγαρούς καὶ μειούρους (α) ἀποπληρῶν τὴν ἔλλειψιν τῶν συλλαβῶν διὰ τῆς μελωδίας, (β) προσαιτῶν δὲ κατὰ τινάς, ἔπαιξε Λύραν, καὶ ἦσε τοὺς σίχους (γ), ἀνέδειξε δὲ μαθητὴν τὸν Ἀρκτῖνον ὃς ἐφεῦρε τοὺς Ἰάμβους (δ)

Κβ' Ὁ δὲ Ἀρχίλοχος ἐφεῦρε τὴν ῥυθμισοίταν τῶν τριμέτρων, καὶ τὴν ἔντασιν εἰς τοὺς ὁμογενεῖς ῥυθμούς, καὶ τὴν περακαταλογίην, καὶ τὴν περὶ ταῦτα κροῦσιν· εἰς αὐτὸν πρῶτον ἀποδίδονται καὶ τὰ ἐπωδὰ, καὶ τὰ τετράμετρα, καὶ τὸ προκριτικόν, καὶ τὸ προσωδιακόν, καὶ ἡ αὔξησις τοῦ πρώτου· κατὰ τινάς δὲ καὶ τὸ ἐλεγείον· κατέδειξεν ἔτι καὶ τὸ, ἀπὸ τὰ Ἰαμβεῖα, ἄλλα μὲν νὰ λέγωνται παρὰ τὴν κροῦσιν, ἄλλα δὲ νὰ ψάλλωνται. ὦν δὲ ἀγαθὸς Ποιητής, ἀγωνιστής, καὶ μελοποιὸς, ἐκαυχῆθη τὰ ἐξῆς, καθὼς ἀναφέρει ὁ Ἀθηναῖος.

„ Εἰμὶ ἐγὼ θεράπων μὲν ἐνυάλιο Ἄνακτος,

„ Καὶ Μουσέων ἐρατὸν δῶρον ἐπιστάμενος. (ε)

Κγ'.

(α) Καὶ πάθη ἐξ συμβαίνειν, φασί, τῷ Ἡρωϊκῷ μέτρῳ· τρία μὲν κατὰ πλεονασμὸν· προκέφαλον, προκοίλιον, καὶ δολιχόδουρον· τρία δὲ κατὰ ἔνδεξαν· ἀκέφαλον, λαγαρὸν, καὶ μειούρον. Ζηνόβ. Κεφ. Γ'.

(β) Διότι εἶναι δυνατὸν εἰς τὸν ἐπιτήδειον Μουσικόν, νὰ δίδῃ εἰς ἰσομήκη μελωδίαν καὶ περισσοτέρας συλλαβὰς, καὶ ὀλιγωτέρας τοῦ δέοντος, χωρὶς νὰ προξενηθῇ αἰσθητὴ δυσάρεστος.

(γ) Πρῶτον μὲν οὖν φασί τὸν Ὅμηρον ὑπὸ πενίας τε καὶ ἀπορίας προσγετεῖν ἐν τῇ Ἑλλάδι. Δίων ὁ Χρυσός. λόγ. ια'.

(δ) Ἦν δὲ οὗτος υἱὸς Τήλεω τοῦ Ναύτεω, Μηλήσιος, Ὀμήρου μαθητής, ἔκμησε, δὲ κατὰ τὸν Σουίδαν περὶ τὴν θ. Ὀλυμπιάδα, κατὰ δὲ τὸν Εὐσέβιον κατὰ τὴν λ'. ὡς ἄμφω ἀμφίβολα φησί· Ζηνόβ. Πάπ. Κεφ. περὶ τοῦ Ἰάμ. σελ. 21.

(ε) Τὰ παρὰ τὴν κροῦσιν λεγόμενα Ἰαμβεῖα προφέρονται κατὰ τὸν ῥυθμὸν

Κγ'. Ἀλκμάν δὲ καὶ Ἰππώναξ ὑπῆρξαν εὐρεταί, ὁ μὲν Ἀλκμάν τῶν ἐρωτικῶν μελῶν, ὁ δ' ἄλλος τῆς Παρωδίας. (α)

Κδ'. Λυρικοὶ δὲ ὑπῆρξαν Στησίχορος, Ἀλκαῖος Ἀσκληπιάδης, καὶ Ἴβικος· ἀπὸ τούτων ὁ μὲν Στησίχορος, διότι ἔζησε χοροὺς ὠνομάσθη· ἔγραψε δὲ Δωριστὶ Ποιήματα εἰς βίβλους κς'. πατὴρ δὲ αὐτοῦ τὰ Ἴμερα, πόλις τῆς Σικελίας. Ζήσας δὲ χρόνους πέ. ἀπέθανεν εἰς Κατάνην. (β) οὗτος γράψας εἰς Ἑλένην φόγον ἐτυφλώθη λέγουσιν, ἔπειτα παλινωδίας ἄσας, ἀνέβλεπεν, ἧς ἡ ἀρχὴ ἔχει οὕτως.

„ Οὐκ ἔστιν ἔτυμος λόγος οὗτος, οὐδ' ἔβας ἐν ναυσίν,

„ Ἐ-

τῆς ποιητικῆς, τὰ δὲ ψαλλόμενα ἐκφέρονται κατὰ τὸν ρυθμὸν τῆς Μουσικῆς. Ὁ Ἀρχίλοχος ἦν υἱὸς Τηλεσικλέους ἐκ τῆς Νήσου Πάρου· ἤμαζε περὶ τὴν εἰκοστὴν ἐνάτην Ὀλυμπιάδα, πρὸ Χριστοῦ 660. ἔτη. ἐποίησε Σάτυρον, δι' ἧς ἐγγίσας σφοδρῶς τὸν Λυκάμβαν καὶ τὰς τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρας, διότι ὑποσχέθεις νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν θυγατέρα τοῦ γυναῖκα, ἐφέβουθη, ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς τὸν θάνατον· διότι ἀπ' ἐκυτῶν ἐκρεμάσθησαν, μὴ ὑποφέροντες τὴν αἰσχύνην· τὸν δὲ φονέα τοῦτον Καλώνδαν ὁ Ἀπόλλων ἐξήλασεν, εἰπών· « Μουσάων » θεράποντα κατέκτας ἔξιθε νηοῦ· ὄρα καὶ Ἄνθιμον Γαζ. φύλλ. 132.

(α) Ὁ μὲν Ἀλκμάν ἦν Λάκων ἐκ Μεσσοῦς· καθὼς ὁμῶς ἀναφέρει ὁ Κράτης, ἦν Λυδὸς, ἀπὸ τῆς Σάρδεις· ἦτο μελῶν ἄριστος Ποιητὴς κατὰ τὸν Πλούταρχον καὶ ἔγραψε μελῶν β. βλ. ς'. κατὰ τὸν Ἄνθιμον Γαζῆν ἤμασεν, 610. ἔτη πρὸ Χριστοῦ· κατὰ δὲ τὸ Ζηνόβιον 670. περὶ τὴν κς'. Ὀλυμπιάδα· ἦν δὲ ἐκ Μεσσοῦς, ἧτις ἔστι μέρος τῆς Σπάρτης, ἢ τόπος Λακωνικῆς· ὁ δὲ Ἰππώναξ ἦν Ἐφέσιος, υἱὸς Πύθωο καὶ Πρωτίδος· ἤμασε δὲ περὶ τὴν μ'. Ὀλυμπιάδα· 540 ἔτη πρὸ Χριστοῦ κατὰ τὸν Πλίνιον. ὄρα Ἄνθιμον Γαζῆν, καὶ Ζηνόβιον· τί δὲ ἔστι παρωδία καὶ ἐπωδία ἐρμηνεύει Ζηνόβιος Πρώπ. καὶ κατοίκησε δὲ ὁ Ἰππώναξ Κλαζομενάς ὑπὸ τῶν τυράννων Ἀθηναγόρα καὶ Κωμῆ ἐξελασθεῖς.

(β) Ὁ μὲν Στησίχορος, εἰς τῶν Λυρικῶν Ποιητῶν, νομίζεται ἀπὸ μερικοὺς, υἱὸς τοῦ Ησίουδου, γεννηθεῖς εἰς τὴν Ἴμεραν τῆς Σικελίας· τῆ λς'. Ὀλυμπιάδι ἀκμάσας δὲ τῆ ν. 580. ἔτη πρὸ Χριστοῦ· ὑπῆρξεν ἄκρως ἐχθρὸς τοῦ τυράννου Φαλαρίδος· ἀπέθανεν ἐν Κατάνῃ τῆ νς'. Ὀλυμπιάδι· ὁ δ' Ἀλκαῖος ἤμαζε μετὰ κλέους τῆ μ'. Ὀλυμπιάδι· ἐδίωκε τοὺς τυράννους περισσώτερον μὲ τὰς πόδας του παρὰ μὲ τὸ ξίφος· ἔπεσεν ὁμῶς τελευταῖον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ του Πίττακου, ἐνὸς τῶν ἐπτὰ Σοφῶν· ὅστις ἀπὸ γενναϊότητα, δὲν μεπεχειρίσθη κατ' αὐτοῦ τὴν δυνάμιν ταυ.

„Εὐσέλμοις· οὐδ' ἴκεο Πέργαμα Τροίας·

Ὁ δὲ Ἀλκαῖος μετεχειρίσθη τὸ Ἀλκαϊκὸν μέτρον εἰς τὰς, σιχουργίας του· ἔγραψεν ὠδὰς, ἣν δὲ Λέσβιος, ἐκ Μιτυλήνης Πόλεως· ὄρα Ζηνόβ. Κ. Πώπ. φύλλ. 365. ὁ δὲ Ἀσκληπιάδης μετεχειρίσθη μάλιστα τὸ Ἀσκληπιάδιον μέτρον· ὅμως εὐρετῆς αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν ἐχρημάτισεν ὁ Ἀσκληπιάδης, ἐπειδὴ μετεχειρίσθησαν αὐτὸ πρότερον ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ· ὄρα Ζηνόβ. Κ. Πώπ. φύλλ. 370. ὁ δὲ Ἴβυκος ἐφεῦρε τὴν Σαμβύκην, ἢ Ζαμβύκην, καὶ ἔγραψε Δωρίδι διαλέκτῳ βιβλ. ζ'. ἔγινεν ἐρωτομανέσατος περὶ μεϊράκια· καὶ ἐρονεύθη ὑπὸ κακούργων· (α) ἐξεδικηθῆ δὲ ὑπὸ Γεράνων· ἦν δὲ τῷ γένει Ῥηγῖνος.

Κέ. Κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ὑπῆρξαν καὶ τρεῖς Λυρικοὶ καὶ Ποιήτριαι περιβόητοι· Σαπφώ, Ἥρινα, καὶ Δαμοφίλη. διὰ τὴν πολλὴν εἰς τὴν Μουσικὴν δυνάμειν της, ὠνομάσθη καὶ Μοῦσα δεκάτη ἢ Σαπφώ· ἐφεῦρε δὲ τὸ πλῆκτρον, καὶ τὴν μιζολυδισί, συνέγραψεν ὕμνους μελῶν Λυρικῶν βιβλία θ'. ἐλεγεία, ἐπιγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων μερικὰ σώζονται ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ τῶν ἐπιγραμμάτων, μονωδίας, καὶ Ἰάμβους· καὶ Μήτηρ μὲν αὐτῆς ἦν ἡ Κλεῖς· Πόλις δὲ Μιτυλήνη, (β) καὶ ὑπε-

(α) Ἴβυκος υἱὸς Φωτίου, φονεούμενος ὑπὸ τινῶν, καὶ μηδὲνα ἔχων μάρτυρα τῆς ἐπιβουλῆς, θεωρήσας Γεράνους, ἡμεῖς ἔφησεν, ὦ Γεράνοι, τιμωρήσατέ μοι τὸν φόνον, τῆς δὲ πόλεως ζητούσης τοὺς φονεύσαντας; καὶ μὴ δυνάμενης εὐρεῖν, ἐπιτελουμένου θεάτρου, καὶ τοῦ Δήμου καθεζομένου, Γεράνοι, διέπτησαν, θεασάμενοι δὲ οἱ φονεῖς, ἐγέλασαν καὶ εἶπον· ἰδοὺ οἱ τιμωροὶ τοῦ Ἴβυκου, τῶν δὲ πλησίον καθεζομένων τις ἀκούσας, ἀπήγγειλε ταῖς ἀρχαῖς, καὶ συλληφθῆντες, ὠμολόγησαν τὸν φόνον, καὶ τοῦ φόνου δίκην ἔδωσαν· ἤκουσε δὲ ὁ Ἴβυκος ἐπὶ Κροίσου, κατὰ τὴν ἰδ. Ὀλυμπιάδα. παρὰ Ἀθηναίῳ εὐρίσκεται καὶ τινα ἀποσπασμάτια τῶν ποιημάτων του.

(β) Ἡ περίφημος Ποιήτρια Σαπφώ ἐγεννήθη εἰς τὴν Μιτυλήνην τῇ λς'. ἢ ζ'.

Ὀλυμ-

ὑπερέβη τὴν μὲν Σαπφῶ ἢ Ἥρινα εἰς τοὺς ἑξαμέτρους σίχους, οἳ τινες καὶ συγκρίνονται, λέγουσι, μὲ τοὺς τοῦ Ὀμήρου. τῆς δὲ Δαμοφίλης τὸ ὄνομα λέγεται δεδομένον ἀπὸ τοῦ πρῶς τὰ μέλη της φίλτρου τοῦ Δήμου· ἐν ᾧ πρότερον εἶχεν ἄλλην ὀνομασίαν.

Κς'. Περίφημος Λυρικός ὑπῆρξε καὶ Τέρπανδρος ὁ Ἀρναῖος, ἢ Λέσβιος, ἀπόγονος Ἡσιόδου, καὶ κατ' ἄλλους Ὀμήρου· αὐτὸς ἐποίησε τὴν Λύραν ἐπτάχορδον, καὶ πρῶτος ἔγραψε λυρικούς νόμους, ἂν καὶ τινες θέλουσι νὰ συνέγραψε πρῶτος ὁ Φιλάμων. (α) ὠνόμασε δὲ τοὺς Λυρικούς του νόμους Βοιώτιον, Αἰόλιον, Τροχαῖον τε καὶ Ὁξύν, Κηπίωνά τε καὶ Τερπάνδριον, καὶ καθ' ἕκασον μέλη περιτιθεῖς εἰς τοὺς σίχους τοῦ Ὀμήρου καὶ εἰς τοὺς ἐδικούς του τοὺς ἔψαλλεν εἰς τοὺς ἀγῶνας. ἐνίκησε δὲ τετράκις ἐξῆς εἰς τὰ Πύθια. (β) ἐζήλωσε δὲ Ὀμήρου μὲν τὴν Ποίησιν, Ὀρφέως δὲ τὰ μέλη. ἐποίησε δὲ καὶ τετρασίδια, καὶ προσίμια κιθαρωδικὰ ἐν σιγουργίᾳ, καὶ νόμους ὁμοίως· ἀνατίθεται εἰς αὐτὸν καὶ ἡ νῆτη δωρίου, καὶ ἡ τοῦ μίξολυδίου ὄλου. (γ) καὶ ὁ τῆς ὀρθίου

Ὀλυμπιάδι, 600. ἔτη πρὸ Χριστοῦ· ὁ μὲν πατὴρ αὐτῆς ἐκαλεῖτο Σκανδρώνυμος ἢ δὲ Μήτηρ Κλεις. μετὰ τὸ 25. καὶ 30. ἔτους τῆς ἡλικίας της ἀπῆλθεν εἰς Σικελίαν ἐξ ἔρωτος· ἐλθοῦσα δὲ εἰς Λευκάδα, ἐπέδησεν ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν ἀκρωτήριον, κατὰ τὴν τότε συνίθειαν τῶν ἀπηλπισμένων ἐραστῶν, εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπνίγη· ἡ δὲ Ἥρινα ἦτον ἀπὸ τὴν Λέσβον, ὡς λέγουσι, καὶ ἤκαμαζεν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Σαπφούς, ἀπέθανεν ὁμοῦς εἰς τὸ 19 τῆς ἡλικίας της ἔτος. (α) Σουῖδ ἐν. λ. ἤκαμασε δὲ ὁ Τέρπανδρος περὶ τὴν μ. Ὀλυμπιάδα· λέγει δὲ ὁ Ἀθήναιος, ὅτι δῆλον ἐκ τούτων ὅτι ὁ Τέρπανδρος ἀρχαιότερος Ἀνακρέοντος. τὰ Καρνεῖα πρῶτος πάντων Τέρπανδρος νικά, ἔντε τοῖς ἐμμέτροις Καρνεργίαις καὶ τοῖς κατὰ λογάδην.

(β) Πύθια Ἑορτὴ Ἑλλήνων τελουμένη πλησίον τῶν Δελφῶν κατὰ τὸ Κρίσσον πεδίον, καὶ Πανηγυριζομένη εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος. ὄρα Λ. Γαζῆ.

(γ) Ἡ ἐσχάτη καὶ τελευταία χορδὴ ἐκ τριῶν τόνων συνισταμένου τονικοῦ συστήματος, νῆτη χορδὴ παρ' Ἑλλήσιν ἀνομάζεται. ὄρα λ. Ἄνθιμον Γαζῆ.

θίου μελωδίας τρόπος, ὁ κατὰ τοὺς ὀρθίους πρὸς τὸν ὄρθιον σημαντὸν Τροχαῖος. λέγει δὲ Πίνδαρος, ὅτι καὶ τῶν σχολίων μελῶν (α) ὑπῆρξεν εὐρετής ὁ Τέρπανδρος. κατέστησε δὲ πρώτην κατάσασιν τῶν περὶ τὴν Μουσικὴν ἐν τῇ Σπάρτῃ λέγων. „ Ὑμεῖς τι τετράγυρον ἀποσέρξαντες αἰοιδῆν „

„ Ἐπταφώνῳ φόρμιγγι, νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

Κζ'. Μελοποιοὶ ἄριστοι ὑπῆρξαν ὁ Ἀνακρέων, ὁ ἐκ τῆς Τέω πόλεως Ἰωνίας· οὗτος, ὃν καὶ σοφὸν ἐνόμιζον τινές, καὶ ἀληθῶς φιλόσοφον, ἔγραψεν ᾠδὰς καὶ ὕμνους. (β) Σιμωνίδης, ὁ ἐξ Ἰουλίδος πόλεως τῆς Νήσου Κέω· οὗτος κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν παλαιῶν, ἦτον ὁ δυνατώτατος εἰς τὴν διεγερτικὴν Μουσικὴν, καὶ ἐν τῷ ὄγδοηκοστῷ ἔτει τῆς ἡλικίας του ἔλαβε τὸ βραβεῖον· ἐφεῦρε λέγουσι καὶ τὰ διπλᾶ γράμματα τὸ η, δηλαδὴ, ω, ζ, ξ, καὶ ψ. (γ) καὶ Ἰπποδίκης ὁ χαλκιδεὺς, ὃς τις συνέστησε καὶ ἐθεμελίωσε τοὺς Μουσικοὺς ἀγῶνας.

Κη'. Πυθαγόρας δὲ θέλων τὴν οὐσίαν τοῦ παντός συγκειμένην διὰ Μουσικῆς (Παυσαν.) φιλοσοφικωτέραν ἀπὸ ὅλους τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἐνέθηκεν ἔρευναν εἰς τὴν Μουσικὴν· οὗτος διελὼν τὸ πεντεκαίδεκάχορδον σύστημα, εἰς πέντε τετράχορδα, προσέθηκεν εἰς τοὺς φθόγγους, τὸν προσλαμβανόμενον.

(α) Σκολιὸν μέλος λέγεται τὸ παρὰ πότον ἀδόμενον, ὃ καὶ παροίνιον ἔκαλεῖτο. ἴδε τοῦτου πλατυτέραν ἐξήγησιν παρὰ Ζηνοβίῳ.

(β) Ὁ Ἀνακρέων ἦνθει περὶ τὴν ξβ'. Ὀλυμπιάδα· ἐγεννήθη τῷ β'. ἔτει τῆς νέ. Ὀλυμπιάδος. ἐξεμάκρυνε δὲ τὸ ζῆν μέχρι τοῦ 85. ἔτους τῆς ἡλικίας του, καὶ ἀπεπνίγη ἐκ τινος κόκκου σταφίδος· διατρίψας ἀρκετοὺς χρόνους ἐν Σάμῳ παρὰ τῷ τυράνῳ Πολυκράτῃ, ὃς τις καὶ μεγάλως τὸν ἐτίμα· εἶτα δι' ἐπιτροπῆς Ἰππάρχου ἤχθη εἰς τὰς Ἀθήνας πεντηκοντόρῳ νηί.

(γ) Γέγραπται παρ' αὐτῷ, ἡ Καμβύσου καὶ Δαρείου βασιλεία, καὶ Ξέρξου Ναυμαχία, καὶ ἡ ἐπ' Ἀρτεμίσίῳ Ναυμαχία, δι' ἐλεγκίας. ἡ δ' ἐν Σαλαμῖνι, μελικῶς· Σουῖδ.

νον, εὔρε τὰ διαστήματα τῶν τόνων, καὶ δι' ἀριθμῶν ἐξέφρασε τὴν διαφορὰν αὐτῶν· οἵτινες ἀριθμοὶ σώζονται, καὶ ἕως εἰς ἡμᾶς· τούτους δὲ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τοὺς τρόπους, τοὺς ὁποίους μετεχειρίσθη πρὸς διάκρισιν τῶν διαστημάτων, καὶ τὰ σύμφωνα καὶ διάφωνα συστήματα καὶ τὰ λοιπὰ, θέλει περιέχει μὲν καὶ αὕτη ἡ βίβλος, πλατύτερον ὅμως εὐρίσκεις αὐτὰ παρὰ τῷ Πυθαγορικῷ Νικομάχῳ, παραλαβόντι ταῦτα παρὰ Φιλολάου, ὃς τις ἐχρημάτισε μαθητὴς τοῦ Πυθαγόρου· ἡ δὲ σύζυγος τοῦ Πυθαγόρου Θεανὴ, ἦτον τόσον πεπαιδευμένη, ὥστε ὄχι μόνον βιβλία συνέγραψεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της, ἀνεδέχθη καὶ τὸ σχολεῖον του. (α)

Κθ'. Θαλήτας δὲ ὁ Γορτύνιος, καὶ Ξενοδάμος ὁ Κηθύριος, καὶ Ξενοκρίτος ὁ Λοκρὸς, κατεσάθησαν Ποιηταὶ Παιάων. (β) λοιπὸν ὁ μὲν Θαλήτας, ἐμιμήθη μὲν τὰ μέλη τοῦ Ἀρχιλόχου, καὶ τὰ ἐξέτεινεν εἰς τὸ μακρύτερον, ἐνέθηκε δὲ εἰς τὴν ῥυθμοποιίαν καὶ Μάρωνα καὶ Κρητικὸν ῥυθμὸν, τοὺς ὁποίους οὔτε ὁ Ὀρφεὺς, οὔτε ὁ Ἀρχίλοχος, οὔτε ὁ Τέρπανδρος μετεχειρίσθησαν· τοῦ δὲ Ξενοδάμου, λέγει Πλούταρχος,

ἀ-

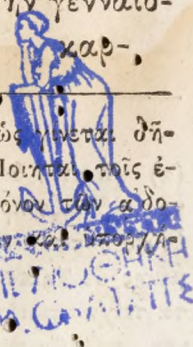
(α) Ὁ Πυθαγόρας φιλόσοφος περιφημὸς, εἶχε πατρίδα τὴν Σάμον, καὶ ἦν υἱὸς Κνησάρχου δακτυλιολύφου. ἐγεννήθη μεταξὺ τῆς μγ'. Ὀλυμπιάδος, ἔλαβε τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς μαθήσεως ἀπὸ Φερεκύδην καὶ Ἑρμοδάμαν· ἀπελθὼν δὲ εἰς Αἴγυπτον, ἐπροχώρησεν εἰς τοὺς ναοὺς, καὶ εἰς τοὺς ἱεροὺς τόπους των, καὶ ἐδιδάχθη προσέτι ἐκεῖ τὴν Ἀστρονομίαν, Γεωμετρίαν, καὶ Θεολογίαν· αἰχμαλωτισθεὶς δὲ ὑπὸ Φαμβύσου, ἐφέρθη εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἔνθα πάλιν ἀπέκτησε τοὺς ἐκεῖ σοφοὺς, διὰ διδασκάλους του. ἐπιστραφεὶς δὲ εἰς Σάμον ἤρχισεν νὰ διδάσκῃ, καὶ μὴ εὐδοκίμησας, φυχὼν καὶ περιελθὼν τοὺς περιφήμους τόπους, καὶ τοὺς ναοὺς τῆς Ἑλλάδος κατήντησεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἔνθα εἰς τὴν Κροτόνην ἐρύστησε τὴν Σχολήν του, διδάσκων ἰδίαν φιλοσοφικὴν αἵρεσιν· μετὰ τοὺς μαθητὰς του ἔζη ὡς εἰς Κοινόβιον· οἱ δὲ τοὺς λόγους του ἐδέχοντο ὡς χρησμούς λέγοντες αὐτὸς ἔφα. ἔζησε κατὰ τινες 90 ἔτη.

(β) Οἱ εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνοι κυρίως ἐκαλοῦντο Παιᾶνες, ἐπὶ κακῶν λύσει ἀδόμενοι. Ζηνόβ. Πώπ.

ἀπομνημονεύεται καὶ ἄσμα, τὸ ὁποῖον εἶναι φανερῶς ὑπόρχημα. (α) ὁ δὲ Λοκρὸς Ξενόκριτος, ἐποίησε καὶ ἡρωϊκὰς ὑποθέσεις, τῶν ὁποίων τινὲς ὠνομάσθησαν διθύραμβοι. (β)

Α'. Σακάδας δὲ ὁ Ἀργεῖος, ἔγινε Ποιητὴς μελῶν, καὶ ἐλεγείων μελοποιημένων, καὶ ἐποποιὸς ἀγαθὸς, ἐνίκησε τρεῖς εἰς τὰ Πύθια. (γ) Πυθόκριτος δὲ ὁ Σικυώνιος, αὐλητὴς περίφημος ἐνίκησε κατὰ τὰς ἐφεξῆς τούτων ἕξ Πυθιάδας αὐτὸς μόνος αὐλητῆς. ἐπῆλυσε δὲ καὶ εἰς τὰ Ὀλύμπια ἐξάκις εἰς τὸ Πένταθλον, διὰ τὰ ὁποῖα ἔστησαν αὐτῷ στήλην, καὶ ἐπέγραψαν ταῦτα τὰ ἐξῆς. „ Πυθοκρίτου Καλλινίκου Μνήματα αὐλητά. (δ)

Λά. Λυρικαὶ ἐπίσημοι ἐξάθησαν Κόριννα, Τηλέσιλλα, καὶ Πραξιίλλα· καὶ ἡ μὲν Κόριννα γεννηθεῖσα ἐν Θήβαις, ἐδιδάχθη ὑπὸ τινος Ποιητρίας Μύρτιδος (ε) ἐνίκησε δὲ τὸν Πίνδαρον πεντάκις, καὶ ἔλαβε τὸ βραβεῖον. ἡ δὲ Τηλέσιλλα ἦν Ἀργεῖα, ἐξ ἐνδόξου οἰκίας, κατὰ δὲ τὸ σῶμα νοσηματικὴ καὶ ἐπειδὴ περὶ τῆς ὑγιωτέως τῆς ἠρώτησε τοὺς Θεοὺς, ἐλάληθη πρὸς αὐτὴν νὰ θεραπεύῃ τὰς Μούσας, ὅθεν κτισθεῖσα εἰς τοὺς λόγους τούτους, ἐπεχείρισε τὴν Μουσικὴν καὶ διὰ τῆς ἀρμονίας ἠλευθερώθη τοῦ πάθους· ἐθαυμάζετο δὲ παρὰ τῶν γυναικῶν καὶ διὰ τὴν Ποιητικὴν, καὶ διὰ τὴν γενναιο-

(α) Ὑπόρχημα λέγεται τὸ μέλος τὸ ἐν τῇ ὀρχήσει ἀδόμενον· ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἐξῆς. « Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐξάρχῃς συνέταπτον οἱ Ποιηταὶ τοῖς ἐλευθέροις τὰς ὀρχήσεις, καὶ ἐχρῶντο τοῖς σχήμασι, σημείοις μόνον τῶν ἀδόμενων, τηροῦντες αἰεὶ τὸ εὐγενὲς καὶ ἀνδρώδες ἐπὶ αὐτῶν ὅθεν καὶ ὑπόρχηματα τὰ τοιαῦτα προσήγόρευον. Ἄθην. ὄρα καὶ Ζηνοβ. Πάπ.

(β) Αἶνος εἰς τὸν Βάχχον ἀδόμενος.

(γ) Πausan βιβλ. σ'. σελ. 487.

(δ) Πausan. βιβλ. σ'. σελ. 487.

(ε) Ἡ Μύρτις ἦν μήτηρ, ἢ τοῦλάχιστον διδάσκαλος τοῦ Πινδάρου· Γυνὴ περίφημος διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ προτερηματα τῆς καὶ ἐτι περιφημοτέρα, διότι μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῆς εἶχε τὸν Πίνδαρον καὶ τὴν Κόρινναν.

καρδίαν της (α) ἢ δὲ Πραξιίλλα διθυράμβους ἔγραψε, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Ἡφαισίων, καὶ Σκολιά, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἐθαυμάσθη. (β) ἀπὸ ἐκεῖνα ὅμως, ἅτινα ἀναφέρει Γιράλδος ὁ Λίλιος, δὲν ἀπεσώθη κἀνένα. (γ) ἐγεννήθη δὲ ἡ Πραξιίλλα εἰς τὴν Σικυῶνα, ἦνθι δὲ τῆ 92. Ὀλυμπιάδι.

Λβ'. Λάσος δὲ ὁ Ἑρμιονεὺς εἰσήγαγε τὸν Διθύραμβον εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ εἰσηγήσατο τοὺς ἐριστικούς λόγους, μ' ὄλον ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ἀπονέμει τὴν ποιήσιν καὶ τὴν ὀνομασίαν τοῦ Διθυράμβου, τῷ Μηθυμναίῳ Ἀρίωνι τῷ Κιθαρωδῷ, λέγων. „ Ἀρίωνα τὸν Μηθυμναῖον, ἐπὶ Δελφῖνος ἐξενεχθέντα „ ἐπὶ Τέναρον, ἐόντα Κιθαρωδὸν, τῶν τότε ἐόντων οὐδενός „ δεύτερον, καὶ Διθύραμβον πρῶτον ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ποιήσαντά τε καὶ διδάξαντα ἐν Κορίνθῳ. (Κλειῶ) ἦν δὲ ὁ Λάσος υἱὸς Χαριβίνου, ἐκ πόλεως δὲ Ἀχαΐας συναριθμεῖται δὲ παρά τινων μὲ τοὺς ἐπτὰ σοφοὺς, ἀντὶ Περιάνδρου, λόγον δὲ περὶ Μουσικῆς οὗτος ἔγραψε, πλὴν δὲν σώζεται· ἐδίδαξε καὶ τὸν ἔξοχον τῶν νέων Λυρικῶν Ποιητῶν Πίνδαρον· ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ἐδίδαξεν αὐτὸν ἡ Κόρινθα, εἰποῦσα περὶ αὐτοῦ ταῦτα. „ Μέμφομαι Ἰῶνα τὰν λιγούραν Μυρτίδα, ὅτι Βανὰ φοῦσα ἔβα Πινδάροιο πότ' ἔριν

ἔριν

(α) Ἐπειδὴ ὁ Κλεομένης ὁ Βασιλεὺς τῶν Σπαρτιατῶν, πολλοὺς ἀποκτείνων, ἐβάδιζε πρὸς τὴν πόλιν, ὁρμῇ καὶ τόλμᾳ Δαίμονες, παρέστη ταῖς ἀκμαζούσαις τῶν γυναικῶν ἀμύνασθαι τοὺς πολεμίους ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἡγουμένης δὲ Τηλεσίλλας, ὅπλα λαμβάνουσι, καὶ παρ' ἑπαλξιν ἰστάμεναι, κύκλω τὰ τεῖχη περιέστεψαν, ὥστε θαυμάζειν τοὺς πολεμίους. τὸν μὲν οὖν Κλεομένην, πολλῶν πεσόντων, ἀπεκρούσαντο· τὸν δ' ἕτερον Βασιλέα Δημάρατον, ἐν τὸς γεγόμενον καὶ κατασχόντα τὸ Παμφυλιακόν, ἐξέωσαν· ὅθεν δῆλον αὐτῆν, περὶ τὴν 18. Ὀλυμπιάδα ἀκμάσαι.

(β) Ἀθῆν. βιβλ. 14

(γ) Ἀνθολογ. 91. καὶ Ἡφαιστ. 9,

„ ἔριν (α) καὶ πατὴρ μὲν αὐτοῦ ἦν Δαΐφαντος, μήτηρ δὲ Μύρτις· ὄντες δὲ ἀμφότεροι αὐληταί, ἐδίδαξαν τὴν ἰδίαν τέχνην των καὶ εἰς τὸν υἰόντων. διὰ δὲ τὴν Μουσικὴν του ἐξάθη τόσον περίφημος, ὥστε Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Ἀμύντου μετὰ ταῦτα τὸν συγκατέταξε μετὰ τῶν λοιπῶν Μουσικῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἐσέβητο· (β) μεγάλην δὲ ἀμιλλαν εἶχε πρὸς τὸν Πίνδαρον καὶ Βακχυλίδης, ὁ ἐξ Ἰουλίδος πόλεως τῆς Κέω (Τζιάς) συμπολίτης καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Σιμωνίδου, τοῦ καὶ διδασκάλου ὑπάρξαντος τοῦ Πινδάρου· ἀλλ' ὁ Βακχυλίδης ἠξιώθη μεγαλητέρας τιμῆς πλησίον εἰς τὸν Βασιλέα Γέρωνα, παρὰ ὁ Πίνδαρος, ὀνομάζων τὸν μὲν ἑαυτὸν του Ἀέτον, αὐτὸν δὲ Κόρακα· ἔγραψε δὲ ὁ Βακχυλίδης, ἐρωτικά προσῶδια, διθυράμβους ὕμνους καὶ ἄλλα πολλὰ· ἦνθι δὲ 430 ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Λγ. Τραγικοὶ δὲ περίφημοι ἐξάθησαν, Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, καὶ Εὐριπίδης· ὧν, ὁ τῶν Τραγικῶν ἀπάντων μεγαλοφρονώτατος Αἰσχύλος· ἐπενόησε τὴν τάξιν τῆς Σκηνῆς, καὶ ἔφερε τὸ πλῆθος τῶν ὑποκριτῶν νὰ ὀμιλῶσιν ἀνὰ δύο, καὶ πολλὰ ὀρχηστικά σχήματα ἐξευρίσκων, ἐνέδιδεν εἰς τοὺς χορευτάς, ἐφεῦρε τὴν, σολὴν εὐπρεπῆ καὶ σεμνὴν καὶ τὰ λοιπὰ, (γ) διὰ τὰ

(α) Ὅρα ἐν τῷ τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ, δευτέρας ἐκδόσεως Λεξικῶ εἰς τὴν λέξιν Βανά.

(β) Ὁ Πίνδαρος ἐγεννήθη τῷ α. ἔτει τῆς ζε. Ὀλυμπιάδος. πατὴρ του δὲ γνωρίζονται, αἱ Θῆβαι τῆς Βοιωτίας· οὗτος διὰ τοῦ μεγάλου Ποιητικοῦ αὐτοῦ πνεύματος, ἀπεδίωξε τὸ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὄνειδος· ἐδιδάχθη τὴν Λυρικὴν ἀπὸ Λάσον τὸν Ἑρμιονέα· τὴν δὲ Ποιητικὴν ἀπὸ τὸν Σιμωνίδην· ὁ Πίνδαρος τῷ μ'. ἔτει τῆς ἡλικίας του ἐστάθη ὁ περιφημότερος τῶν Λυρικῶν, καὶ ἐτιμᾶτο μεγάλως, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι εἰς τιμὴν του ἤγειραν ἀνδριάντα· οἱ δὲ Ἀκκεδαμόνιοι, ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος καθάραιζε τὰς Θῆβας, διεφύλαξαν τὸν οἶκον τοῦ Πινδάρου· παρέτεινε δὲ τὸ ζῆν, μέχρι τῶν 94. ἐτῶν τῆς ἡλικίας του, καὶ ἀπέθανε λαμπρῶς.

(γ) Ἐκόσμησε μὲν τὴν τραγηδίαν καὶ Πρατίνας, ἐφ' οὗ καὶ θέατρον ἀνήγει-

τὰ ὁποῖα πρεπόντως ἠθέλησαν νὰ τὸν ἄνομάσωσι καὶ εὐρετὴν τῆς Τραγωδίας. (α) ὁ δὲ σοφὸς Σοφοκλῆς ἐποίησε Σκηνογραφίαν, ἐκαινούργησε τὰ περὶ τὸν χορὸν, καὶ καταλύσας τὴν ὑπόκρισιν τοῦ Ποιητοῦ, ἐφεῦρε τρίτον ὑποκριτὴν καὶ ἐπιτηδεύσας τὸ γλυκὺ εἰς τὰς Τραγωδίας εὐδοκίμησε περισσότεραν ἀπὸ ὅλους. (β) ὁ δὲ Εὐριπίδης, ὁ ἐπὶ τῆς Σκηνῆς φιλόσοφος ἐφεῦρεν εἰς τὴν Σκηνὴν πολλὰ καὶ καλά. διότι μετεχειρίσθη μὲν γνώμας οἰκειοτάτας· ἐπεχειρίσθη δὲ καὶ θεωρήματα ὑψηλά· διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἰδόντες τούτους τοὺς τρεῖς Ποιητὰς ὅτι εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐποίησαν μεγάλας ἐπιδόσεις, ἐπήφισαν τὰ ἐξῆς. „Τὰς τραγωδίας τῶν Ποιητῶν, Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδου, ἐν Κοινῷ γραψαμένους φυλάττειν· καὶ τὸν γραμματέα τῆς Πόλεως παρναγινώσκειν τοῖς ὑποκρινομένοις· οὐκ ἐξεῖναι γὰρ αὐτὰς ὑπο-

ραν, ὅς ᾤν υἱὸς Πυρρῶνιου, ἢ Ἐγκωμίου, καὶ συνακμάσας μὲ τὸν Αἰσχύλον, ἀντηγωνίζετο μὲ αὐτὸν καὶ μὲ τὸν Χοίριλλον· ὁ δὲ Αἰσχύλος μετὰ τοῦτον ἔφευγεν εἰς τὴν Τραγωδίαν τοιοῦτον καλλωπισμὸν, ὥστε δι' αὐτὸν καὶ πατὴρ τῆς Τραγωδίας ὠνομάσθη. μαρτυροῦσιν οἱ παλαιοὶ ὅτι κατ' ἐξοχὴν οὗτος ἤξευρε νὰ διεγείρῃ τὸ πάθος τοῦ τρόμου καὶ τοῦ οἴκτου, ὡς οὐδεὶς ἄλλος· ἦν δὲ υἱὸς Εὐφορίωνος· ἐγεννήθη κατὰ τὸ δ' ἔτος τῆς ξγ' Ὀλυμπιάδος καὶ εἰς τὴν κατὰ τοῦ βαρβάρου Μάχην καὶ συνηγωνίσθη ἐνδόξως· ἠττηθεὶς δὲ, ἔφυγεν εἰς Σικελίαν πρὸς Ἱέρωνα τὸν τύραννον, καὶ ἀπέθανε κατὰ τὸ δ' ἔτος τῆς π'. Ὀλυμπιάδος· φέρεται δὲ εἰς αὐτὸν ὁμοῦ μὲ ἄλλα καὶ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα.

„ Αἰσχύλλον ἦδε λέγει ταφίη λίθος ἐνθάδε κεῖσθαι,
 „ Τὸν μέγαν οἰκείης τῆλ' ἀπὸ κεκροπίης,
 „ Δευκὰ Γέλας Σικελιοῦ παρ' ὕδατα, τίς φθόνος ἀστῶν,
 „ Θεσείδας ἀγαθὸν ἔγκοτος αἰὲν ἔχει;

(α) Διηρεῖται δὲ ἡ τραγωδία κατὰ τὸ ποῖον εἰς Μῦθον, ᾄθον, λέξιν, διανοίαν, ὄψιν, καὶ μελοποιίαν, ὅθεν καὶ ἅπας τραγωδοποιός, ἔστι καὶ μελοποιός Ζηνόβ. Πρώτ.

(β) Ὁ μὲν Σοφοκλῆς ἐγεννήθη κατὰ τὴν ογ' Ὀλυμπιάδα, προσηγορεύθη δὲ μέλισσα διὰ τὸ γλυκὺ. ἔγραψεν ἐλεγεία καὶ Παιᾶνας, καὶ λόγον περὶ χοροῦ κατὰ λογάδην, πρὸς Θέσπιν καὶ Χοίριλλον ἀγωνιζόμενος· ἐδίδαξε δρᾶματα 203 ἔλαβε νίκας κδ· τελευτᾷ δὲ μετὰ Εὐριπίδην ἔτη 6.

ὑποκρίνεσθαι, (α)

Αδ'. Φιλόσοφοι δὲ Μουσικοὶ ἐξάθησαν τρεῖς ἐπισημότατοι. Σωκράτης, Πλάτων, καὶ Ἀριστοτέλης· ἐξ ὧν ὁ μὲν Σωκράτης ἐμαθήτευσεν εἰς τὸν Κόνναν, τὴν Κιθαρωδίαν διδασκόμενος· (β) ὁ δὲ Πλάτων ἤκουσε τὰ Μουσικὰ παρὰ Δράκοντος τοῦ Ἀθηναίου, καὶ Μετέλλου ἀκραγαντίνου· θελήσας λοιπὸν οὗτος νὰ ἀποδείξῃ ἀρμονικῶς τὴν ψυχικὴν ἀρμονίαν πρὸς τὰ τέσσαρα σοιχεῖα, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς πρὸς ἄλληλα ἐξ ἀνομοίου συμφωνίας, εἶπε δύο ψυχικὰς μεσότη-
τας, καθ' ἓν διάστημα κατὰ τὸν Μουσικὸν λόγον· ἐγεννήθη δὲ 427 ἔτη πρὸ Χριστοῦ. καὶ ἀπέθανε 364· ὁ Ἀριστοτέλης δὲ διδαχθεὶς ὑπὸ Πλάτωνος τὰ Μουσικὰ, ὑπέδειξε καὶ πῶς πρέπει οἱ νέοι νὰ μεταχειρίζονται τὴν Μουσικὴν· ἐγεννήθη δὲ οὗτος 384 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἀπέθανε, 320. κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σωκράτους ἤκμασε καὶ Δάμων ὁ Ἀθηναῖος, μαθητῆς μὲν Ἀγαθοκλέους, διδάσκαλος δὲ Περικλέους· ἐφεῦρε δὲ ὁ Δάμων τὴν ἐπανειμένην Λυδισί. (γ) γνῶριμος δὲ τοῦ Πλάτωνος ὑπῆρξε καὶ Ἀρχύτας ὁ Μαθηματικὸς, ὅς τις ὄλως ἐδόθη εἰς τὴν Πυθαγορικὴν φιλοσοφίαν καὶ Μουσικὴν· τὸ ἀξιολογώτερον τῶν ἐφευρέσεων τούτου ἦτον μία ξυλίνη περισερὰ, κατασκευασθεῖσα παρ' αὐτοῦ τόσον εὐμηχάνως, ὥστε μόνη τῆς ἡδύνατο νὰ πετᾷ. (β)

• Δε'

(α) Ὁ δ' Εὐριπίδης υἱὸς Μνησαρχοῦ καὶ Κλειτοῦς, ἐγεννήθη εἰς Σαλαμίνα, Ὀλυμπ. οδ'. τῷ α'. ἔτει 480. ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἤκουσε δὲ Σωκράτους τοῦ Ἀθηναίου, καὶ Ἀναξαγόρου τοῦ Κλαζομενίου· ἔγραψε πολλάς τραγωδίας, ἐξ ὧν 20 ἐσώθησαν, ἐλθὼν δὲ εἰς Μακεδονίαν πρὸς Ἀρχέλαον ἀπέθανε.

(β) Οὐκ ἀπηξίου δὲ οὐδὲ Σωκράτης πρὸς Κόνναν φοιτᾷ τὸν Μουσικόν, ἀλλ' ἐμάθησε κιθαρίζειν, γέρον ἤδη ὢν. ἐγεννήθη 468 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἀπέθανε 398.

(γ) Ὁ Δάμων ἤκμασεν ὀλίγον πρότερον τοῦ Σωκράτους· διότι ὁ μαθητῆς αὐτοῦ Περικλῆς, συνήμαζε τῷ Σωκράτῃ.

(δ) Ὁ Ἀρχύτας ἦτον ἀπὸ τὰ Τάρντα, ἔχων πατέρα Μνησαγόραν, ἡ Ἔστιατον

Λέ. Διονύσιος δὲ ὁ Θηβαῖος, Λάμπρος, Λαμπροκλῆς, καὶ Μελανιππίδης ὁ μελοποιὸς, ὁ μετὰ τούτους γενόμενος, καὶ Κρέξος, καὶ Φιλόξενος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, τοῖς νόμοις τῶν πρὸ αὐτῶν ἠκολούθησαν, μὴ θελήσαντες νὰ καινοτομῶσι. Φρῦνις δὲ καὶ Τιμόθεος, καὶ Ἐπιγόνιος, καὶ Λύσανδρος, καὶ Σίμμικος, καὶ Διόδωρος μὴ ἀγαπήσαντες ἐμμεῖναι τῇ προσπαρχούσῃ Μουσικῇ, ἐπεχείρησαν νὰ καινοτομῶσι· διότι ὁ μὲν Φρῦνις συνῆψε τὸ ἐξάμετρον μὲ τὸ λελυμένον, καὶ μετεχειρίσθη χορδὰς περισσοτέρας ἀπὸ τὰς ἑπτὰ. (α) ἔπειδὴ ἑπτὰχορδος ἦτον ἡ Λύρα ἀπὸ τὸν χρόνον Τερπάνδρου τοῦ Λεσβίου, καὶ ὁ μὲν Φρῦνις προσέθηκε τὴν ὀγδόην, καὶ ἐννάτην χορδὴν, ὁ δὲ Τιμόθεος τὴν δεκάτην καὶ ἐνδεκάτην, καὶ οὕτως ἐφέρθη εἰς τὸ μαλακώτερον ἢ ἀρχαία Μουσικῇ. διὰ τοῦτο καὶ ἐδίωξαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν Τιμόθεον, ὅταν ὑπῆγεν εἰς τὴν Λακεδαίμονα μὲ Κιθάραν ἐνδεκάχορδον. (β) ἦν δὲ οὗτος ὁ Λυρικὸς Μιλήσιος υἱὸς Θερασάνδρου, ἡ Νεομύσου, ἡ Φιλοπόλιδος· ἔγραψε δὲ ἑπτῶν νόμους Μουσικοὺς ἰθ. Προοίμια λς'. Ἄρτεμιν· διασκευὰς, ἡ ἐγκώμιον, Πέρσας, ἡ Ναύπλιον, Φινίδας, Λαέρτην, Διθυράμβους. ἰθ. ὕμνους καὶ ἄλλα τινὰ. ἀπέθανεν ἐτῶν 97. ἤκμασε δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ φαίνεται ὅτι ἔφθασεν οὗτος εἰς τὴν ἑξίν τῆς Μουσικῆς, ὥς δι' αὐτῆς ἐδύνατο νὰ ἐνσάξῃ πά-
θη

ἔγνωρίσθη δὲ μετὰ τὸν Πλάτωνα τῇ υἱῷ. Ὀλυμπιάδι. ἦνθαι πρὸ Χριστοῦ 398. ἔτη.

(α) Ἐμπροσθὲς ἔφορος, Φρῦνιδος τοῦ Μουσικοῦ σκεπάρνῳ τὰς δύο τῶν ἐννέα χορδῶν ἐξέτεμεν εἰπὼν, μὴ κακούργει τὴν Μουσικὴν ἐν ἀποφθ. Πλ. λακ. καὶ παρὰ Πρόκλῳ, Φωτίῳ Κωδ. 252. ἀναφέρεται περὶ αὐτοῦ.

(β) Τοῦτον ἐλθόντα εἰς Λακεδαίμονα μετὰ Κιθάρας ἐνδεκάχορδου, ἐξέωσαν οἱ Λάκωνες, τοιαῦτα ψηφισάμενοι. » Ἐπειδὴ Τιμόθεος ὁ Μιλήσιος παρεγενόμενος ἐπ' τὰν ἡμετέραν Πόλιν, τὰν παλαιὰν Μῶαν ἀτιμάσθη, καὶ τὰν διὰ τὰν ἑπτὰ χορδῶν κιθάριζιν ἀποῦτρεφόμενος, πολυφωνίαν εἰσάγων, λυμάλ-
νεται

θη διάφορα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν· δι' αὐτὴν καὶ ὁ μέγας Βασίλειος λέγει. „Ὡς γὰρ (Τιμοθέω δηλαδή) τοσοῦτον περι-
 ἦν τῆς Μουσικῆς τέχνης, ὥστε καὶ θυμὸν ἐγείρειν καὶ τ.λ.π.
 (α) ἡ ἐμπειρία τοῦ ἀνδρὸς καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐκίνησε νὰ τὸν ἐκθειάζωσιν. (β) ὁ δὲ Ἐπιγόνιος ἐφεῦρεν ὄργανον τεσσαρακον-
 τὰ χορδῶν, καὶ πρῶτος ἐπέκρουσεν ἄνευ πλήκτρου· ἦν δὲ οὗ-
 τος γένει μὲν Ἀμβρακιώτης, τιμῆ Σικυώνιος· ὁ δὲ Σίμι-
 κος ἐφεῦρεν ὄργανον τριάκοντα καὶ πέντε χορδῶν, ὅπερ ὁ
 Διόδωρος ἐποίησεν ἐντελέσερον, προσθεὶς αὐτῷ νέας ὀπάς.

Λς'. Ἀπὸ τοὺς ἕως ᾧδε καταλεγέντας ἀρχαίους Μουσικούς, ἄλλοι μὲν ἐφεῦρον ἄλλο, καὶ ἄλλοι ἄλλο· πολλοὶ δὲ μετ' αὐτοὺς καὶ ἄλλοι, πολλὰς καὶ ἄλλοίαις ἐφευρέσεις ἐποίησαν εἰς τὴν Μουσικὴν, τοὺς ὁποίους διὰ τὴν ἀγνοίαν σιωπῶμεν ὅσον ὅμως διὰ τὰς ἀρχὰς καὶ διὰ τινὰς προσόδους τῆς φωνητικῆς, ὀργανικῆς, καὶ ρυθμικῆς Μουσικῆς, ἀρκετὰ μοὶ φαίνεται ἰσορρήθησαν· ἐπειδὴ δὲ διὰ μόνης τῆς συγγραφῆς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπομνημονεύηται πᾶσα τέχνη καὶ

* νεται τὰς ἀκοὰς τῶν νέων, διάτε τὰς πολυχορδίας τὰς καινότεας τῷ μέ-
 * λεορ, ἀγεννέην, καὶ ποικίλλαν, ἀντὶ ἀπλᾶς, καὶ τεταγμένας ἀμφιέννυται
 * τὰν Μῶαν, ἐπὶ χροίματος συνιστάμενος τὰν τοῦ μέλεος δίσειν, ἀντὶ τὰς ἐ,
 * ναρμόνιῳ, ποττὰν ἀντίστροφον ἀμοιβάν· παρὰ κληθεὶς δὲ ἐπ' τὸν ἀγῶνα τὰς
 * ἐλευσινίας Δάμαρτος ἀπρεπέα διάστατο τὰν τῷ μύσῳ διασκευάν· τὰρ τῶρ Σε-
 * μέλαρ ὠδίναρ οὐκ ἔνδεκατῶρ νέωρ διδάσκη, δεδόχθαι φάν περι τούτων τῶρ,
 * Βασιλέωρ, καὶ ἐφόρωρ μεμφάσαι Τιμόθεον, ἐπαναγκάσαι δὲ καὶ τὰν ἔνδεκα
 * χορδᾶν ἐκαταμόντα τὰς περιττὰς ὑπολίπην μόνον τὰς ἑπτὰ, ὅπως ἕκαστος τὸ
 * τὰς πολιορβάρους ὄρων εὐλάβηται ἐπ' τὰν Σπάρταν ἐπιφέρειν τι τῶν ἡθῶν, μὴ
 * ποταρ ἀρετὰς κλέος ἀγόντων.

(α) Ὅρα ἐν τῇ πρὸς τοὺς νέους παραινετικῇ λόγῳ τοῦ θεοῦ Πατρὸς Βασι-
 λείου, καὶ ὁ Δίων λόγῳ α. περὶ Βασιλ. ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ.

(β) Καὶ ὁ Πλούταρχ· αὐτὸ τοῦτο φησὶ. «Καὶ Ἀντιγεννίδαν ποιῆσαι, τὸν Ἀρ-
 μάτιον ἐπάσχοντα νόμον. (περὶ τύχ. Ἀλεξάνδρου σελ. 507.) αὐτὸ τοῦτο (φη-
 σὶ καὶ Ἱερώνυμος) παθεῖν τὸν Καρδινάλιον ἐν Παννονίᾳ στρατευόμενον. ἀνάγνω-
 θὲ ποικίλ. ἰστορ. βιβλ. δ'. Κερ. γ'. Ἱερώνυμος Μαχίου.

ἐπισημη, δὲν εἶναι περιττὸν νὰ διαλάβωμεν καὶ περὶ ἐκείνων, ὅσοι γνωρίζονται εἰς ἡμᾶς, ὅτι κατὰ καιροῦς συνέγραψάν τι περὶ Μουσικῆς.

Αζ. Πρῶτος λοιπὸν ὁ Φιλόλαος συνέγραψε, δεύτερος δὲ ὁ Λάσος, καὶ τρίτος ὁ Δικαίαρχος, ὧν τὰ συγγράμματα ἀπόλωντο· καὶ περὶ μὲν τοῦ Λάσου ὠμιλήσαμεν (§ 32.) ὁ δὲ Φιλόλαος ὑπῆρξε μαθητὴς καὶ διάδοχος τοῦ Πυθαγόρου· τοῦ δὲ περὶ τῆς Μουσικῆς συγγράμματός του τεμάχιά τινα διεσώθησαν παρὰ Νικομάχῳ τῷ Γερασηνῷ, οἷον καὶ τὸ ἐξῆς, τοῖς φιλομούσοις παρατιθέμενον. „ Ἀρμονίας δὲ μέγεθος, συλλαβὰ „ καὶ διοξεῖα. τὸ δὲ διοξεῖας μεῖζον τῆς συλλαβῆς ἐπογδόω. „ ἔστι γὰρ ἀπὸ ὑπάτας εἰς μέσαν, συλλαβὰ· ἀπὸ δὲ μέσας „ ποτὶ νεάταν, διοξεῖα. ἀπὸ δὲ νεάτας εἰς τρίταν, συλ- „ λαβὰ· ἀπὸ δὲ τρίτας εἰς ὑπάταν, διοξεῖα· τὰ δ' ἐν „ μέσῳ τρίτας καὶ μέσας, ἐπόγδοον· ἅ δὲ συλλαβὰ, ἐπὶ „ τρίτον· τὸ δὲ διοξεῖας, ἡμιόλιον· τὸ δὲ διαπασῶν, διπλό- „ ον· ὥς ἀρμονία, πέντε ἐπ' ὀγδοῶν καὶ δυοῖν διέσεων· „ διοξεῖα δὲ τρί' ἐπ' ὀγδοῶν καὶ δέσσις. συλλαβὰ δὲ, δύ' π' ὀγ- „ δοῶν καὶ δέσσις. ὅρα Νικόμ. τὸν Γερασ. ἐν τῷ περὶ Μου- „ σικῆς. ὁ δὲ Δικαίαρχος ἦν Μεσσηνίος υἱὸς μὲν Φειδίου, ἀ- „ κουστῆς δὲ Ἀριστοτέλους· ὑπῆρξε δὲ Μουσικὸς, Ῥήτωρ, καὶ „ Φιλόσοφος, τὸν ὁποῖον ὁ Κικέρων ὠνόμασε Μουσικὸν καὶ „ ἱστορικώτατον. (α)

Αἷ. Ἀριστόξενος δὲ ἐστὶν ὁ σωζόμενος ἀρχαιότερος συγγρα- „ φεὶς τῆς Μουσικῆς· ἦν δὲ υἱὸς Μνησίου τοῦ καὶ Σπινθάρου „ Μουσικοῦ ἀπὸ Ταράντων τῆς Σικελίας· φιλοσοφῆσας δὲ ἐπε- „ χειρίσθη καὶ εἰς τὴν Μουσικὴν, καὶ ἔγινεν ἀκουστής τοῦ πα- „ τρός

(α) Δικαίαρχῳ τῷ Μεσσηνίῳ τὸ περὶ Μουσικῶν ἀγόνων βιβλίον (οὗ καὶ Σφηεὶ σίγ. 1190. μνησθῆναι ὁ τοῦ κωμ. σχολιαστής.) ἀναγέγραφεν ὁ Φαβρίκιος βιβλ. Ἑλλήν. βιβλ. γ'. Κεφ. ια'. § 267. καὶ 295.

πρός του, καὶ Λάμπρου τοῦ Ἐρυθραίου, εἶτα Ξενοφίλου τοῦ Πυθαγορείου, καὶ τέλος Ἀριστοτέλους· συνέγραψε δὲ βιβλία Μουσικὰ γ'. ἤκμασε δὲ ἐπὶ τῆς ριά. Ὀλυμπιάδος. κατὰ δὲ Ἀνθιμον Γαζ. 322· πρὸ Χριστοῦ.

Λθ'. Εὐκλείδης δὲ συνέγραψεν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Μουσικὴν, ἔνθα καταλέγει τὰς χορδὰς τῶν τριῶν γενῶν· διακρίνει χρό-
ας ἕξ, διασαφηνίζει τρόπους ἑπτὰ, ἐκτίθησιν εἴκοσι θεωρήμα-
τα εἰς κατατομὴν τοῦ κανόνος, ἡγουν καταγίνεται περὶ τοῦ
ἐν Μουσικῇ ποσοῦ μόνον, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τι περὶ τοῦ ποιοῦ·
γνωρίζεται δὲ κατὰ τὸν Ἀνθιμον Γαζ. 258 ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Μ'. Νικόμαχος δὲ τις Γερασηνὸς συνέγραψε περὶ Μουσικῆς,
ὅς τις διαιρεῖ τὸ σύγγραμμά του εἰς δύο βιβλία· καὶ διότι
ὀμιλεῖ κατὰ τὰς γνώμας τοῦ Πυθαγόρου, παρωνομάσθη Πυ-
θαγορικός. λέγεται δὲ Γερασηνὸς ἐκ τῆς Πόλεως, ἐν ἣ ἔγεννή-
θη. αὕτη ὠνομάσθη Γέρασσα, ἀπὸ τοῦ ὅτι κατώκησαν ἐκεῖ
οἱ συστρατεύσαντες τῷ Ἀλεξάνδρῳ Γέροντες, μὴ δυνάμενοι
νὰ πολεμῶσι. καίται δὲ αὕτη ἡ Πόλις περὶ Βόσραν καὶ Ἀ-
ραβίαν. οὗτος ὁ Νικόμαχος ἤκμασεν 117. ἔτη πρὸ Χριστοῦ
κατὰ Ἀνθ. Γαζ. ἦν δὲ σύγχρονος αὐτῷ καὶ ὁ Θέων, καὶ ὁ Ἀ-
ρισεΐδης· ὁ Ἐρατοσθένης, ὅς τις εἶναι γνωστὸς ὡς Γραμμα-
τικὸς, Ποιητὴς, Φιλόσοφος, καὶ Γεωμέτρης, ἀκμάσας κατὰ
τὴν ρεζ'. Ὀλυμπιάδα, ἧτοι 194 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἔγραψε κα-
νόνος Πυθαγόρου κατατομὴν.

Μά. Θέων δὲ τις Σμυρναῖος, ἀφῆκεν ἀποσπασμάτιον, περὶ
Ἀριθμητικῆς καὶ Μουσικῆς, καὶ ἐξέδωκεν αὐτὸ τύποις Ἰ-
σμαῆλ Βουλλιάδ.

Μβ'. Ἀρισεΐδης ὁ Κουϊντιλιανὸς συνέγραψε πλατύτερον καὶ
πληρέστερον τῶν προηγησαμένων, ὀμιλήσας περὶ μολωδίας,
περὶ ῥυθμῶν καὶ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Μουσικῆς.

Μγ'. Κλαύδιος δὲ ὁ Πτολεμαῖος συνέγραψεν Ἑλληνικὴν τὰς
ἀρχὰς τῆς ἀρμονίας, ἔνθα μαθηματικώτερον ἐκφράζεται,

σχολιάζει δὲ τὰ ἄρμονικὰ τοῦ Πτολεμαίου Πορφύριος, ἀφείς καὶ αὐτὸς ὑπόμνημά τι περὶ Μουσικῆς οὐκ ἀξιοκαταφρόνητον ἤκμασε δὲ ἀπὸ ρκέ. ἕως ρξά. ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ, κατὰ Ἄνθιμον Γαζ. ζήσας 78. χρόνους.

Μδ'. Ἀλύπιος δὲ ἐκτίθησι τὰ σημεῖα, ἅτινα διὰ τοὺς φθόγγους μετεχειρίζοντο οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἰς δεκαπέντε τρόπους ἐν τοῖς τρισὶ γένεσι· τουτέστιν, ἐπὶ διαγραμμάτων τεσσαράκοντα πέντε. ἐλήφθησαν δὲ ταῦτα τὰ Μουσικὰ σημεῖα ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου. Μάρκος ὁ Μειβώμιος ἐξέδωκε βίβλον, περιέχουσαν μετὰ Λατινικῆς μεταφράσεως καὶ σχολίων τὰ συγγράμματα, διαγράμματα, καὶ σημεῖα ἑπτὰ Μουσικῶν Ἑλλήνων· Ἀριστοξένου, Εὐκλείδου, Νικομάχου, Ἀλυπίου, Γαυδεντίου, Βακχείου καὶ Ἀρισείδου, ποιήσας ἔργον ἐπαίνων πολλῶν ἄξιον.

Με'. Γαυδέντιος δὲ τις Φιλόσοφος συνέγραψεν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Μουσικὴν, ἐνθα ὀμιλεῖ περὶ φθόγγων, διαστημάτων, καὶ τρόπων· ἐκτίθησι δὲ καὶ σημεῖα τῶν φθόγγων εἰς τέσσαρας τρόπους ἐν τῷ διατονικῷ μόνῳ γένει.

Μς'. Βακχεῖος ὁ Γέρων συνέγραψεν εἰσαγωγὴν τῆς Μουσικῆς τέχνης, κατ' ἐρωταπόκρισιν, ἀναφέρει δὲ δέκα ῥυθμούς, περὶ οὓ ἐύρηται καὶ τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα.

„ Τῆς Μουσικῆς ἔλεξε Βακχεῖος Γέρων,
 „ τόνους, τρόπους, μέλη τε, καὶ συμφωνίας,
 „ Τούτῳ συναψά Διονύσιος γράφων,
 „ τὸν παμμέγιστον Δεσπότην Κωνσταντῖνον,
 „ Σοφῶν ἔραστήν, δείκνυσιν τεχνημάτων,
 „ τὸν τῶν ἀπάντων γὰρ σοφῶν παιδευμάτων,
 „ Ἐφευρέτην τε καὶ δότην πεφηνότα,
 „ ταύτης προσῆκεν οὐδαμῶς εἶναι ξένον.

Μζ'. Ἐγραψαν δὲ περὶ Μουσικῆς, καὶ τρεῖς πολυῖστορες· Λουκιανὸς ὁ Σαμωσατεὺς, Πλούταρχος ὁ Χαιρωνεὺς, καὶ

Ἀθήναιος . καὶ ὁ μὲν Ἀθήναιος, ἀναφέρει περὶ τινῶν εὐδοκιμησάντων εἰς τὴν Μουσικὴν, ἢ ἐφευρόντων τι εἰς αὐτὴν . (α) ὁ δὲ Πλούταρχος, ἐποίησε δύο διαλόγους διὰ τὸ αὐτὸ τέλος . (β) καὶ ὁ Λουκιανὸς ἔγραψεν ὄρχησιν ἢ ἐγκώμιον Μουσικῆς . (γ)

Μή . Συνέγραψαν δὲ περὶ Μουσικῆς ἐν ἐσχάτοις χρόνοις καὶ δύο Κωνσταντινουπολίται, Μανουὴλ ὁ Ψελλὸς, καὶ Μανουὴλ ὁ Βρυέννιος, καὶ τοῦ μὲν Ψελλοῦ σοῖζεται ἐπιτομὴ Μουσικῆς, ἐνθα φαίνεται ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἐποίησεν, εἰμὴ συνάθροισιν ἀρκετῶν λέξεων τῆς Μουσικῆς, ὀρισμῶν, καὶ διαιρέσεων . ὁ δὲ Βρυέννιος, ὠμίλησε περὶ τῆς ἐν τῇ Μουσικῇ προσότητος, κατὰ τοὺς ἀρχαίους πληρέστατα καὶ ἔτι περὶ ἤχων, καθὼς οἱ Μελοποιοὶ τοῦ καιροῦ του ἐφρόνου· εἶναι, ὅμως ἄπορον, διατι δὲν ὠμίλησε μήτε ὁ ἓνας, μήτε ὁ ἄλλος περὶ ῥυθμῶν, χειρονομίας, καὶ χαρακτήρων· διότι ὁ μὲν Ψελλὸς ἔγραψε περὶ τὸ 1105. ἔτος. ὁ δὲ Βρυέννιος περὶ τὸ 1320. ὅτε παρὰ πολλοῖς ἀναμφιβόλως ὑπῆρχεν ἡ χρῆσις τῶν χαρακτήρων, καὶ τῆς χειρονομίας (ἣτις διήρκεσε καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν.) ἐπειδὴ εὐρίσκονται στιχηράρια, γεγραμμένα πρὸ ἑξακασίων, καὶ ὀκτακασίων χρόνων· ἔτι καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Θεόφιλος περὶ τὸ 830 ἐμέλιζε στιχηρά, καὶ διαδοὺς τοῖς Ψάλταις προέτρεπεν αὐτοὺς, ἵνα ψάλλωσιν αὐτά, καὶ αὐτὸς ἡγάπα νὰ χειρονομῇ καὶ ἐν παιδραῖς Πανηγύρεσιν . (ὄρα Κεδρινόν .) πρὸς τούτοις καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ αὐτοκράτωρ ὁ Πορφυρογέννητος, ἀναφέρει πολλαχοῦ περὶ τῆς
χει-

(α) Ὁ Ἀθήναιος συνέγραψε μετὰ τὸ 204 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ .

(β) Ὁ δὲ Πλούταρχος ἐγεννήθη σχεδὸν 50 . ἔτη μετὰ Χριστόν, καὶ ἀπέθανεν 135 .

(γ) Καὶ ὁ Λουκιανὸς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν σχεδὸν ὑπῆρξε κατὰ τὸν Ἀνθιμον Γαζ. ἀπὸ 120 ἕως 200 .

χειρονομίας λέγων, ἔφαλλον οἱ ψάλται τῇ πολυτέχνῳ χειρονομία, περὶ τὸ 950 ἔτος μετὰ Χριστόν· συνάγεται λοιπὸν, ὅτι αὐτοὶ οἱ δύο συγγραφεῖς ἦσαν ἀμύητοι τῆς Μουσικῆς τοῦ καιροῦ των, ἢ τουλάχιστον ἔγραψαν, καὶ τὰ περὶ ταύτης τῆς ὕλης γραφέντα οὐ διεσώθησαν.

Μθ'. Τόσους λοιπὸν γνωρίζομεν ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες συνέγραψαν Ἑλληνιστὶ περὶ Μουσικῆς Ἑλληνικῆς, ἀπὸ δὲ τοὺς Λατίνους καὶ τοὺς λοιποὺς Εὐρωπαϊοὺς, ἐπὶ μὲν Θεοδωρίχου συνέγραψαν Βοέσιος, Κασσιόδωρος, Μαρτινιανὸς, καὶ Αὐγουστίνος. νεωστὶ δὲ, Ζαρλῖνος, Σαλινᾶς, Βανχιέρις, Μαρπένιος, Παρρᾶς, Περῶλτος, Βαλλῆς, Δεσκάρτης, Εὐδόρος, Μανγόλης, Μαλκόμος, Βουρέτος, Ῥαμῶ, Δαλαμβέρτος, Ῥουσσῶ, καὶ Ὀρόν. συνέγραψαν αὐτοὶ τε καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι περὶ Μουσικῆς, ἐκφράζοντες ἐξ εἰκασίας καὶ τὰ λεγόμενα παρὰ τῶν ἀρχαίων Μουσικῶν, σημειώνοντες ὁμοίως καὶ μέλη τῶν Ἑλλήνων Μουσικῶν μὲ τὰς ἐν χρήσει παρ' αὐτοῖς οὔσας νότας. ὅσα ὁμοῦς γράφουσι περὶ τῆς Μουσικῆς, ἣτις εἶναι παρ' αὐτοῖς ἐν χρήσει τὴν σήμερον, εἰς ταῦτα ἀληθεύουσι, διηγούμενοι πράγματα καὶ ὄχι ὑποθέσεις.

Νο'. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς πρὸ τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς· ὅτε δὲ ἡ κοινὴ Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλ. τῶν Χριστιανῶν ἐλάμβανε σύσασιν, ὁ δὲ χριστιανισμὸς ἐφασπλούμενος εἰς διαφόρους πόλεις ἐβελτιοῦτο, τότε καθὼς ἐσυνειθίζετο καὶ παρ' Ἰουδαίους, ἔδοξε καὶ τοῖς Χριστιανοῖς, ἵνα τὰ μεγαλεῖα καὶ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ δοξολογῶνται, καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῆς Μουσικῆς, καὶ ἔφαλλον μὲν τοὺς ψάλτους τοῦ Δαβὶδ ἐν αὐτῇ, ἐμέλισαν δὲ καὶ τὸ Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ, τὸ Χερουβικόν, τὸ Κοινωνικόν, τὸ Ἅγιος ἅγιος, τὸ Σὲ ὑμνοῦμεν, τὸ Τὴν γὰρ σὴν μήτραν, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Θείας καὶ Ἰερᾶς Λειτουργίας ἄτματα· μετέπει-

τα μετεχειρίσθησαν τὴν Μουσικὴν ἐν τῷ Ἑσπερινῷ, Μεσονυκτικῷ, καὶ Ὁρθρῷ. ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἔζων, ὅτε Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἦτοι περὶ τὸ 736. ἀπὸ Χριστοῦ καὶ ὁ τούτῳ συναναστραφεὶς καὶ συμπαιδευθεὶς Κωσμάς, ἐπενοήθη ὁ τρόπος τοῦ γράφειν τὰ μέλη, διὰ τινῶν συμβολικῶν χαρακτήρων, διὰ τούτων ἔγραψεν ὁ ἐκ Δαμασκοῦ Ἰωάννης ὁ Μανσοῦρ ὀνομαζόμενος ἐν ὀκτῶ ἤχοις τὰ ἀναστάσιμα τῆς ὀκτωήχου, καὶ τὰ Κεκραγάρια, τὰ παρὰ Πέτρου τοῦ Λακεδαίμονος ἐξηγηθέντα· ἐν ἤχῳ δὲ πλαγίου δευτέρου τὰ μέλη ἐνὸς Χερουβικοῦ, ἐνὸς Κοινωνικοῦ, τὸ Νῦν αἰδυνάμεις καὶ τὸ Προστασία. ἐν πρώτῳ δὲ ἤχῳ τὸ Γεύσασθε καὶ τὰ Ἀνοιξαντάρια. (α) λοιπὸν οὗτος λέγεται ὁ ἀρχαιότερος διδάσκαλος καὶ πρωτουργὸς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, κατὰ τὰ σωζόμενα γεγραμμένα μέ-

λη

(α) Ὁ ἐν Ἁγίοις Πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ἐκ Δαμασκοῦ ὁ Μανσοῦρ, Πατριδὰ μὲν ἔσχε τὴν κατὰ Συρίαν Δαμασκόν, γονεὶς δὲ περιφανεὶς καὶ ἐνδόξους, Διδάσκαλόν τε Κωσμᾶν Ἰερωμένον τε καὶ ἐλλόγιμον ἄνδρα ἐξ Ἰταλίας, παρ' οὗ πολλὰ μὲν εἶδη σὺν Κωσμᾷ τῷ Μελωδῷ ἐκδιδάσκειται παιδείας, τὴν δὲ Μουσικὴν ἐμυθήσθη ἐντελῶς. καὶ περὶ μὲν τὸ 728. ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ ἤκμασεν, ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου· περὶ δὲ τὸ 756. πρὸς Κύριον ἐξεδήμεσεν· ἀναβιβάζουσιν οἱ μεταγενέστεροι συγγραφεὶς τὴν μέθοδον καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῆς Μουσικῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς, ἕως εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου Βασιλέως Αἰγύπτου· τούτεστι 285. ἔτη πρὸ τῆς Σωτηρίου ἐποχῆς. διότι λέγουσι. „Πτολεμαῖος ὁ Βασιλεὺς εὐρών τοὺς ἤχους συγκεχυμένους καὶ διακεχωρισμένους, προστάξας τοὺς σοφοὺς τῶν Ἑβραίων ἄνδρας, μετεγλώτισαν τὴν Ἑβραϊκὴν Γραφὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ συντάξαντες πάντα τὰ μέλη (τῶν ἤχων) ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν βιβλίον, καλούμενον Μουσικόν, ἐξ οὗ τῆς παπαδικῆς ἅπασα ἡ τέχνη ἐγνωρίσθη, ἢ σὺν ἄλλοις πολλοῖς ὑπὸ τῶν ἀθέων βαρβάρων ἐνεπήρθη. ἀγνοοῦντες οὖν οἱ ἄθρησκοι, δίχα τούτων πῶς ἄλλως ὑμεῖν τὸν Θεὸν δυνήσονται, εἰς αὐλοὺς καὶ κιθάρας ἐξέκλιναν, μετὰ δὲ τούτων τῶν θεοστυγῶν ὀργάνων εἰς πάς Ἐκκλησίας εἰσερχόμενοι ἔψαλλον, καὶ πάλιν ἀπήρρογοτο εἰς τὰ θεάτρα, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν εἰς πᾶσαν ἀσεβῆ καὶ μισόθεον πράξιν, πᾶς ὁ λαὸς διὰ τῶν ὀργάνων ἐκείνων θελγόμενος,

ἔως

λη διὰ τῶν εἰρημένων Μουσικῶν χαρακτήρων· αὐτὸς ποιήσας τὸν ὀκτὸνχορον, ἐδίδαξε τοὺς μεταγενεστέρους ψαλμωδοῦς, νὰ μὴν ἐκτείνωσιν οὔτε νὰ παρεκτρέπωσι τὰς ψαλμωδίας ἀπὸ τοὺς ὀκτὼ ἤχους. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς ἐποχῆς ἕως εἰς τοὺς ἐδικούς μας χρόνους ὅσους διδασκάλους καὶ ἐφευρετὰς ψαλμωδιῶν ἀνέδειξεν ὁ χρόνος, διδάξαντάς τι ἄξιον ψάλλεσθαι ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἐκκλησίαις, ἰδοὺ κατὰ ἀλφάβητον ὀνομασί καταλέγονται.

A

Νά. Ἀγάθων, ἀδελφὸς Ξένου τοῦ Κορώνη. Ἀθανάσιος μοναχός. Ἀθανάσιος Ἀθωνίτης. Ἀθανάσιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, μαθητὴς Μπαλασίου. Ἀλύπιος Ἀμπελοκηπιότης. Ἀνανεώτης (α) Ἀνδρέας ὁ ἅγιος ποιμὴν τῆς Κρήτης. Ἀνδρέας Ἱεροσολυμίτης. Ἀνδρέας Σιγηροῦ. Ἀνδρόνικος. Ἀνθιμος Ἱερομόναχος. Ἀντώνιος. Ἀρσένιος Ἱερομόναχος ὁ μικρός, (β) Ἱερεὺς καὶ μέγας οἰκονόμος, μαθητὴς Ἱερεμίου Χαλκηδόνας. Ἀργυρὸς Ῥόδιος. Ἀρκαδίος μοναχός. Ἀρσένιος Ἱερομόναχος ὁ μέγας. Ἀπόστολος Κρυσάλας Χίος. (γ) Ἀντώνιος Λαμπαδάριος τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

B.

ἕως ὁ Θεὸς ἐλεήσας τὸ πλάσμα αὐτοῦ, τούτους τοὺς τρεῖς φωστῆρας τῆ οἰκουμένη διήγειρεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὸν ἐν ἁγίοις μέγιστον Κωσμάν τὸν Ποιητὴν, καὶ τὸν ἐκείνου ὑπέρλαμπρον φοιτητὴν Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, καὶ πρὸ τούτων τὸν μέγιστον Ἀρχιεράρχην Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον· οἵτινες Θεοπνεύστῳ βουλήματι κινηθέντες, ταύτην τὴν τέχνην ἀνεκαίτησαν καὶ ἐνήρυσαν, καὶ τοῖς ἀνθρώποις λεπτομερῶς καὶ ἐντέχνως ἠρμήνευσαν.

(α) Οὗτος ὑπῆρξε πρῶτος Ποιητὴς τῶν οἰκῶν· δεῦτερος Ἰωάννης ὁ Γλυκὺς, τὸν Ἀνανεώτην μιμούμενος. τρίτος ὁ Ἡθικός, μετ' οὗς ὁ Κουκουζέλης καὶ ἄλλοι.

(β) Οὗτος ἐμέλισεν εἰρημὸς καλοφωνηκούς, ὀλίγῳ πρότερον χρηματίσας τοῦ Χρυσάφου καὶ τοῦ Μπαλασίου.

(γ) Οὗτος ἦν μαθητὴς Πέτρου Βυζαντιῦ, καὶ ἄλλων τινῶν διδασκάλων τῆς Παλαιᾶς μεθόδου, ἦν δὲ Μουσικογράφος ἐπιτήδειος· ἔγραψε δὲ χειρόγραφα βιβλία Μουσικὰ παλαιὰ τε καὶ νέα πάμπολλα.

B

Νβ'. Βαλαάσιος Τερεῦς, μαθητὴς Γερμανοῦ νέων Πατρῶν
(α) Βαρθολομαῖος μοναχὸς. Βενέδικτος Δομέσικος. Βλαττή-
ρος Βυζάντιος.

Γ

Νγ'. Γαβριήλ Ἱερομόναχος καὶ Φιλόσοφος. (β) Γαβριήλ
ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ξανθοπούλου. Γεννάδιος ἐξ Ἀγγιά-
λου. Γερμανὸς μοναχὸς. Γερμανὸς νέων Πατρῶν. (γ) Γεώρ-
γιος Κοντοπετρῆς. Γεώργιος Πλαγιώτου. Γεώργιος Πρωτο-
ψάλτης Γάνου. Γεώργιος ὁ ἐκ Ραιδεσοῦ Πρωτοψάλτης τῆς
μικρᾶς Ἐκκλησίας. Γεώργιος ὁ Κρής. (δ) Γρηγόριος Γλυκὺς.
Γρηγόριος Μπούνης ὁ Ἀλιάτης Πρωτοψάλτης τῆς ἀγίας
Σοφίας ἐπὶ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως. Γρηγόριος Πρωτοψ.
Βυζάντιος. (ε)

5

Δ

(α) Οὗτος ἐμέλισεν εἰρηολόγιον τῶν καταβασίων, τὸ ὁποῖον ἐξήγησεν ὁ Πέ-
τρος ὁ Λακεδαιμόν καλλωπίσας αὐτὸ. ἔγραψε δὲ μέλη δοξολογιῶν, εἰρηῶν
κλιφωνικῶν, καὶ ἄλλα πολλὰ ὑπῆρξε σύγχρονος τῷ νέῳ Χρυσάφῳ.

(β) Τούτου σωζεται ἐγγχειριδίων περὶ Μουσικῆς χειρόγραφον, γραφὴν ἔτι
σωζομένην τῆς χειρονομίας, ὅθεν ὁμιλεῖ καὶ πρὸς εἰδότηας.

(γ) Οὗτος ἦν ἡ σύγχρονος, ἡ ὀλίγη ὑπερὸν τοῦ Χρυσάφου, ἤκμασε δὲ πε-
ρὶ τὸ 1670. ἔτος. ἐμέλισε Στιχηράριον, καὶ ἄλλα πολλὰ.

(δ) Οὗτος ἦν ἡ γραφὴς Ἰακώβου Πρωτοψάλτου, διότι μὴ γυμνασθεὶς ὁ Ἰά-
κωβος εἰς τὸ γράφειν, ἔψαλλε μὲν αὐτός, ὁ δὲ Γεώργιος ἔγραψεν· ἐδίδασκε
δὲ τὰ Μουσικὰ εἰς Κωνσταντινουπόλιν κατὰ τὸ φανάρι, ἐν τῇ Χίῳ, καὶ εἰς
τὰς Κυθωνίας τῆς Ἐρέσου ὑπου καὶ ἀπέθανε κατὰ τὸ 1816 ἔτος. ἐχρημάτισε
δὲ μαθητὴς Ἰακώβου Πρωτοψάλτου, καὶ συμμαθητὴς Χουμουζίου Χαρτοφύλα-
κος. Διδάσκαλος δὲ Γρηγορίου Πρωτοψάλτου. οὐδ' ἔψαλλεν ἐπ' Ἐκκλησίας.

(ε) Οὗτος ἦν μαθητὴς Γεωργίου τοῦ Κρήτος, καὶ εἰς τῶν τριῶν εὐφρετῶν
τῆς Νέας Μεθόδου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς· μετέφρασεν ὅλας τὰς νεο-
πειποιημένας μελωδίας, ἤγουν τὰ παππαδικὰ, ἐμελοποίησε Χερουβικά τρεῖς
στάσεις, Κοινωνικά, Αἰνεῖτα μίαν στάσιν ὅλα σου ἐνιαυτοῦ τὰ Κοινωνικά, Με-
θόμματα, Πολυελέους, Δοξολογίας, Κρατήματα καὶ τ. λ. π. ἦτον δὲ καὶ κι-
θαριστὴς ἀριστος· ἀπέθανε εἰς τὸ 1822 ἔτος. καὶ ἰερέθη αὐτὸν ὁ κων-
σταντίνος Βυζάντιος, ὁ νῦν Πρωτοψάλτης.

Δ

Νδ'. Δαβίδ μοναχός. Δαμιανός Βατοπαιδινός. Δανιήλ παλαιός. Δανιήλ ο νέος. Δανιήλ Πρωτοψάλτης. (α) Δημήτριος Δακιανός, μαθητής Κουκουζέλου. Δημήτριος εκ Ραιδεσού. Διονύσιος μοναχός. Δούκας Λαοσυνάκτης. Δούκας Σιρόπουλος.

Ε. Ζ. Η.

Νέ. Εὐνοῦχος Πρωτοψάλτης τοῦ Φιλανθρωπίνου. Ἐφραίμ Καρίας. Ζαχαρίας Πρωτοψάλτ. Κυζίκου. Ζαχαρίας χανεντές (β) Ζαφύριος Ἀποστόλου Ζαφυρόπουλος. (γ) Ἡθικός.

Θ

Νς'. Θεόδουλος μοναχός. Θεόδωρος Στουδίτης. Θεόδωρος Ἀγαλλιανός. Θεόδωρος Θαλασσινός. Θεόδωρος Καλλικρατίας. Θεόδωρος Κλαβᾶς. Θεοφάνης Καρίκης Πατριάρχης Κωνσταντινουπ. Θεόφιλος ὁ αὐτοκράτωρ. (δ) Θεοφύλακτος Ἀργυρό-

(α) Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὸ Τούρναβον τῆς Λαρίσσης, ἐμέλισε Μαθήματα, Χερουβικά, Κοινωνικά, Πολυελέους, Κοινωνικά τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἄλλα πολλὰ ἀπέθανε δὲ εἰς τοὺς 1789 τῆ 29 Δεκεμβρίου, καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ Ἰάκωβος.

(β) Οὗτος ἦν τῷ Δανιήλ σύγχρονος, σώζονται δὲ τούτου Εἰρημὸι Καλοφωνικοὶ, καὶ ἔτι εἰς τοὺς Χανεντέδες σώζονται Φασίλια μεγάλα καὶ ἀξιόπαινα.

(γ) Οὗτος ἦν μαθητὴς Γεωργίου τοῦ Κρητός, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸ 1816 καὶ ἐδιδάχθη τὴν νέαν Μῆθον παρὰ τῶν τριῶν Διδασκάλων τῆς Μουσικῆς σχολῆς τοῦ γένους ἡμῶν. οὗτος πρῶτος ἐκρυπτήθη Μουσικοδιδάσκαλος εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Βασιλικὴν σχολὴν· ἐμελοποίησε δὲ ἓνα πολυέλιον εἰς ἦχον ἐναρμόνιον καὶ ἄλλα τινά.

(δ) Οὗτος ἐβασίλευσε περὶ τὸ 830 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ· περὶ αὐτοῦ λέγει ὁ Κεδρινός, ὅτι ἐφιλοτιμεῖτο νὰ εἶναι καὶ μελωδός, διὸ καὶ ὕμνους ποιῶν τινάς, καὶ Στιχηρὰ μελίζων, ἄδουσαι προέτρεπε· φέρεται δὲ καὶ τις λόγος, ὡς ἔρωτι τοῦ μέλους βαλλόμενος, κατὰ τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν ἐν φαιδραῖς πανηγύρεσιν οὐ παρητεῖτο χειρονομεῖν.

ρόπουλος. Θωμάς Ἱερεὺς. καὶ Θεόδωρος ὁ Φωκαεὺς. (α)

I

Νζ'. Ἰάκωβος Πρωτοψάλτης. (β) Ἱερεμίας Χαλκηδόνας, Ἰωακείμ Βυζίης ὁ Ἀλαμπάσης, μαθητὴς Μπαλασίου. Ἰωάννης ὁ ὅσιος Πατὴρ ἡμῶν ὁ Δαμασκηνός. Ἰωάννης Γλυκὺς. Ἰωάννης μαΐζορ ὁ Κουκουζέλης. (γ) Ἰωάννης Βατάτζης. Ἰωάννης Σγουρόπουλος. Ἰωάννης Φωκᾶς. Ἰωάννης Οὐρανότις. Ἰωάννης ὁ Κλαδάς. (δ) Ἰωάννης Κουκουμάς. (ε) Ἰωάννης

Ἰε-

(α) Οὗτος ἦν Ἐφέσιος ἐκ Φωκίας τῆς Ἰωνίας· ἐδιδάχθη τὴν Μουσικὴν εἰς τὰ 1816 παρὰ τῶν τριῶν Διδασκάλων τῆς νέας μεθόδου· συνεχροστάται μετὰ τοῦ διδασκάλου Κυρίου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος εἰς τὴν ἱεράν Ἐκκλησίαν τῶν Ταταούλων. εἶτα δὲ συνεστήθη ψάλτης εἰς δεξιὸν χορὸν τῆς ἐν Γαλατᾷ Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου, χρόνους ἰκανοὺς, ἐξέδωκεν εἰς τύπον ὅλα σχεδὸν τὰ νεώτερα β βλία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. ἐγύμνασε δὲ μαθητὰς ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους· ἐμελοποίησε διαφορα Ἐκκλησιαστικὰ μέλη· διώρθωσε κατὰ γραμμὴν τὸ καλοφωνκὸν Εἰρηολόγιον· πρῶτος ὁ ῥηθεὶς ἐτόνισε τὴν εὐτέροπην καλουμένην βίβλον, ὠμιλήσας εἰς Κρηπίδα καὶ τινα περὶ ὀρθογραφίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ ἕτερα τινά.

(β) Οὗτος ἤκμασε περὶ τὸ 1790 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. ἐμελοποίησεν ὅλον τὸ Δοξαστικαίριον, 8 δοξολογίας, συνέτεμε τὰ μεγάλα Κεκραγάρια, καὶ τὸν Πολυέλεον τοῦ Δανιὴλ· διώρθωσε τὰ σφάλματτα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων διὰ προτροπῆς Γρηγορίου Πατριάρχου· ἦν γραμματικὸς ἀριστος, καὶ Μουσικὸς καλὸς· φιλοτιμούμενος νὰ φυλάξῃ τὸ νόημα, πολλάκις παρέβλεπε τὸν ρυθμὸν τῶν προσομοίων καὶ κανόνων.

(γ) Περὶ τούτου εὐρῆται τὰ ἐξῆς ἐν τῇ ἀμαρτωλῶν σωτηρίᾳ. « Ἦτον τις νέος εἰς τὴν μεγαλόπολιν Δυρράχιον τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς, ὄρφανός ἀπὸ τὸν πατέρα, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ, ὡς εὐσεβῆς, καὶ φιλόθεος, ἔδωκε τὸν παῖδα νὰ μανθάνῃ τὰ ἱερά γράμματα, τὸν ὁποῖον (διότι ἦτον εἰς τὸν νοῦν, ἐπιδέξιος, καὶ πλεῖστα καλόφωνος) ἅπαντες ἐπονύμαζον ἀγγελόφωνον, τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, καθὼς εἶναι συνήθεια εἰς τὰ βασίλεια πάντοτε, ἐζήτουν εὐλάλους καὶ καλοφώνους, καὶ εὐρόντες αὐτὸν, ἔβλουν εἰς σχολαῖω βασιλικὸν νὰ παιδεύηται τὴν Μουσικὴν τέχνην, ἕως νὰ γένη εἰς αὐτὴν τέλειος, ὡς τις εἰς ὀλίγον καιρὸν, ὡς ἀγγέλιμος καὶ ρόνιμος ὑπερέβη ἅπαντας! »

(δ) Φέρεται καὶ τούτου γραμματικὴ Μουσικῆς περὶ μετροφωνίας χειρογράφος, ὑπῆρξε δὲ μετὰ τὸν Κουκουζέλη.

(ε) Εὕρισκεται καὶ τούτου γραμματικὴ Μουσικῆς περὶ μετροφωνίας, καὶ

Ἰερεὺς ὁ Πλουσιαδινός. (α) Ἰωάννης Πρωτοφάλτης. (β) Ἰωάννης Πρωτοφάλτης Ῥαιδεστοῦ. Ἰωάσαφ ὁ νέος Κουκουζέλης. Ἰωάννης ὁ νῦν Λαμπαδάριος. (γ)

Κ

Νή. Κάλλιστος παλαιός. (δ) Κάλλιστος ἐκ Νικαίας. Καμπάνης Καρβουνάρης. Κασσιανὴ Μοναχὴ. (ε) Κλήμης Λέ-

περὶ ἤχων, χειρόγραφος.

(α) Εὐρίσκεται τούτου ἓνας τροχὸς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Παπαδικῆς.

(β) Τραπεζούντιος ἦν οὗτος ὁ Ἰωάννης, χρυσοχόος κατ' ἀρχὰς γενόμενος, εἶτα τῷ Παναγιώτῃ μαθητεύσας, καὶ ἅπαντα τὰ τότε σωζόμενα Μουσικὰ ποιήματα ἐκδίδαχθεις ὑπ' αὐτοῦ, ἱκανῶς ἐπιδοὺς τὴν Μουσικὴν, ἐψηφίσθη Λαμπαδάριος, τῷ διδασκάλῳ συμπάλλων.

(γ) Οὗτος ἦν ἀπὸ τοῦ Καταστένου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Νεοχωρίτης· ἐξέδωκε διὰ τοῦ τύπου μονότομον Ἀνθολογίαν, τὸ ἀργουσίντομον καταβασίων Εἰρμολόγιον Πέτρου Λαμπαδαρίου, καὶ Πέτρου Πρωτοφάλτου, καὶ τινα ἐκλογὴν τοῦ χαλοφωνικοῦ Εἰρμολογίου· ἐμελοποίησε δὲ καὶ ὀκτώ κατ' ἤχον Κοινωνικὰ Αἰνεῖτε τῶν Κυριακῶν.

(δ) Κάλλιστος ὁ Ξανθόπουλος ἔζη 1341 μετὰ Χριστὸν· ἔγραψε κατάλογον τῶν ὕμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας.

(ε) Ἡ Κασσιανὴ λέγεται καὶ Κασσία καὶ Εἰκασία, περὶ ἧς ἀναφέρουσι Παῦλος, Κωδινός, καὶ Θεόδωρος ὁ Πρόδρομος τὰ ἐξῆς. « Ἡ μονὴ τῆς Ἐικασίας, ἐκτίσθη παρὰ Εἰκασίας μοναχῆς, εὐσεβεστάτης καὶ παρθένου ὠραίας τῷ εἶδει· ἥτις σοφωτάτη οὖσα, κανόνας πολλοὺς, στιχηρὰ, καὶ ἄλλα τινὰ ἀξιοθαύμαστα ἐποίησε καὶ ἐμελώδησεν ἐν τοῖς χρόνοις Θεοφίλου τοῦ βασιλέως. ἡ δὲ μονὴ τῆς Εἰκασίας ἐκτίσθη παρ' αὐτῆς, μοναχῆς γεγονείας, ὅτε τῆς βασιλείας ἀπέτυχε παρὰ Θεοφίλου βασιλέως· σεβασμία δὲ καὶ ὠραία ἐτύγχανεν. αὕτη κανόνας καὶ στιχηρὰ ἐποίησεν ἐν τοῖς χρόνοις Θεοφίλου καὶ Μιχαὴλ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅποια τὰ εἰς πόρνην, καὶ εἰς τὸ μῦρον, αὐτῆς γὰρ εἰσὶν ἅπαντα ταῦτα· ἀλλὰ πολὺ πρότερον, ὡς ἐξ ἀγράφου ἔχομεν παραδόσεως, γυνή τις τῶν εὐπατριδῶν σοφὴ καὶ παρθένος, Κασσία τούνομα τοῦ τε μέλους ἀρχηγὸς ἐχηρημάτιτε, καὶ τὸν κανόνα συνέταξε τοῦ μεγάλου Σαββάτου· ὁ δὲ ὕστερον τὸ μέλος ἀγασάμενος, ἀνάξιον δ' ὅμως κρίναντες γυναικείους συμμίζει λόγους τὰ τοῦ Ἡρώως ἐκείνου Κοσμᾶ μουσουργήματα, τὸ μέλος παραδόντες τῷ Μάρκῳ καὶ τοὺς Ἱεροῦς ὕμνους ἐγχειρίσαντες, τὴν πλοκὴν τῶν τροπαρίων τούτῳ μόνῳ ἐπέτρεψαν. Θεόδωρος Πρόδρομος.

Λέσβιος . Κορνήλιος Μοναχός . Κοσμάς ὁ ὀσίος Πατήρ ἡ-
μῶν . (α) Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος . (β) Καντεμί-
ρης . (γ) Κωνσταντῖνος ὁ νῦν Πρωτοψάλτης . (δ) Κύριλλος ὁ
Τήνου (ε)

Λ

ΝΘ' Λάσκαρης Πηγωνίτης . Λέων ὁ σοφός καὶ Αὐτοκρά-
τωρ . (ς) Λογγῖνος μοναχός .

Η

(α) Ὁμοίως τῷ Δαμασκηνῷ Ἰωάννῃ κατὰ τε τὸν βίον καὶ κατὰ τὸν λόγον
ἐξημέρισεν ὁ Κοσμάς . λέγει ὁ Μελέτιος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ , ὁ δὲ
Σουΐδας οὕτως . « οἱ γοῦν ἀσματικοὶ κανόνες Ἰωάννου τε καὶ Κοσμά , σύγκρισιν
οὐκ ἐδέξαντο , οὐδ' ἂν δεξάιντο μέχρις ἂν ὁ καθ' ἡμᾶς βίος περαωθῆσεται .

(β) Κωνσταντῖνος Πορφυρογέννητος υἱὸς ἦν Λέοντος τοῦ Σοφοῦ . ἐγεννήθη
ἀπὸ Χριστοῦ 905 . εἶχε μεγάλην κλίσιν εἰς τὴν σπουδὴν καὶ φιλομάθειαν , ἐ-
βασίλευσε χρόνους 47 . οὗτος ἐποίησε τὰ ἐν τῇ ὀκτοῦχῳ Ῥξάποστειλάρια .

(γ) Ὁ Καντεμῆρης ἔγραψεν ἑλληνιστὶ καὶ τουρκιστὶ περὶ Μουσικῆς , ἐξ ὧν
μόνον τὸ τουρκιστὶ σώζεται , διαλαμβάνον περὶ ἐξωτερικῆς Μουσικῆς ἑφευρε
καὶ ῥυθμὸν , τὸν καλούμενον ζαρ μπεϊν . καὶ κατήγετο μὲν ἀπὸ τὸ γένος τῶν
ἡγεμόνων τῆς Μολδοβλαχίας , περιῆλθε δὲ Τουρκίαν , Ἀραβίαν , καὶ Περσίαν .
διδάχθεις ἐντελῶς τὴν εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους σωζομένην Μουσικὴν , μετε-
χειρίετο δὲ ὄργανα τὸ νεί , καὶ τὸ ταμποῦρι .

(δ) Οὗτος ἦν Βυζάντιος , μαθητὴς Γεωργίου τοῦ Κρητός , καὶ Μανουὴλ Πρω-
τοψάλτου . ἐμελοποίησε τὸ ἀργοσύντομον δοξαστικαίριον , καὶ ἐξέδωκεν αὐτὸ διὰ
τοῦ τύπου τρεῖς τάξεις Χερουβικά , μίαν τάξιν Λίνειτε , ἓνα Πολυμέλιον ἑ-
καλλώπισε τὸ ἀργοσύντομον Ἀναστασιματάριον , καὶ ἄλλα τινὰ ἀναγκαῖα , τὰ
ὅποια θέλουσι σημειωθῆ εἰς τὴν μονότομον Ἀνθολογίαν του , ἐξέδωκε καὶ τὸ Τυ-
πικὸν τὸ ὑπὸ πολλῶν Πατριαρχῶν ἐπιθεωρηθὲν διὰ τοῦ Νύπου .

(ε) Οὗτος ἀπὸ τὸ περὶ Μουσικῆς σύγγραμμά του , φησινετι ὅτι μετέγχε καὶ
τῆς Ἑλλάδος φωνῆς , καὶ Μουσικῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τε καὶ ἐξωτερικῆς ἑ-
διδάχθη δὲ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν ἀπὸ τοῦ Παναγιώτου Πρωτοψάλτου
Χαλάτζογλου , συνέψαλλεν ἐνίοτε τῷ Δανιὴλ ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ , καὶ ἐπὶ
τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς συνέγραψε διάφορα περὶ χαρακτήρων καὶ ἤχων .

(ς) Λέων ὁ σοφός ἀπέθανεν Θ'Ιβ' ἀπὸ Χριστοῦ ἦν δὲ υἱὸς τοῦ Κάϊσαρος Βα-
σιλείου τοῦ Μακεδόνης , καὶ τούτου διάδοχος τῆς βασιλείας Κωνσταντινουπό-
λεως , ἐν ᾗ ἐβασίλευσε χρόνους 22 . οὗτος ἐμελοποίησεν ὕμνους Ἐκκλησιαστι-
κοὺς , ἐξ ὧν εἰσὶ καὶ τὰ ἑνδεκα ἑωθινά .

M

Ξ'. Μανουήλ υἱὸς Κερώνη. Μανουήλ Γαζῆς. Μανουήλ Ἀρ-
 γυρόπουλος. Μανουήλ Φωκιανός. Μανουήλ Ἀγαλιανός. Μα-
 νουήλ ὁ μέγας Ῥήτωρ. Μανουήλ Θεβαῖος. Μανουήλ Μα-
 νουγρᾶς. Μανουήλ ὁ Χρυσάφης. (α) Μανουήλ Γούτας. Μα-
 νουήλ Πρωτοφάλτης. (β) Μάρκος ὁ Εὐγενικός. Μάρκος Κο-
 ρίνθου. Μελέτιος Σιναΐτης. Μελχισεδέκ Ἐπίσκοπος Ῥαιδε-
 στοῦ. Μιχαήλ Ἀνανεώτης. Μιχαήλ Κουκουλάς. Μοσχιανός.

N. Ξ. Ο. Π.

Ξά. Ναθαναήλ Νικαίας. Νήφων Δομέστικος. Νικηφό-
 ρος ὁ Ἠθικός. Νικηφόρος Χῖος. Νικόλαος Δομέστικος. Νι-
 κηφόρος Τραμουντάνας, Πρωτοφάλτης Ῥόδου. Νικόλαος
 Ἀσάν ὁ Κύπριος. Νικόλαος Ἀδριανουπολίτης. Ξένος ὁ Κο-
 ρώνης, Πρωτοφάλτης τῆς ἀγίας Σοφίας. Ὁγουρλοῦς Γεωρ-
 γίου Καισαρεύς. (γ) Παγκράτιος Ἱερομόναχος. Παῖσιος
 μοναχός. Παναγιώτης Χαλάτζογλους. (δ) Πανάρετος Πα-
 τζά-

(α) Μανουήλ Χρυσάφης ὁ παλαιὸς ἦν Λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας,
 ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου ἐπὶ ἀλώσεως.

(β) Οὗτος ἐμελοποίησε τὸ Μακάριος ἀνὴρ, τὰ κατ' ἤχον Ἀντίφωνα, συν-
 τόμους δοξολογίας, τρία Χερουβικά, τοὺς στίχους τῶν Κεκραγαρίων, καὶ ἄλ-
 λα τινά. ἐπλήρωσε δὲ καὶ τὸ κοινὸν χρέος εἰς τοὺς 1819 κατὰ τὴν 21 Ἰουνίου.

(γ) Οὗτος ἐχρημάτισε μαθητὴς Γεωργίου τοῦ Κρητὸς, Μανουήλ Πρωτοφάλ-
 του καὶ Γρηγορίου Πρωτοφάλτου. ἐμελοποίησε δώδεκα καλοφωνικοὺς Εἰρημοὺς
 εἰς τὴν παλαιὰν μέθοδον, κατὰ μίμησιν Πέτρου τοῦ Μπερεκέτου· μετεφράσθη-
 σαν δὲ εἰς τὴν νέαν μέθοδον παρὰ τινος Μουσικοῦ Σπυρίδωνος Ἀναστασίου τοῦ
 ἐκ Σπάρτης τῆς Πεισιδίας.

(δ) Ὁ πετῆρ τοῦ Παναγιώτου κατήγετο ἐκ Τραπεζοῦντος, ἦν δὲ κατὰ τὸ
 ἐπάγγελμα Χαλάτζης, ἐνυμφεῦθη δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει. εἰς τὴν οἰκίαν
 τούτου ἐλθὼν μοναχός τις, συγγενὴς, καὶ Μουσικὸς, ἐδίδαξε τὸν υἱὸν αὐτοῦ
 Παναγιώτην ἀρχὰς τινὰς τῆς Μουσικῆς· εὐφρων δὲ ὄντα, καὶ φυσικὴν ἔχον-
 τα κλίσιν πρὸς Μουσικὴν ἰδὼν, συνεβούλευεν αὐτῷ ἵνα πορευθῆ εἰς τὸ Βατο-

τζάδας ὁ Πράσινος. Πέτρος ὁ Μπερεκέτης. (α) Πέτρος Παμπαδάριος Λακεδαιμόν. (β) Πέτρος Πρωτοψάλτης ὁ φυγᾶς. (γ) Πέτρος Ἐρέσιος. (δ) Πρασηνός. Πέτρος Συμεών ὁ νέος Βυζάν-

παιδίων μοναστήριον τὸ κατὰ τὸν Ἄθω, καὶ τῷ τότε ψάλλοντι ἐκεῖ Δαμιανῷ νὰ μαθητεύσῃ· διότι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐξέλιπον ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰδήμονες ψαλμῳδοί· τούτῳ γοῦν τῷ Δαμιανῷ μαθητεύσας ὁ Παναγιώτης, καὶ πάντα τὰ τότε σωζόμενα Ἐκκλησιαστικὰ μέλη ἐκδιδύκθησιν, ὑπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰτεδεχθῆ Πρωτοψ. ἐν τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ. τούτου μέλη σώζονται· εἰς εἰρμὸς, τὸ ἔφριξε γῆ, μετὰ τοῦ Κρατήματος. ἕτερον Κράτημα εἰς ἧχον βαρὺν, καὶ ἄλλα τινά.

(α) Οὗτος ὑπερέβη πάντας τοὺς Μουσικούς εἰς τὴν σύθεσιν τῶν καλοφωνικῶν Εἰρμῶν· ἦν δὲ σύγχρονος τῷ Παναγιώτῃ· ἐψάλλε κατὰ τὰ Ὑψωμαθία, Μπερεκέτης δὲ ὠνομάσθη, ἐπειδὴ ὡς λέγουσι διδάσκων εἰς τοὺς μαθητὰς τοὺς Εἰρμούς, καὶ ἐρωτώμενος ἂν ἔχη καὶ ἄλλους, ἀπεκρίνατο αὐτῆς πάντοτε, μπερεκέτι· οὗτος ἐμέλισε περισσότερα μέλη ἀπὸ ὅλους τοὺς κατὰ καιροὺς Μουσικούς.

(β) Οὗτος ἐμαθήτευσε κατ' ἀρχὰς εἰς Σμύρνην εἰς τινὰ μοναχόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀπέρασαν ἀρκετὰ μαθήματα, ἔπειτα ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐμαθήτευσεν εἰς τὸν Ἰωάννην Πρωτοψ. τῆς δὲ μελοποιίας ἤρξατο, ἐτι Δουμέστικος ὢν τοῦ βί. χοροῦ. ἐμέλισε δὲ Ἀναστασιματάρια δύο, Χερουδικὰ καὶ Κοινωνικὰ τῶν Κυριακῶν κλάσεις τέσσαρας, καὶ ἀπὸ τὰ Κοινωνικὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἄλλα μὲν διπλᾶ, πολλὰ δὲ καὶ τριπλᾶ. Πολυελέους, Πασαπνοῦρια, Δοξολογίας, ὀλόκληρον Δοξαστικόν, ὀλόκληρον Εἰρμολόγιον, ἐξήγησε τὰ μεγάλα Κεκοραγάρια, τὸ μέγα Ἰσον, τὰ Ἀνοιξαντάρια, τὸ ἄνωθεν οἱ Προφῆται, τὸ Μακάριος ἀνθρ, ἐμέλισε δὲ καὶ στίχους πολιτικούς εὐρύθμους, καὶ ἄλλα τινά. ἐγνώριζε καλῶς καὶ τὸ ταμποῦρι.

(γ) Οὗτος ἦν ἀπὸ τοῦ Καταστένου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ Νεοχωρίου, μαθητὴς Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου, ἐμελοποίησε δὲ ὀκτὼ Κοινωνικὰ τῶν Κυριακῶν, καὶ ὀκτὼ Χερουδικὰ· ἐν Μάθημα, μίαν Δοξολογίαν, Καταβασίας τινὰς, τὸ σύντομον Εἰρμολόγιον· ἐξήγησε δὲ πολλὰ ἐκ τῶν παλαιῶν· ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης Πατριαρχείας Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Νικαίας διὰ τινὰ σφάλματα ἐξώσθη τοῦ κλήρου, καὶ ἔφυγεν εἰς χερσονήσον, κἀκείθεν εἰς Ἰάσιον τῆς Μολδαβίας, καὶ πολλὰ ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀναξιοπαθήσας, τὸν βίον μετήλλαξε κατὰ τὸ 1808. ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ.

(δ) Οὗτος ἦν μαθητὴς Γεωργίου τοῦ Κρητός, ἐξέδωκεν εἰς τύπον τὸ Ἀναστα-

Ρ. Σ. Τ. Φ. καὶ Χ.

Εβ'. Ῥωμανὸς ὁ μελωδὸς. (β) Σέργιος. Στέφανος Ἀγιοπολίτης. Στέφανος Μιχαήλ Α'. Δομέστικος τῆς Μ. Ἐκκλησίας. (γ) Στυλιανὸς Ἱερεὺς. Συμεὼν Λαοσυνάκτης τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Συμεὼν Ψυρίτζης. Σωφρόνιος Ἱερομόναχος Καφᾶς. Ἰζακνόπουλος. Φίλιππος Γαβαλλᾶς. Φωκᾶς Δομέστικος. Χαλιβούρης. Χριστόφορος μιστάκων. Χουρμούζιος Ἱερεὺς. Χουρμούζιος; Διδάσκαλος ὁ Χαρτοφύλαξ. (δ) Χρῦσανθος Διδά-

δά-

στασιματᾶριον Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου, ἀπέθανεν εἰς Βλαχίαν περὶ τὸ 1840 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ.

(α) Οὗτος ἦν Πρωτοψάλτης τοῦ Μακκρυωτάτου Ἱεροσολύμων, μαθητὴς Μανουὴλ Πρωτοψάλτου καὶ Γεωργίου τοῦ Κρητὸς, καὶ συμμαθητὴς Κωνσταντίνου τοῦ νῦν Πρωτοψάλτου, τῆς παλαιᾶς μεθόδου. κατὰ δὲ τὸ 1816 ἔτος ἐδιδάχθη τὴν νέαν μέθοδον· ἦν δὲ μουσικογράφος ἄριστος, ὅς τις ἐγύμνασε πολλοὺς μαθητὰς εἰς τὴν παλαιὰν καὶ νέαν μέθοδον, ἐμελοποίησε δὲ καὶ τινὰς μελοποιίας.

(β) Οὗτος ἦν Ἐδεσσηνὸς τὴν πατρίδα, ἐλθὼν δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν κατώκησεν εἰς μοναστήριον τῆς Θεοτόκου· ἐποίησε δὲ καὶ ἐμελώδησι τὸ, Ἡ Παρθένος σήμερον, καὶ ψάλλον αὐτὸ ἐπ' ἄμβωνος, ὑπὸ πάντων τῶν ἀκροατῶν θαυμασθεῖς τε καὶ εὐφημισθεῖς, συνέγραψε καὶ ἐμελοποίησε καὶ ἄλλα Κοινακίαι ὑπὲρ τὰ χίλια· ὅρα τὸν μεταφραστὴν τῆς 1. ὁκτωβρίου.

(γ) Οὗτος ἦν ἐκ Ταταούλων τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἐξέδωκεν εἰς τύπον σὺν τῷ Ἰωάννῃ Ἀμπαδαρίῳ τὴν μονότομον Ἀνθολογίαν· μετέφρασεν εἰς τὴν νέαν μέθοδον τὸ δίτομον Δοξαστικᾶριον Κωνσταντίνου Πρωτοψάλτου κατὰ τὸ 1842 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ.

(δ) Οὗτος ἦν μαθητὴς Ἰακώβου Πρωτοψάλτου, εἰς δὲ τῶν τριῶν Διδασκάλων ἐφευρετῶν τῆς νέας μεθόδου· ἐμελοποίησε τὸ Μακάριος ἀνὴρ, Μαθήματα Ρόδου τὸ ἀμάραντον κατ' ἤχον· τὸ, Ὁ Εὐσχήμων Ἰωσήφ, Πολυελέους, Δοξολογίας, Τυπικά, Στιχολογίαν κατ' ἤχον, Ἀντίφωνα κατ' ἤχον, Καταβασίας, Χερουβικά, Κοινωνικά, τῶν Κυριακῶν, καὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ, Κρατήματα, καὶ ἄλλα. μετέφρασε δὲ ὅλα τὰ παλαιὰ βιβλία τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς μόνος τοῦ εἰς τὴν ῥηθείσαν μέθοδον, διορισθεῖς γενικῶς, ἵνα μετὰ Γρηγορίου Ἀμπαδαρίου παραδίδῃ εἰς τὴν κοινὴν τοῦ γένους σχολὴν, τὸ πρακτικὸν αὐ-

δάσκαλος ὁ νῦν Μητροπολίτης Προύσης (α)

Εγ'. Αὐτοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ κατὰ καιρὸν χρηματίσαντες μελοποιοὶ καὶ διδάσκαλοι τῆς παρ' Ἑλλησι σωζομένης ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, τὴν ὁποίαν ἔσωσεν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ μεγάλου ναυαγίου τοῦ γένους, ἡ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία. διότι ὅταν ἐξέλιπεν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἡ ἔμμουσος φαλμωδία, ἐσώζετο ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ταῖς κατὰ Πελοπόννησον καὶ Κρήτην. ὅτε δὲ καὶ ἐκεῖθεν ἀπέπτη, ἐσώζετο ἐν τῷ τοῦ Ἁθωνος ἀγιωνύμῳ ὄρει, ἐπειδὴ ἐχρησίμευεν ἡ διάδοσις τῆς Μουσικῆς εἰς τοὺς Ἐκκλησιαστικούς, καὶ ἄλλοτε μὲν, μάλιστα δὲ εἰς τὰς ἀγρυπνίας, ἤγουν εἰς τὰς πανυχίους τελετὰς· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἁθωνός αὐθις μετεκομίσθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τοῦ νέου Χρυσάφου, τοῦ Παναγιώτου καὶ Μπερεκέτου.

Ξδ'. Σώζονται δὲ συγράμματα, διαλαμβάνοντα περὶ τῆς
6
τοιαύ

τῆς μέρος. παρέδωκε δὲ χρόνους ἐξ, ἤτοι ἀπὸ τὰ 1815 ἕως εἰς τὰ 1821. καὶ τὰ μὲν ἐξηγηθέντα Μουσικὰ βιβλία παρὰ Χουμουζίου εἰσὶ ταῦτα. Ἀναστασιματάριον ἄργον τοῦ Χρυσάφου, Δοξαστικόν ἄργον Ἰακώβου Πρωτοψάλτου, τοῦ Μπερεκέτου, βιβλίον λεγόμενον, παλαιὰ Παποδική, τὰ δύο ἄργα Στιχηράρια Παλαιῶν Πατρῶν, καὶ Χρυσάφου, τὸ εἰς μεμβράναν παλαιὸν Στιχηράριον, τὸ Οἰκηματάριον, τὸ Κρατηματάριον, καὶ τὸ Μαθηματάριον, ἅτινα ἠγοράσθησαν παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίου Ἀθανασίου κατὰ τὸ 1838. ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. ἐξέδωκε δὲ τοῦ Γέπου καὶ δίτομον Ἀνθολογίαν κατὰ τὸ 1824. τὸ ἄργον καὶ σύντομον Εἰρημολογίον τῶν Καταβασίων, καὶ τὸ βιβλίον τοῦ ἐξ Ἑβραίων Νεοφύτου ραββίνου καλούμενον.

(α) Οὗτος ἦν μέλος τῶν τριῶν ἐφευρετῶν τῆς νέας Μεθόδου, παραδίδων εἰς τὴν κοινὴν τοῦ Γένους Σχολὴν τὸ Θεωρητικὸν αὐτῆς μέρος. οὗτος ἐγραψέ περὶ Μουσικῆς τῆς νέας Μεθόδου τὸ μέγα Θεωρητικόν· ἐγείροτονήθη δὲ Ἀρχιμανδρίτης, ἔπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Δυρραχίου, εἶτα Σρῦνης, ἤδη δὲ Προύσης· μετέχει δὲ καὶ τῆς Ἑλλάδος φωνῆς, καὶ τῆς Γαλλικῆς διαλέκτου, καὶ τῆς Ἑυρωπαϊκῆς Μουσικῆς· γνωρίζει δὲ καλῶς καὶ τὸ φωνητικὸν ὄργανον Πλαγιάουλον καλούμενον.

τοιαύτης Μουσικῆς τὰ ἐπισημότερα :

„ Α΄. Ὁ ἐπιγράφεται Γραμματικὴ Μουσικῆς Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Κοσμά τοῦ μελωδοῦ, καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, κατ' ἐρωταπόκρισιν, εὕρισκομένην ἐν τοῖς παλαιοῖς Στιχηραρίοις, καὶ ἐν μεμβράναις· φαίνεται ὅμως ἀπὸ τὴν ἔκφρασιν τῆς ὅτι δὲν εἶναι γνήσιον γέννημα οὐδενὸς τούτων τῶν τριῶν Διδασκάλων .

Β΄. Ὁ ἐπιγράφεται Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ· πραγματεύεται δὲ περὶ μετροφωνίας, σημείων Μουσικῆς, καὶ ἤχων .

Γ΄. Ὁ ἐπιγράφεται Ἰωάννου τοῦ Πλουσιαδινοῦ, πραγματεύεται δὲ καὶ τοῦτο περὶ τῶν αὐτῶν .

Δ΄. Τὸ ἐγχειρίδιον Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου, πραγματευόμενον περὶ τῶν χαρακτήρων, ἤχων, καὶ μάλιστα περὶ τῶν φθορῶν .

Ε΄. Τὸ περὶ Μουσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς τε καὶ ἑξωτερικῆς Κυρίλλου ἐπισκόπου Τήνου, πραγματευόμενον περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τόνων καὶ μακαμίων κατὰ τοὺς Ὀθωμανούς .

ς΄. Τὸ περὶ Μουσικῆς τοῦ Καντεμήρη, σωζόμενον Τουρκισί .

Ζ΄. Σύγγραμμα Γαβριὴλ Ἱερομονάχου καὶ Φιλοσόφου, περὶ τῆς Μουσικῆς τέχνης· εὕρισκονται δὲ καὶ ἄλλων ὀλιγομαθεστέρων συγγράμματα, τοὺς ὁποίους περιττὸν εἶναι νὰ ἀναφέρωμεν .

Η΄. Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης εἰς τὸ μέγα τοῦ Ἰσον, τὸ ἐξηγηθὲν παρὰ Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου, ἀπαριθμεῖ ἐμμελῶς τοὺς χαρακτήρας καὶ τὰς θέσεις, ἃς εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μετεχειρίζοντο πρὸς παράστασιν τῶν μελῶν· τοιαύτας δὲ μεθόδους ἐποίησαν καὶ ἄλλοι Μουσικοὶ διδάσκαλοι, δι' ὧν πρωδοσκοιοῦν, εἰσάγοντες τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν Μουσικὴν .

„ Κείμενον τοῦ μεγάλου Ἰσου .

Ἰσον, Ὀλίγον, Ὁξεῖα, καὶ Πεταστή, καὶ Διπλή, Κράτημα, Κρατημοκατάβασμα, Τρομικόν, Ἐχοστρεπτόν, Θεός, καὶ

καὶ Ἀπόθες, Θεματισμὸς, Ὁρθιον σὺν τούτοις, Οὐράνισμα, Σεῖσμα, Τρίχισμα, Σύναγμα, Κύλισμα, Στραγγίσματα, Κρούσμα, Ἄλλον, Ἀνάβασμα, καὶ Κατάβασμα ἄλλον, Ψιφηστοκατάβασμα, Παρακάλεσμα, Ὑπορροή, Ἀντικένωμα, Ἀντικενωκύλισμα, Ἀργοσύνθετον, Γοργοσύνθετον, Κολαφισμὸς, Κούφισμα, Τρομικὸν παρακάλεσμα, καὶ Παρακλητική, Σεῖσμα, καὶ Ἔτερον, Δαρμὸς, τοῦτο λέγεται Ἀντικούτισμα, Χόρευμα, Ἔτερον, Ὅμοιον, Σύνθεσις τοῦ μεγάλου ἄσματος, ἕτερα σύνθεσις ἐξ αὐτῆς, ἕτερον Βυθογρόνθισμα, ἀμφότερα τὰ Κλάσματα, Χαιρετισμὸς, καὶ Βαρεῖα ὁμοῦ, Πισμα ἠγάδην, ὃ λέγεται Διπλοπέταστον, Θέμα ἀπλοῦν, τέλος Στιχηροῦ ἐν ταύτῳ, Βαρὺς, ἕτερος Βαρὺς τετράφωνος, Ἀνάπαυμα, δαρτὰ ταῦτα πάντα μετὰ ἐπεγέρματος, Σταυρὸς, Ἀνάπαυμα, Σήμερον, ἡ Γορθμὸς, Διπλοπέταστον, Φθορά, Ἐναρξίς, Γοργὸν, Ἀργὸν, καὶ Πρόσχεσ μαθητὰ Πνεύματα τέσσαρα, ἐπτὰ φωναὶ διπλασμὸς, καὶ τρία Κρατήματα, ἐντέχνως συντεθέντα παρὰ Ἰωάννου τοῦ Κουλουζέλου καὶ μαῖστορος. (α)

Ἐξ. Ἀπὸ τοὺς ἀπαριθμηθέντας Συγγραφεῖς συνάγεται, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν χαρακτήρων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς εὐρίσκετο εἰς καλὴν κατάστασιν ἐπὶ τῶν χρόνων Θεοφίλου τοῦ Αὐτοκράτορος, ὃς τις ἐφιλοτιμεῖτο νὰ εἶναι καὶ μελωδὸς, καὶ νὰ χειρονομῆ μέσα εἰς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, ἣτον λοιπὸν σχολεῖον Μουσικῆς μέσα εἰς τὸ Παλάτιον, ὅπου οὐ ἀρχάριοι ἐδιδάσκοντο τὸ ψάλλειν καὶ τὸ χειρονομεῖν. ἔπρεπε δὲ νὰ ἦτον καὶ σύγγραμμά τι διδακτικὸν τούτων τῶν δύο, τὸ ὁποῖον εἰς ἡμᾶς δὲν ἀπείσωθη· σώζονται δὲ μό-

νον

(α) Εὐρίσκονται ταῦτα τὰ σημεῖα προγεγραμμένα ἐν ἀρχῇ τῶν Πάπυριων Μουσικῶν βιβλίων, πρὸ τῶν Ἀνοιξανταρίων.

νον τὰ μελοποιηθέντα καὶ γραφέντα μὲ τοὺς εἰρημένους χαρακτηῆρας Ποιήματα, περὶ ὧν ἰδοὺ λέγομεν τὰ συναγόμενα.

Ξς'. Χαρακτηῆρας διὰ νὰ γράψωσιν οἱ Ἕλληνες τὰ μέλη, μετεχειρίζοντο τοὺς ἰδίους τοῦ Ἀλφαβήτου, καθὼς εὐρίσκονται παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ καὶ τῷ Ἀλυπίῳ. οἱ δὲ χαρακτηῆρες, δι' ὧν ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης ἔγραφε τὰς μελοποιίας του, καὶ οἵτινες ἕως τώρα σώζονται παρὰ τῇ ἡμέτερᾳ Μουσικῇ, εὐρέθησαν ὕστερον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπενοήθησαν τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς χρῆσιν παρὰ Λατίνοις καὶ πᾶσι τοῖς Εὐρωπαίοις· ἐν τούτῳ οὔτε ὀπρῶτος τρόπος τοῦ γράφειν τὰ μέλη, οὔτε ὁ δεύτερος, οὔτε ὁ τρίτος ἦσαν ἀνεπίληπτοι, μὲ τὸν καιρὸν ὅμως ἐκαλλωπίσθησαν καὶ ἐδιορθώθησαν μὲ προσθήκας καὶ ἀφαιρέσεις μόνον οἱ δύο, τουτέστιν ὁ τῶν Εὐρωπαίων καὶ ὁ ἡμέτερος.

Ξζ'. Οἱ χαρακτηῆρες, τοὺς ὁποίους οἱ ἡμέτεροι φαλμῶδοι μετεχειρίζοντο ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, μέχρις Ἰωάννου τοῦ Πρωτοφάλτου, παραμοιάζον τὰ ἱερογλυφικὰ σύμβολα τῶν παλαιῶν Αἰγυπτίων· διότι, καθὼς ἀπὸ ἐκεῖνα ἐν ἐδύνατο νὰ παραστήνη πολλὰς, ὄχι μόνον συλλαβὰς, ἀλλὰ καὶ λέξεις, καὶ ὀλοκλήρους ἐννοίας, οὕτω καὶ εἰς, ἢ δύο ἀπὸ τούτους τοὺς χαρακτηῆρας παραστήνουσι καὶ ἕνα φθόγγον καὶ πολλοὺς, καὶ ὀλοκλήρους μελωδίας· καὶ ἕως οὗ τὰ Μουσικὰ τῶν ποιήματα ἦσαν ὀλίγα, εὐκόλως ὀπωσοῦν καὶ ὀλιγοχρονίως ἐμάνθανον αὐτὰ διὰ τὴν συνήθειαν οἱ μαθηταί· ὅταν ὅμως μὲ τὴν πολυκαιρίαν ἠῦξανον τὰ ποιήματα τῶν διδασκάλων, τότε ἀναλόγως, πολυχρονιωτέρα κατεστήνετο καὶ ἡ διδάξις καὶ μετάδοσις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ᾠσμάτων εἰς τοὺς μαθητάς.

Ξη'. Ἐπὶ τῶν χρόνων Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου ἀνεφάνησαν διδάσκαλοι τῆς Μουσικῆς λέγοντες, ὅτι συνίσταται τὸ πᾶν τῆς Μουσικῆς εἰς τὴν μετροφωνίαν, καὶ ὅτι τὰ περὶ
τῶν

τῶν ὑποστάσεων καὶ θέσεων λεγόμενα, ἦσαν περιττά, πρὸς οὓς ἀντιφερόμενος ὁ Χρυσάφης, συνέγραψε τὸ περὶ Μουσικῆς ἐγχειρίδιόν του, τὸ ὁποῖον δὲν φανερῶνει ἄλλο, παρὰ ἀνασκευὴν τινὰ τῶν τοιούτων φρονημάτων, καὶ ἐκθεσιν τῶν χαρακτήρων καὶ τῶν θέσεων, καὶ σκοτεινὴν τινὰ διασάφησιν τῶν φθορῶν· λοιπὸν ἔκτοτε παρέμεινεν ἡ διδασκίς τῆς μετροφωνίας μέχρι τῆς νέας μεθόδου· παρέδιδον δὲ οἱ διδάσκαλοι τὸ Ἀναστασιματάριον τοῦ Χρυσάφου, πρῶτον κατὰ παραλλαγὴν, εἶτα κατὰ μετροφωνίαν, καὶ τέλος πάντων κατὰ μέλος. (α)

Εβ'. Ὁ Παναγιώτης Πρωτοψάλτης ἔφερε μὲν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν ἀπὸ τῶν ἐν Ἀθωνί Μουσικῶν Διδασκάλων, ὅμως φαίνεται, ὅτι παραδιδούς εἰς τοὺς μαθητὰς τὰ μέλη, ἄλλοῦ μὲν συνέτεμε τινὰς μελωδίας τῶν θέσεων, ἄλλοῦ δὲ καὶ μετέβαλεν αὐτάς, ἀφορῶν εἰς τὸ ἡδονικὸν ἐν αὐτῷ καὶ καλλωπιστικόν, καθὼς λέγουσι, καὶ ἐντεῦθεν ἴσως ἐπήγασεν ἡ ὀπωσοῦν διάφορος ἀπαγγελία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μελῶν, κατὰ τινὰς θέσεις, ἢ τῶν Κωνσταντινουπόλεως Μουσικῶν διδασκάλων, πρὸς τὴν τῶν Ἀθωνιτῶν.

Ο'. Ὁ δὲ διάδοχος αὐτοῦ Ἰωάννης Πρωτοψάλτης ἔλεγε φανερῶς, ὅτι ἔπρεπε νὰ σηκωθῆ ἀπὸ τὰ ποιήματά των ἐκείνη, ἢ διὰ τὸ πολυχρόνιον δυσκολία τῆς διδάξεως, καὶ μεταδόσεως τῆς ψαλμωδίας (καθ' ὃ ἴσως ἐγένετο μιμητὴς τοῦ διδασκάλου του Παναγιώτου, ἀνίσως συνειθίζωσι τὰ ἦθη τῶν διδασκάλων νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς) καὶ νὰ συζητῆ σύστημα χαρακτήρων ἀπλοῦσερον, μεθοδικώτερον, καὶ

(α) Περὶ Μετροφωνίας, Παραλλαγῆς, καὶ Μέλους ὅρα εἰς τὸν 72. καὶ 73. παράγραφον, εἰς τὸ προτυπωθὲν Θεωρητικὸν ἐν Τεργέστη παρὰ Παναγιώτου Πελοπίδου.

καὶ στειχειώδεις, δι' οὐ γὰρ εἶναι δυνατόν γὰρ γράφηται κάθε εἶδος μελωδίας, καὶ γὰρ μεταδίδηται ἀπαρασαλεύτως. ὅθεν ἐν ἔτει 1756. ὅταν ὑπὸ τοῦ φιλομούσου Κυρίλλου, τὰ τῆς Πατριαρχίας τότε διευθύνοντος Πηδάλια, προεστράπη μετ' ἐπιμονῆς ὁ Ἰωάννης Πρωτοψάλτης εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν Πασαπνοαρίων, Πολυελέων, Δοξολογιῶν, Κοινωνικῶν, καὶ τ. λ. π. μετεχειρίσθη τὸν τρόπον τοῦ γράφειν, ὅς τις εἶναι διάφορος τῷ Παλαιῷ, καὶ κλίνει εἰς τὸ ἐξηγηματικόν, καὶ ἐστάθη αὐτὸς ἡ ρίζα τοῦ ἐξηγηματικοῦ τρόπου, ὃν μετεχειρίσθη ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος.

Οἶα. Ὁ δὲ διάδοχος τοῦ Ἰωάννου, Δανιὴλ ὁ Πρωτοψάλτης τὰ αὐτὰ ἀρυσάμενος ἀπὸ τοῦ Διδασκάλου Παναγιώτου, τὸν ἐξηγηματικὸν αὐτὸν τρόπον ἤθελε γὰρ μιμῆται, καθὼς βλέπομεν εἰς τὸν Πολυελέον του καὶ εἰς τὴν Δοξολογίαν του· διὰ τοῦτο εὐρίσκονται εἰς τὰ μέλη τούτου θέσεις καινότροποι, τοιαῦται, οἷας δὲν μετεχειρίσθησαν οὔτε οἱ πρὸ αὐτοῦ ψαλμοδοῖ, οὔτε οἱ μετ' αὐτόν, διὰ τὰς ὁποίας καὶ τολμῶσι τινὲς ἐξ ἀμαθείας γὰρ τὸν κατηγορῶσι· διότι οὗτος ἐπεχείρισε γὰρ εἰσαῆν εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ μέλη καὶ ἐξωτερικά, δηλαδὴ μέλη τὰ ὁποία συνειθίζοντο εἰς τὸν καιρὸν του παρὰ ταῖς ὀργανικαῖς Μουσικοῖς, ἅτινα δὲν ἦτον δυνατόν γὰρ γράφονται μὲ τὰς παλαιὰς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς θέσεις, καὶ ἠναγκάσθη γὰρ νεωτερίσῃ· φίλος δὲ ὢν ὁ Δανιὴλ Ζαχαρίας τῷ Χανεντέ (α) ἐμάνθανε παρ' αὐτοῦ πολλὰ περὶ τῆς ἐξωτερικῆς Μουσικῆς· ὡσαύτως καὶ ὁ Ζαχαρίας ἐδιδάσκετο παρὰ τοῦ Δανιὴλ ἀμοιβαίως Ἐκκλησιαστικὰ μέλη. λοιπὸν ἐμέλιζε, λέγουσι τινὲς, ὁ Ζαχαρίας Βίρμους καλο-

φω-

(α) Περὶ τούτου εἶπομεν πρότερον· ἡ δὲ λέξις Χανεντές εἶναι Τουρκικὴ καὶ σημαίνει μελωδὸς, ἢ τραγουδιστής.

φωνικούς, ἔγραφε δὲ τὸ μέλος αὐτῶν μὲ τοὺς Μουσικούς χα-
ρακτῆρας ὁ Δανιὴλ· ὅμως ἐπειδὴ δὲν τοὺς παρέδιδεν εἰς τοὺς
μαθητάς του, τὸ μέλος αὐτῶν ἀγνοεῖται, μὲ ὅλον ὅτι πο-
λοὶ φάλται τοὺς ἔχουσιν ἕως τὴν σήμερον, καὶ ἐρωτώμενοι
λέγουσιν ὅτι δὲν ἐγράφησαν παρὰ τοῦ Δανιὴλ, διὰ τοῦτο
δὲν τοὺς παρέδωκε· προτέρημα δὲ τοῦ Δανιὴλ εἶναι τὸ ἐμ-
βριθὲς καὶ πλούσιον τῆς εὐρέσεως· διότι ὅταν ἔμβαιεν εἰς
φθορὰν, ἐπέμενε κατακόρως εἰς τὸ μέλος τῆς, ἐκεῖθεν ταχέως
μὴ μεταβαίνων· τοῦτο δὲ εἶναι μάλιστα τὸ ἀξιέταινον τοῦ
μελοποιῦ.

Οβ'. Ὅταν ἦτον Πρωτοφάλτης ὁ Δανιὴλ, ἦτον Λαμπα-
δάριος ὁ Πελοποννήσιος Πέτρος· οὗτος γράφων ἡμέρας
καὶ νυκτὸς, καὶ ἐξηγῶν τὰ παλαιὰ Μουσικὰ Μαθήματα,
καὶ ἐπιμελούμενος εἰς τὸ νὰ γράφῃ κάθε μελωδίαν, ἥτις ἤρ-
χτο εἰς τὴν φαντασίαν του ἢ ἔσωθεν, ἢ ἔξωθεν, καὶ μελί-
ζων κατὰ τὰ μακάμια καὶ ῥυθμούς τῶν Ὀθωμανῶν στίχους,
ὅσοι τοῦ ἐδίδοντο, σχεδὸν ἔφθασεν εἰς τὸ νὰ φέρῃ τοὺς
Μουσικούς Χαρακτῆρας ἀπὸ συμβόλων εἰς γράμματα, καὶ
εὐκόλυνε μεγάλως τὸν τρόπον τῆς ἐξηγήσεως· ἔχων δὲ τα-
χυτάτην εἰς τὸ γράφειν τὴν χεῖρα, καὶ ἀντιληπτικὸν τοῦ
νοῦς μέγιστον, λέγουσιν ὅτι εὐθὺς ἀπὸ πρώτης καὶ δευτέρας
ἀκοῆς ἔγραφε τὰς νέας μελωδίας τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ τὰς
ἔφαλλε, καὶ μὲ τὸ ταμποῦρι τὰς ἔπαιζε· διὰ τοῦτο ἔλαβε
καὶ τὴν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τὰ παλάτια τῶν κρατούντων.

Ογ'. Ὁ δὲ διάδοχος τοῦ Δανιὴλ Ἰάκωβος ὁ Πρωτοφάλ-
της, ἀκριβῶς φυλάττων τὰ παραδεδομένα, τοῖς ἴχνεσιν ἐμμό-
νως θαίνων τῶν διδασκάλων του, δὲν ἔχαιρε τόσον εἰς νεω-
τερισμούς· ὅθεν ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν Ἀγάπιός, τις
Παλιέρμος Χῖος, ἀρκετὰ πεπαιδευμένος τὴν Εὐρωπαϊκὴν
Μουσικὴν, καὶ παρρησιασθεὶς εἰς τὸν Πατριάρχην Γρηγόρι-
ον, ἀνέφερε συνοδικῶς (ἀφ' οὗ ἀπέδειξε πολλὰ ἐλαττώματα

τῆς γραφῆς, τὴν ὁποίαν τότε μετεχειρίζοντο οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Μουσικοί·) ὅτι συμφέρει νὰ διδαχθῶσιν οἱ ψάλται τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν σύστημα Μουσικῆς, συντεθειμένον ἀπὸ αὐτὸν· (α) πεπρoικισμένον μὲν ἀπὸ τὰ προτερήματα τοῦ συστήματος τῶν Εὐρωπαϊῶν, ἀμέτοχον δὲ τῶν ἑλλειμμάτων αὐτοῦ· καὶ οὕτω νὰ φροντίσωσι καὶ αὐτοὶ, ἢ νὰ διορθώσουν τὸ Ἐκκλησιαστικὸν σύστημα, δόντες τοὺς πρέποντας λόγους, ἢ νὰ ἐρεῦρωσιν ἄλλο νεώτερον, ἢ νὰ κρατήσωσι τὸ παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἀγαπίου προσφερόμενον, καὶ κατ' αὐτὸ νὰ μεταγράψωσιν ὅλα, τὰ ὁποῖα ἡξέουρουν Ἐκκλησιαστικὰ μέλη· με τοιούτους λόγους κατέπεισε τὴν σύνοδον. τὸν Ἰακώβον Πρωτοψάλτην ὅμως δὲν ἐδυνήθη νὰ διασειῇ παντελῶς· ὅθεν ἐδόθη μὲν προσταγὴ νὰ διδάσκη ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ ὁ Ἀγάπιος, καὶ νὰ διδάσκωνται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ οἱ Δομῆστικοί. (β) διὰ τὸ ἀκατάπεισον ὅμως τοῦ Πρωτοψάλτου Ἰακώβου, καὶ διὰ τὰς εἰρωνείας του πρὸς τὴν προφορὰν καὶ τὸν τρόπον τῆς διδάξεως τοῦ Ἀγαπίου, δὲν ἔγινε καρπός· ὁ ζηλωτὴς λοιπὸν τῆς ἀρχαίας παραδόσεως τῆς

(α) Οὗτος περιῆλθε τὴν Εὐρώπην ἐπιταυτοῦ, διὰ νὰ διδαχθῇ τὴν Μουσικὴν τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐντελῶς. ἔπειτα νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ὠφελήσῃ τοὺς ὁμογενεῖς του κατὰ τοῦτο· ὅθεν σφ' οὐ ἐνεδυναμώθη ἀρκετὰ εἰς τὴν εἰρημένην Μουσικὴν, ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος· μὴ τελεσφορήσας δὲ ἐκεῖ, ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἔφεσον· ἀποτυχὼν δὲ καὶ ἐκεῖ, ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ τῆς ἀ. Πατριαρχίας Γρηγορίου τοῦ ἀπὸ Σμύρνης, καὶ ἐδίδασκε τὰ Μουσικὰ μὲ τὰς νότας τῶν Εὐρωπαϊῶν· ἀποτυχὼν δὲ, μετέβλε το σύστημα, καὶ ὅταν ἦλθε τὸ δεύτερον, καὶ τὸ τρίτον, εἰς Κωνσταντινούπολιν μετεχειρίζετο τὸ Ἀλφάβητον. Οὗτος ἦν ὁ πρωταίτιος τῆς Νέας Μεθόδου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς· ἀπέθανε δὲ εἰς Βουκουρέστιον κατὰ τὸ 1815. ἔτος.

(β) Ὁ μὲν δεξιὸς Πρῶτος ψάλτης ἔχει τὸ ὄφθικιον νὰ ὀνομάζηται Πρωτοψάλτης· ὁ δὲ ἀριστερότερος ψάλλων πρῶτος ψάλτης ἔχει τὸ ὄφθικιον νὰ ὀνομάζηται Λαμπαδάριος· οἱ δὲ δεῦτεροι ψάλται τοῦ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ χοροῦ ἐπονομάζονται Δομῆστικοί· οἱ κατὰ καιροὺς Πατριαρχαὶ μεγάλως ἐφρόντιζον καὶ

τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Ἰάκωβος, ἐμέλισε Δοξαστικάριον, ἐπιχειρήσας νὰ περιλάβῃ ὅλας τὰς παλαιότερας θέσεις τοῦ Στιχηραρίου, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ οὔτε τῶν νεωτέρων τὰς τετριμμένας ὅπου ἤθελαν, ἵνα αἱ μὲν παλαιαὶ θέσεις, προφέρονται κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν παλαιῶν διδασκάλων,

χω-

καὶ φροντίζουσι περὶ τῆς συντηρήσεως τῆς Ἐκκλ. Μουσικῆς. γίνεταί τοῦτο καὶ ἐνταῦθεν, καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν, καὶ μάλιστα ἐκ τινος ἐγγράφου, γενομένου μὲν ἐπὶ Νεοφύτου Πατριάρχου, σωζομένου δὲ ἐν τῷ Ἱερῷ κώδικι· οὐ ἰδοὺ τὸ Προοίμιον. Ἐίγε περὶ τῶν πόρρω που, καὶ ἀπανταχοῦ κειμένων ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ὀφειλὴ ἡμῖν ἐπίκειται οὐ μικρὰ, γενναίας φροντίδος ὑπὲρ τῆς κοσμιότητος καὶ εὐκαταστάσεως, καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω ῥοπῆς τε καὶ βελτιώσεως αὐτῶν, πολλῶ μᾶλλον ὑπὲρ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς καινῆς Μητρὸς τῶν ἀπανταχοῦ εὐσεβῶν, καὶ τῆς ευπρεπειᾶς καὶ κοσμιότητος, καὶ ἐναρμονίου αὐτῆς εὐταξίας. ὑπὲρ γὰρ ταύτης καὶ γενναϊότατα δέον καταβάλλειν τὰ ἀγωνίσματα, καὶ προνοεῖν ἐπιστημόνως, καὶ ἐπιμελεῖσθαι ἀγρόπνεως τῆς συντηρήσεως καὶ διαμονῆς τῆς κοσμιότητος καὶ λαμπρότητος αὐτῆς· κατὰ γοῦν τὴν ἐπικειμένην ἡμῖν ὀφειλὴν ταύτην, ἐρεῦνης ἀκριβοῦς γενομένης, γνώμη κοινῇ τῆς περὶ ἡμᾶς ἐνδημούσης Ἱερᾶς ἀδελφότητος, καὶ Ἁγίας Συνόδου, καὶ τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων τοῦ κοινοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ Μουσικολογιωτάτων ψαλτῶν, τοῦ τε Πρωτοψάλτου Κύρ Ἰακώβου, καὶ τοῦ Αἰμπαδαρίου Κύρ Πέτρου, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενων μαθητῶν, κατιδίμεν τὸ ἔργον αὐτῶν παρημελημένον, ἅπε δὴ τῶν ὑπ' αὐτοῦ μαθητευομένων μὴ εἰς τὰ πρόσω χοροῦντων, μηδ' ἐξικνούτων ἐκλίποντός τινος, χοροστατῆσαι καὶ ψάλλειν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγ. Ἐκκλησίᾳ, προφανοῦς γενομένης τῆς αἰτίας, διὰ τὴν μὴ ἐξαρκεῖν αὐτοῖς τοῖς προτίστοις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μελουργίας τὰ ἅπερ ἀπολαμβάνουσι, καὶ καρποῦνται παρὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰσοδήματα καὶ μισθοὺς αὐτῶν, καὶ ἐκ τούτου κινδυνεύειν ἐξίτηλον γενέσθαι τὴν Μουσικὴν τῆς Ἐκκλησίας τέχνην, ἣν οὗτοι μόνοι δύνανται τό γε νῦν ἐπιστημόνως διδάξαι, καὶ ὀφελῆσαι πολλοὺς ἐνθентοὺς ὡς ἀναγκαῖον πρὸς τὴν τῆς Ἐκκλησίας εὐταξίαν καὶ ἁρμονίαν, οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐπιμελείαν καταβαλόντες, δεῖν ἐγνωμέν θεραπεῦσαι τὰς ἀνάγκας, καὶ ἀνεπληρῶσαι τοὺς μισθοὺς αὐτῶν, καὶ οἰκονομῆσαι τρόποις τοιούτοις δε.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1791: Δεκεβρίου β'. ἐπινομίσι.

χωρίς νὰ μεταβάλλωνται συντεμνόμεναι, ἢ ἄλλως καλλωπιζόμεναι· καὶ ὅταν ἤθελε νὰ μεταχειρισθῆ καινοτρόπως κάμμίαν ἀπὸ αὐτάς, ἔγραφεν αὐτὴν ἐξηγηματικῶς· μόλον τοῦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος συνέτεμε μετὰ καλλωπισμοῦ, καθὼς ἐπέγραψε τὰ μεγάλα Κεκραγάρια, τὰ Ἐωθινὰ, καὶ τ. λ. π.

Οδ'. Ὁ δὲ τὸν Ἰάκωβον διαδεξάμενος Πέτρος Πρωτοψάλτης ὁ Βυζάντιος εἰς τὸ εὐτακτον μᾶλλον ἀφορῶν καὶ εὐρυθμον τῆς ψαλμωδίας, οὗτος ὁ Πέτρος μετὰ τὸν διδάσκαλόν του Πέτρον τὸν Πελοποννήσιον μόνος ἐδύνατο νὰ ἐξηγῆ ὁπωσοῦν κατ' ἐκεῖνον· ὅθεν τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐξηγούμενα ἀμφιβάλλοντο, πότερον, ὑπ' αὐτοῦ ἐξηγήθησαν, ἢ ὑπ' ἐκείνου· οὗτος ὑπεσχέθη νὰ ἐξηγήσῃ ὅλα τὰ παλαιὰ μαθήματα (μ' ὅλον ὁποῦ τὸ Μαθηματάριον δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸ διδαχθῆ ἀπὸ τὸν Δανιὴλ,) καὶ νὰ τὰ ἐκδώσῃ, ἐὰν εὕρισκεν ἀνταμείπτας τῶν κόπων του· μὲ ὅθεν τοῦτο μετὰ τὸν θάνατόν του αἱ ἐξηγήσεις του δὲν ἔμειναν ἀνενέργητοι· ἀλλ' ἔλαβον τὴν φροντίδα οἱ τότε ἔφοροι τῆς νέας Μεθόδου Μουσικῆς σχολῆς, καὶ ἠγόρασαν ὅλα του τὰ βιβλία, τὰς ἐξηγήσεις, καὶ τὰ σημειώματα, διὰ νὰ ᾖναι εἰς χρῆσιν αὐτῆς τῆς σχολῆς.

Οέ. Τοῦτον δὲ φυγόντα, ἢ ἐξωσθέντα, διεδέξατο Μανουὴλ Πρωτοψάλτης, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ὁποίου ἀπεπληρώθη καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ ἔλειπεν ἀπὸ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν, τουτέστιν ἡ καταμέτρησης τοῦ ἐν τῇ μελωδία δαπανωμένου χρόνου, ὁ προσδιορισμὸς τῶν κλιμάκων, καὶ τῶν χαρακτήρων, καὶ τῶν λοιπῶν, ἡ χρῆσις τῶν ὁποίων δὲν εἰσῆχθη ἀκόμη ἕως τοῦ νῦν εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν· εἰσῆχθη δὲ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ρηθέντος Μανουὴλ Πρωτοψάλτου εἰς τὸ 1815 ἔτος παρὰ τῶν τριῶν ἐνδόξων Διδασκάλων, ἐφευρετῶν τῆς νέας Μουσικῆς μεθόδου, Χρυσάνθου Μητροπολίτου τοῦ ἐκ Μαδύτων, Γρηγορίου Πρωτοψάλτου Βυζαντίου, καὶ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος.

εἰδὲ σώζουσι τὰ παλαιὰ μέλη τακτικὴν χρονικὴν κίνησιν, καὶ διὰ τοῦτο ἀρμόζουσιν εἰς τὰ μέτρα εὐκολώτερον παρά τὰ νέα, τοῦτο εἶναι ἐξ αἰτίας τῆς χειρονομίας, ἢ τοῦ ῥυθμοῦ, ὃν οὐκ ἠγνόουν οἱ Πατέρες ἐκείνων τῶν μελῶν· ὅσα δὲ μέλη ἐμελοποίησεν ὁ Μανουὴλ Πρωτοψάλτης, ἐσημειώθησαν εἰς τὸ Μ. στοιχεῖον. Σελ. 38 ἔδωκε δὲ τὸ κοινὸν χρέος εἰς τοὺς 1819. κατὰ τὴν 21 τοῦ Ἰουνίου· τοῦτον δὲ διεδέξατο Γρηγόριος Πρωτοψάλτης εἰς τῶν τριῶν Διδασκάλων τῆς νέας Μεθόδου· ὅσα δὲ Μαθήματα ἐμελοποίησεν, ἐσημειώθησαν εἰς τὸ Γ. στοιχεῖον Σελ. 33. ἐξεμέτρησε δὲ τὸ ζῆν εἰς τὸ 1821 ἔτος κατὰ τὴν 23 Δεκεμβρ. τοῦτον δὲ διεδέξατο Κωνσταντῖνος ὁ νῦν Πρωτοψάλτης Βυζάντιος, οὗτος εἰς τὸ εὐτακτον μᾶλλον ἀφορῶν καὶ εὐρυθμον τῆς ψαλμωδίας· ὅσα δὲ Μαθήματα ἐμελοποίησεν ὅρα εἰς τὸ Κ. στοιχεῖον Σελ. 37.

Ος'. Νῦν οὖν ἡ Μουσικὴ προσφέρεται τοῖς φιλομούσοις, καθὼς ἤρξατο ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, μαζί με τὰς προόδους, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἕως τοῦ νῦν, καὶ φυλάττει μὲν τὰ πρῶτα καὶ παλαιὰ μέλη, ἀπτεται δὲ τῶν νεωτέρων, καὶ μεταχειρίζεται μὲν χαρακτῆρας τοὺς παλαιούς, ὅσοι εἶναι εὐχρηστοί, προσαπέκτησε δὲ νεωστὶ καὶ τινας, ὅσοι ἦσαν ἀναγκαῖοι· τί λοιπὸν εἶναι, παλαιὰ, ἢ νέα; οὔτε παλαιὰ, οὔτε νέα· ἀλλ' ἡ αὐτὴ κατὰ διαφόρους καιροὺς τετελειοποιημένη.

Ος'. „ Πῶς προσιτέον τῇ Μουσικῇ.

Ἔστι καλὸν, φίλον ἐστὶ, τὸ δ' οὐ καλὸν οὐ φίλον ἔστιν, εἶπεν ὁ Θεόγνις· ὅθεν καὶ διὰ νὰ εἶναι ὁ ψάλλον φίλος εἰς τοὺς ἀκροατάς, καὶ ὄχι ἀπεχθής, πρέπει νὰ εἶναι καλός, τὸ δὲ καλὸν τοῦ ψάλτου σινίσταται εἰς τὰ ἐξῆς τρία.

Α'. Εἰς τὴν εὐφωνίαν· ἄλλως γὰρ, ἔσαι τὸ πρᾶττόμενον,

„ Ἴσον καὶ σπεῖρειν πόντον ἄλός πολιτῆς·

εὐφώνια δὲ εἶναι, ὄχι μόνον, ἢ γλυκύτης τῆς φωνῆς (τὸ ὁποῖον

ποιον είναι προτέρημα εις ἄλους ἐπιθυμητόν, εις πολλά ὀλίγους ὅμως ἀπὸ τὴν φύσιν δεδομένον.) ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ δύναται τις νὰ ἐκφωνῇ τοὺς φθόγγους κατὰ τοὺς διωρισμένους τόνους ἀκριβῶς.

Β'. Τούτου δοθέντος, εις τὸ νὰ εἶναι ὁ ψάλτης διαθέσεως μιμητικῆς ἐκ φύσεως, ἢ ἐκ μαθήσεως· διότι, ἐπειδὴ κάθε τόπος ἔχει καὶ ἔθιμα ἰδιαίτερα, τόσον εις τὴν προφορὰν τῶν μελῶν, ὅσον καὶ εις τὴν προφορὰν τῶν λόγων, ἀναγκάζεται πολλαχοῦ ὁ ψάλτης, κατὰ τὰς συνειθιζομένας εις τὸν τόπον μελωδίας, ἢ μᾶλλον κατὰ τὰ ἦθη τῶν ἐντοπίων, νὰ προφέρῃ καὶ αὐτὸς, ὄχι μόνον τὰς μελωδίας, ἀλλὰ καὶ τὰς λέξεις τῶν στίχων· τὰ ὅποια εἰμὲν δύναται νὰ μιμηθῆται, ἐπιτυχαίνει, εἰδὲ μὴ, μένει ἄπρακτος.

Γ'. Τούτων ὑπαρχόντων, εις τὸ νὰ εἶναι πεπαιδευμένος ἀρκετὰ, τοῦλάχιστον εις τὴν ἰδίαν του διάλεκτον (ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἦναι ὅλοι οἱ Μουσικοὶ καὶ φιλόσοφοι,) διὰ νὰ ἐννοῇ τὴν ἐννοίαν τοῦ ψαλλομένου· διότι εἶναι πρέπον καὶ ψάλλῃ ὁ ψάλτης γηθοσύνας μὲν τὰ τερπνὰ, ἐλεεινῶς δὲ τὰ θλιβερὰ, καὶ νὰ ἀναβαίνη μὲν εις ἐκεῖνα, εις τὰ ὅποια ἐννοεῖται ὕψος, νὰ καταβαίνη δὲ εις ἐκεῖνα, εις τὰ ὅποια ἐννοεῖται βάθος, καὶ ὅπως κατὰ τὰ νοήματα νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὰς μελωδίας.

Οἷ. Ἐπιπλέον ὁ οὕτως ἔχων, ἐὰν θέλῃ νὰ διδαχθῆ τὰ μουσικά, πρέπει νὰ μὴν ἦναι οὔτε ἀνήλικος, οὔτε παρῆλιξ, ἢ γουὺν καὶ μὴν ἦναι κατώτερος ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν δεκατριῶν χρόνων, οὔτε πάλιν γέρον· νὰ ἐμμείνη δὲ εις τὴν διδασκαλίαν τῆς φωνητικῆς καὶ ὀργανικῆς Μουσικῆς ἕνα ἢ δύο χρόνους, ἢ τὸ πολὺ τρεῖς, διὰ νὰ μὴν ἐμποδίζῃ τὸν ἑαυτὸν του διὰ τὴν Μουσικὴν ἀπὸ ἄλλας ὠφελιμωτέρας μαθήσεις· κατὰ τοῦτο ἄς ἀκούσῃ καὶ τὸν Πλάτωνα λέγοντα. „ Ἐύρας δὲ ἄψασθαι, τρία „ μὲν ἔτη καὶ δέκα γεγονόσιν, ἀρχεσθαι μέτριος χρόνος· ἐμ-

„ μείναι δὲ ἕτερα τρία, καὶ μήτε πλείω τούτων, μήτε ἐλάττω.

Οθ'. Διδασκόμενος δὲ τὰ Μουσικὰ πρέπει νὰ προσέχη τὰ ἐξῆς τέσσαρα Κεφάλαια.

Α'. Νὰ δίδῃ καλὴν προσοχὴν εἰς τὸν διδάσκοντα, καὶ νὰ μάνθανῃ τὸ διδασκόμενον μέλος οὕτως, ὥστε νὰ μὴν γίνεταί καμμία αἰσθητὴ διαφορὰ εἰς τὴν προφορὰν τοῦ μέλους, ὅπερ ἐδιδάχθη· διότι ἂν καὶ ἀλλοῦ, εἰς τὸ ψάλλειν ὁμως ἡ φιλαυτία δουλῶναι τοὺς περισσοτέρους, καὶ δὲν τοὺς ἀφίνει νὰ κρίνωσιν ὀρθῶς· ὅθεν πρέπει τις νὰ καθίζη δικαιοτάς εἰδήμονας τοῦ ψαλλομένου, διὰ νὰ κρίνωσιν αὐτοὶ ἂν ἔχη ὀρθῶς.

„ Οὐχ' ἀμῖν τὰ καλὰ πράττοισ καλὰ φαίνεται ἡμεῖς.

Β'. Νὰ μὴ θέλῃ νὰ ποιῇ νεωτερισμοὺς εἰς τὰ ξένα μέλη κατὰ τὴν προφορὰν, ἢ κατὰ τὴν Γραφὴν, ἢ κατὰ τὴν ἔκθεσιν, καλλωπίζων, ἢ συντέμνων αὐτὰ· διότι πολλοὶ ὅσον ἀμαθέστεροι εἶναι κατὰ τὰ Μουσικὰ, τόσοι περισσότερον ἀυθαδιάζουσι νὰ διορθώωσι τὰ ξένα· διότι ἀφ' οὗ εἶναι ἀδεια εἰς τὸν καθένα νὰ μελίζη ὅ,τι θέλει, τοῦ εἶναι πλέον εὐλογον νὰ μεταποιῇ καὶ νὰ μορφώῃ τὰ ξένα;

Γ'. Νὰ ἐπιχειρῇ νὰ μελοποιῇ καὶ ἴδια κατὰ μίμησιν πολλαχοῦ τῶν διδασκάλων, τὰ ὅποια νὰ φέρῃ εἰς ἀπροσωπολήπτους κριτάς, καὶ νὰ διορθῶνῃ μετ' ἐπιεικείας, ὅ,τι κατακριθῇ, χωρὶς νὰ ἐπιμένῃ με πείσμα εἰς τὰ ἀγνοούμενά σφάλματα, τὰ ὅποια ἡ ἀλαζονία καλύπτει πολλάκις ὑπὸ πόνον χιτῶνα τῆς ὀρθότητος, καὶ νὰ σοχάζεται καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ τὸ λόγιον τοῦ σοφοῦ. „ Οὐ δὲ τῷ γὰρ ἀνθρώπων „ παραγίνεται ὅπου ἐθέλησι. „

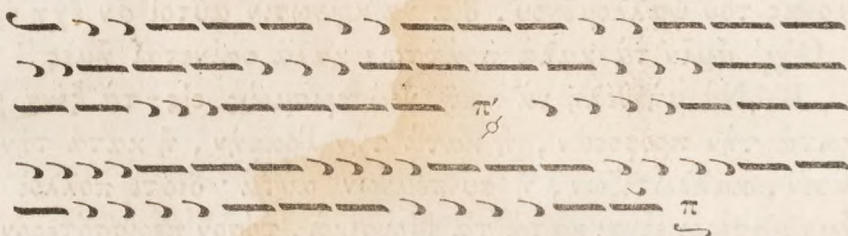
Δ'. Νὰ μὴν ἀηδιάζῃ ἀπὸ πρώτην προσβολὴν εἰς τὰ ξένα μελοποιήματα, μηδὲ νὰ τὰ καταδικάζῃ χωρὶς νὰ τὰ περιεργασθῇ καλῶς με πολυκαιρίαν, καὶ με μεγάλην προσοχὴν· ἀλλ' ἀφ' οὗ τὰ ἐκμάθη καλῶς, καὶ γένη ἐγκρατῆς αὐτῶν ἐντελέστατα, τότε νὰ ἀποφασίζη νὰ ἐπάγῃ τὴν πρέπουσαν εἰς

αὐτὰ ἐπίκρισιν· διότι, ἐπειδὴ τὸ πᾶν τῆς Μουσικῆς εἶναι ἓνας ἔθισμός, καθὼς ἔλεγεν ὁ Πλούταρχος, ἡ ποιότης ἐνὸς οἴου, καὶ ἀσυνήθους μελίσματος εἶναι δυνατόν νὰ γνωρισθῇ μετὰ τὸ συνείθισμα· καὶ πολλάκις τὰ μέλη, τὰ ὁποῖα τὸ πρῶτ' ἀγδιάζουσι τὸν ἀκροατὴν, τὸ ἐσπέρας ἰδύνουσι τὸν αὐτόν.

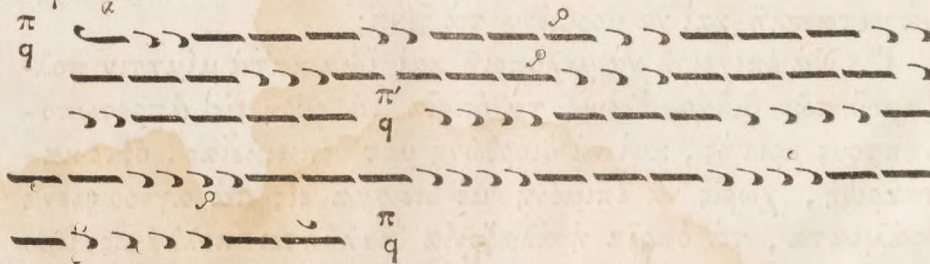
Τὰ παρόντα ἐλήφθησαν ἀπὸ τὴν σειρὰν τοῦ 10' Κεφ. Σελ. 72.

Ἡ τοῦ χρωματικοῦ γένους συνεχῆς Παραλλαγή.

Πα

Ἡ τοῦ Ἐναρμονίου γένους συνεχῆς Παραλλαγή. ὄρα εἰς τὸ 19 Κεφάλαιον. Σελίδα 64.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ Β. ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Οί ἐν Κωνσταντινουπόλει·

Σώματα

Ὁ Πρώην Παναγιώτατος Κ. Κωνσάντιν διὰ τὴν ἱεράν Μ. τοῦ Ὁρους Σινᾶ	3
Ὁ Πανιερώτατος Ἅγιος Βυζείης Κύριος Γρηγόριος.	2
Ὁ Πανιερώτατος Ἅγιος Σάμου Κύριος Γρηγόριος.	2
Ὁ Πανιερώτατος Ἅγιος Σοζουαγαθουπόλεως Κύριος Προκόπιος.	1
Ὁ Θεοφιλέστατος Ἅγιος Ἱεραπόλεως Κύριος Ἱερόθεος.	2
Οἱ Πανοσιολογιώτατοι Ἱερομόναχοι.	
Ὁ Ἠγούμενος τῆς ἱεράς Μ. τῆς Θεοτόκου Κουκουσῶν Χ. Προκόπιος Νεο- καισαρεύς.	10
Ὁ Πρωτοσύγκελος Π. Δευτερεῶν Κ. Κύριλλος Σιναιίτης.	2
Ὁ Κ. Βενέδικτος ἐκ τῆς Ἱεράς Μ. τοῦ ἀγίου Παύλου.	1
Ὁ Κ. Νικηφόρος Βατοπαιδινός ἐξ Ἀδριανουπόλεως.	1
Ὁ Πρωτοσύγκελος τοῦ Ζωοδόχου Τάφου Κ. Προκόπιος Μητυλιναῖος.	1
Ὁ Κ. Ἰωαννίκιος Ἐφημέριος τῆς Μ. Ἐκκλησίας Κύπριος.	1
Ὁ Κ. Καλλίνικος Πνευματικὸς εἰς Τζουμπαλή.	1
Ὁ Κ. Σύλβεστρος ἐκ τῆς Ἱεράς Μ. Κύκου.	1
Ὁ Πρωτοσύγκελος Γρηγόριος Τρίκης τῆς Θεσσαλίας.	1
Ὁ Ἠγούμενος Ναθαναὴλ τῆς Ἱεράς Μ. Κουρνᾶς.	1
Ὁ Σύγκελος Κ. Εὐθύμιος Σμυρναῖος Ἐφημέριος τῆς Μ. Ἐκκλησίας.	1
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Κ. Δανιὴλ ἐκ παλαιῶν φωκῶν.	1
Ὁ Κ. Σωφρόνιος Πνευματικὸς τοῦ Μπέγιογλου.	1
Ὁ Κ. Πλάτων Χίος Καταρακτοῦσης.	1
Ὁ ἐκ τῆς Ἱεράς Μ. τοῦ Δοχειαρίου Ἰάκωβος ἱερομόναχος Κερκυραῖος.	1
Ὁ Ἠγούμενος τῆς ἱεράς Μ. τοῦ ἀγίου Γεωργίου Κουδουνᾶ Κ. Θεοφάνης, Πελοποννήσιος.	1
Ὁ Κ. Ἄνθιμος ἐκ τῆς ἱεράς Μ. Κορώνας.	1
Ἀγάπιος ἱερομόναχος ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς ἱεράς Μονῆς.	1
Ὁ Κ. Παΐσιος Προηγούμενος τῆς Σκύτεις Βεζβόϊας.	1
Ὁ Ἅγιος Ἀρχιμανδρίτης Κ. Ἰωαννίκιος Χίος ἐκ τῆς ἁγίας Μονῆς.	1
Ὁ Κ. Παρθένιος Καισαρεύς Ταξιαρχίτης.	1
Ὁ Ἑλληνοδιδάσκαλος Πάτερ Ἀγαθόνικος μοναχὸς Προυσαεὺς.	4
Ὁ Κ. Θεόδωσιος Χίος Μεσοῦσης.	1
Ὁ Κ. Νεόφυτος μοναχὸς Εξενίδης ἐκ Τουρνόβου.	1

Ὁ Κ.,

- Ὁ Κ. Γενάδιος ἱερομόναχος Τραπεζούντιος,
Οἱ Αἰδεσιμώτατοι.
- Ὁ Παπᾶ Κύρ Νικόλαος Χῖος ἀπὸ χωρίον Βέσσα.
- Ὁ Παπᾶ Κ. Κωνσταντῖνος Τραπεζούντιος.
- Ὁ Οἰκονόμος Παπᾶ Κ. Γεώργιος Προεσῶς εἰς Κιουπλοῦ.
- Ὁ Παπᾶ Κ. Δημήτριος Χῖος Λαγούδης ἐκ Καλιμασίας.
- Ὁ Παπᾶ Κ. Μιχαὴλ Χῖος ἀπὸ χωρίον Βαβήλους.
- Ὁ Παπᾶ Κ. Ἠλίας Κρής.
- Ὁ Παπᾶ Κ. Γεώργιος Δ. Φωτόπουλος.
- Ὁ Οἰκονόμος νεῶν Φωκῶν Παπᾶ Κ. Νικόλαος ἀυτάδελφος τοῦ ἐκδότου.
- Ὁ Παπᾶ Χρήστος Ποσκαδόπουλος Μπογατζιώτης.

Οἱ Μουσικολογιώτατοι Ἱεροδιάκονοι.

- Ὁ παρὰ τῷ Ἁγίῳ Καμαράση ἱεροδιάκονος Κύριος Δωροθεός.
- Ὁ Ἱεροδιάκονος Καισάριος Ἁγιοταφίτης.
- Ὁ Ἱεροδιάκονος Σαμουὴλ Ἁγιοταφίτης Κύπριος.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Κ. Παρθένιος μικρόστομος.
- Ὁ τοῦ Ἁγίου Μαρωνίας Ἱεροδιάκ. Κ. Χρυσάνθος.
- Ὁ τοῦ Ἁγίου Δέσκων Ἀρχιδιάκ. Κ. Σωφρόνιος.
- Ὁ τοῦ Ἁγίου Γέροντος Νικαίας Ἱεροδιάκ. Κ. Γρηγόριος Κρουσωβίτης.
- Ἰωακείμ Ἱεροδιάκ. Π. Βασιλειάδης Κεφαλληνναῖος.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Ἀθηνάσιος Βυθεινός ἐκ Τριγλίας.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Συνέσιος ἐκ Κουζγουντζουκίου.
- Ὁ Ἱερολογιώτ. Σαμουὴλ ὁ παρὰ τῷ Ἁγίῳ πρῶτον Σμύρνης.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Σεραφεῖμ Καισαρεὺς ἀπὸ χωρίον Συνατῶ.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Θεόκλητος ὑποδιδάσκαλος τῆς Βασιλικῆς Μ. τῶν Ἀθηνῶν.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Κ. Ἄνθιμος Μπογατζιώτης.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Κ. Θεοδοσίος Κύπριος.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Κ. Πανάρετος ἐκ τῆς νήσου Πριγγίτου.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Κ. Ἰωάννης Δημητρίου Μόκε ἀπὸ Πρέσπα Κρούσθον.
- Ὁ Ἱεροδιάκ. Κ. Ματθαῖος Σερφίος.

Οἱ Μουσικολογιώτατοι Κύριοι.

- Ὁ Πρωτοψάλτης τῆς Βασιλικῆς Μουσικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν Κ. Ζαφύριος Α. Ζαφυρόπουλος. 100
- Ὁ Δευτοψάλτης τοῦ Ἁγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου Κ. Γεώργιος. 10
- Ὁ Πρωτοψάλτης τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης Κ. Νικόλαος. 10
- Χρήστος Ἀναγνώστης Ἰωάννου Γραμματικοῦ ἐκ Φρασταρὰ τῶν Ἰωαννίνων.
- Συμεὼν ἀπὸ Ἐρκελίτι.
- Ἀντώνιος Νικολάου Καστρινός Βυζάντιος.

Γιάνκος Ἀγγελίδης Βυζάντιος .	1
Νικόλαος Ἀναγνώστης Παντολείων Χίος .	2
Δράκος Μανασῆ ἐκ Τζανάκ Καλέ .	1
Γεώργιος Παναγιωτίδης Ῥύσιος .	1
Κωνσταντῖνος Δ. Μαντζουρατῆς ἀπὸ Τρίκερα .	3
Χατζῆ Μιχαῆλος Παπᾶ Ἀνανίου Κιουπλουτῆς .	1
Ἀντόνιος Βασιλείου Χίος ἀπὸ χωρίον Χαλκίδος .	1
Βασίλειος Νεράντζου ἐκ Προύσης τῆς Βιθυνίας .	1
Ἰωάννης Σκαρλάτου Βιβλιοπώλης εἰς Βουκουρέστιον .	10
Κωνσταντῖνος Οἰκονομόπουλος ὁ ἐκ Βιθυνίας .	1
Κωνσταντῖνος Γεωργίου Μελέκου Χίος καὶ Ἕλλην .	1
Ἰορδάνης Χατζῆ Μουράδουλους Καισαρεύς .	1
Φώτιος ψάλτης κατὰ τὸ Ἐδινρέκαπι Βυζάντιος .	1
Δημήτριος Τζακηρογλίδης Τραπεζούντιος ἀπὸ Ἐξότιχα .	1
Κωνσταντῖνος Μπαλαπάνογλους Τραπεζούντιος ἀπὸ Διαφούντα .	1
Ἰωάννης Καλήμνιος .	1
Ὁ Κ. Γεώργιος ἐκ Μεσημβρίας .	1
Γεώργιος Στεφανίδης Ῥύσιος ὁ μένων εἰς Ἀθήνας .	2
Γρηγόριος Μιχαῆλ Μπούχλια Μιτυληναῖος ἐξ Ἀσωμάτων .	1
Ἀναστάσιος Μανουῆλ Τζακαλίδης ἐκ Κίου .	1
Στέφανος Παπᾶ Βασιλείου ἐκ Σαμακοβίου .	1
Θεόδωρος Παπᾶ Ἰωάννου ἐξ Αὐδιμίου .	1
Μιχαῆλ Κωνσταντινίδης ἀπὸ Ἐμιργιάνι .	1
Ὀνούφριος Πρωτοψάλτης Ταταούλων Βυζάντιος .	1
Γεώργιος Ἀναγνώστης Παπᾶ Κ. ἐξ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Βόλου .	1
Ὁ Πρωτοψάλτης τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων Κ. Πέτρος .	2
Ὁ Ἑλληνοδιδάσκαλος Κ. Νικόλαος Ἀνδρέου Βιθυνός .	1
Χρῆστος ἐκ Τριγλίας τῆς Βιθυνίας .	1
Ὁ Κ. Νικόλαος Βασιλείου ἐκ τῆς ἐπαρχίας παλαιᾶς Πογον. Ποσενάης .	20
Σέργιος Χίος Μεστούσης .	1
Σάββας Θεοτόκης Χίος Λατούσης .	1
Ἀπόστολος Ἰωαννίδης Βυζάντιος .	1
Βασίλειος Δημητρίου Πελοποννήσιος ὠρολογᾶς .	1
Παναγῆς Χαλικιόπουλος Κεφαληναῖος .	1
Ἀναγνώστης Κυφιώτης ἐκ Καλιδρονῆς .	1
Δημήτριος Ἰωάννου Χάσκιόλους .	1
Ἀνέστης Θεοδῶρου Καταπάτογλους ἀπὸ Βύζα .	1
Κλήμαντος Χατζῆ Χουρμούζογλους διὰ τῆς Ἀλληλοδιδ. Σχολῆς .	1

Σολομών Χατζῆ Χρησοφίδης Κύπριος ἀπὸ χωρίον Κτῆμα .	1
Εὐστράτιος Ἀθανασίου Βυζάντιος Ἐκκλησιαάρχης εἰς τὸ Ἄγιοταφίτικον .	1
Κωνσταντῖνος Μιχαῆλ Τήμιος ἀπὸ χωρίον Ἀνάδο .	1
Γιάκωβος Θεοδώρου .	1
Δημήτριος Θεοδώρου .	1
Ρ'ουσέτος Μανθέου Συρίγου ἀπὸ Ἀνάφη τῆς Ἑλλάδος .	1
Χρῆστος Βούλκου Μουσικοιδ. ἀπὸ Ἀβραταλάνη .	1
Γεώργιος Νικολάου Γαϊτάνου Σερφίος .	1
Γεώργιος αὐτάδελφος τοῦ ἁγίου Θεσσαλονίκης .	1
Ἐλευθέριος Χατζῆ Γεωργιάδης Τραπεζούντιος ἀπὸ Πλάτανα .	1
Δημήτριος Τζοάνου Ἀδριανουπολίτης .	1
Κυριάκος Φιλοξένος ἀπὸ χωρὸς κιογιού τῆς Μαγνησίας .	1
Μιχαῆλ Κατζικίδης Σάμιος .	1
Ἀντώνιος Μισέζος ὁ ψάλλον εἰς τὴν κάτω ἱερὰν Ἐκκλ. τῆς Σύρας .	1
Γεώργιος Κυριακίδης Φιλαδελφεύς .	3
Ἐάνθος Θεοχαρίδης Πρωτοψάλτης τῆς Μ. Λαρίσσης .	1
Νικόλαος Παπάζογλου ἀπὸ Δομοκὸν τῆς Θεσσαλίας .	2
Δάζαρος Γαζῆ Πάρας Λωμενός .	1
Δράκος Βούλκου ἐκ Βάρνης .	1
Ζήσιος Γεωργίου ἀπὸ Ὀρτάκιογιου .	2
Ὁ Ἑλληνοδιδάσκ. Κ. Κυριάκος Σκύριος .	2
Ὁ Πρωτοψάλτης τῆς Εὐαγγελίστριας Κ. Γεώργιος Παπὰ Βασιλείου .	2
Γεώργιος Ἰακώβου Κύπριος ὁ μένων εἰς Ναύπλιον .	2
Ἀντώνιος Συγάλας Πρωτοψάλτης Σαντορίνης .	2
Γιαννέλης Καμπούρης Μιτυληναῖος .	2
Παναγιώτης Χατζῆ Προκοπίου ἀπὸ Ἀγιάσω τῆς Μιτυλήνης .	1
Βασίλειος Δημητριάδης Ἐξοκρημαρινὸς τοῦ ἁγίου Μαρωνίας .	1
Σπυρίδων Κωνσταντίνου Βυζάντιος .	1
Νικόλαος Εὐαγγέλη ἀπὸ Λαύκο τῆς Ζαγοράς .	1
Παναγιώτης Κωνσταντίνου ἐκ τῆς Νήσου Πριγγίπου .	1
Ἀντώνιος Βασιλείου Μπαρτικὸς Χίος Καμπούσης .	1
Ἀναστάσιος Μελάς ἐξ Ἰωαννίνων .	1
Ὁ παρὰ τῷ ἁγίῳ Σιληβρίας Γεώργιος ἀπὸ Ἀραουόκιογιου .	1
Ἀντώνιος Παπὰ Διψάκη Χίος Θεολοποταμίτης .	1
Δαμιανὸς Φωτιάδης ἀπὸ Λιβαδιά .	1
Σπυρίδων Κωνσταντινίδης ἐξ Ἀργυροκάστρου .	1
Ἡλίας Χατζῆ Ἀλεξάνδρου Κερασούντιος .	1
Ὁ τοῦ ἁγίου Δέσκων Ἀνεψιὸς Κωνσταντῖνος Φωτιάδης Βυζάντιος .	1

Γαβριήλ Παπᾶ Ἰακωβίδης Ταυλοσολοῦς .	1
Πάναγῆς Μιχαήλ Κουρκουμέλης Κεφαληναῖος .	1
Σταῦρος Παπᾶ Πέτρου ἀπὸ Μπετόλια .	1
Νικόλαος Παυλίδης Κερασούντιος .	1
Ἰωάννης Σταματιάδης Σάμιος .	1
Γεώργιος Δημητρίου Μπιζάνης ἐκ Εἰθήνης .	1
Κωνσταντῖνος Παπᾶ Ἰωάννου ἀπὸ Ἰάσιον .	1
Δημήτριος Κεραυνὸς ῥάπτης Σμυρναῖος .	1
Ἰωάννης Καμπύσος Πάτριος .	1
Χαράλαμπος Χατζῆ Βασιλείου ἐκ Μιτυλήνης .	1
Μιχαήλ Ἰωάννου Πλατίδης .	1
Ὁ Κ. Ἰωάννης ἐξ Ἀγχιάλου .	1
Δημήτριος Παναγιώτου Κεφαλᾶ ἐκ Μιτυλήνης .	1
Γεώργιος Μιχαήλ δελὴ Μπακάλογλους ἐκ Μεσημβρίας .	1
Γεράσιμος Δενδρινὸς Κεφαληναῖος .	1
Σαμουήλ Γεωργίου Λέσβιος .	6
Δημήτριος Πέτρου ἐκ Φιλιππουπόλεως .	1
Παῦλος Ῥαυτόπουλος Κεφαληναῖος ἀπὸ Μισοβοῦνια .	1
Στέλιος Ἀντωνίου Ἄγιορίτης .	1
Γεώργιος Νικολάου Καγιάντη ἐκ Βολισσοῦ τῆς Χίου .	1
Γεώργιος Γαβριήλ ἐξ Εὐρίπου τῆς Κύπρου .	1
Γεράσιμος Ἰγγλέσης Κεφαληναῖος .	2
Γεώργιος Ἀναγνώσης Παπᾶ Ἰσηδώρου Χίος ἐξ Ἄρμουλιου .	1
Χατζῆ Ἰωάννης ἀπὸ Ψωμαθία ἐκ τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου .	1
Δημήτριος Φισουρῆς Χίος ἐκ Καλιμασίας .	1
Ὁ Δημοδιδάσκ. τῆς ἐν Κόμῃ Σχολῆς Κ. Ἀθανάσιος Παπᾶ Κώνσα .	1
Ἀλέξιος Βασιλείου ἀπὸ Συνασῶ .	1
Νικόλαος Παπᾶ Ἰωνίδης Ἀνίσης .	1
Χατζῆ Ἀναστάσιος ἐκ Τερμίσση .	1
Ὁ Πανοσιολογιώτ. Ἱερομ. Κ. Ἱερόθεος Κεφαληναῖος ἐκ Κόμης Βασιλάτο .	2
Σταυράκης Γρηγοριάδης ἐξ Αἴνου .	4
Σταυράκης ἀρισ. ψάλτης τῆς Ἀναλήψεως .	1
Ὁ Ἱεροδιάκονος Δημήτριος μουσικός .	1
Παῦλος Ἰωάννου Φαλιέρος .	1
Κώστας Κανδηλάπτης εἰς Ἀνάληψιν ?	1
Ὁ Ἱεροδιάκονος Κ. Φιλόθεος .	1
Σάββας Γεωργίου Τουτουτζῆς .	1
Κύρκος Σάββα ἐκ Δρυϊνουπόλεως .	1

Ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πατᾶ Κωνσταντῖνος ἐξ Ἀργυροκάστρου Βασιλείου .	1
Ὁ Πνευματικὸς Σταυροδρομίου Κ. Σωφρόνιος Χῆος .	1
Ὁ Αἰδεσιμώτατος Πατᾶ Κ. Ἰάκωβος Τραπεζούντιος .	1
Κωνσταντῖνος Χρηστούρου ἐκ Κύπρου .	1
Ὁ Μουσικολογιώτατος Ἱεροδιάκονος Κ. Γρηγόριος κεφαληναῖος .	16
Οἱ ἐν Χρυσουπόλει .	
Ὁ Μουσικολογιώτατος Παῦλος Δημητρίου .	1
Γεώργιος Χρήστου .	1
Ἀνέστης Νικολάου .	1
Ἀθανάσιος Δελαγραμμάτικας Ἄνδριος .	1
Οἱ ἐν Συληβοῖα .	
Ὁ Ἐλλογιμώτατος Ἑλληνοδιδάσκαλος Ἀγαθόνικος Προυσαεὺς .	4
Χρήστος Κανδηλάπης .	1
Παντολέον Ἰωάννου .	1
Νικόλαος Θεοδώρου ἀπὸ χωρίον Τζεντό .	1
Ἐυλάμπιος Θεοδώρου .	1
Οἱ ἐκ Νεοχωρίου, Γάνου καὶ Χώρας .	
Ἀναγνώστης Κωνσταντῖνου Μουσικοδιδάσκαλος .	1
Πατᾶ Γεώργιος Χρυσοβέργη .	1
Ἰγνάτιος Ἱερομόναχος Ἠγούμενος τῆς Ἁγίας Ἄννης .	1
Πασχάλης Ταβουλάριος Ἀθανασίου .	1
Ἀναγνώστης Μιχαὴλ Παπάζογλου .	1
Χατζῆ Γρηγόριος Χατζῆ Γεωργίου Ῥεδαισινός .	5
Οἱ ἐν Ναίπ κιογιου .	
Πατᾶ Παναγιώτης Ἀργύρη .	1
Πατᾶ Ἀνδρέας Πατᾶ Ἰωάννου .	1
Παναγιωτάκης Ταβουλάρου .	1
Γεώργιος Κωνσταντῖνου μπακάλη .	1
Ἀθανάσιος Φωτίου .	1
Ἀναγνώστης Κωνσταντῖνου .	1
Ἀντώνιος Νικολάου .	1
Χριστάκης Νικολάου .	1
Ἰωάννης Μαυρουδῆ .	1
Οἱ ἐκ Μαδίτων .	
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Πανάρετος .	1
Ἀντώνιος Τριάνταφύλλου ἀπὸ Ῥένκιογιου .	1
Γεώργιος Ζαφυρίου ἐκ Σαμαθράκης .	1
Στεφανάκης Χατζῆ Δημητρίου μπαρπερῆς .	1

Οἱ ἐκ Τζανὰκ Καλέ.

Νικόλαος Γραμματιδῆς Γούναρης.	1
Νικόλαος Σαματιανοῦ Κερεστετζῆς.	1
Ἀγκώνιος Δημητρίου Μουσικολογιώτατος.	1
Οἱ ἐξ Αἴνου.	

Ὁ Ὑποπρόξενος Φίλιππος Βάρδας.	1
Ὁ Σύγκελλος Κύριλλος.	1
Ὁ Ἱεροδιάκονος Κ. Κύριλλος.	1
Ὁ Ἱεροδιάκονος Κ. Γρηγόριος.	1
Νικόλαος Γεωργιάδης Παπάζογλου.	1
Μιχαῆλος Στεφάνου.	1
Νικόλαος Δημητρίου Μουσικός.	1
Τριαντάφυλλος Μουσικός.	1
Δημήτριος Παπαῦ Ἀθανασίου Μουσικός.	1
Γεώργιος Βαλσάμου Μουσικός.	1

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς μεγίστης Λαύρας Ἁγίου Ὁρους.

Τὸ Κοινὸν αὐτῆς.	3
Ὁ Ὄσιολογιώτατος Κ. Χατζῆ Γρηγόριος Σκιαθίτης.	1
Ὁ Πανοσιώτατος Κ. Νεόφυτος Σκούρτος.	1
Ὁ Ὄσιώτατος Γέρον Κ. Ἀκίνδυνος Ἰμβριος.	1
Ὁ Ὄσιολογιώτατος Γραμματεὺς Κ. Μελχισεδὲκ Νάξιος.	1
Ὁ Ἱεροδιάκονος Κ. Σωφρόνιος Ἀδριανουπολίτης.	1
Ὁ Ὄσιώτατος Γέρον Κ. Μιχαῆλος Λέσβιος.	1
Ὁ Πανοσιώτατος Προηγούμενος Κ. Δανιὴλ Ζακύνθιος.	1
Ὁ Μουσικολογιώτατος Ἱεροδιάκονος Κ. Στέφανος.	1

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῶν Ἰβήρων.

Τὸ Κοινὸν αὐτῆς καὶ ὁ Πανοσιώτ. Προηγούμεν. Κ. Προκόπιος ἐκ Ζητουρίου.	1
Ὁ Μουσικολογιώτ. Ἱερομόναχος καὶ Ἐκκλησιαρχ. Κ. Συμεὼν Πελοποννήσιος.	1
Ὁ Μουσικολογιώτ. Κ. Διονύσιος Ζαγοραῖος.	2
Ὁ Ἱεροδιάκονος Κ. Φιλῆρετος Αἰβατιανός.	1
Ὁ Ἱεροδιάκονος Κ. Πανάσετος Ἀδριανουπολίτης.	2
Ὁ ἐν Μοναχοῖς Κ. Βησσαρίων Μιτυληναῖος.	1
Ὁ ἐν Μοναχοῖς Χατζῆ Γεννάδιος Ζωγράφος.	1
Ὁ ἐν Καρραῖς Πανοσιώτ. Ἱεροδιάκονος Χατζῆ Ἀγάπιος Ζωγράφος.	1

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Χιλιανδαρίου.

Ὁ Πανοσιώτατος Προηγούμενος Κ. Εὐθύμιος Πολιγερινός.	1
Ὁ Ὄσιώτατος Γέρον Κ. Ἰγνατίος Παρασκευοφίλαξ ἐκ Τσερβενοῦ.	1
Ὁ Ἱεροδιάκονος Κ. Γεννάδιος Χιλιανδαρινός.	1

Τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Διονυσίου. τὸ Κοινὸν αὐτοῦ. 3

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Παντοκράτορος.

Ὁ Πανοσιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Κ. Θεόκλητος. 1

Ὁ Πανοσιώτατος Προηγούμενος Κ. Γεράσιμος. 1

Ὁ Ὀσιολογιώτατος καὶ Γραμματικὸς Γέρον Κ. Διονύσιος. 1

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου.

Τὸ Κοινὸν αὐτῆς. 1

Ὁ Πρῶτον Τραϊανουπόλεως Κ. Ἄνθιμος. 1

Ὁ Πανοσιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Κ. Ἰωαννίκιος ὁ ἐκ Κύπρου. 1

Ὁ Πανοσιόμουσικολογιώτ. ἐν ἱερομον. καὶ ἐπιστάτ. τοῦ Ἁγ. Ὁρους Κοινότητ. 1

Ὁ Πανοσιώτατος Ἀνδρόνικος ἱερομόναχος Κοσσηνησιώτης. 1

Ὁ ἐν Ἱερομονάχοις Κ. Ἰγνάτιος Κερκυραῖος. 1

Ὁ Ἱεροδιάκονος Κ. Εὐγένιος Μιτυληναῖος. 1

Ὁ Ὀσιολογιώτατος Γραμματεὺς αὐτῆς Ἰωῆς Ρόδιος. 1

Τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Καρακάλου. τὸ Κοινὸν αὐτοῦ. 2

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Παύλου.

Τὸ Κοινὸν αὐτοῦ. 3

Ὁ Πανοσιώτατος Κ. Μεθόδιος Αἰνίτης Ξανθοπούλου. 1

Ὁ Ὀσιώτατος Κ. Γεννάδιος Παναγιώτου Κεφαληναῖος. 1

Ὁ Ὀσιώτατος Κ. Χαρίτων Δημητρίου Ἀδριανουπολίτης. 1

Ὁ Ὀσιώτατος Κ. Γερμανὸς Βάλσαμος Κεφαληναῖος. 1

Ὁ Πανοσιώτ. ἐν Ἱερομονάχοις Κ. Θεοδώρητος Δημητρίου ἐκ Πλαταμῶν. 1

Τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον Σίμωνος Πέτρας. τὸ Κοινὸν αὐτοῦ. 2

Ὁ Πανοσιώτατος Ἠγούμενος Κ. Νικηφόρος μετὰ τῆς ἀδελφότητος. 2

Τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Ξενοφάντος.

Ὁ Ὀσιώτ. ἐν Μοναχοῖς καὶ ἐπιστάτης τοῦ Ἁγ. Ὁρους Κοινότητ. Κ. Καισάριος. 1

Τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον Ἐσφιγμένου.

Ὁ Καθηγούμενος αὐτοῦ Κ. Ἀγαθάγγελος. 1

Τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον Ῥωσσικοῦ.

Ὁ Καθηγούμενος αὐτοῦ Κ. Γεράσιμος. 1

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα.

Ὁ Πανοσιώτατος Ἅγιος Ἀρχιμανδρίτης Κ. Συνέσιος. 2

Οἱ Πανοσιώτατοι Κ. Ἀγαθάγγελος καὶ Δανιὴλ. 2

Ἐκ τῆς αὐτῆς Ἱερᾶς Μονῆς ὁ Γέρον Νεόφυτος. 2

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Κευτλουσμουσίου.

Ὁ Ἱεροδιάκονος Κ. Κύριλλος Καλιουπολίτης. 1

Οἱ ἐν Καρραῖς τοῦ Ἁγίου Ὁρους φιλόβουσοι Συνδρομηταί.

Ὁ Ὀσιολογιώτ. Γραμματεὺς τῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους Κοινότητος Κ. Νεόφυτος

Χιλιανδρινός Σκοπελίτης .	1
Ὁ Πανοσιώτατος Κ. Δαμασκηνός κελλιώτης Λαύρας Σκοπελίτης .	1
Ὁ Πανοσιώτατος Ἱερομόναχος Κ. Ἰλαρίων Ἐφημέρ. τοῦ ἱερ. Ναοῦ Πρωτάτου.	1
Ὁ Πανοσιώτατος Ἱερομόναχος Κ. Φιλήμων καὶ Ἁγίας Ἄνης.	1
Ὁ Πανοσιώτατος Ἱερομόναχος Κ. Κύριλλος ἐκ Σκήτης Ξεροφῶντος .	1
Ὁ Πανοσιώτατος Προηγούμενος Κ. Νεόφυτος Ξεροποταμηνός .	1
Ὁ Ὀσιώτατος Κ. Νικηφόρος Κελλιώτης Καυτλουμουσιανός καὶ Μουσικός .	1
Ὁ Πανοσιώτατος Κ. Ἀβέρκιος καὶ ἱεροψάλτης τοῦ ἱεροῦ Πρωτάτου .	1
Ὁ Ἱεροδιάκ. Μουσικολογιώτ. Κ. Δαβὶδ ἐκ Κελλίου Ἁγίου Θεολόγου.	1
Ὁ Ὀσιώτατος Χατζῆ Παγκράτιος Σταμπαδοῦρος .	1
Ὁ Ὀσιώτατος Γέρων Κ. Νήμφων Ζωγράφος .	1
Ὁ Μουσικολογιώτατος Κ. Ἀθανάσιος Ἰωάννου ἐξ Ἁγιάσματος .	1
Ὁ Τιμιώτατος Κ. Παναγιώτης Ζαγοραῖος .	1
Ὁ Τιμιώτατος Κ. Κωνσταντῖνος Π. Παναγιώτου Θάσσης .	1
Ὁ Ὀσιώτατος Κ. Ἰωσήφ μουσικός καὶ Κουντουράς .	1
Ὁ Ὀσιώτατος Κ. Ναθαναὴλ Παντοκρατορινός .	3
Ὁ Ὀσιολογιώτατος Κ. Λεόντιος ἐκ Μαρμαρᾶ.	1
Ὁ Ὀσιώτατος Κ. Διονύσιος Ἰωάννου μουσικός Λαυριώτης .	1
Ὁ Τιμιώτατος Κ. Γοσποτὴν ῥάπτης ἐξ Ἀδριανουπόλεως .	1
Στέφανος Ἱερομόναχος Διονυσιάτης Βούλγαρης.	1
Ἄθανάσιος Ἰωάννου Χρυσόχοος ἀπὸ ἀγίασμα τῆς Αἴνου.	1
Οἱ ἐκ Πορταρίας .	
Ὁ Πανοσιολογιώτ. Παπᾶ Ἰωσήφ ἐκ τῆς ἱερᾶς Μ. τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου .	5
Ὁ Πανοσιώτ. Κ. Νεκτάριος ἐκ τῆς Πατριαρχ. ἱερᾶς Μ. τοῦ Ἁγ. Στεφάνου .	4
Ὁ Ἱεροδιάκωνος Κ. Δημήτριος Χατζῆ Κωνσταντίνου ἀπὸ Βυζιτζῆ.	2
Ὁ Τιμιώτατος Κ. Γεώργιος Κωνσταντίνου ἐκ Κατωχωρίου .	1
Ὁ Τιμιώτατος Κ. Δημήτριος Φιλίππου .	1
Οἱ ἐν Μακρινήτζα .	
Ὁ Ἐντιμιώτατος Κ. Ἀθανάσιος Γεωργίου ἐκ Σιληβρίας .	1
Ὁ Τιμιώτατος Κ. Ἰωάννης Γεωργίου Μάγνης Ἀλληλοδιδάσκαλος .	1
Ὁ Τιμιώτατος Κ. Νικόλαος Ἰωάννου Κόντου .	1
Οἱ ἐκ Μαρινείας .	
Ὁ Μουσικολογιώτατος Φώτιος Οἰκονόμου .	1
Ὁ Τιμιώτατος Παλιγούδης Παναγιώτου .	1
Ὁ Τιμιώτατος Ταβανιώτης Γεωργίου .	1
Ὁ Τιμιώτατος Νικόλαος Γεωργίου ἐκ Κιομουρτζίνης .	1
Ὁ Τιμιώτατος Ἰωάννης Μ. Στέκη ἐκ Ζαχωρίου .	1

C. Μελενίκου.

Ο ¹ Αιδεσιμώτατος Παπᾶ Κ. Ἰωάννης Οἰκονόμος.	1
Ο ² Αιδεσιμώτατος Παπᾶ Κ. Δημήτριος Π. Κῶστα.	1
Ο ³ Μουσικοδιδάσκαλος Μελενίκου Κ. Κωνσταντῖνος Παναγιώτου.	1
Μανουὴλ Ἀναστασίου Χατζῆ Ἀσκαρέως.	1
Ἀριστείδης Δημητρίου Δημοδίκης Ἱατροῦ.	1
Χατζῆ Ἰωάννης Χατζῆ Σακελαρίου.	1
Κωνσταντῖνος Παναγιώτου Πέρτζου.	1
Παναγιώτης Θεοχάρη Πατζατζῆ.	1
Παναγιώτης Πηπᾶ Ἀναστασίου.	1
Μανουὴλ Κωνσταντίνου Χαροπούλακος.	1
Γεώργιος Θωμᾶ τοῦ Πολίγα Βαφεύς.	1
Γεώργιος Νικολάου Χατζῆ Βούλκου.	1

Οἱ ἐν Ἀδριανουπόλει.

Ο ¹ Πανοσιώτατος Διονύσιος Λαυριώτης.	1
Παπᾶ Ἰωάννης Κωνσταντίνου ἀπὸ Κηρισχανά.	1
Παπᾶ Κωνσταντῖνος Βασιλείου ἀπὸ Κηρισχανά.	1
Οἱ Μουσικοί. Παντελεήμων Ἱεροδιάκονος.	1
Νικηφόρος Ἱεροδιάκονος Κασανδρινός.	1
Γεώργιος Ἀγγελίδης Μουσικοδιδάσκαλος.	1
Κωνσταντῖνος Ἰωάννου ἐκ Αἰτίτζης.	1
Χριστόδουλος Ἰωάννου.	1
Ἄγγελος Κυριακοῦ.	1
Χατζῆ Ἀναστάσιος Χατζῆ Θεοχάρη.	1
Γεώργιος Ἀποστόλου Αἰδινόγλου.	1
Ἐϋθανάσιος Διαμαντῆ Ταλιαδοῦρος.	1
Γεώργιος Παπᾶ Ἀποστόλου Σακελλαρίου.	1
Κωνσταντῖνος Χατζῆ Νικολάου Λιθεζός.	1
Πασχάλης Παπᾶ Ἀναστασίου Σακελίου.	1
Κωνσταντῖνος Δημητρίου.	1
Σωτήριος Κωνσταντίνου Κορμυανίδου.	1
Βασίλειος Ἰωάννου Ῥάπτης.	1
Χρῆστος Νικολάου Θεσσαλονικεύς.	1
Ἰωάννης Νεσίου Γκερέκογλου.	1
Φίλιππος Ζέλιου Κράκης καὶ μουσικός.	1
Ἀβράμιος Καλλιουπολίτης.	1

Οἱ ἐκ Φιλιππουπόλεως.

Ο ¹ Διδάσκαλος τῆς Τριαδικῆς Σχολῆς Κ. Γεώργιος Παπᾶ Κ.	8

Henry Ingham

Donna Ingham

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΠΑΛΑΤΕΣ

Μανουήλ Ἀγγελάκη κηπουρός .

Κυριαζής Ἡλία .

Δημήτριος Ἀλεξάνδρου Πρωτοψάλτου .

Χατζῆ Θεόδωρος Χ. Παπᾶ Μοδέστου .

Ἀντώνιος Παπᾶ Βασιλείου ἐκ Σαμακοβίου .

Κωνσταντῖνος Δημητρίου Τζελέπογλου .

Οἱ ἐν Τραπεζούντι .

Ὁ Ἱεροδιάκονος Ἰσαΐας τοῦ Ἁγίου Τραπεζούντιος .

Ὁ Ἑλληνοδιδάσκαλος Κ. Ἀντώνιος Γ. Κερασούντιος .

Ὁ μουσικολογιώτατος Ἰωάννης Ἡλιάδης .

Γεώργιος Χατζῆ Συμβολίδης .

Γεώργιος Θεμιστοκλῆς .

Παρασκευᾶς Χρυσοσομίδης .

Ἰωάννης Παπᾶ Ἐλευθερίου .

Κωνσταντῖνος Χατζῆ Ἀντωνιάδης .

Ἰωάννης Γ. Παριόγλου .

Ἐλευθέριος ἀπὸ τῆς ἐνορίας τοῦ Χριστοῦ .

Θεόδωρος Νικολάου .

Γεώργιος Ἡλιάδης .

Γιγνάτιος Χατζῆ Θεοδώρου .

Δημήτριος Παναγιώτου .

Γεώργιος Ξενοφώντος .

Οἱ ἐν Μαγνησίᾳ .

Ὁ Πανοσιώτατος Ἐξάρχος Χατζῆ Συμεὼν Ἄνδριος .

Ὁ Πανοσιώτατος Χατζῆ Γαβριὴλ ἐκ Περγάμου .

Ὁ Ἱεροδιάκονος Μακάριος Πρωτοψάλτης τῆς Μητροπόλεως .

Ὁ Λαμπαδάριος Κ. Σαράντος Μάγνης .

Ὁ Κ. Καμρινὸς Πελοποννήσιος .

Ὁ Κωνσταντῖνος Λεωνίδης Μάγνης .

Δημήτριος ἀκτάρης :

Σπυρίδων Παντολέων Χίος .

Ἀθανάσιος Ἰωάννου Ἄλευρᾶ .

Ἀντώνιος Καρὰ Μανουήλ Λέσβιος .

Οἱ ἐν Σμύρνῃ .

Ὁ Ἐλλογιώτατος Κ. Βασιλείος Παπᾶ Γεωργίου .

Γαβριὴλ Δημητρίου Ντιρβέλης ἐκ Μιτυλήνης .

Κωνσταντῖνος Τόκα ἐκ Βακίρης .

Δημήτριος Χατζῆ Γεωργίου Βαρφύς .

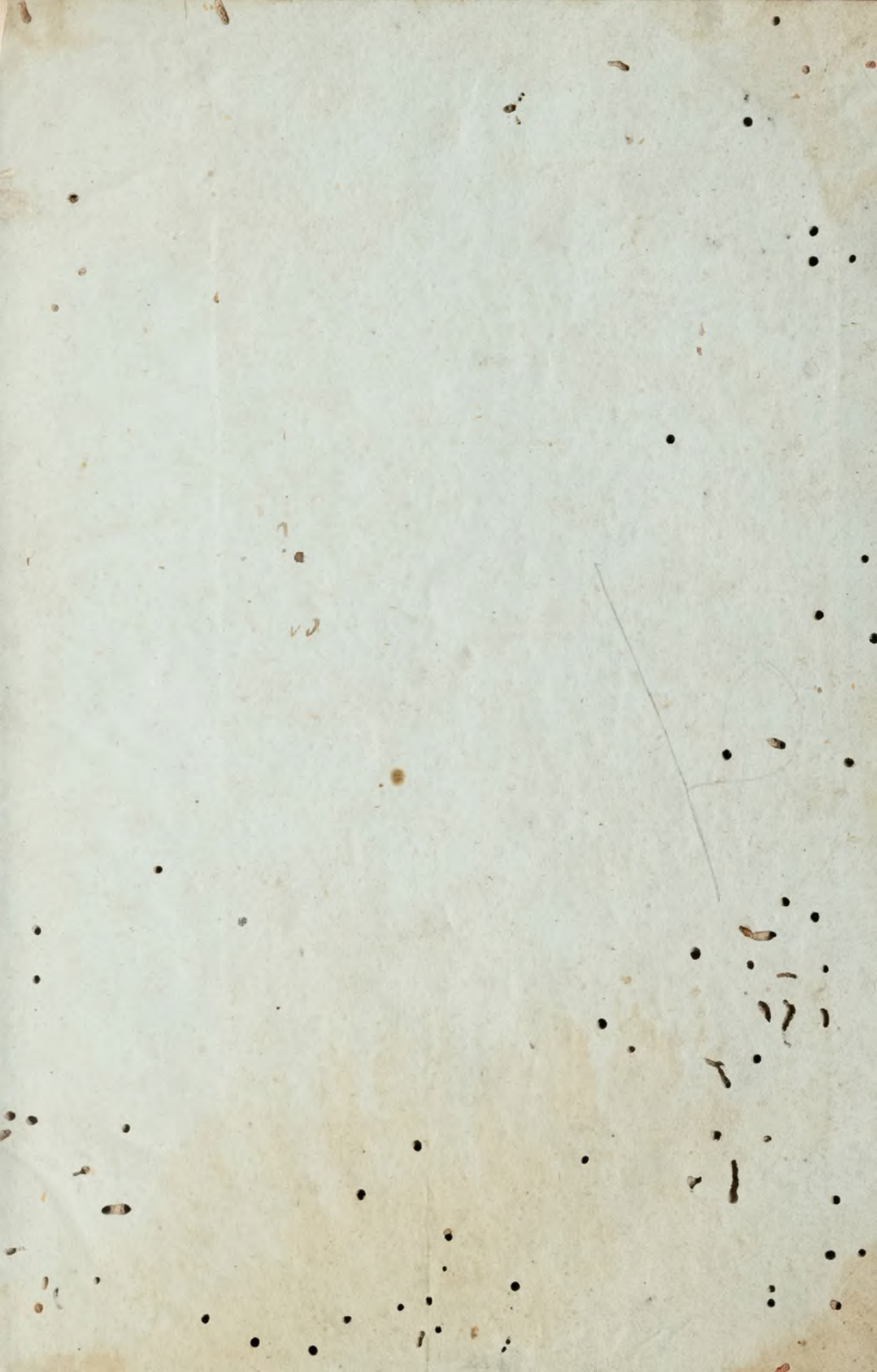
93

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΠΑΛΑΤΤΣ

Χρῆστος Γεωργίου Θεσσαλονικεύς.	1
Ἀπόστολος Χρήστου Καλαμαρά.	1
Δημήτριος Χατζῆ Στυλιανού Γεμιζῆς.	1
Εὐστράτιος Γρηγορίου Λέσβιος.	1
Νικόλαος Χρήστου Λέσβιος.	1
Ἀθανάσιος Βασιλείου.	1
Γιάννης Μιχαῖλ Λέσβιος ἐκ Βατούσης.	1
Κωνσταντῖνος Στεφανίδης.	1
Δημήτριος Εὐστρατίου Λέσβιος.	1
Χρῆστος Δημητρόπουλος ἐκ Βουρνόβας.	1
Κυριάκος Οἰκονόμου Φωκαεύς.	1
Οἱ ἐκ Πουλδουρίου. Ο' Ἐλλογιμώτατος Κυριάκος Γερασιμιάδης.	2
Ο' Μ. Χατζῆ Φίλιππος Χαβλιτζόγλους.	1
Ο' Μ. Ἡλίας Κυριάκου Σεκέρογλου.	1
Ἀντώνιος Σπυρίδωνος Κουβαρά Κεφαλ. Ἰατροῦ.	1
Οἱ ἐν Σπάρτα τῆς Πεισιδεΐας.	
Ο' Μουσικολογιώτατος Κ. Σπυρίδων Ἀναστασίου.	1
Ο' Ἐλλογιμώτατος Διδ. τῆς Ἑλλην. Σχολῆς Εὐαγγελινὸς Χ. Μιχαῖλ.	1
Ο' Μουσικολογιώτατος Χρῆστος Χατζῆ Ἀβραάμ.	1
Ο' Μουσικὸς Σάββας Τζοδάν Ζαδέ.	1
Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ.	
Ο' Μ. Ἀρχιδιάκονος τῆς Θ. Α. Μ. Κ. Διονύσιος.	2
Ο' Πανοσιώτατος Κ. Νικηφόρος.	1
Ο' Ἱεροδιάκονος τῆς Θ. Α. Μ. Κ. Νικάνωρ.	2
Ο' Ἐλλογιμώτατος Κ. Δημήτριος Ἀποστόλου.	1
Οἱ ἐν Κύπρῳ, καὶ Ἱερᾷ Μονῇ Κύκου.	
Τὸ Κοινὸν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Μονῆς Κύκου.	1
Ο' Πανοσιώτατος Ἱερομόναχος Γεράσιμος Κυκότης.	1
Μελέτιος Ἀρχιδιάκονος τοῦ Μακαριωτάτου.	1
Γεζεκίη Ἱεροδιάκονος καὶ Πρωτοψάλτης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.	1
Χρυσάνθος Ἱεροδιάκονος Δευτερέϊων τοῦ Ἁγίου Κυρθνεΐας.	1
Χαρίτων Ἱεροδιάκονος καὶ Διδάκτ. τῆς Ἀλληλοδιδάκτ. Σχολῆς.	1
Δεόντιος Ἱεροδιάκονος τοῦ ἁγίου Κοιτέων.	1
Ο' Πανοσιώτατος Χαράλαμπος Κυκότης.	1
Νικόλαος Ἱερωνυμίδης ἀπὸ Λεύκαρα.	1
Ἐλευθέριος ὁ παρὰ τῷ Ἁγίῳ Ἀρχιμανδρίτῃ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.	1
Οἱ ἐν Κρήτῃ.	
Ο' Ἐλλογιμώτατος Κωνσταντῖνος Χατζῆ Ἰωάννου Ψαρουδάκη.	5

93

BIBLIOTECA
M. CAVALIERE
M. CAVALIERE